

การศึกษาศาสนการณีสื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย
ตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร

นางสาวณิศนัชชา เหล่าตระกูล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE COMMUNICATIVE SITUATION OF EXAMINING WITNESSES
IN THAI CRIMINAL COURT : AN ETHNOGRAPHY OF COMMUNICATION APPROACH.

Miss Nitnatsha Laowtrakul

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491068

4680130722 สาขาวิชา ภาษาศาสตร์

คำสำคัญ : ชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร / การสืบพยาน / ศาลอาญา / กฎการสื่อสาร

นิพนธ์ชานา เหล่าตระกูล : การศึกษาสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย
ตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร (A STUDY OF THE COMMUNICATIVE
SITUATION OF EXAMINING WITNESSES IN THAI CRIMINAL COURT : AN ETHNOGRAPHY OF
COMMUNICATION APPROACH.) อ. ที่ปรึกษา : ศ.ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๑๖ หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา" ว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารใดบ้าง และเรียงลำดับอย่างไร และเพื่อพรรณนาองค์ประกอบของแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร ในสถานการณ์สื่อสารดังกล่าว

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยบันทึกการสืบพยานคดีอาญาที่เกิดขึ้นจริงในศาลจังหวัดนครปฐมจำนวน 6 คดีแบ่งเป็นการสืบพยานโจทก์ 3 คดี และการสืบพยานจำเลย 3 คดี แต่ละคดีมีข้อหาที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา" ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารทั้งหมด 8 เหตุการณ์ตามลำดับ ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน การสาบานตน การถามข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม การถามค้าน การถามตึง การอ่านคำเบิกความ และการปิดการสืบพยาน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ในการแยกเหตุการณ์สื่อสารออกจากกัน

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารสรุปภาพรวมได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสารการสืบพยานมีผู้พิพากษาเจ้าของคดี ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม และพยานเป็นฝ่ายถามตอบ ส่วนผู้พิพากษาที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จำเลย และผู้ร่วมฟังการสืบพยานคนอื่นๆเป็นฝ่ายผู้ฟังซึ่งไม่มีบทบาทในการพูด สถานที่ของเหตุการณ์สื่อสารทั้งหมดคือห้องพิจารณาคดีของศาลซึ่งจัดแบ่งเป็นส่วนต่างๆ แก่ผู้ร่วมเหตุการณ์อย่างชัดเจน คือ บัลลังก์ศาลสำหรับผู้พิพากษา คอกพยานสำหรับพยาน โต๊ะประจำตำแหน่งของทนายทั้ง 2 ฝ่ายและเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และที่นั่งสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ต้องขัง และผู้ร่วมฟังการสืบพยานคนอื่นๆ เวลาของการสืบพยานคือ 9.00 น. ถึง 12.00 น. และ เวลา 13.00 น. ถึง 16.30 น. เหตุการณ์สื่อสารทั้งหมดมี 5 ชนิด ได้แก่ การเปิด การสาบาน การถามตอบ การสรุป และการปิด หัวข้อหลักของการสืบพยานคือ การหาความจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นคดีความ และวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นคดีความจากฝ่ายโจทก์และจำเลยสำหรับการพิจารณาคดีตัดสินคดีดังกล่าวต่อไป เนื้อหาหลักของการสื่อสารคือ การถามตอบเกี่ยวกับรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นคดีพิพาทของผู้พิพากษา ทนายทั้ง 2 ฝ่าย และพยาน ในทุกเหตุการณ์สื่อสารมีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ศัพท์กฎหมาย และอวัจนภาษาต่างๆประกอบการสื่อสาร ในการสื่อสารปรากฏวัจนกรรมสื่อสารจำนวน 17 วัจนกรรมได้แก่ สั่ง เคารพ สาบาน อ้างอิง ถาม ตอบ เล่าความ อธิบาย ตัดบทเตือน แย้ง เน้นย้ำ ขออนุญาต ขอร้อง ตอบรับ ขอบคุน และแจ้งให้ทราบ ซึ่งเกิดขึ้นสลับกันได้ และผู้วิจัยพบว่าวัจนกรรมแสดงความเคารพเป็นวัจนกรรมที่เด่นที่สุดในเหตุการณ์สื่อสารทั้งหมด กฎการปฏิสัมพันธ์ที่ปรากฏในการสื่อสารแบ่งออกเป็น กฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความและการถามตอบของผู้ร่วมเหตุการณ์ซึ่งผู้วิจัยนำกฎการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวมาตีความบรรทัดฐานได้ว่าคนในสังคมไทยให้ความสำคัญกับสถานะภาพทางสังคมเป็นอย่างมาก

ภาควิชา .....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... 16/๐๙/1๖๓๖
สาขาวิชา .....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา .....2549.....

4680130722 : MAJOR Linguistics

KEY WORD: COMMUNICATIVE SITUATION / COURTROOM / CRIMINAL COURT / ETHNOGRAPHY OF COMMUNICATION / EXAMINING WITNESS

NITNATSHA LAOWTRAKUL: A STUDY OF THE COMMUNICATIVE SITUATION OF EXAMINING WITNESSES IN THAI CRIMINAL COURT : AN ETHNOGRAPHY OF COMMUNICATION APPROACH
THESIS ADVISOR :PROF. AMARA PRASITHRATHSINT,Ph.D. , 138 pp.

The purpose of this thesis is to analyze the structure of the communicative situation of the examining witnesses in a criminal court to find out how many communicative events it has and how they are arranged. The thesis also aims to describe the components of each communicative event. The data on which the analysis is based were taken from observing in the courtrooms of Nakornpathom provincial court six different cases of examining witnesses, which are divided into three cases of examining plaintiff witnesses and three cases of examining defense witnesses.

The results reveal that this communicative situation consists of eight communicative events in this order: opening, taking an oath, asking a witness's personal information, examining, cross examining, redirect examining, reading testimony, and closing. The boundary between events is marked by a shift of the purpose.

The analysis of the components of communicative events shows that the participants are the judge in charge of the case , the call-in-witness lawyer, and the opposite lawyer as a questioner, the witness as an answerer, the side judge, the courtroom officer, the penitentiary officer, the defendant and the passive audience. All the events take place in the courtroom where the seating positions are separated clearly for each participant: a tribunal for judges, the desks for lawyers and the courtroom officer, a bar for the witness and the bench for the penitentiary officer, prisoner and other participants. The time is 9.00-12.00 or 13.30-16.30. There are five types of events; opening, taking an oath, asking and answering questions, reading the conclusion, and closing. The topic is to find truth from the witness who knows the details of the case for the judgment later. The main content of the events is asking and answering questions. The participants use Standard Thai and non-verbal language to communicate with one another. Altogether, seventeen speech acts are found. They are giving commands, paying respect, taking oaths, making references, asking, answering, explaining, breaking off, warning, arguing, repeating, telling, requesting, asking for allowance, thanking, accepting and informing. It is found that paying respect is the most salient speech act. The rules of interaction are found to consist of ritual rules and speech rules. From these rules, it is inferred that social status is very important in Thai society.

Department .....Linguistics..... Student's signature ....

Field of study .....Linguistics..... Advisor's signature ....

Academic year .....2006.....

กิตติกรรมประกาศ

จากความสำเร็จของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้เป็นที่เคารพยกย่องซึ่งได้เมตตาทวนดูชั้น ให้กำลังใจ และประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. กฤษดาวรรณ หงส์ลดาอมภ์ และอาจารย์ ดร. สุดา รั้ง กุพันธุ์คณะกรรมาธิการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้เมตตาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านของภาควิชาภาษาศาสตร์ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และทำให้ได้ใช้เนื้อที่สมองให้เกิดประโยชน์ และก่อเป็นความสำเร็จอีกขั้นในวันนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านสถาพร อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนครปฐม คุณอาจารย์ ปฐมศิริโรจน์ ผู้พิพากษาสมทบศาลคดีเยาวชนและครอบครัว จังหวัดนครปฐม คุณจิรวัดณ์ ปฐมศิริโรจน์ และเจ้าหน้าที่ของศาลจังหวัดนครปฐมทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณท่านฉนวนพร รัตนวราหะ ผู้พิพากษาศาลอาญากรุงเทพใต้ และขอบคุณคุณฐิติพร ดั่งสุรัตน์ และคุณปณิดา อนุรักษคุณธรรมสำหรับการให้ข้อมูลและคำแนะนำทางด้านการตุลาการศาลยุติธรรมแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณพี่ป๋ม พี่บี พี่คะเชนทร์ และน้องต่ายที่ได้เมตตาให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการด้านงานทะเบียนซึ่งทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในที่สุด

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกๆ ท่านผู้ให้กำลังใจและคำถากถาง รวมถึงขอบคุณอุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตซึ่งกลายเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นจะจนประสบความสำเร็จในการผลิตงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่อ่านวิทยานิพนธ์เล่มนี้

คุณความดีที่ได้จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่คุณตานีพันธ์ เหล่าตระกูลผู้ล่วงลับ คุณแม่กรภัทร และคุณน้ำตึกอันเป็นที่รักยิ่งสำหรับความรักและความเอาใจใส่ดูแลจนผู้วิจัยเติบโตและประสบความสำเร็จอีกขั้นในวันนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์.....	2
1.3. สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4. ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5. วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.5.1. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	3
1.5.1.1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	3
1.5.1.2. วิธีเก็บข้อมูล.....	3
1.5.2. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	3
1.5.2.1. การวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสาร.....	4
1.5.2.2. การวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสาร.....	4
1.5.3. การวิเคราะห์วิจารณ์.....	5
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	7
2.1. คำจำกัดความคำว่า"ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร".....	7
2.1.1. แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร ของเดล ไฮมส์.....	8
2.1.2. แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร ของชาวิลล์ ทรอยก์.....	10
2.2. หน่วยที่ใช้วิเคราะห์.....	11
2.2.1. สถานการณ์สื่อสาร.....	11

บทที่	หน้า
2.2.2. เหตุการณ์สื่อสาร	11
2.2.3. วัจนกรรมสื่อสาร.....	12
2.3. องค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสาร.....	14
2.4. งานวิจัยที่วิเคราะห์การใช้ภาษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร	16
2.5. งานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการพิจารณาคดี	18
3 สถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	22
3.1. องค์ประกอบของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	23
3.1.1. เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน	24
3.1.2. เหตุการณ์สื่อสารการสอบถามตน	24
3.1.3. เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	24
3.1.4. เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม	24
3.1.5. เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน	24
3.1.6. เหตุการณ์สื่อสารการถามตึง	25
3.1.7. เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ	25
3.1.8. เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน	25
3.2. วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร " การสืบพยานคดีอาญา"	25
3.3. ความสำคัญของเหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	29
3.3.1. เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน	29
3.3.2. เหตุการณ์สื่อสารการสอบถามตน	29
3.3.3. เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	29
3.3.4. เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม	29
3.3.5. เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน	29
3.3.6. เหตุการณ์สื่อสารการถามตึง	30
3.3.7. เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ	30
3.3.8. เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน	30
3.4. โครงสร้างสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	31
3.5. สรุป	34

บทที่	ณ หน้า
4 เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา	35
4.1. เวลา-สถานที่	37
4.2. ผู้ร่วมเหตุการณ์	41
4.3. เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน	43
4.4. เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน	46
4.5. เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	49
4.6. เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม	53
4.7. เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน	62
4.8. เหตุการณ์สื่อสารการถามตึง	71
4.9. เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ	76
4.10. เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน	80
4.11. สรุปองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	82
5 ลำดับวันกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	88
5.1. แนวคิดวันกรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์วันกรรม	88
5.2. ความหมายและความสำคัญของวันกรรมที่พบในเหตุการณ์สื่อสาร ของสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา"	90
5.2.1. ประเภทการกล่าวยืนยัน	92
5.2.1.1. วันกรรมแจ้งให้ทราบ	92
5.2.1.2. วันกรรมเล่าความ	92
5.2.1.3. วันกรรมอธิบาย	92
5.2.1.4. วันกรรมตอบ	92
5.2.1.5. วันกรรมตอบรับ	93
5.2.1.6. วันกรรมอ้างอิง	93
5.2.1.7. วันกรรมเน้นย้ำ	93
5.2.2. ประเภทกล่าวชี้้นำ	94
5.2.2.1. วันกรรมตัดบท.....	94
5.2.2.2. วันกรรมขออนุญาต	94

บทที่	ญ หน้า
5.2.2.3. วิจารณ์กรมขอร้อง	94
5.2.2.4. วิจารณ์กรมตาม	94
5.2.2.5. วิจารณ์กรมสั่ง	95
5.2.3. ประเภทการกล่าวผูกพัน	95
5.2.3.1. วิจารณ์กรมสถาบัน	95
5.2.4. ประเภทการกล่าวแสดงออก	95
5.2.4.1. วิจารณ์กรมขอบคุณ	95
5.2.4.2. วิจารณ์กรมแสดงความเคารพ.....	96
5.2.4.3. วิจารณ์กรมแย้ง	96
5.2.4.4. วิจารณ์กรมเตือน	96
5.3. ผลการวิเคราะห์วิจารณ์ที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสาร	
ของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาพยาน"	97
5.3.1. เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน	97
5.3.1.1. วิจารณ์กรมสั่ง	97
5.3.1.2. วิจารณ์กรมแสดงความเคารพ.....	97
5.3.2. เหตุการณ์สื่อสารการสถาบันตน	98
5.3.2.1. วิจารณ์กรมสั่ง	99
5.3.2.2. วิจารณ์กรมแจ้งให้ทราบ	100
5.3.2.3. วิจารณ์กรมสถาบัน	
และวิจารณ์กรมแสดงความเคารพ.....	100
5.3.3. เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	101
5.3.3.1. วิจารณ์กรมตาม	101
5.3.3.2. วิจารณ์กรมตอบ.....	101
5.3.4. เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม	103
5.3.4.1. วิจารณ์กรมสั่ง	104
5.3.4.2. วิจารณ์กรมแสดงความเคารพ.....	106
5.3.4.3. วิจารณ์กรมอ้างอิง	107
5.3.4.4 วิจารณ์กรมแจ้งให้ทราบ	107
5.3.4.5. วิจารณ์กรมถาม	108

5.3.4.6. วัจนกรรมตอบ	109
5.3.4.7. วัจนกรรมเล่าความ	110
5.3.4.8. วัจนกรรมอธิบาย	112
5.3.4.9. วัจนกรรมเน้นย้ำ	113
5.3.4.10. วัจนกรรมเตือน	114
5.3.4.11. วัจนกรรมตัดบท	114
5.3.5. เหตุการณ์สื่อสารการถามค้ำ	115
5.3.5.1. วัจนกรรมสั่ง	117
5.3.5.2. วัจนกรรมแสดงความเคารพ.....	118
5.3.5.3. วัจนกรรมอ้างอิง	118
5.3.5.4. วัจนกรรมถาม	119
5.3.5.5. วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ	119
5.3.5.6. วัจนกรรมตอบ	120
5.3.5.7. วัจนกรรมอธิบาย	120
5.3.5.8. วัจนกรรมเน้นย้ำ	121
5.3.5.9. วัจนกรรมแย้ง	122
5.3.5.10. วัจนกรรมเตือน	122
5.3.5.11. วัจนกรรมตัดบท	123
5.3.6. เหตุการณ์สื่อสารการถามติง	123
5.3.6.1 วัจนกรรมสั่ง	125
5.3.6.2. วัจนกรรมแสดงความเคารพ.....	126
5.3.6.4. วัจนกรรมอ้างอิง	126
5.3.6.5. วัจนกรรมถาม	127
5.3.6.6. วัจนกรรมตอบ.....	128
5.3.6.7. วัจนกรรมอธิบาย	128
5.3.6.8. วัจนกรรมเน้นย้ำ	129
5.3.6.9. วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ	130
5.3.7. เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ	131
5.3.7.1. วัจนกรรมขออนุญาต	132

บทที่	ฉ หน้า
5.3.7.2. วิจารณ์กรมแสดงความเคารพ.....	132
5.3.7.3. วิจารณ์กรมขอร้อง 133	133
5.3.7.4. วิจารณ์กรมอธิบาย 133	133
5.3.7.5. วิจารณ์กรมตอบรับ 133	133
5.3.7.6. วิจารณ์กรมสั่ง 134	134
5.3.7.7. วิจารณ์กรมแจ้งให้ทราบ 134	134
5.3.7.8. วิจารณ์กรมถาม 135	135
5.3.7.9. วิจารณ์กรมตอบ 135	135
5.3.7.10. วิจารณ์กรมขอบคุณ 135	135
5.3.8. เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน 135	135
5.3.8.1. วิจารณ์กรมสั่ง 136	136
5.3.8.2. วิจารณ์กรมแสดงความเคารพ..... 136	136
5.4. สรุป.....137	137
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 142	142
6.1. สรุปผลการวิจัย 142	142
6.1.1. สถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา" 142	142
6.1.2. เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา" 143	143
6.1.3. วิจารณ์กรมสื่อสารในเหตุการณ์สื่อสารของ สถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา" 145	145
6.2. อภิปรายผล 145	145
6.3. ข้อเสนอแนะ 147	147
รายการอ้างอิง 148	148
ภาคผนวก 151	151
ภาคผนวก ก 152	152
ภาคผนวก ข 153	153
ภาคผนวก ค..... 154	154
ภาคผนวก ง 155	155
ภาคผนวก จ 156	156

	ร หน้า
ภาคผนวก ฉ	160
ภาคผนวก ฉุ	161
ภาคผนวก ฎ	164
ภาคผนวก ฏ	165
ภาคผนวก ฐ	168
ภาคผนวก ท	175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	176

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1. แสดงเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา" แบ่งตามวัตถุประสงค์	27
3.2 แสดงผู้ร่วมเหตุการณ์หลักของเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์.....	28
5.1 แสดงการใช้วัจนกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์ของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย".....	138
5.2 แสดงการปรากฏของวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์ สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"	140

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
3.1. แสดงโครงสร้างกระบวนการพิจารณาคดี	22
3.2. แสดงโครงสร้างเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	33
4.1. แสดงผังที่นั่งภายในห้องพิจารณาคดี	40
5.1. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การเปิดการสืบพยาน	97
5.2. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การสอบถามตน	98
5.3. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	101
5.4. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การซักถาม	103
5.5. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การถามค้าน	115
5.6. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การถามตึง	124
5.7. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การอ่านคำเบิกความ	131
5.8. แสดงโครงสร้างลำดับขั้นตอนในเหตุการณ์สื่อสาร การปิดการสืบพยาน	136
6.1 แสดงเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"	143

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

การสืบพยาน เป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งในการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินคดีความ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของกระบวนการพิจารณาคดี และเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งเนื่องจากจะเห็นได้ว่า สังคมในปัจจุบันมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างมากมาย ดังจะเห็นได้จากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีทั้งการกระทำความผิดทั้งทางแพ่ง เช่น การเรียกค่าเสียหาย, การผิดสัญญากู้ยืมเงิน และการกระทำความผิดทางอาญา เช่น การค้ายาบ้า, การปล้นทรัพย์, การฆ่าคนตาย, การข่มขืนกระทำชำเรา ฯลฯ ซึ่งผู้กระทำความผิดเหล่านั้นจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย และมีการนำคดีขึ้นสู่ชั้นศาลเพื่อพิจารณาพิพากษา และให้ผู้ทำผิดรับโทษตามอัตราโทษที่กำหนดไว้ในตัวบทกฎหมาย

เนื่องจากผู้วิจัยมีภูมิลำเนาหลังการศึกษาด้านวิชากฎหมาย และได้สังเกตเห็นว่าการสืบพยานนั้นมีการจัดเรียงลำดับขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 112 116 117 และ 121 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) ได้บัญญัติไว้ กล่าวคือ มาตรา 112 ได้มีการกำหนดให้พยานสาบานตนก่อนที่จะมีการถามตอบระหว่างพยานกับผู้พิพากษา และนายทั้ง 2 ฝ่ายต่อไป มาตรา 116 มีการระบุให้ผู้พิพากษาสอบถามข้อมูลส่วนตัวของพยาน หลังจากที่พยานได้สาบานตนแล้ว มาตรา 117 กำหนดลำดับก่อนหลังของการถามตอบของนายทั้ง 2 ฝ่ายกับพยาน หลังจากที่ผู้พิพากษาได้สอบถามข้อมูลส่วนตัวของพยานเสร็จสิ้นลง และมาตรา 121 กำหนดให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้พยานฟังหลังจากการถามตอบดังกล่าวข้างต้นเสร็จลง จากใจความของมาตรากฎหมายดังกล่าวข้างต้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าลำดับขั้นตอนการสืบพยานดังกล่าวที่ได้ถูกจัดลำดับไว้อย่างเป็นระบบและชัดเจนนั้นทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาให้ได้รายละเอียดของการสืบพยานเพื่อให้ได้รายละเอียดในด้านโครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารที่อยู่ในสถานการณ์สื่อสารนั้น รวมถึงกฎของสังคมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาทางภาษาศาสตร์ต่อไป

ผู้วิจัยพบว่า มีนักภาษาศาสตร์จำนวนหนึ่งสนใจการศึกษาการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในการพิจารณาคดีของศาล ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างงานวิจัยของ นิตยา เข้มขำ (2540) ศึกษาลักษณะคำถามในการสืบพยานวาระถามค้าน โดยศึกษาตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ และวิเคราะห์คำถามและคำตอบที่พบ

ในการสืบพยาน ทั้งในด้านวัจนกรรมลักษณะคู่ถ้อยคำ การให้ความร่วมมือในการสนทนา และจัดประเภทลักษณะคำถามที่พบไว้ในบทความชื่อ "ลักษณะคำถามในศาลไทย: การศึกษาตามแนว วัจนปฏิบัติศาสตร์"

สรียา ทับทัน (2543) ศึกษากลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้าน และถามตงในการ พิจารณาคดีโดยวิเคราะห์จากบทสนทนาการระหว่างทนายความกับพยานในคดีอาญาไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง "กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้าน ถามตง ในการพิจารณาคดี"

จากงานวิจัยซึ่งศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในศาลข้างต้น ผู้วิจัยไม่พบว่าม้งงานใดที่ศึกษา ภาพรวมของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการสืบพยานซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญของการพิจารณาคดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาลำดับขั้นตอนการสืบพยานเพื่อให้ได้ภาพรายละเอียดเพื่อ เป็นประโยชน์ต่อสังคมในด้านการให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมของกระบวนการยุติธรรมในสังคมไทยซึ่ง- ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาภาษาแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร(Ethnography of Communication) จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้เพราะการศึกษาแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารเป็นการศึกษา โครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร และองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารที่อยู่ในสถานการณ์สื่อสาร นั้น รวมถึงกฎของสังคมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยดังที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น

1.2. วัตถุประสงค์

1.1.1. วิเคราะห์โครงสร้างของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน

1.1.2. พรรณนาองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารต่างๆ ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน คดีอาญาในศาลไทย

1.3. สมมติฐานการวิจัย

1.3.1. สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทยประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร ต่างๆตามลำดับดังนี้ การเปิดการสืบพยาน การสาบานตน การถามข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม การถามค้าน การถามตง การอ่านคำเบิกความ และการปิดการสืบพยาน

1.3.2. เหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 อย่าง ได้แก่ ชนิดของ เหตุการณ์ หัวข้อ วัตถุประสงค์ เวลา-สถานที่ ผู้ร่วมสถานการณ์ รูปแบบของการสื่อสาร เนื้อหาการ สื่อสาร วัจนกรรมสื่อสาร กฎการปฏิสัมพันธ์ และบรรทัดฐานการตีความ

1.4. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาการสืบพยานในคดีอาญา เฉพาะในศาลจังหวัดนครปฐม

1.5. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการในการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1.5.1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.1.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดนครปฐม เนื่องจากศาลในกรุงเทพมหานครอนุญาตให้เข้าฟังการพิจารณาคดีได้เพียงบางคดีทำให้ผู้วิจัยอาจไม่สามารถเก็บข้อมูลในคดีที่ต้องการได้ แต่ศาลจังหวัดนครปฐมอนุญาตให้บุคคลทั่วไปเข้าฟังการพิจารณาได้ทุกคดี

1.5.1.2 วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการสืบพยานคดีอาญาจำนวน 6 คดี ซึ่งแต่ละคดีมีข้อหาต่างกันเพื่อหา ลักษณะร่วมของการสืบพยานทั้ง 6 คดีดังกล่าว โดยผู้วิจัยและผู้ช่วย 1 คนเดินทางไปยังศาลนครปฐม ก่อนเวลานัดสืบพยานประมาณ 15 นาทีทุกครั้งของการเก็บข้อมูล เมื่อไปถึงผู้วิจัยได้ติดต่อศูนย์หน้า บัลลังก์ของศาลเพื่อขอดูตารางนัดพิจารณาคดีในวันนั้นเพื่อให้ได้ทราบหมายเลขห้องพิจารณาคดีที่เป็นสถานที่เก็บข้อมูล เนื่องจากตารางนัดพิจารณาคดีจะถูกจัดพิมพ์วันต่อวัน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถทราบข้อมูลล่วงหน้าได้ หลังจากทราบหมายเลขห้องพิจารณาคดีแล้ว ผู้วิจัยพร้อมผู้ช่วยเดินทางไปยังห้องพิจารณาคดีนั้นเพื่อหาที่นั่งที่เหมาะสมสำหรับการจดบันทึกรายละเอียดและสภาพทั่วไปของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สาเหตุที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกเนื่องจากการบันทึกภาพและเสียงขณะพิจารณาคดีนั้นถือเป็นสิ่งห้ามกระทำภายในศาลหากฝ่าฝืนจะมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล (ดูข้อห้ามปฏิบัติตนในศาล จากภาคผนวก ฏ) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มอบหมายให้ผู้ช่วยผู้วิจัยจดบันทึกทุกสิ่งที่ได้ยินขณะมีการสืบพยานโดยบันทึกเป็นภาษาที่ใช้ในการออกเสียงจริง ส่วนผู้วิจัยจดบันทึกสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะมีการสืบพยาน ซึ่งสภาพเหตุการณ์ดังกล่าวรวมถึงอากัปกริยาท่าทางของผู้ร่วมสถานการณ์ทุกคนด้วย

1.5.2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) วิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารว่ามีลักษณะอย่างไร และประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารอะไรบ้าง

(2) วิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาแต่ละเหตุการณ์ตามองค์ประกอบ 10 ประการ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ในสมมติฐานโดยใช้ทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารตามแนวคิดของ เดล ไฮม์ส์ (Dell Hymes, 1974) และ เมอเรียล ซาวิลล์ ทรอยก์ (Murielle Saville-Troike, 1982) ซึ่งไฮม์ส์ได้ให้ไว้เพียงแนวคิดแต่ไม่ได้ระบุแนวทางและวิธีการวิเคราะห์อย่างชัดเจน ดังนั้นวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยจึงได้แนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญามาจากนักวิจัยทางด้านชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร ได้แก่ พิฎุลกานต์ รุจิราภา (2537.) ซึ่งศึกษาสถานการณ์สื่อสารการแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ และสุดาดวง เกิดโมฬี (2537.) ซึ่งได้ทำการการศึกษาสถานการณ์สื่อสารการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เนื่องจากสถานการณ์สื่อสารต่างๆดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียดของการสื่อสารที่แตกต่างจากการสืบพยาน ผู้วิจัยจึงได้สร้างแนวทางใหม่ขึ้นมาประกอบกับแนวทางที่ได้จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาดังกล่าวดังกล่าวได้ในบทที่ 3 และ 4

(3) วิเคราะห์วัจนกรรมสื่อสารในแต่ละเหตุการณ์ว่ามีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร ใช้โดยใคร และถูกใช้เมื่อใดโดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของ จอห์น อาร์ เซอร์ล (John R. Searle, 1969) ในการวิเคราะห์วัจนกรรมตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 5

1.5.2.1. การวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสาร

ไฮม์ส์ กล่าวว่าสถานการณ์สื่อสารเป็นบริบทในการสื่อสารซึ่งในชุมชนหนึ่งๆพบได้มากมาย โดยดูจากบริบทที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น สถานการณ์การเฉลิมฉลอง การล่าสัตว์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารอะไรบ้าง และเหตุการณ์สื่อสารเหล่านั้นมีการเรียงลำดับอย่างไร และถือว่าตั้งแต่จุดใดถึงจุดใดคือสถานการณ์สื่อสาร ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในบทที่ 3

1.5.2.2 การวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสาร

ไฮม์ส์ กล่าวว่า เหตุการณ์สื่อสารถูกกำหนดโดยการกระทำต่างๆ ที่มีกฎและบรรทัดฐานในการใช้ภาษาของชุมชนเป็นตัวควบคุมการกระทำเหล่านั้น และซาวิลล์ ทรอยก์ (Saville-Troike, 1982) ได้ศึกษาวิเคราะห์ภาษาโดยใช้แนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารตามแนวคิดของไฮม์ส์ (Hymes, 1974) และเสนอความคิดว่า ในสถานการณ์สื่อสารหนึ่งๆอาจมีเหตุการณ์สื่อสารเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ได้ เช่น ในงานเลี้ยงงานหนึ่ง อาจมีการแสดงบนเวที มีการสนทนาระหว่างผู้ร่วมงานหลายคน มีการกล่าวปราศรัยของเจ้าภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จัดเป็นเหตุการณ์สื่อสารที่อยู่ในสถานการณ์สื่อสารงานเลี้ยงนั้นทั้งสิ้น และในแต่ละเหตุการณ์สื่อสารหนึ่งๆในงานเลี้ยงนั้นอาจมีวัจนกรรมสื่อสารหลายวัจนกรรมอยู่ใน

เหตุการณ์นั้นด้วย เช่น เหตุการณ์สื่อสารการกล่าวปราศรัยของเจ้าภาพ อาจประกอบด้วย วัจนกรรม ทักทายเพื่อทักทายผู้ที่มาร่วมงาน วัจนกรรมขอบคุณเพื่อขอบคุณแขกผู้มาร่วมงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ซาวิลล์ ทรอยก์ ยังได้เสนอแนวความคิดว่า ในหนึ่งเหตุการณ์สื่อสาร มีองค์ประกอบ 10 อย่าง ได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ หัวข้อ วัตถุประสงค์ เวลา-สถานที่ ผู้ร่วมสถานการณ์ รูปแบบของการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร วัจนกรรมสื่อสาร กฎการปฏิสัมพันธ์ และ บรรทัดฐานการตีความ

จากแนวความคิดของไฮมส์ และซาวิลล์ ทรอยก์ ดังกล่าวข้างต้นทำให้สรุปได้ว่าเหตุการณ์สื่อสารเป็นส่วนประกอบของสถานการณ์สื่อสารที่ถูกกำหนดโดยการกระทำต่างๆที่มีกฎ และบรรทัดฐานการใช้ภาษาของชุมชนเป็นตัวควบคุม และเหตุการณ์สื่อสารประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 อย่างข้างต้น ตามลำดับ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้มโนทัศน์หลักตามแนวความคิดของ ไฮมส์ และใช้แนวการวิเคราะห์ เหตุการณ์สื่อสารเป็นองค์ประกอบ 10 อย่างตามแนวความคิดของ ซาวิลล์-ทรอยก์ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในบทที่ 4

1.5.3 การวิเคราะห์วัจนกรรม

ผู้วิจัยจะศึกษาวัจนกรรมตามแนวคิดของ จอห์น ฮาร์ เซอร์ล (Searle, 1969.) ซึ่งเซอร์ล ให้ความสนใจในส่วนของการกล่าวถ้อยและการแสดงเจตนา โดยเซอร์ลมีความเห็นว่าผู้กล่าวถ้อยมีเจตนาที่ชัดเจนออกมาพร้อมกับการกล่าวถ้อยทุกครั้งไม่ใช่เป็นเพียงการเปล่งวาจา เซอร์ลจึงกำหนดให้เจตนาของผู้พูดเป็นหน่วยหลักในการวิเคราะห์ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร เนื่องจากการรับรู้ถึงเจตนาและความตั้งใจของผู้พูดจะทำให้เข้าใจถึงข้อความที่ผู้พูดได้กล่าวออกมาได้ดีขึ้น

นอกจากนั้น เซอร์ล ยังกล่าวว่า เราสามารถกล่าวถ้อยออกมาโดยไม่ต้องเอ่ยข้อความใดๆเลยก็ได้ กล่าวคือ วัจนกรรมอาจแสดงได้ด้วยอวัจนภาษา เช่น ในชุมชนภาษาแห่งหนึ่ง การเรอหลังรับประทานอาหารเช้า จัดเป็นการแสดงให้เห็นถึงวัจนกรรมขอบคุณอาหารมื้อนั้น ในขณะที่ในชุมชนภาษาอื่น การเรอไม่ได้เป็นการแสดงวัจนกรรมใดออกมาเลยก็ได้ เป็นต้น

ดังนั้นวัจนกรรมจึงหมายถึง การกระทำโดยเจตนาของผู้พูดซึ่งแสดงออกมาในรูปของวัจนภาษา และ อวัจนภาษาโดยมีเจตนาของผู้พูดและปริบทเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์วัจนกรรมซึ่งถ้อยคำที่ใช้ในการกล่าวถ้อยอาจแสดงเจตนาในการสื่อสารไม่สอดคล้องกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ของประโยคที่กล่าวถ้อยได้ กล่าวคือ แม้ว่าประโยคที่กล่าวถ้อยออกไปนั้นจะมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันแต่อาจสื่อถึงเจตนาในการกล่าวถ้อยที่ต่างกัน เช่น ประโยค "ทำไมกินข้าวเสร็จแล้วไม่ล้างจาน" แสดงให้เห็นถึงวัจนกรรมที่ต่างกันออกไปตามเจตนาของผู้กล่าวถ้อยที่อาจมีเจตนาถามเพื่อต้องการคำตอบ หรืออาจมีเจตนาตำหนิผู้ฟัง ในทางกลับกันประโยคที่กล่าวถ้อยอาจมีโครงสร้างทาง

ไวยากรณ์ที่ต่างกันแต่สื่อเจตนาเดียวกันได้ เช่น "ห้องนี้หนาวจัง" และ "ช่วยปิดแอร์ให้หน่อย" จะเห็นว่าทั้ง 2 ประโยคนี้แม้จะมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ต่างกันแต่แสดงวัจนกรรมเดียวกันคือ วัจนกรรมขอร้อง

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ประโยคคำพูด และกริยาท่าทางที่ผู้ร่วมเหตุการณ์แสดงออกมาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์วัจนกรรมซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในบทที่ 5

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการศึกษาสถานการณ์สื่อสารและเหตุการณ์สื่อสารอื่นๆในสังคมไทยต่อไป
2. ให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมของกระบวนการยุติธรรมในสังคมไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลำดับขั้นตอนของการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทยโดยใช้แนวคิดของทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารที่มุ่งศึกษาเพื่อให้ได้รายละเอียดในด้านโครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร องค์ประกอบของสถานการณ์สื่อสารที่อยู่ในสถานการณ์สื่อสารนั้นๆ รวมถึงกฎการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของสังคม ผู้วิจัยจึงขอทบทวนผลงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 คำจำกัดความคำว่า "ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร"

คำว่า "ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร" เป็นคำที่แปลมาจากคำว่า "Ethnography of Communication" โดย อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ซึ่ง ไฮม์ส์ (Hymes, 1974) เป็นผู้ใช้นี้เป็นคนแรก และมีความหมายและแนวคิดเหมือนกับคำว่า "Ethnography of Speaking" ซึ่งเป็นคำเดิมที่ ไฮม์ส์ (Hymes, 1962) ได้ใช้ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ แปลว่า "ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูด" และให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

"ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูด" หมายถึงการศึกษาทักษะของภาษาในการสื่อสารของคนในชุมชนหรือการศึกษาโดยละเอียดถึงวิธีการใช้ภาษาในวัฒนธรรมต่าง เช่น การศึกษาหน้าที่และการใช้วัจนลีลาต่างๆ รวมทั้งภาษาย่อย และภาษาต่างๆตลอดจนการวิเคราะห์ศิลปะในการพูดและและวัจนกรรมในแต่ละสังคม

ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูด เป็นวิชาที่บูรณาการความรู้จากหลายสาขาวิชา เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา คติชนวิทยา และภาษาศาสตร์ วิชาที่ศึกษาได้หลายด้าน การวิเคราะห์สัมพันธ์สารก็อาจรวมอยู่ในวิชานี้ได้ หัวข้อที่เป็นที่นิยมในการศึกษาได้แก่ วัจนกรรมที่ใช้เป็นกิจวัตร และการกล่าวถ้อยคำในพิธีกรรมต่างๆ ผู้ศึกษาชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการพูดมีความเชื่อว่าภาษาเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเหมือนพฤติกรรมอื่นๆ ของมนุษย์ในสังคม คือมีกฎควบคุมอยู่ และเราสามารถพรรณนากฎเหล่านั้นได้

(อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2544 :181)

ไฮม์ส์ (Hymes, 1974) ได้อธิบายคำว่า "Ethnography of communication" ไว้ดังนี้

The sociolinguistics with which we are concerned here contributes to

the general study of communication through the study of the organization of the verbal means and the ends they serve, which bearing in mind the ultimate integration of this means and ends generally. Such an approach within sociolinguistics can be called, in keeping with the general term, ethnography of communication, the study of the "ethnography of communication".

(Hymes 1974 : 8)

But by an ethnography of speaking I shall understand a description that is a theory - a theory of speech as a system of cultural behaviour ; a system not necessarily exotic , but necessarily concerned with the organization of diversity.

(Hymes 1974 : 89)

The goal of ethnography of speaking can be said to be to complete the discovery of the sphere of " rule -governed creativity " with respect to language , and to characterize the abilities of persons in this regard.

(Hymes 1974 : 92)

กล่าวได้ว่าการศึกษานวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เป็นแนวทางที่มุ่งศึกษาความหมายของวจนภาษาและนำความหมายของวจนภาษาเหล่านั้นมาตีความ การศึกษาตามแนวคิดนี้จะทำให้เข้าใจถึงทฤษฎีของการพูดในฐานะที่เป็นรูปแบบพฤติกรรมทางวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการแยกความแตกต่างของสังคม อีกทั้งมีจุดมุ่งหมายที่จะค้นพบขอบเขตที่สมบูรณ์ของกฎการสร้างสรรคิในการใช้ภาษา และแสดงให้เห็นถึงความสามารถของบุคคลในการใช้ภาษาตามกฎดังกล่าว

2.1.1 แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ เดล ไฮมส์

ไฮมส์มีแนวคิดว่าผู้ใช้ภาษาทุกคนไม่เพียงแต่มีความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ซึ่งเรียกว่า สามัตถิยะภาษา (linguistic competence) ตามแนวคิดของ โนม ชอมสกี

(Noam Chomsky) เท่านั้น แต่ผู้ใช้ภาษาแต่ละบุคคลนั้นมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบท ซึ่งโฮมส์เห็นว่าทฤษฎีการใช้ภาษาที่สมบูรณ์จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง 4 ประการที่รวมเรียกว่า สามัตถิยะสื่อสาร (communicative competence) ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

ในการใช้ภาษานั้นผู้พูดต้องการความรู้ทั้ง 4 ประการคือ ความถูกต้องตามกฎหมาย ไวยากรณ์ ความยอมรับได้ ความเหมาะสมและการที่รู้ภาษานั้นถูกใช้มาแล้ว ความรู้เพียงว่าจะอะไรถูกไวยากรณ์หรือไม่ ไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้พูดมีความสามารถพูดและเข้าใจภาษา เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมได้ ความรู้ที่ผู้พูดต้องมีทั้ง 4 ประการที่กล่าวไปแล้วนั้น รวมเรียกว่าสามัตถิยะสื่อสาร (communicative competence) ซึ่งจะทำให้ผู้พูดมีความสามารถพูดและเข้าใจภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆได้ โฮมส์เน้นว่าผู้พูดต้องมีความรู้ทั้งเนื้อหา (คือรู้ อะไรเกี่ยวกับตัวภาษา) และรู้วิธีการ (รู้ว่าใช้ อย่างไร) ด้วย

(อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2544 :22)

ดังนั้นโฮมส์ จึงใช้แนวทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารในการศึกษารูปแบบการใช้ภาษาในชุมชนภาษา ในแต่ละวัฒนธรรม โดยเน้นที่จะศึกษาในเรื่องสามัตถิยะสื่อสารเป็นพิเศษ เนื่องจากการวิเคราะห์หากฎการพูด (rule of speaking) ผู้วิเคราะห์ต้องมีความคิดเบื้องต้นก่อนว่าผู้พูดมีสามัตถิยะสื่อสารไม่ได้มีเพียงสามัตถิยะภาษาเท่านั้น โฮมส์มีแนวคิดว่าในเหตุการณ์สื่อสาร (communicative event) หนึ่งๆผู้พูดภาษาจะมีการใช้ภาษาในการสื่อสารไปตามวัตถุประสงค์ที่เขาต้องการ และเสนอว่าในเหตุการณ์สื่อสารหนึ่งๆ นั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบของการสื่อสาร 8 อย่างที่เรียกโดยอักษรย่อว่า "SPEAKING" ดังนี้

Setting and Scene หมายถึง กาลเทศะ และฉาก ซึ่งกาลเทศะหมายถึง เวลา-สถานที่ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเหตุการณ์สื่อสาร เช่น ตอนกลางวันที่โรงอาหาร รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมซึ่งมีผลทางด้านจิตใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่นการสร้างฉากให้ผู้ชมรู้สึกกลัวในภาพยนตร์ของขวัญ เป็นต้น

Participants หมายถึง ผู้ร่วมสถานการณ์การสื่อสาร กล่าวคือ ผู้พูดและผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยทั้ง 2 ฝ่ายอาจสลับบทบาทกันจากผู้ฟังกลายเป็นผู้พูด และจากผู้พูดกลายเป็นผู้ฟัง

Ends หมายถึง เป้าหมายของการสื่อสารซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการจะได้รับจากเหตุการณ์การสื่อสารดังกล่าว และหมายความรวมถึงเป้าหมายหลักของเหตุการณ์สื่อสารด้วย

Act sequence หมายถึง ลำดับวัจนกรรมสื่อสาร รวมถึงรูปแบบและเนื้อหาของคำพูด คือ ถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารคืออะไร ใช้อย่างไร และมีการเรียงลำดับอย่างไร โดยการเรียงลำดับการเกิดก่อนหลังของวัจนกรรมสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการเรียงลำดับตามกฎหมายของการสื่อสารของสังคม

Key คือ รูปแบบของการสื่อสาร หมายถึงน้ำเสียง ท่าทางที่ใช้ในการสื่อสาร

Instrumentalities หมายถึง เครื่องมือในการสื่อสาร หมายถึงการอธิบายว่าภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้นเป็นแบบใด มีลักษณะอย่างไร เช่น ภาษาที่ใช้เป็นทางการหรือไม่ ใช้ภาษามาตรฐานหรือภาษาย่อย มีการใช้ทำเนียบภาษาอะไร เป็นต้น

Norms of Interaction and Interpretation หมายถึง บรรทัดฐานการปฏิสัมพันธ์และการตีความเป็นลักษณะเฉพาะของการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางวัฒนธรรมชนบประเพณีของสังคมนั้นมาใช้ในการตีความกฎของการสื่อสาร เช่นการใช้ภาษาท่าทาง การใช้มือประกอบการพูด เป็นต้น

Genre หมายถึง ประเภทของถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสาร

โฮมส์กล่าวว่าเราสามารถเห็นภาพของเหตุการณ์สื่อสารได้อย่างชัดเจน หากเราวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวเหล่านี้รวมกันทั้งหมด

2.1.2 แนวคิดเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ ซาวิลล์ ทรอยก์

ซาวิลล์ ทรอยก์ (Saville-Troike, 1982) ศึกษาภาษาโดยใช้แนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารตามแนวคิดของ โฮมส์ (Hymes, 1974) และเสนอความคิดว่า ในสถานการณ์สื่อสารหนึ่งๆอาจมีเหตุการณ์สื่อสารเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ และในเหตุการณ์สื่อสารหนึ่งๆในงานเลี้ยงนั้นอาจมีวัจนกรรมสื่อสารหลายวัจนกรรมอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ซาวิลล์ ทรอยก์จึงได้แบ่งหน่วยที่ใช้ในการออกเป็น 3 หน่วย คือ สถานการณ์สื่อสาร (communicative situation) เหตุการณ์สื่อสาร (communicative event) และวัจนกรรมสื่อสาร (communicative act) และถือว่าเหตุการณ์สื่อสารเป็นหัวใจของการวิเคราะห์ตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร

ซาวิลล์ ทรอยก์ เสนอแนวความคิดว่า ในหนึ่งเหตุการณ์สื่อสาร มีองค์ประกอบ 10 อย่าง ซึ่งดัดแปลงมาจาก 8 องค์ประกอบ (SPEAKING) ที่โฮมส์ได้เสนอไว้ดังกล่าวในข้างต้น ดังนี้ (1) ชนิดของเหตุการณ์ (2) หัวข้อ (3) วัตถุประสงค์ (4) เวลา-สถานที่ (5) ผู้ร่วมสถานการณ์ (6) รูปแบบของการ

สื่อสาร (7) เนื้อหาการสื่อสาร (8) วัจนกรรมการสื่อสาร (9) กฎการปฏิสัมพันธ์ และ (10) บรรทัดฐานการตีความ

2.2 หน่วยที่ใช้วิเคราะห์

2.2.1 สถานการณ์สื่อสาร (communicative situation)

ชาวิลล์ ทรอยกกล่าวไว้ว่า สถานการณ์สื่อสารเป็นบริบทการสื่อสารหน่วยใหญ่ที่สุดในการวิเคราะห์แนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร เช่น พิธีกรรมในโบสถ์ (church service) การพิจารณาคดี (court trial) งานเลี้ยงcocktail party) กิจกรรมภายในห้องเรียน (class in school) สถานการณ์สื่อสารยังคงเป็นสถานการณ์เดิมได้ แม้จะมีการเปลี่ยนสถานที่ เช่น บนเครื่องบิน รถไฟ รถยนต์ แต่สถานการณ์สื่อสารอาจเปลี่ยนไปได้แม้อยู่ในสถานที่เดิม หากมีกิจกรรมหลากหลายกิจกรรมเกิดขึ้นในเวลาต่างกัน เช่น สถานการณ์สื่อสารการประชุมขณะเปิดการประชุมและหลังปิดการประชุม ซึ่งเกิดขึ้นในสถานที่เดียวกัน แต่ในขณะที่เปิดการประชุมจะมีผู้ร่วมสถานการณ์มากมายที่ร่วมประชุมสินค้า เมื่อเปรียบเทียบกับเวลาหลังปิดการประชุมซึ่งจะมีผู้ร่วมสถานการณ์จำนวนน้อยกว่า เนื่องจากสินค้าได้ถูกประมูลไปแล้ว เป็นต้น

2.2.2 เหตุการณ์สื่อสาร (communicative event)

ชาวิลล์ ทรอยกกล่าวไว้ว่า เหตุการณ์สื่อสารเป็นหน่วยพื้นฐานของวัตถุประสงค์ในการพรรณนาเหตุการณ์สื่อสาร 1 เหตุการณ์จะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเดียวกัน หัวข้อเดียวกัน ผู้ร่วมสถานการณ์เดียวกัน มีการใช้ภาษาเดียวกัน รวมถึง กฎการปฏิสัมพันธ์และกาลเทศะเดียวกัน เหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์มีขอบเขตของการสื่อสารนั้นเสมอ กล่าวคือขอบเขตของเหตุการณ์สื่อสารจะขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนผู้ร่วมเหตุการณ์หลัก (major participant) และความสัมพันธ์ทางบทบาทของพวกเขาเหล่านั้น หรือการเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของความสนใจ โดยที่ขอบเขตระหว่างเหตุการณ์นั้นอาจแสดงออกโดยช่วงเวลาของความเงียบ (period of silence) และการเปลี่ยนอากัปกริยา (body position) ของผู้ร่วมสถานการณ์

ชาวิลล์ ทรอยก (Saville-Troike, 1982:36) กล่าวว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (consecutive events) อาจถูกแยกเป็นเหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์ได้ เช่น ในการพิจารณาคดี การเปิดเหตุการณ์เริ่มต้นเมื่อตำรวจศาลเอ่ยขึ้นว่า Hear ye , hear ye และจบลงเมื่อผู้พิพากษาเข้ามาในห้องพิจารณาคดีและนั่งลงที่เก้าอี้ และทุกคนในห้องนั้นนั่งลง ภายในสถานการณ์เดียวกันการซักถามและการถามคำถามพยานหรือจำเลยอาจจำแนกได้เป็นคนละเหตุการณ์ เนื่องจากผู้ร่วมสถานการณ์มี

ความแตกต่างกันในด้านความสัมพันธ์ทางบทบาท เช่น ลักษณะคำถามและการโต้ตอบมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อการถามเกิดจากทนายฝ่ายตรงข้ามซึ่งสิ่งนี้เป็นความแตกต่างในด้านของกฎการปฏิสัมพันธ์ เหตุการณ์เหล่านี้อาจถูกกำหนดขอบเขตโดยการเปลี่ยนแปลงผู้ร่วมสถานการณ์ หรือบางที่อาจถูกกำหนดโดยวาระที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำเช่น การกล่าว I call - to the stand ในการเปิดเหตุการณ์ และกล่าวว่า You may stand down หรือ Your witness เพื่อปิดเหตุการณ์ ซาวิลล์ ทรอยก์ ยังกล่าวอีกว่าหากช่วงเวลาการพักของศาลมีขึ้นก่อนที่ขอบเขตของการจบเหตุการณ์จะมาถึง การปฏิสัมพันธ์เช่นนี้สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นวาระเหตุการณ์ที่ไม่ต่อเนื่อง (a single discontinuous speech event) แม้ว่าจะมีการดำเนินต่อไปในวันอื่นก็ตาม

ความไม่ต่อเนื่องของเหตุการณ์อาจเกิดขึ้นได้โดยการขัดจังหวะ แต่เหตุการณ์นั้นสามารถดำเนินต่อไปได้เมื่อไม่มีการเปลี่ยนขององค์ประกอบหลักของเหตุการณ์สื่อสารนั้น อันได้แก่ หัวข้อ ผู้ร่วมเหตุการณ์ และกาลเทศะ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวจะดำเนินต่อไปเมื่อการขัดจังหวะนั้นได้สิ้นสุดลง

สรุปได้ว่าเหตุการณ์สื่อสารเป็นส่วนประกอบของสถานการณ์สื่อสารที่ถูกกำหนดโดยการกระทำต่างๆที่มีกฎและและบรรทัดฐานการใช้ภาษาของชุมชนเป็นตัวควบคุม และเหตุการณ์สื่อสารประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 อย่างตามลำดับ (ดู 2.1.2)

2.2.3 วัจนกรรมสื่อสาร (communicative act)

จอห์น อาร์ เซอร์ล (Searle, 1969.) ผู้เสนอแนวคิดวัจนกรรมได้ให้ความสนใจในส่วนของการกล่าวถ้อยและการแสดงเจตนา ซึ่งเซอร์ลมีความเห็นว่า การกล่าวถ้อยนั้นไม่ใช่เป็นเพียงการเปล่งวาจาเท่านั้น หากแต่ผู้กล่าวถ้อยมีเจตนาที่ชัดเจนออกมาพร้อมกับการกล่าวถ้อยทุกครั้ง ดังนั้นเจตนาของผู้พูดเป็นหน่วยหลักในการวิเคราะห์ (main unit of analysis) ภาษาเพื่อใช้การสื่อสาร เนื่องจากการรับรู้ถึงเจตนาและความตั้งใจของผู้พูดจะทำให้เข้าใจถึงข้อความที่ผู้พูดได้กล่าวออกมาได้ดีขึ้น โดย เซอร์ลได้เสนอมโนทัศน์วัจนกรรมปฏิบัติ (illocutionary points) โดยจัดประเภทวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

- (1) การกล่าวยืนยัน (assertives) เป็นการกล่าวถ้อยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆแก่ผู้ฟัง เช่น การรายงาน การพรรณนา
- (2) การกล่าวชี้แนะ (directives) เป็นการกล่าวถ้อยที่มีจุดประสงค์ให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การสั่ง การขอร้อง การแนะนำ การเตือน
- (3) การกล่าวผูกพัน (commissives) เป็นการกล่าวถ้อยที่ผู้พูดต้องทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การปฏิญาณ การเสนอตัว

(4) การกล่าวแสดงออก (expressives) เป็นการกล่าวด้วยที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด เช่น การชม การขอบคุณ การแสดงความยินดี

(5) การกล่าวประกาศ (declarations) เป็นการกล่าวด้วยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เช่น การตัดสินใจ การลาออก การแต่งตั้ง

ไฮม์ส์ (Hymes, 1974) กล่าวว่ารูปแบบของประโยคแบบเดียวอาจสื่อถึงวัจนกรรมได้หลายอย่างเช่น ประโยคคำถามอาจแสดงวัจนกรรมสั่ง หรือ วัจนกรรมขอร้อง ซึ่งการตีความประโยคเหล่านั้นว่าแสดงวัจนกรรมแบบใดขึ้นอยู่กับความรู้ร่วมกันของผู้ใช้ภาษาในชุมชนภาษานั้น

ซาวิลล์ ทรอยก์ (Saville-Troike, 1982) กล่าวว่าวัจนกรรมสื่อสารจัดอยู่ในขอบเขตเดียวกับหน้าที่การปฏิสัมพันธ์ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นวัจนภาษา (verbal) หรืออวัจนภาษา (non-verbal) ก็ได้ เช่น การขอร้อง การออกคำสั่ง เช่น วัจนกรรมสื่อสารแสดงการขอร้อง "I'd like a cigarette." และ "Do you have a cigarette?" หรืออาจแสดงออกทางอวัจนภาษา เช่น การเลิกคิ้ว การใช้สายตามองแสดงคำถาม หรือการถอนหายใจยาว และซาวิลล์ ทรอยก์ ยังอ้างถึงคำกล่าวของ เซอร์ล (Searle, 1969:24) ที่ว่า "One can utter words without saying anything." ซึ่งหมายความว่า เราสามารถกล่าวด้วยออกมาโดยไม่ต้องเอ่ยข้อความใดๆเลยก็ได้ กล่าวคือ วัจนกรรมอาจแสดงได้ด้วยอวัจนภาษา เช่น ในชุมชนภาษาแห่งหนึ่ง การเรอหลังรับประทานอาหาร จัดเป็นการแสดงให้เห็นถึงวัจนกรรมขอบคุณอาหารมื้อนั้น ในขณะที่ในชุมชนภาษาอื่นการเรอไม่ได้เป็นการแสดงวัจนกรรมใดออกมาเลยก็ได้ เป็นต้น

นอกจากนั้นในบริบทของเหตุการณ์สื่อสารความเยียบ อาจจะเป็นการแสดงเจตนาของวัจนกรรมสื่อสารอย่างหนึ่งก็ได้ เช่น อาจหมายถึง การถาม การสัญญา การปฏิเสธ การเตือน การตักเตือน การขอร้อง หรือการออกคำสั่ง ซึ่งการแสดงเจตนาตามความหมายต่างๆดังกล่าวขึ้นอยู่กับธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนภาษานั้นๆ

ทรอสบอร์ก (Trosborg, 1995) ศึกษาวัจนกรรมในต้วบทกฎหมายและเอกสารสัญญาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนิติกรรมสัญญาของอังกฤษ ไว้ในบทความเรื่อง "Statues and contracts: An analysis of legal speech acts in the English language of the law." พบว่า วัจนกรรมที่ปรากฏในต้วบทกฎหมายและเอกสารสัญญานั้น เป็นวัจนกรรมประเภทกล่าวผูกพัน และ ประเภทกล่าวชี้้นำ และพบว่า เอกสารดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของกลวิธีทางตรง (a predominance of direct strategies) ของการบอกถึงข้อปฏิบัติ และ ข้อห้ามปฏิบัติ ในขณะที่ในการสนทนาในชีวิตประจำวันนั้น ใช้กลวิธีทางอ้อมในการบอกถึงสิ่งต่างๆเหล่านั้น

นิตยา เอี่ยมขำ. (2540) ศึกษาลักษณะคำถามในศาลไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งในการศึกษาด้านวจนกรรมพบว่า จุดประสงค์ของการถามมีการเปลี่ยนไปตามวาระการถามโดยจุดประสงค์เหล่านั้นจะแฝงอยู่ในคำถาม กล่าวคือ หากเป็นการถามพยานของตนเอง ผู้ถามซึ่งหมายถึงทนายโจทก์)มักมีจุดประสงค์เพื่อกล่าวหาจำเลย หากเป็นวาระการถามค้านซึ่งมีทนายจำเลยเป็นผู้ถามคำถาม มักจะมีจุดประสงค์เพื่อทำลายน้ำหนักคำพูดของพยานโจทก์ และหากเป็นวาระถามถึงจุดประสงค์ก็จะเปลี่ยนเป็นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของคำตอบที่พยานโจทก์ได้ตอบไปในช่วงถามค้าน และในด้านการให้ความร่วมมือในการสนทนา ผู้วิจัยพบว่ากฎของไกรซ์ (Grice)ไม่เหมาะกับการอธิบายภาษาในศาล เนื่องจากการปฏิบัติตามหลักการให้ความร่วมมือนั้น อาจทำให้รูปคดีของฝ่ายที่ถูกลงถามเสียหายได้

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์วจนกรรมสื่อสารตามแนวคิดของเซอร์ลัวร์ร่วมกับแนวคิดของนักวิจัยตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วจนกรรมที่พบในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆ ดังจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5

2.3 องค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสาร

การวิเคราะห์การสื่อสารตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารนี้แบ่งออกเป็น 3 หน่วยหลัก ได้แก่ สถานการณ์สื่อสาร เหตุการณ์สื่อสาร และวจนกรรมสื่อสารซึ่งเหตุการณ์สื่อสารจัดเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการวิเคราะห์การสื่อสาร สิ่งสำคัญในการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารคือการบรรยายองค์ประกอบ (a description of the components) ของเหตุการณ์สื่อสาร 10 อย่าง (Saville Troike ,1982 : 138) ดังนี้

2.3.1 ชนิดของเหตุการณ์ (genre or type of event) เช่น เรื่องตลก เรื่องเล่า การบรรยาย การสนทนา

2.3.2 หัวข้อ (topic) หรือจุดมุ่งเน้นของการสื่อสาร(referential focus)ในการวิเคราะห์

2.3.3 วัตถุประสงค์ หรือ หน้าที่ (purpose or function) คือ จุดมุ่งหมายหลักของการปฏิสัมพันธ์ของผู้สนทนาแต่ละบุคคล

2.3.4 เวลา-สถานที่ หรือ กาลเทศะ (setting) รวมถึง เวลาของวัน ฤดูของปี และแง่มุมทางกายภาพของสถานการณ์ เช่น ขนาดของห้อง การจัดวางเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

องค์ประกอบทั้ง 4 อย่างข้างต้นรวมเรียกว่า "scene" กล่าวคือบริบทที่อยู่รอบตัวบุคคลในเหตุการณ์สื่อสาร ซึ่งการตรวจสอบว่าในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้ "scene" ครบหรือไม่นั้นทำได้โดย

การตอบคำถามดังต่อไปนี้ (1) เหตุการณ์สื่อสารนี้เป็นเหตุการณ์ชนิดใด (2) เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับอะไร (3) ทำไมจึงเกิดขึ้น (4) เกิดขึ้นที่ไหนและเมื่อไหร่

2.3.5 **ผู้ร่วมเหตุการณ์** (participants) รวมถึง อายุ เพศ ชาติพันธุ์ สถานะทางสังคม และความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ซึ่งคำถามที่ใช้ในการตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ใครคือผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ชาววิลลี ทรอยก์ กล่าวว่า การแต่งกายของผู้ร่วมสถานการณ์ก็มีส่วนสำคัญในการตีความพฤติกรรมการสื่อสาร (communicative behaviour) ของพวกเขาด้วย

2.3.6 **รูปแบบการสื่อสาร** (message form) รวมถึงวิธีการสื่อสารทั้งแบบใช้เสียง (vocal) และแบบไม่ใช้เสียง (nonvocal) และลักษณะของรหัสที่ใช้เช่น วัจนภาษา (verbal) และอวัจนภาษา (non-verbal) ซึ่งรูปแบบของการสื่อสารนี้อาจแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

- (1) แบบใช้เสียง (vocal) และใช้วัจนภาษา (verbal) ซึ่งก็คือภาษาพูดนั่นเอง
- (2) แบบไม่ใช้เสียง (nonvocal) และใช้วัจนภาษา (verbal) เช่น ภาษาเขียน ภาษามือ รหัสมอร์ส (morse code) ฯลฯ
- (3) แบบใช้เสียง (vocal) และใช้อวัจนภาษา (non-verbal) เช่น การหัวเราะ เป็นต้น
- (4) แบบไม่ใช้เสียง (nonvocal) และใช้อวัจนภาษา (non-verbal) เช่น ความเงียบ การใช้สายตา ระยะห่างระหว่างผู้พูด รูปภาพ

2.3.7 **เนื้อหาการสื่อสาร** (message content) เป็นเหมือนการตอบคำถามที่ว่า เป็นการสื่อสารเกี่ยวกับอะไร มีสาระสำคัญอย่างไร ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารข้อนี้ ผู้วิจัยจะต้องมีความเข้าใจถึงความหมายแฝงที่อยู่ในเนื้อหาของข้อความ ซึ่งเป็นความรู้ร่วมกันที่มีอยู่ในชุมชนภาษานั้นด้วย เช่น ความเงียบ อาจใช้เพื่อแสดงการปฏิเสธหรือดูถูกในชุมชนภาษาหนึ่ง แต่อีกชุมชนภาษาหนึ่งความเงียบอาจแสดงถึงการถาม หรือการขอร้อง เป็นต้น

2.3.8 **ลำดับวัจนกรรม** (act sequence) คือการเรียงลำดับวัจนกรรมสื่อสาร ซึ่งอาจมีความเข้มงวดมากในเหตุการณ์สื่อสารที่เป็นพิธีกรรม (ritual events) เช่น การขอพร การอำลา การแสดงความเสียใจ และสามารถยืดหยุ่นได้ในเหตุการณ์สื่อสารที่เป็นการสนทนา การบรรยาย วัจนกรรมสื่อสารมักจะเป็นระดับนามธรรม (a level of abstraction) และเป็นการบรรยายถึงรูปแบบที่มีอยู่อย่างสม่าเสมอในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก

2.3.9 **กฎการปฏิสัมพันธ์** (rules for interaction) เป็นการอธิบายถึงกฎการใช้ภาษาพูด และคำพูดซึ่งกฎดังกล่าวจะปรากฏอยู่ในบริบทของเหตุการณ์สื่อสารและใช้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในชุมชนว่าควรจะแสดงออกอย่างไร กฎเหล่านี้เกิดจากค่านิยมของคนในชุมชนภาษานั้น และในการวิเคราะห์ข้อมูลเราสามารถนำกฎดังกล่าวมาช่วยในการวิเคราะห์ว่า ข้อมูลที่ได้นั้นเป็นการ

กระทำในทางบวกหรือลบได้อีกด้วย กฎการปฏิสัมพันธ์อาจปรากฏในรูปแบบของสุภาษิต คำพังเพย หรือกฎหมายของชุมชน

2.3.10 **บรรทัดฐานการตีความ** (norms of interpretation) เป็นความรู้ทั่วไปที่มีอยู่ร่วมกัน รวมถึงข้อสมมติฐานทางวัฒนธรรมของชุมชนภาษานั้นซึ่งความรู้ระดับผิวนั้นไม่เพียงพอต่อการตีความ ความหมายของข้อมูลได้ เนื่องจากบรรทัดฐานการตีความนั้นสร้างจากมาตรฐานความเข้าใจร่วมกัน และการปฏิบัติอย่างเคยชินของสมาชิกของชุมชนภาษา

ชาวिल्ส ทรอยก์ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของเหตุการณ์ระหว่างชนิด เหตุการณ์ หัวข้อเรื่อง จาก ผู้ร่วมเหตุการณ์และรูปแบบการสื่อสารว่าในเหตุการณ์ชนิดเดียวกันอาจมีการใช้วิธภาษาที่แตกต่างกัน เช่น การบรรยายทางวิชาการในหัวข้อเดียวกัน ระดับความเป็นทางการของการบรรยายอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ฟัง สถานที่ภายในห้องบรรยาย ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบอาจมีความซับซ้อน เช่นรูปแบบการหักทแยงไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับ เวลา สถานที่ โอกาส แต่ขึ้นอยู่กับอายุ เพศ ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมเหตุการณ์ และจุดประสงค์ของการสนทนาด้วย

2.4 งานวิจัยที่วิเคราะห์การใช้ภาษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารพบว่า สุดาตวง เกิดโมที (2537) ได้ศึกษาลำดับขั้นตอนและรูปแบบของภาษาที่ใช้ในการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยนำทฤษฎีชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ โฮมส์ และ ชาวिल्ส ทรอยก์ (Saville-Troike, 1982) มาใช้ในการศึกษาและพรรณนาผลการศึกษาที่ได้ และพบว่าสถานการณ์สื่อสารการปราศรัยหาเสียงดังกล่าวประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 17 เหตุการณ์ แต่เป็นลักษณะการเกิดซ้ำในโครงสร้างเดิม ผู้วิจัยจึงแบ่งตามประเภทของเหตุการณ์ได้เป็น 4 ประเภทตามลำดับ ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการกล่าวเปิดการปราศรัย เหตุการณ์สื่อสารการแนะนำตัวผู้ปราศรัย เหตุการณ์สื่อสารการปราศรัย และเหตุการณ์สื่อสารการสรุปคำปราศรัย และในเหตุการณ์สื่อสารหนึ่งๆพบวัจนกรรมสื่อสารหลายวัจนกรรม เช่น ในเหตุการณ์สื่อสารการแนะนำตัวผู้ปราศรัย ประกอบด้วย วัจนกรรมอธิบายเล่าความ และแนะนำตัวตามลำดับ จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบด้านกฎการปฏิสัมพันธ์และด้านบรรทัดฐานการตีความสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยกย่องผู้มีตำแหน่งและฐานะ นับถือความอาวุโส ไม่ชอบการขัดแย้ง และสร้างความเป็นเครือญาติโดยใช้คำนับญาติเรียกผู้ขึ้นเพื่อสร้างความอบอุ่นเช่น พี่ ป้า น้า อา

พิกุลกานต์ รุจิราภา (2537) ศึกษาการแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุตามการศึกษาในทางชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารพบว่าสถานการณ์สื่อสารการแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ นั้น

ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 15 เหตุการณ์ ดังนี้ การกล่าวเปิดการแสดงพระธรรมเทศนา การกล่าวคำนมัสการโดยพุทธศาสนิกชน การถึงสรณคมณ์ การสมาทานอุโบสถศีล การบอกอานิสงส์ของศีล การกล่าวคำนมัสการโดยพระภิกษุองค์เทศก์ การกล่าวบทอุเทศ การเทศน์ การกล่าวคำอนุโมทนา การประกาศอุโบสถ การอาราธนาอุโบสถศีล การอาราธนาธรรม การกล่าวคำสาธุการ การประกาศตนเป็นอุบาสกอุบาสิกา และ การกล่าวปิดการแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ และพบว่ามีวัจนกรรมสื่อสารหลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละบทเทศน์ และผู้วิจัยยังพบว่าเหตุการณ์สื่อสารที่สำคัญที่สุดในสถานการณ์สื่อสารคือ เหตุการณ์สื่อสารการเทศน์ เพราะเป็นเหตุการณ์สื่อสารที่ซับซ้อนและมีวัจนกรรมสื่อสารถึง 20 วัจนกรรม โดยวัจนกรรมที่จัดเป็นโครงสร้างหลักของเหตุการณ์สื่อสารนี้ก็คือ วัจนกรรมการเริ่ม การอธิบาย และการจบ เรียงกันตามลำดับ

ปอรรักษ์ ยอดเนตร (2544) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของพิธีกรดำเนินรายการและวิทยากรในรายการในการถ่ายทอดเนื้อหารายการ และการมีส่วนร่วมของผู้รับสารที่มีต่อรายการสุขภาพด้วยการศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารของ เดล ไฮม์ส์ (Hymes, 1974) ศึกษากระบวนการผลิตและการกำหนดประเด็นในการนำเสนอ และทัศนคติของผู้นำเสนอที่มีต่อการชมรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ และต่อแบบแผนปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรและวิทยากรร่วมรายการ โดยศึกษาจากรายการ "พลิกฟื้นสุขภาพคนเมือง" และรายการ "วาไรตี้พลิกฟื้นสุขภาพ" ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าสถานการณ์สื่อสารรายการพลิกฟื้นสุขภาพคนเมืองแบ่งออกได้เป็น 5 สถานการณ์ย่อยโดยเลือกวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารช่วงรอบรู้รอบเมือง และพบว่าสถานการณ์สื่อสารช่วงดังกล่าวนี้ประกอบด้วย เหตุการณ์สื่อสาร 4 ช่วงและแต่ละเหตุการณ์สื่อสารประกอบด้วยวัจนกรรมสื่อสารต่างๆ ดังนี้ เหตุการณ์สื่อสารการกล่าวเปิดช่วง ประกอบด้วย วัจนกรรมเกริ่นนำ เหตุการณ์สื่อสารการแนะนำวิทยากร ประกอบด้วย วัจนกรรมแนะนำวิทยากร และวัจนกรรมทักทาย เหตุการณ์สื่อสารการถามตอบ ประกอบด้วย วัจนกรรมเรียกขาน วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ วัจนกรรมอธิบาย วัจนกรรมย้ำเตือน และสั่งการ และเหตุการณ์สื่อสารการกล่าวปิดช่วงประกอบด้วยวัจนกรรมขอบคุณ และวัจนกรรมเชิญชวน

ส่วนสถานการณ์สื่อสารรายการวาไรตี้พลิกฟื้นสุขภาพแบ่งได้เป็น 6 สถานการณ์สื่อสารย่อยโดยเลือกศึกษาสถานการณ์สื่อสารช่วงคุยกันยามเช้า จากการศึกษพบว่าสถานการณ์สื่อสารดังกล่าว ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 4 ช่วงและแต่ละเหตุการณ์สื่อสารประกอบด้วย วัจนกรรมสื่อสารต่างๆ ดังนี้ เหตุการณ์สื่อสารการกล่าวเปิดช่วงประกอบด้วย วัจนกรรมเกริ่นนำ เหตุการณ์สื่อสารการแนะนำวิทยากรประกอบด้วย วัจนกรรมแนะนำวิทยากร และวัจนกรรมทักทาย เหตุการณ์สื่อสารการถามตอบประกอบด้วย วัจนกรรมเรียกขาน วัจนกรรมเล่าความ วัจนกรรมอธิบาย และ

วัฒนธรรมอ้างอิง และเหตุการณ์สื่อสารการกล่าวปิดช่วงประกอบด้วยวัฒนธรรมขอบคุณ และในด้านทัศนคติที่ผู้ชมมีต่อการกำหนดรูปแบบรายการพบว่าผู้ชมเห็นว่ารายการพลิกพื้นสุภาพคนเมืองเป็นรายการที่เน้นหนักไปทางวิชาการ ความรู้ทางการแพทย์ มั่นใจได้ว่าได้รับความรู้จากการชมรายการเนื่องจากวิทยากรเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ในขณะที่รายการวาไรตี้พลิกพื้นสุภาพคนเมืองมีความน่าสนใจในการเลือกชมมากกว่าแต่วิทยากรมีส่วนในการโน้มน้าวใจให้เชื่อถือได้น้อยเมื่อเทียบกับความน่าเชื่อถือของแพทย์

2.5 งานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการพิจารณาคดีในศาล

ก่อนอื่นผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความหมายของการสืบพยานว่าเป็นอย่างไร

“การสืบพยาน” เป็นกระบวนการหนึ่งในการพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินคดีความ การสืบพยานจะกระทำ ณ ห้องพิจารณาคดีของศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีนั้น โดยผู้ที่เป็นพยานในคดีก็คือบุคคลที่ประสบพบเห็นเหตุการณ์อันเป็นข้อเท็จจริงในคดีนั้นๆ ซึ่งในภาษากฎหมายเรียกว่า “พยานบุคคล” โดยพยานจะต้องเบิกความเฉพาะที่ตนได้เห็น ได้ยิน และได้ทราบโดยตรงและต้องเบิกความด้วยวาจาเท่านั้นใช้วิธีการอ่านข้อความที่ได้จดบันทึกไว้ไม่ได้ เพื่อให้ผู้พิพากษามีโอกาสพิจารณาลำดับเหตุการณ์ ตลอดจนพิจารณาภิรยาท่าทางของพยานขณะเบิกความ และใช้ประกอบการซึ่งนำหนักคำเบิกความของพยานด้วย เข็มชัย ชูติวงศ์ (2541:315) กล่าวถึงสาเหตุที่พยานไม่สามารถใช้วิธีการอ่านข้อความที่ได้จดบันทึกไว้ได้ว่าเนื่องจากอาจมีการชักซ้อมพยานล่วงหน้าเพื่อให้พยานเบิกความเท็จเมื่อพยานตอบคำถามไม่ได้ซึ่งจะทำให้คู่ความเสียเปรียบมากเพราะไม่อาจถามค้านเพื่อความจริงปรากฏแก่ศาลได้ การสืบพยานแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ ช่วงการซักถาม ช่วงการถามค้าน และช่วงการถามติง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ช่วงการซักถาม เป็นการถามคำถามพยาน โดยทนายผู้ให้นำพยานเข้าเบิกความ ซึ่งเข็มชัย ชูติวงศ์ (2541:324) กล่าวว่าช่วงการซักถามดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้พยานเบิกความตามประเด็นที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความต้องการให้ผู้พิพากษาได้รับทราบ

(2) ช่วงการถามค้าน เป็นการถามโดยทนายฝ่ายตรงข้าม ซึ่งมาโนช จรมาศ (2525:635) กล่าวว่าคำถามในช่วงดังกล่าวมีเป้าหมายหมายเพื่อทำลายน้ำหนักของคำตอบที่พยานได้ตอบแก่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และเพื่อให้ข้อเท็จจริงซึ่งไม่เคยปรากฏหรือปรากฏเพียงบางส่วนชัดเจนขึ้นซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ฝ่ายของตน

(3) ช่วงการถามติง เป็นการถามอีกครั้งหนึ่งของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ซึ่งเข็มชัย ชูติวงศ์ (2541:327) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการถามติงดังกล่าวว่าเพื่อแก้ไขข้อความที่พยานได้

ตอบนายฝ่ายตรงข้ามพลาดไปในระหว่างการถามค้าน ซึ่งอาจทำให้ความน่าเชื่อถือของพยานลดลง และเพื่อขยายความข้อเท็จจริงที่พยานตอบคำถามค้านไปแล้วให้ชัดเจนขึ้น

ลักษณะคำถามของนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และนายฝ่ายตรงข้ามมีลักษณะแตกต่างกันออกไปโดยมีกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 118 (ดูเนื้อหาในภาคผนวก ญ) กำหนดไว้อย่างชัดเจน คือในการซักถามและการถามติง นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความต้องถามคำถามแก่พยานโดยใช้คำถามที่ตรงการคำตอบที่เป็นเนื้อหาเท่านั้น นายฝ่ายดังกล่าวไม่สามารถใช้คำถามประเภทที่เป็นการจำกัดคำตอบของพยานให้เหลือเพียง 2 ทาง กล่าวคือ เป็นการแนะคำตอบให้พยานตอบเพียงว่า ใช่ หรือไม่ใช่ และคำถามที่ให้พยานเลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้คำว่า "หรือ" ซึ่ง ธานินทร์ กรัยวิเชียร.(2521:13) กล่าวว่า ในทางกฎหมายเรียกคำถามลักษณะนี้ว่า "คำถามนำ" แต่หากนายฝ่ายตรงข้ามยินยอมให้นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้คำถามประเภทดังกล่าว ในการถามคำถามแก่พยานนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความก็สามารถที่จะใช้คำถามลักษณะดังกล่าวได้ ในขณะที่การถามค้านของนายฝ่ายตรงข้ามนั้นนายสามารถใช้ประเภทใดก็ได้ เนื่องจากไม่ได้มีกฎหมายมาตราใดกำหนดห้ามให้ใช้คำถามนำ

นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งยังได้กำหนดขอบเขตของรายละเอียดของคำถามที่นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และนายฝ่ายตรงข้ามสามารถใช้ถามแก่พยานไว้ในมาตรา 118 (ดูเนื้อหากฎหมายมาตรา 118 ในภาคผนวก ญ) กำหนดไว้ว่านายทั้ง 2 ฝ่ายไม่สามารถถามคำถามนอกประเด็นของคดีพิพาท และห้ามถามคำถามที่อาจก่อให้เกิดคดีอื่น ๆ ขึ้นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพยาน คู่ความ หรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือเป็นคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาทพยานด้วย ซึ่งหากนายทั้ง 2 ฝ่ายไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้พิพากษาสามารถสั่งห้ามกระทำการต่างๆเหล่านั้นได้

การสืบพยานนั้นมีการจัดเรียงลำดับขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 112 116 117 และ 121 ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ซึ่งกฎหมายมาตราต่าง ๆ ดังกล่าวมีใจความสำคัญดังนี้

มาตรา 112 เป็นการกำหนดให้พยานสาบานตนตามลัทธิศาสนาของตนก่อนเป็นลำดับแรก

มาตรา 116 ได้กำหนดให้พยานตอบคำถามของผู้พิพากษาในเรื่องของชื่อ อายุ ที่อยู่ ตำแหน่ง หรืออาชีพ และภูมิลำเนาของพยาน ตลอดจนความเกี่ยวพันระหว่างพยานกับคู่ความ เป็นลำดับต่อมา

มาตรา 117 เป็นการกำหนดลำดับของการถามคำถามของนายทั้ง 2 ฝ่าย โดยกฎหมายได้กำหนดให้นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเป็นผู้ซักถามคำถามพยานก่อน เมื่อพยานฝ่ายดังกล่าวถามคำถามพยานจบลง นายฝ่ายตรงข้ามจึงจะเป็นผู้ถามคำถามพยานเป็นลำดับต่อไป

และมาตรา 121 ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความที่พยานได้ตอบคำถามแก่ตน และ ทนายทั้ง 2 ฝ่ายในตอนต้นให้พยานฟัง เป็นลำดับสุดท้ายของการสืบพยาน

จากการกำหนดลำดับขั้นตอนการสืบพยานอย่างเป็นระบบและชัดเจนของประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาคความแพ่งในข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษารายละเอียดของการสืบพยาน เพื่อให้ได้รายละเอียดในด้านโครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารที่อยู่ในสถานการณ์สื่อสารนั้น รวมถึงกฎของสังคมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อเป็นประโยชน์แก่ การศึกษาทางภาษาศาสตร์ต่อไปดังเช่นที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ผู้วิจัยพบว่า มีนักภาษาศาสตร์จำนวนหนึ่งสนใจการศึกษาการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในการ พิจารณาคดีของศาล ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างงานวิจัย ดังต่อไปนี้

เบรินแนน (Brennan,1995) ศึกษาปริจเฉทแสดงการปฏิเสธของเด็ก ซึ่งเป็นพยานของคดี ช่มชืดกระทำซ้ำเรา และปริจเฉทของทนายจำเลยซึ่งเป็นผู้ถามคำถาม ในการสืบพยานวาระถามคำถาม ไว้ ในบทความชื่อ " *The discourse of denial: Cross- examining child victim witnesses.*" พบว่า ทนายความใช้กลวิธีทางภาษาแบบต่างๆเพื่อให้พยานเกิดความลำบากในการตอบ และทำให้การถาม คำถามประสบผลสำเร็จ เนื่องจากพยานไม่เข้าใจคำถาม และสับสนในการตอบคำถาม ซึ่งทำให้ทนาย ได้คำตอบตามที่ต้องการซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายของทนายเอง

ลูชเจนโบรเซอร์ส (Luchjenbroers,1997) ศึกษาพฤติกรรมการถามของทนายในการสืบพยานคดี ฆาตกรรมของศาลฎีกา เพื่อวิเคราะห์กระบวนการตั้งคำถามที่เชื่อมโยงกับคำให้การของพยานใน บทความชื่อ " *In your own words...: Questions and answers in a Supreme Court trial.*" พบว่าพยานมักจะไม่เบิกความด้วยการบรรยายเรื่องราวที่ตนรับรู้ให้แก่คณะลูกขุน และพบว่ากลวิธีการ ตั้งคำถามของทนายเป็นลักษณะของการตั้งสมมติฐานโดยจะมีการถามโดยใช้คำถามแบบ Yes/No question และแบบ tag question มากกว่าการถามแบบต้องการเนื้อหาจากพยานซึ่งทำให้พยานตอบ คำถามไปตามมุมมองของทนาย ไม่ได้ใช้ความคิดของตัวเองในการตอบ

นิตยา เอี่ยมขำ. 2540 ศึกษาลักษณะคำถามในศาลไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ โดยแบ่ง ประเภทคำถามได้เป็น 6 ประเภท และพบว่ามีลักษณะคำถามที่พบเฉพาะการถาม และการตอบมีอยู่ 2 ประเภทคือ คำถามในรูปบอกเล่า และคำถามที่ใช้ทำนองเสียงหรือการลงเสียงหนักในการถาม นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่า คำถามที่ใช้ในศาลส่วนใหญ่เป็นคำถามประเภท คำถามเชิงคำสั่ง เนื่องจาก มีจุดมุ่งหมายที่จะคาดคั้นเอาความจริง และทำให้น้ำหนักของคำพูดของผู้ที่สนทนาด้วยอ่อนลง ในด้าน ของคู่ถ้อยคำ ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นคู่อยู่ใกล้ชิดกัน มีการเปลี่ยนผลัดอย่างมีระเบียบแบบ แผน และพบว่าคำถามและคำตอบในการถามคำถามนี้มีหลายรูปแบบ มีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อหลอกล่อให้

พยานจนมุม และเป็นการถามตอบเพื่อแข่งขันเชิงแพ้ชนะซึ่งแตกต่างจากการสนทนาทั่วไปในชีวิตประจำวัน

สรียา ทับทัน (2543) ศึกษากรณีศึกษาภาษาในการถามซัก ถามค้ำ และถามตั้งในการพิจารณาคดีโดยวิเคราะห์จากบทสนทนายระหว่างทนายความกับพยานในคดีอาญา ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำ ถามตั้ง ในการพิจารณาคดี" พบว่าทนายความใช้กลวิธีทางภาษาหลายวิธีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการถามแต่ละช่วง ซึ่งกลวิธีที่พบส่วนใหญ่เป็นกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อถามให้ตอบ สรียาได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการถามของทนายฝ่ายที่อ้างพยานได้แก่ ช่วงถามซัก และช่วงถามตั้ง และการถามของทนายฝ่ายตรงข้ามคือ ช่วงถามค้ำ และพบว่ามีความแตกต่างกัน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องความร่วมมือในการสนทนา เรื่องกลวิธีทางภาษา และเรื่องรูปแบบประโยคที่ใช้เพื่อถาม กล่าวคือ หากเป็นการถามพยานฝ่ายตนทนายความและพยานจะให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ทนายจะใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อให้พยานสามารถตอบคำถามได้ง่ายและตรงประเด็นที่สุด คำถามที่พบส่วนใหญ่จะเป็นคำถามเนื้อความ ในขณะที่การถามพยานฝ่ายตรงข้ามพยานและทนายให้ความร่วมมือน้อย กลวิธีส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อจับพินิจและทำลายความน่าเชื่อถือของพยาน และคำถามที่พบมากที่สุดคือคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

จากงานวิจัยต่างๆที่ศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารและลักษณะการใช้ภาษาในศาลข้างต้น ไม่พบว่ามียานใดในประเทศไทยที่ศึกษาภาพรวมของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในการสืบพยานซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการพิจารณาคดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการสื่อสารที่เกิดขึ้นในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารต่อไป

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารใดบ้าง และเหตุการณ์สื่อสารเหล่านั้นมีการเรียงลำดับอย่างไร

สถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"

สถานการณ์สื่อสารหมายถึง บริบทของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารหลายเหตุการณ์ สถานการณ์สื่อสารดังกล่าวเป็นหน่วยใหญ่ที่สุดในการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งหมายถึงขั้นตอนของการได้มาซึ่งการยุติข้อพิพาทในชั้นศาล กระบวนการพิจารณาคดีประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ (1) การอธิบายคำฟ้องแก่จำเลยของผู้พิพากษา (2) การสืบพยาน และ(3) การพิพากษาคดี ซึ่งขั้นตอนการสืบพยานถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดในกระบวนการพิจารณาคดี เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่จะนำมาซึ่งข้อเท็จจริงของข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้พิพากษานำข้อเท็จจริงที่ได้เหล่านั้นไปพิจารณาคดีต่อไป

เพื่อให้เห็นว่าสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานอยู่ ณ จุดใดของกระบวนการพิจารณาคดี ผู้วิจัยจะนำเสนอแผนภูมิ 3.1 แสดงโครงสร้างของกระบวนการพิจารณาคดี ดังนี้

แผนภูมิ 3.1 แสดงโครงสร้างกระบวนการพิจารณาคดี

จากแผนภาพแสดงโครงสร้างของกระบวนการพิจารณาคดีข้างต้น ทำให้เห็นว่าการสืบพยานเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการดังกล่าวซึ่งเป็นสถานการณ์สื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 2 ของกระบวนการพิจารณาคดีต่อจากสถานการณ์สื่อสารการอธิบายคำฟ้องแก่จำเลย กล่าวคือ สถานการณ์ที่ผู้พิพากษานัดให้คู่ความทั้ง 2 ฝ่ายมาพบกัน และผู้พิพากษาจะอ่านและอธิบายคำฟ้องของโจทก์ซึ่งกล่าวหาว่าจำเลยได้กระทำความผิดอย่างไรบ้างให้จำเลยฟัง หลังจากนั้นผู้พิพากษาจะถามจำเลยว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริงตามที่โจทก์ได้กล่าวหาในคำฟ้องหรือไม่ หากจำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดดังกล่าวผู้พิพากษาจะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป ซึ่งก็คือการเข้าสู่สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานซึ่งเป็นสถานการณ์สื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 2 ของกระบวนการพิจารณาคดีดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นโดยผู้พิพากษาจะนัดสืบพยานโจทก์ก่อน แล้วจึงสืบพยานจำเลยอีกวันหนึ่ง หลังจากสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานของฝ่ายโจทก์ และฝ่ายจำเลยเสร็จสิ้นลง ผู้พิพากษาจะนำข้อเท็จจริงของข้อพิพาทซึ่งได้มาจากการสืบพยานดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อตัดสินคดี เมื่อผู้พิพากษาศิลปินคดีแล้วก็จะเกิดเป็นสถานการณ์สื่อสารการอ่านคำพิพากษา กล่าวคือ สถานการณ์สื่อสารซึ่งผู้พิพากษาจะอ่านผลการตัดสินคดีให้จำเลยฟังซึ่งเป็นสถานการณ์สื่อสารลำดับสุดท้ายของโครงสร้างของกระบวนการพิจารณาคดี

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานเป็นขั้นตอนลำดับที่ 2 ของโครงสร้างกระบวนการพิจารณาคดีที่ทำให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงของข้อพิพาทในการพิจารณาคดีเพื่อให้ผู้พิพากษาศิลปินคดีในที่สุด

"การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" เป็นสถานการณ์สื่อสารซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารจำนวนหนึ่ง และเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 อย่างซึ่งจะนำเสนอในบทต่อไป

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" ว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารใดบ้างและมีการเรียงลำดับอย่างไร

3.1 องค์ประกอบของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" ซึ่งก็คือ เหตุการณ์สื่อสารต่างๆ กล่าวคือ เหตุการณ์ที่ผู้พูดใช้ภาษาเพื่อสื่อสารตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 สำหรับการแยกเหตุการณ์สื่อสารออกจากกันนั้นผู้วิจัยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้วิจัยใช้หน้าที่หลักของเหตุการณ์สื่อสารเป็นเกณฑ์ในการแยกเหตุการณ์สื่อสารหนึ่งออกจากอีกเหตุการณ์สื่อสาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานการณ์สื่อสารนี้ ผู้วิจัยพบว่าสถานการณ์ดังกล่าวประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารทั้งหมด 8 เหตุการณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดชื่อของเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์จากการกระทำที่เกิดขึ้นในแต่ละลำดับขั้นตอนของการสืบพยาน โดยผู้วิจัยจะนำเสนอความหมายของแต่ละเหตุการณ์สื่อสารทั้ง 8 เหตุการณ์ ดังนี้

3.1.1 เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน

เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน คือเหตุการณ์สื่อสารเหตุการณ์แรกในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบพยาน

3.1.2 เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน

เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน คือเหตุการณ์สื่อสารซึ่งพยานกล่าวต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าในการสืบพยานตนจะกล่าวแต่ความจริง

3.1.3 เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน คือ เหตุการณ์สื่อสารซึ่งผู้พิพากษาเจ้าของคดีถามพยานถึงข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา เป็นต้น

3.1.4 เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม คือ เหตุการณ์สื่อสารซึ่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ¹ ถามพยานถึงรายละเอียดตามลำดับของเหตุการณ์ และตามประเด็นที่ตนได้เตรียมไว้ และพยานจะตอบคำถามทนายดังกล่าว และเล่าเรื่องราวตามที่พยานรู้เห็นให้ผู้พิพากษาฟัง โดยมีผู้พิพากษาเจ้าของคดีเป็นผู้ควบคุมการซักถามให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย และผู้พิพากษาสสามารถถามพยานในกรณีที่พยานตอบคำถามทนายฝ่ายที่นำพยานมาเบิกความไม่ชัดเจนเพื่อให้คำเบิกความของพยานชัดเจนที่สุด

3.1.5 เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน คือ เหตุการณ์สื่อสารซึ่งทนายฝ่ายตรงข้ามถามพยานถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ นอกเหนือจากประเด็นที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ถามไว้ในการซักถามโดยมีผู้พิพากษาเจ้าของคดีเป็นผู้ควบคุมการถามค้านให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย และผู้พิพากษาสสามารถถามพยานในกรณีที่พยานตอบคำถามทนายฝ่ายตรงข้ามไม่ชัดเจนเพื่อให้คำเบิกความของพยานชัดเจนที่สุด

¹ คือ ทนายผู้ที่นำบุคคลซึ่งรู้เห็น หรือเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมาเบิกความในการสืบพยาน เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตน

3.1.6. เหตุการณ์สื่อสารการถามถึง

เหตุการณ์สื่อสารการถามถึง คือ เหตุการณ์สื่อสารซึ่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความถามพยานถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ในประเด็นที่ทนายฝ่ายตรงข้ามได้ถามพยานในการถามค้าน เมื่อทนายฝ่ายที่นำพยานมาเบิกความเห็นว่าคุณค่าตอบของพยานซึ่งตอบแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามในการถามค้านนั้นไม่ชัดเจน โดยมีผู้พิพากษาเจ้าของคดีเป็นผู้ควบคุมการถามถึงให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย และผู้พิพากษามถามพยานในกรณีที่พยานตอบคำถามทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความไม่ชัดเจนเพื่อให้ค่าเบิกความของพยานชัดเจนที่สุด

3.1.7. เหตุการณ์สื่อสารการอ่านค่าเบิกความ

เหตุการณ์สื่อสารการอ่านค่าเบิกความคือ เหตุการณ์สื่อสารซึ่งผู้พิพากษาเจ้าของคดีอ่านค่าเบิกความกล่าวคือ เอกสารซึ่งตนได้บันทึกใจความสำคัญของคำตอบของพยานที่ได้ตอบแก่ทนายทั้ง 2 ฝ่ายในการซักถาม การถามค้าน และการถามถึง โดยเรียบเรียงเป็นภาษาเขียนและให้เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์² จัดพิมพ์ไว้ ให้พยานฟัง

3.1.8. เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน คือ เหตุการณ์สื่อสารเหตุการณ์สุดท้ายในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของการสืบพยาน

ต่อไปผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานดังกล่าว ทั้ง 8 เหตุการณ์ตามลำดับ

3.2 วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร " การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย "

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าลำดับเหตุการณ์สื่อสารทั้ง 8 เหตุการณ์ในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ เหตุการณ์สื่อสารลำดับที่ 1 ถึง 3 ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน เหตุการณ์สื่อสารการสอบถามตน และเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน จัดเป็นส่วนที่ 1 ในสถานการณ์สื่อสารนี้ซึ่งเปรียบเสมือนบทนำของการสืบพยาน เนื่องจากเหตุการณ์สื่อสารทั้ง 3 เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการบอกถึงการเริ่มต้นของการสืบพยาน การสอบถามตนของพยานว่าจะกล่าวแต่ความจริง และข้อมูลส่วนตัวของพยาน

² เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ คือ บุคคลซึ่งมีหน้าที่พิมพ์เนื้อหาของค่าเบิกความ ตามที่ผู้พิพากษาได้บันทึกใจความสำคัญของค่าเบิกความของพยาน ลงในเอกสารบันทึกค่าเบิกความ

เท่านั้น มิได้กล่าวถึงรายละเอียดซึ่งเป็นเนื้อหาของการสืบพยานแต่อย่างใด ส่วนเหตุการณ์สื่อสารลำดับที่ 4 ถึง 6 ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน และเหตุการณ์สื่อสารการถามติง จัดเป็นส่วนที่ 2 ในสถานการณ์สื่อสารนี้ซึ่งเป็นเนื้อหาของการสืบพยาน เนื่องจากเหตุการณ์สื่อสารทั้ง 3 เหตุการณ์นี้ บอกถึงสาระสำคัญของการสืบพยาน กล่าวคือ รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่พยานได้รู้ได้เห็นเกี่ยวกับคดีพิพาทนี้ ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้พิพากษาจะนำไปพิจารณาเพื่อพิพากษาคดีนี้ต่อไป และเหตุการณ์สื่อสารลำดับที่ 7 ถึง 8 ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน จัดเป็นส่วนที่ 3 ในสถานการณ์สื่อสารนี้ซึ่งเปรียบเสมือนบทสรุปของการสืบพยาน เนื่องจากเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ เป็นการกล่าวถึงใจความสำคัญของคำตอบของพยานซึ่งได้ตอบคำถามของทนายทั้ง 2 ฝ่ายเกี่ยวกับรายละเอียดของเหตุการณ์ และเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานบอกถึงการสิ้นสุดของการสืบพยาน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารลำดับที่ 1 ถึง 3 เป็นบทนำของการสืบพยาน ส่วนที่ 2 ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารลำดับที่ 4 ถึง 6 เป็นเนื้อหาของการสืบพยาน และส่วนที่ 3 ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารลำดับที่ 7 ถึง 8 เป็นบทสรุปของการสืบพยาน แสดงดังตาราง 3.2 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.1 เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" แบ่งตามวัตถุประสงค์

<p>1 เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน วัตถุประสงค์ : เริ่มต้นการสืบพยาน</p>	<p>ส่วนที่ 1</p>
<p>2 เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน วัตถุประสงค์ : ให้พยานสาบานตน</p>	
<p>3 เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน วัตถุประสงค์ : ให้ผู้พิพากษาเจ้าของคดีสอบถามข้อมูลส่วนตัวจากพยาน</p>	
<p>4 เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม วัตถุประสงค์ : ให้พยานเล่าเรื่องราวที่รู้เห็นให้ผู้พิพากษาเจ้าของคดีฟัง และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความถามพยานถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามประเด็นต่างๆที่ตนเตรียมไว้</p>	<p>ส่วนที่ 2</p>
<p>5 เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน วัตถุประสงค์ : ให้ทนายฝ่ายตรงข้ามถามพยานถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากประเด็นที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ถามพยานในการซักถาม</p>	
<p>6 เหตุการณ์สื่อสารการถามตึง วัตถุประสงค์ : ให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความถามพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่ทนายฝ่ายตรงข้ามได้ถามพยานในการถามค้าน</p>	
<p>7 เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ วัตถุประสงค์ : ให้ผู้พิพากษาอ่านเอกสารซึ่งบันทึกใจความของการตอบคำถามของพยานแก่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้ามในการซักถาม ถามค้าน และถามตึงให้พยานฟัง</p>	<p>ส่วนที่ 3</p>
<p>8 เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน วัตถุประสงค์ : จบการสืบพยาน</p>	

จากการวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานดังกล่าวผู้วิจัยพบว่าในแต่ละเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสาร “การสืบพยานคดีอาญา” มีผู้ร่วมเหตุการณ์บุคคลหลักซึ่งมีบทบาทสำคัญทำให้เหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ดำเนินไปแสดงในตาราง 3.2 ต่อไปนี้

ตาราง 3.2 แสดงผู้ร่วมเหตุการณ์หลักของเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์

เหตุการณ์สื่อสาร	ผู้ร่วมเหตุการณ์
1 การเปิดการสืบพยาน	พยาน จำเลย ผู้พิพากษาเจ้าของคดี ผู้พิพากษาที่ปรึกษา ทนายฝ่ายตรงข้าม ทนายฝ่ายที่นำพยานเบิกความ เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้เข้าฟังการสืบพยาน
2 การสาบานตน	พยาน ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ผู้พิพากษาเจ้าของคดี
3 การถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	พยาน ผู้พิพากษาเจ้าของคดี
4 การซักถาม	พยาน ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ผู้พิพากษาเจ้าของคดี
5 การถามค้าน	พยาน ทนายฝ่ายตรงข้าม ผู้พิพากษาเจ้าของคดี
6 การถามตั้ง	พยาน ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ผู้พิพากษาเจ้าของคดี
7 การอ่านคำเบิกความ	พยาน ผู้พิพากษาเจ้าของคดี
8 การปิดการสืบพยาน	พยาน จำเลย ผู้พิพากษาเจ้าของคดี ผู้พิพากษาที่ปรึกษา ทนายฝ่ายตรงข้าม ทนายฝ่ายที่นำพยานเบิกความ เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้เข้าฟังการสืบพยาน

3.3 ความสำคัญของเหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"

เหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์มีความสำคัญเพราะผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสารมีเป้าหมายบางอย่างที่ต้องบรรลุอันจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการสื่อสาร ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานดังกล่าว มีความสำคัญดังนี้

3.3.1 เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน

ความสำคัญของเหตุการณ์นี้คือ เพื่อบอกให้ผู้ร่วมสถานการณ์ทราบอย่างเป็นทางการว่าการสืบพยานได้เริ่มขึ้นแล้ว และกำลังจะดำเนินไปตามกระบวนการสืบพยาน

3.3.2 เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน

เหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวมีความสำคัญของเหตุการณ์นี้ เพื่อให้ผู้พิพากษานำข้อมูลที่ได้หลังการสาบานตนไปใช้ในการพิจารณาคดีได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 112 ได้บัญญัติไว้มีใจความว่า คำเบิกความต่อศาลโดยไม่มีการสาบานย่อมเสียเปล่าไม่อาจรับฟังเป็นพยานได้

3.3.3 เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

ความสำคัญของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวคือ เพื่อให้ผู้พิพากษาตรวจสอบว่าพยานมีชื่อและภูมิลำเนาตรงตามที่โจทก์หรือจำเลยได้ระบุไว้ในบัญชีระบุพยาน กล่าวคือ เอกสารซึ่งระบุถึงเอกสารและรายชื่อของบุคคลต่างๆที่คู่ความต้องการนำมาเป็นพยานในการสืบพยาน

3.3.4 เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

ความสำคัญของเหตุการณ์นี้คือ เพื่อให้ผู้พิพากษาเห็นว่าคำกล่าวอ้างซึ่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความระบุไว้ในคำฟ้อง³หรือคำให้การ⁴เป็นความจริง

3.3.5 เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

เหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวมีความสำคัญของเหตุการณ์นี้ เพื่อเป็นการทำลายน้ำหนักคำเบิกความซึ่งพยานได้ตอบทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความในการซักถามเพื่อเป็นประโยชน์แก่รูปคดีของฝ่ายตรงข้าม เนื่องจากหากผู้พิพากษามีความสงสัยในคำเบิกความของพยานแล้วคำเบิกความของพยานก็จะมีค่าน่าเชื่อถือลดลง

³ คำฟ้องคือ เอกสารซึ่งทนายความฝ่ายโจทก์ได้ระบุข้อความกล่าวหาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดและทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์

⁴ คำให้การคือ เอกสารซึ่งผู้พิพากษาได้บันทึกข้อความซึ่งจำเลยได้ให้การต่อหน้าผู้พิพากษาและโจทก์ว่า ตนไม่ได้กระทำความผิดตามที่ทนายฝ่ายโจทก์ได้ระบุไว้ในคำฟ้อง

3.3.6 เหตุการณ์สื่อสารการถามถึง

ความสำคัญของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวคือ เพื่อให้พยานอธิบายหรือขยายความรายละเอียดของเหตุการณ์ซึ่งพยานได้ตอบแก่นายฝ่ายตรงข้ามไว้ในการถามค้านให้ชัดเจนขึ้น และเพื่อให้พยานแก้ไขข้อความที่พยานอาจตอบแก่นายฝ่ายตรงข้ามดังกล่าวในการถามค้านด้วยความลับสน ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้พิพากษาเห็นว่าคำเบิกความของพยานไม่น่าเชื่อถือ

3.3.7 เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ

เหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวมีความสำคัญของเหตุการณ์คือ เพื่อให้พยานได้ตรวจสอบว่าผู้พิพากษาได้บันทึกข้อมูลทั้งหมดที่ตนได้เบิกความอย่างถูกต้องและครบถ้วน

3.3.8 เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

ความสำคัญของเหตุการณ์นี้คือ เพื่อให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทราบว่าการสืบพยานได้จบลงแล้ว

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน การถามถึง และการอ่านคำเบิกความนั้นมีเงื่อนไขการปรากฏซึ่งอาจเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญากล่าวคือ เหตุการณ์สื่อสารการถามค้านอาจไม่ปรากฏในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน หากทนายฝ่ายตรงข้ามไม่ประสงค์ที่จะถามข้อมูลใดเพิ่มเติมจากพยาน ซึ่งเมื่อไม่มีเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านเกิดขึ้นก็จะไม่ปรากฏเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงตามมาเป็นลำดับต่อไป ดังที่เข็มชัย ชูติวงศ์ (2541:327) กล่าวว่า การถามถึงเป็นการถามเพื่อแก้ไขข้อความที่พยานตอบคำถามของทนายฝ่ายตรงข้ามในการถามค้านไปด้วยความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจคำถาม ซึ่งอาจทำให้ความเชื่อถือของพยานในการเบิกความลดลง ดังนั้นการถามถึงจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการถามค้านของทนายฝ่ายตรงข้ามแล้วเท่านั้น แต่ในบางกรณีอาจมีการปรากฏของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านเกิดขึ้น แต่ไม่มีเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงตามมาก็ได้ ในกรณีที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความไม่ประสงค์ที่จะแก้ไขข้อความที่พยานได้ตอบคำถามของทนายฝ่ายตรงข้ามให้ชัดเจนดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น

สำหรับเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความเป็นเหตุการณ์สื่อสารที่เกิดขึ้นในกรณีที่พยานขอให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความเท่านั้น หากไม่มีการขอจากพยานผู้พิพากษาก็จะไม่อ่านคำเบิกความให้พยานฟัง แต่พยานจะต้องอ่านคำเบิกความจากเอกสารบันทึกคำเบิกความซึ่งเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ได้พิมพ์จากเทปบันทึกเสียงที่ผู้พิพากษาได้บันทึกไว้ในระหว่างที่พยานเบิกความด้วยตัวเอง และตรวจสอบว่าคำเบิกความดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องพยานสามารถขอให้ผู้พิพากษาแก้ไขคำเบิกความดังกล่าวให้ถูกต้องได้ เนื่องจากพยานมีสิทธิ์ที่จะแก้ไขคำเบิกความที่ไม่ถูกต้องตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 121 ได้กำหนดไว้ แต่หากพยานตรวจสอบแล้วพบว่า

คำเบิกความนั้นถูกต้อง พยานจะต้องลงลายมือชื่อในเอกสารบันทึกคำเบิกความนั้นเพื่อเป็นพยานหลักฐานว่า พยานได้เบิกความต่อผู้พิพากษาตามข้อความที่บันทึกไว้ ซึ่งสาเหตุที่ในบางครั้งเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความไม่ปรากฏในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 121 ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้พยานฟังทุกครั้ง หลังจากที่พยานได้เบิกความเสร็จสิ้นลงดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ก็ตาม ซึ่งจากการสอบถามผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ถึงสาเหตุที่ในบางครั้งไม่มีการอ่านคำเบิกความในการสืบพยานดังกล่าวพบว่าเป็นเกิดจากการที่ในวันหนึ่งๆผู้พิพากษามีคดีมากมายที่จะต้องพิจารณา และการที่ผู้พิพากษาต้องอ่านคำเบิกความให้พยานฟังนั้นทำให้เสียเวลาอย่างมาก เนื่องจากกระบวนการได้มาซึ่งเอกสารบันทึกคำเบิกความของพยานแต่ละคนนั้นต้องใช้เวลาประมาณ 30 นาที นับจากเวลาที่เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์พิมพ์คำเบิกความตามที่ถูกพิพากษาได้บันทึกเสียงไว้ จนถึงเวลาที่ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความนั้นๆให้พยานฟังเสร็จสิ้น ดังนั้นการตัดการอ่านคำเบิกความโดยผู้พิพากษาออกสามารถย่นระยะเวลาการทำงานของผู้พิพากษาได้เป็นอย่างมาก

3.4 โครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"

จากการวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" นี้ ผู้วิจัยพบว่าในบางสถานการณ์สื่อสารดังกล่าวมีพยานมากกว่า 1 คน ซึ่งเกิดจากการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 114 กำหนดให้ พยานคนต่อไปที่จะเบิกความภายหลังต้องอยู่นอกห้องพิจารณาคดี จนกว่าผู้เป็นพยานคนก่อนจะเบิกความเสร็จ และหลังจากที่พยานคนก่อนเบิกความเสร็จแล้ว ให้นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความนำตัวพยานคนต่อไปเข้าสู่ห้องพิจารณาคดีเพื่อสืบพยาน เข็มชัย ชูติวงศ์ (2541:321) กล่าวถึงสาเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ว่าหากพยานที่จะเบิกความภายหลังเข้าฟังการเบิกความของพยานผู้เบิกความก่อนพยานที่จะเบิกความภายหลังก็จะทราบถึงรายละเอียด และประเด็นต่างๆที่ทนายฝ่ายตรงข้ามได้ถามพยานคนแรก และมีโอกาสที่จะปรุงแต่งคำเบิกความของตนให้สอดคล้องกับคำเบิกความของพยานคนแรกซึ่งจะทำให้คู่ความฝ่ายตรงข้ามเสียเปรียบเป็นอย่างมาก โดยการสืบพยานคนต่อไปดังกล่าวจะมีการดำเนินไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับการเบิกความของพยานคนก่อนหน้า โดยผู้ร่วมสถานการณ์ยกเว้นพยานยังคงเป็นบุคคลกลุ่มเดิม คือ ผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม จำเลย เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และผู้เข้าฟังคนอื่นๆ อีกทั้งเหตุการณ์สื่อสารที่ปรากฏในการสืบพยานคนต่อๆมามีลักษณะซ้ำเหตุการณ์เดิม กล่าวคือมีการซ้ำเหตุการณ์สื่อสารอย่างเดิมตั้งแต่เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนถึงเหตุการณ์สื่อสาร

การอ่านคำเบิกความซึ่งผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นในแผนภาพ “โครงสร้างเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน” ต่อไป

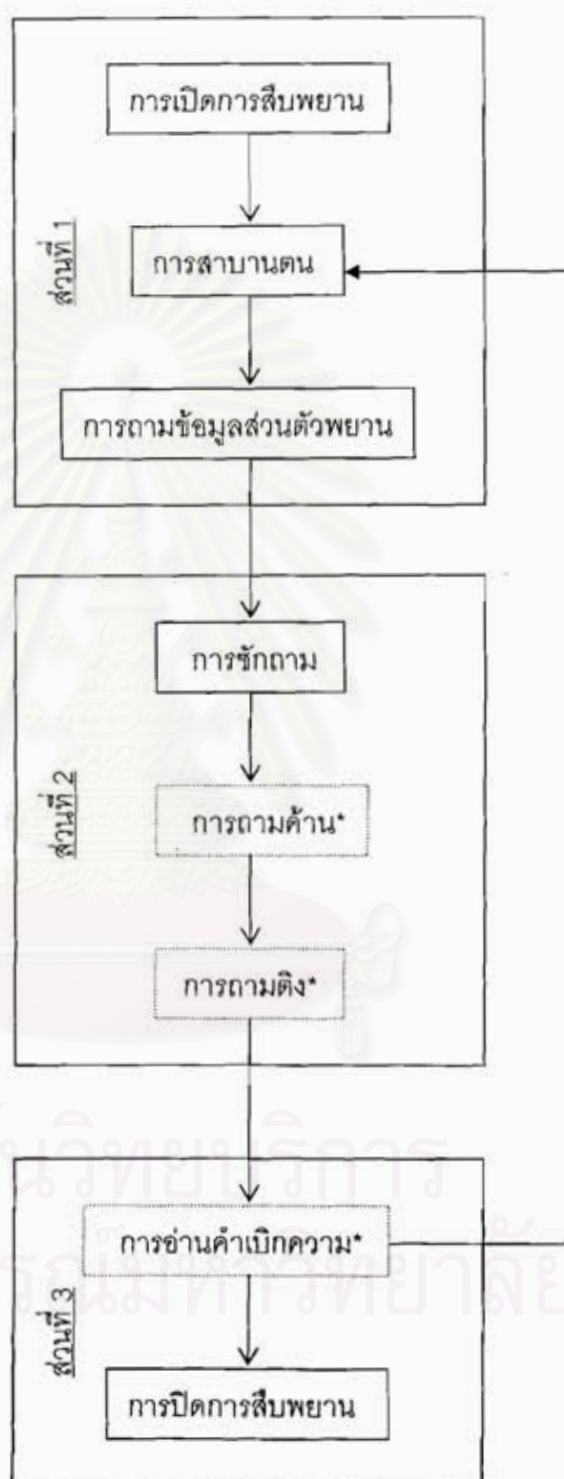
สรุปสถานการณ์สื่อสาร “การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย” มีโครงสร้างของเหตุการณ์สื่อสารดังแผนภูมิ 3.2 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 3.2 โครงสร้างเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยาน

* กรอบเส้นประ หมายถึง เหตุการณ์สื่อสารที่มีเงื่อนไขการปรากฏ ซึ่งอาจเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคืออาญาดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

3.5. สรุป

จากการวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสาร -การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย- ที่ผู้วิจัยนำเสนอในข้างต้น สรุปได้ว่าสถานการณ์สื่อสารดังกล่าวประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์เรียงลำดับเป็นขั้นตอนซึ่งแต่ละเหตุการณ์สื่อสารมีขอบเขตที่แน่นอนโดยผู้วิจัยใช้วัตถุประสงค์ เป็นเกณฑ์ในการแยกแต่ละเหตุการณ์สื่อสารออกจากกัน นอกจากนี้เหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานนี้ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นบทนำของการสืบพยานประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน การสอบถามตน และการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน ส่วนที่ 2 เป็นเนื้อหาของ การสืบพยาน ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม การถามค้าน และการถามตง และ ส่วนที่ 3 เป็นบทสรุปของการสืบพยานประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และการปิดการสืบพยาน

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสาร 10 อย่าง โดยจะวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมดของแต่ละเหตุการณ์สื่อสารเรียงตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาและพบว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ ได้แก่

- (1) เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน
- (2) เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน
- (3) เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน
- (4) เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม
- (5) เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน
- (6) เหตุการณ์สื่อสารการถามตึง
- (7) เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ
- และ (8) เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

บทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์ที่กล่าวไว้ในข้างต้นตามทฤษฎีของ โฮมส์ (Hymes.1974) และแนวการวิเคราะห์ของ ซาวิลล์-ทรอยก์ (Saville-Troike.1982) โดยจะวิเคราะห์องค์ประกอบ 10 อย่าง ของเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ ดังนี้

1. ชนิดของเหตุการณ์ เพื่อบอกว่าเหตุการณ์สื่อสารนั้นเป็นเหตุการณ์สื่อสารประเภทใด เช่น การสนทนา การบรรยาย เรื่องตลก โดยดูจากภาพรวมของเหตุการณ์สื่อสาร
2. หัวข้อ หมายถึง เรื่องที่พูดซึ่งวิเคราะห์จากประเด็นหลักของการสื่อสาร
3. วัตถุประสงค์ คือ จุดมุ่งหมายหลักของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สนทนา
4. เวลา-สถานที่ เพื่อบอกว่าเหตุการณ์สื่อสารนั้นเกิดขึ้นเวลาใด ที่ไหน สถานที่มีลักษณะทางกายภาพอย่างไร เช่น การตกแต่งสถานที่ การจัดวางเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น
5. ผู้ร่วมเหตุการณ์ เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ว่ามีผู้ใดเป็นผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์สื่อสารนั้นๆบ้าง และวิเคราะห์จากรายละเอียดของผู้ร่วมเหตุการณ์เหล่านั้น เช่น อายุ เพศ ชาติพันธุ์ สถานะทางสังคม การแต่งกาย เป็นต้น
6. รูปแบบการสื่อสาร เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ใช้รูปแบบการสื่อสารอย่างไรบ้าง เช่น มีการใช้ภาษาอะไร และมีการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาหรือไม่และใช้อย่างไร

7. เนื้อหาการสื่อสาร เพื่อวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์สื่อสารนั้นมีสาระสำคัญอย่างไร มีการอ้างถึงอะไรบ้าง

8. ลำดับวัจนกรรม เพื่อวิเคราะห์ว่ามีวัจนกรรมใดบ้างในแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร และวัจนกรรมเหล่านั้นมีการเรียงลำดับอย่างไร ส่วนการกำหนดวัจนกรรมผู้วิจัยตีความจากเจตนาที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟังซึ่งแสดงออกโดยรูปภาพและบริบทที่ปรากฏในข้อมูลที่ได้จากคำพูดและอาภัพริยาของผู้ร่วมเหตุการณ์

9. กฎการปฏิสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์การกระทำของผู้ร่วมเหตุการณ์ว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ปฏิบัติตัวอย่างไร มีข้อกำหนดหรือกฎสำหรับการปฏิบัติเหล่านั้นอย่างไรโดยแบ่งออกเป็นกฎทางพิธีกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นแบบแผน และธรรมเนียมปฏิบัติที่พบในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆ ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย และกฎในการกล่าวข้อความซึ่งผู้ร่วมเหตุการณ์ใช้ในการกล่าวข้อความใดๆในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารดังกล่าว

10. บรรทัดฐานการตีความ เป็นการวิเคราะห์สาเหตุและความหมายของคำพูดและการกระทำที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารว่า เหตุใดจึงมีคำพูดและการกระทำเหล่านั้นปรากฏในเหตุการณ์ อีกทั้งคำพูดและการกระทำนั้นหมายถึงอะไร โดยใช้พื้นฐานของวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมเป็นหลัก

ส่วนการนำเสนอองค์ประกอบด้าน " ลำดับวัจนกรรม" ของแต่ละเหตุการณ์สื่อสารนั้นผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปในบทที่ 5 เนื่องจากการวิเคราะห์วัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา มีรายละเอียดซับซ้อนจึงควรแยกการนำเสนอไว้ต่างหาก

การวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร การสืบพยานคดีอาญานี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบด้าน "เวลา-สถานที่" และ "ผู้ร่วมเหตุการณ์" แยกจากการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆตามลำดับของเหตุการณ์สื่อสาร เนื่องจากองค์ประกอบด้าน "เวลา-สถานที่" ของแต่ละเหตุการณ์สื่อสารในการสืบพยานคดีอาญานั้น เกิดขึ้นในสถานที่และเวลาเดียวกันคือ ห้องพิจารณาคดี ต่างกันเพียงหมายเลขของห้องเท่านั้น และในเวลาเดียวกันคือ 9.00 น. ถึง 12.00 น. และ 13.00 น. ถึง 16.30 น. ส่วนองค์ประกอบด้าน "ผู้ร่วมเหตุการณ์" นั้น ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลเดียวกันในเหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์ได้แก่ ผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม พยาน จำเลย เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ซึ่งแต่ละบุคคลมีหน้าที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในหัวข้อต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะนำเสนอองค์ประกอบทั้ง 2 ด้านนี้เพียงครั้งเดียวเพื่อที่จะไม่ต้องนำเสนอองค์ประกอบ 2 ด้านดังกล่าวซ้ำๆกัน เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของแต่ละเหตุการณ์สื่อสารในภายหลังดังต่อไปนี้

4.1. เวลา-สถานที่

เหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา มีขึ้นในเวลาราชการ คดีส่วนใหญ่มีขึ้นตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง 12.00 น. มีเพียงบางคดีที่มีการสืบพยานในเวลา 13.00 น. ถึง 16.30น. โดยเวลาและสถานที่ของการสืบพยานคดีต่างๆจะระบุอยู่ในประกาศบัญญัตินัดความประจำวัน ซึ่งติดประกาศอยู่บริเวณหน้าทางเข้าของศาลจังหวัดนครปฐม ในประกาศดังกล่าวมีการระบุถึง หมายเลขคดี เวลา ชื่อของโจทก์และจำเลยของคดีนั้นๆ ประเภทของข้อหา เช่น ลักทรัพย์ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา วางเพลิงเผาทรัพย์ เป็นต้น เหตุของการนัด เช่น สืบพยาน ฟังคำพิพากษา เป็นต้น และ หมายเลขห้องพิจารณาคดี โดยเหตุการณ์สื่อสารต่างๆเกิดขึ้น ณ ห้องพิจารณาคดีซึ่งอยู่บนชั้น 2 และ 3 ของศาล หน้าห้องพิจารณาคดีทุกห้องจะมีชื่อแนะนำในการปฏิบัติตนก่อนเข้าและขณะอยู่ในห้องพิจารณาคดีติดอยู่ที่ประตูทางเข้าออก (ดูข้อแนะนำในการปฏิบัติตนก่อนเข้าและขณะอยู่ในห้องพิจารณาคดี ในภาคผนวก ก) และข้างประตูทางเข้าออกมีการจัดพื้นที่สำหรับวางรองเท้าแตะของผู้ที่จะเข้าร่วมการสืบพยาน ลักษณะเป็นกรอบสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ทำขึ้นด้วยเทปกาวยาสีแดงและมีกระดาษติดอยู่ที่ผนังภายในกรอบดังกล่าวเขียนว่า "ที่วางรองเท้า" เพื่อให้บุคคลดังกล่าวถอดรองเท้าของตนไว้ในบริเวณนี้เพื่อความเป็นระเบียบ และเข้าสู่ห้องพิจารณาคดีด้วยเท้าเปล่าตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในข้อ 4 ของข้อแนะนำในการปฏิบัติตนก่อนเข้าและขณะอยู่ในห้องพิจารณาคดี (ดูภาคผนวก ก ประกอบ) ซึ่งติดอยู่ที่หน้าประตูห้องพิจารณาคดีดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น

ส่วนภายในห้องพิจารณาคดีทุกห้องมีการตกแต่งและจัดวางเฟอร์นิเจอร์ที่เหมือนกันแตกต่างกันเพียงทิศทางของประตูทางเข้าออก ซึ่งขึ้นอยู่กับทิศทางของห้องพิจารณาคดีนั้นๆ คือ ประตูอาจอยู่ที่มุมซ้ายหรือขวาในส่วนหลังสุดของห้องพิจารณาคดี (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ก) กำแพงด้านซ้ายและด้านขวาของห้องพิจารณาคดีติดกระจกใสเพื่อให้แสงสว่างส่องเข้ามายังห้องพิจารณาคดีได้อย่างทั่วถึง (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ข) เนื่องจากห้องพิจารณาคดีจะต้องมีแสงส่องผ่านเพื่อให้เห็นทุกอย่างในห้องได้อย่างชัดเจนดังที่สัญญา ธรรมศักดิ์ (2497:20) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ห้องพิจารณาคดีทุกห้องมีการตกแต่งและจัดวางเฟอร์นิเจอร์เหมือนกันดังที่กล่าวในข้างต้นว่า เนื่องจากมีการกำหนดลักษณะของห้องพิจารณาคดีไว้ว่า ลักษณะของห้องพิจารณาคดีต้องประกอบด้วยลักษณะ 4 อย่าง ได้แก่

- (1) มีความสว่างน่าเคารพ มีความสงบ ความเรียบร้อย และความสะอาด
- (2) ก่อให้เกิดความละอายและเกรงกลัวที่จะกล่าวความเท็จหรือปิดบังความจริง
- (3) แสง เสียง และการวางระยะของกลุ่มผู้ที่ปฏิบัติงานในห้องพิจารณาคดีจะต้องเป็นไปโดยถูกต้อง กล่าวคือ ห้องพิจารณาคดีจะต้องมีแสงส่องผ่านเพื่อให้เห็นทุกอย่างในห้องได้อย่างชัดเจน

ต้องสามารถได้ยินเสียงได้ชัดทุกด้วยคำ ทั้งจากผู้ทีพูดเสียงเบาหรือผู้ทีพูดเสียงดัง และระยะความห่างของที่นั่งของผู้ปฏิบัติการต่างๆ ต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟังและสังเกตซึ่งกันและกัน

(4) เครื่องใช้ในห้องพิจารณาคดีต้องเป็นไปโดยถูกต้อง กล่าวคือ เครื่องใช้ต้องสะอาด และจัดวางอย่างเป็นระเบียบ

นอกจากนี้สัญญา ธรรมศักดิ์ยังกล่าวว่าการจัดห้องพิจารณาคดีให้ถูกต้องตามหลักดังกล่าว นั้นเป็นปัจจัยซึ่งช่วยให้การพิจารณาคดีดำเนินไปอย่างถูกต้อง เรียบร้อย และรวดเร็ว เนื่องจากบรรยากาศแวดล้อมในระหว่างการพิจารณาคดีนั้นมีผลทั้งทางด้านจิตใจและการปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่าที่นั่งต่างๆในห้องพิจารณาคดีสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ส่วน ดังนี้

4.1.1 ส่วนที่ 1 เป็นส่วนหน้าสุดของห้อง คือ ที่นั่งของผู้พิพากษา เรียกว่า "บัลลังก์ศาล" มีลักษณะเป็นแท่นยาว ทำด้วยไม้ และเก้าอี้ มีลักษณะ เป็นเก้าอี้ที่มีพนักพิงสูง ด้านหลังของบัลลังก์ศาล เป็นผนังห้องทำด้วยไม้สีน้ำตาล ซึ่งมีประตูทางเข้าออกสำหรับผู้พิพากษาอยู่ที่มุมซ้ายหรือขวาของบัลลังก์ศาล และมีวดคล้ายเดียวกันกับผนัง หากไม่สังเกตที่ลูกบิดประตูอาจคิดว่าเป็นเพียงผนังเท่านั้น (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ค) ในส่วนที่สูงที่สุดของผนังประดับพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาท – สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ตรงกลาง ถัดจากพระบรมฉายาลักษณ์ลงมามีภาพตราชฎนต่ำ สีทองประดับ อยู่ และเป็นส่วนที่อยู่สูงกว่าที่นั่งส่วนอื่นๆ ซึ่งทำให้ผู้พิพากษาสามารถมองเห็นผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน ได้อย่างทั่วถึง และชัดเจน (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ง และ จ) อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการมีอำนาจ และสถานภาพที่สูงสุดในระหว่างที่อยู่ห้องพิจารณาคดีของผู้พิพากษา

4.1.2 ส่วนที่ 2 คือ ส่วนของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ประกอบด้วย โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์ เครื่องเล่นแถบบันทึกเสียงพร้อมหูฟัง อุปกรณ์สำนักงาน และเอกสารต่างๆ ตั้งอยู่ส่วนหน้าของบัลลังก์ศาล (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ง และ ฉ)

4.1.3 ส่วนที่ 3 คือ ส่วนของทนายโจทก์ หรือ อัยการ ประกอบด้วย โต๊ะและเก้าอี้ และหันหน้าเข้าหาที่นั่งของฝ่ายทนายโจทก์ และคอกพยาน และตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของห้องเมื่อผู้วิจัยอยู่ตำแหน่งที่หันหน้าเข้าหาบัลลังก์ศาล (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ข)

4.1.4 ส่วนที่ 4 คือ ส่วนของพยาน เรียกว่า "คอกพยาน" ทำด้วยไม้ ส่วนของโต๊ะ และที่นั่ง มีลักษณะเป็นแท่นยกสูงจากพื้น บนโต๊ะมีเอกสารระบุข้อความที่ใช้ในการสอบถามตนตามศาสนาที่พยานนับถือ ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ตั้งอยู่กลางห้องพิจารณาคดี และหันหน้าเข้าหาบัลลังก์ศาล (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ข - ช) ลักษณะและตำแหน่งของคอกพยานดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับพยานในสถานการณ์การสืบพยาน เนื่องจากพยานเป็นผู้ให้

รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นคดีพิพาทที่จะนำไปสู่การพิจารณาและตัดสินคดีในที่สุด ดังนั้นที่นั่งของพยานจึงถูกจัดอยู่ในลักษณะ และตำแหน่งที่เป็นจุดรวมความสนใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนที่อยู่ในห้องพิจารณาคดี

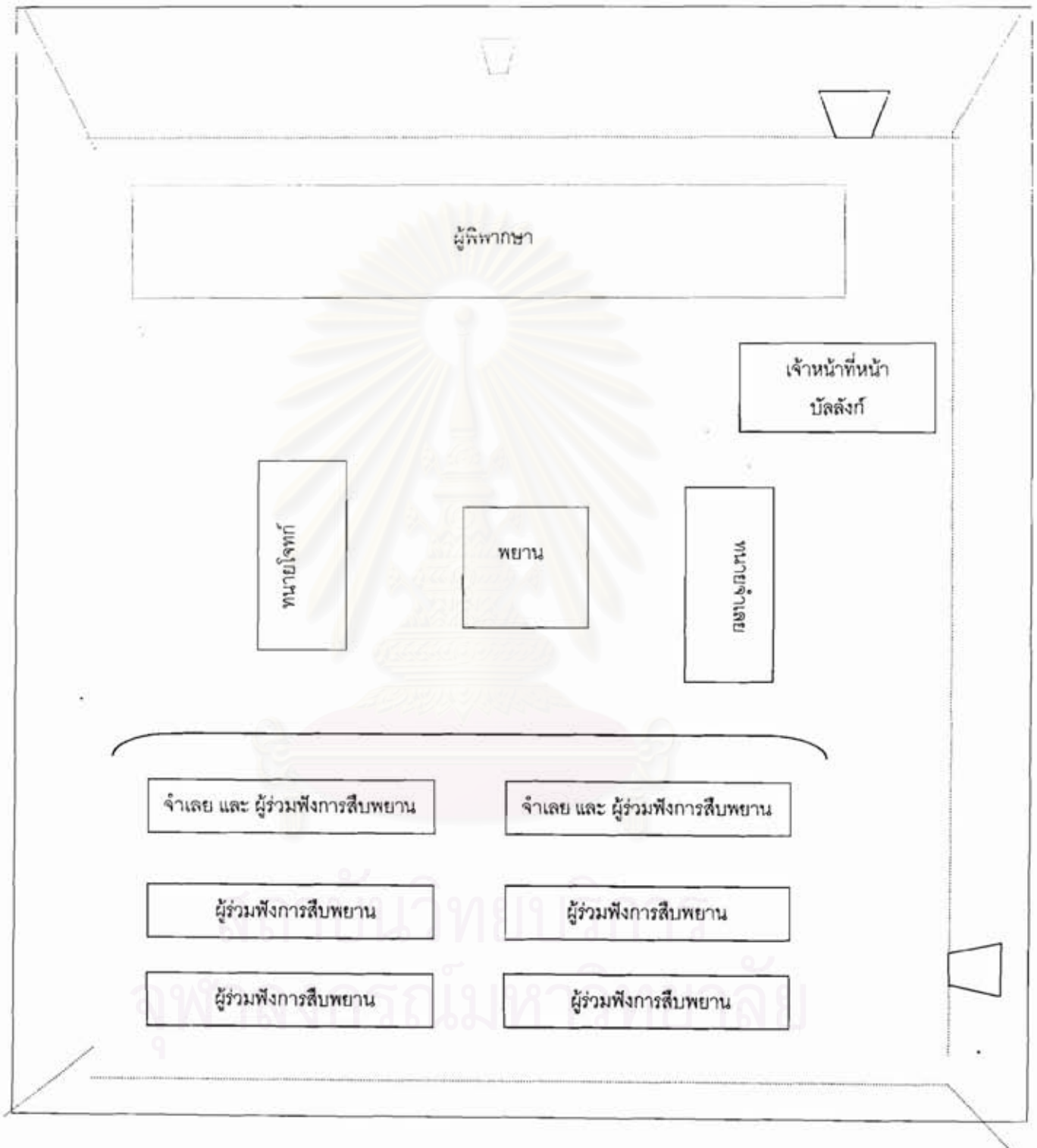
4.1.5 ส่วนที่ 5 คือ ส่วนของทนายจำเลย ตั้งอยู่ด้านขวาสุดของห้อง เมื่อผู้วิจัยอยู่ในตำแหน่งหันหน้าเข้าหาบัลลังก์ศาล ประกอบด้วย โต๊ะและเก้าอี้ และหันหน้าเข้าหาที่นั่งของฝ่ายทนายโจทก์และคอกพยาน (ดูภาพประกอบในภาคผนวก จ)

4.1.6 ส่วนที่ 6 คือ ส่วนของจำเลยและผู้ร่วมฟังการสืบพยาน มีลักษณะเป็นม้ายาว มีพนักพิงทำด้วยไม้ ตั้งอยู่ส่วนหลังสุดของห้องพิจารณาคดี ด้านหน้าของส่วนนี้มีราวเหล็กยาวกั้นอยู่ซึ่งเปรียบเสมือนการแบ่งขอบเขตระหว่างผู้มีส่วนร่วมในการสืบพยาน และผู้เข้าฟังการสืบพยาน (ดูภาพประกอบในภาคผนวก ฉ)

ส่วนต่างๆของที่นั่งภายในห้องพิจารณาคดีแสดงเป็นผังผังได้ดังแผนภูมิ 4.1 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 4.1 แสดงผังที่นั่งภายในห้องพิจารณาคดี

4.2 ผู้ร่วมเหตุการณ์

ผู้ร่วมเหตุการณ์ของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" นี้ ประกอบด้วยบุคคล 7 ประเภทได้แก่ 1) ผู้พิพากษา 2) ทนายความทั้ง 2 ฝ่าย 3) พยาน 4) จำเลย 5) เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 6) เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และ 7) ผู้ร่วมฟังการสืบพยาน ซึ่งรายละเอียดของผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้ง 7 ประเภทดังกล่าว มีดังนี้

4.2.1 **ผู้พิพากษา** มีจำนวน 2 คน แบ่งเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคดี และผู้พิพากษาที่ปรึกษา เนื่องจากรัฐธรรมนูญมาตรา 236 ได้กำหนดให้การนั่งพิจารณาคดีของศาลนั้นต้องมีผู้พิพากษาศรองค์คณะไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถทำคำพิพากษาคดีจากการสืบพยานนั้นได้ (ดูรัฐธรรมนูญมาตรา 236 ในภาคผนวก ก) ซึ่งธานินทร์ กรัยวิเชียร (2544. : 18) ได้กล่าวว่าสำหรับศาลจังหวัดต้องมีผู้พิพากษาจำนวน 2 คนนั่งพิจารณาคดีคู่กันตลอด ดังนั้นในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา จึงมีผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์จำนวน 2 คนดังที่กล่าวไว้ในข้างต้น ผู้พิพากษาแต่ละบุคคลมีหน้าที่ดังนี้

4.2.1.1 **ผู้พิพากษาเจ้าของคดี** มีหน้าที่สอบถามพยานถึงข้อมูลส่วนตัวของพยาน ควบคุมการปฏิบัติตนของผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดีให้เป็นไปอย่างสงบเรียบร้อย ควบคุมขอบเขตและลักษณะคำถามของทนายทั้ง 2 ฝ่ายตามที่กฎหมายกำหนดไว้⁵ ออกคำสั่งให้พยานที่จะต้องเบิกความภายหลังอยู่นอกห้องพิจารณาคดีในขณะที่มีการสืบพยาน สอบถามพยานในกรณีที่คำตอบของพยานที่ตอบแก่ทนายทั้ง 2 ฝ่ายไม่ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนที่สุดในการพิจารณาคดีต่อไป บันทึกสาระสำคัญของคำเบิกความของพยาน และอ่านคำเบิกความจากเอกสารซึ่งตนได้บันทึกสาระสำคัญไว้ให้พยานฟัง

4.2.1.2 **ผู้พิพากษาที่ปรึกษา** มีหน้าที่ร่วมเข้าฟังการสืบพยานและให้คำปรึกษาแก่ผู้พิพากษาเจ้าของคดีในการพิจารณาและพิพากษาคดี ในกรณีที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนคดีเกิดความข้องใจในการพิจารณาคดี ซึ่งจากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่าผู้พิพากษาผู้ให้คำปรึกษาดังกล่าวจะร่วมฟังการสืบพยานอย่างสงบเท่านั้น และไม่มีการกล่าวข้อความใดๆในระหว่างการสืบพยานเลย

4.2.2 **ทนายความ 2 ฝ่าย** แบ่งเป็นทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้าม ซึ่งทนายแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.2.2.1 **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** มีหน้าที่ควบคุมดูแลความประพฤติของพยานที่ตนนำมาเบิกความในระหว่างที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีให้เป็นไปตามกฎระเบียบในการสืบพยาน เช่น การนำพยานเข้าเบิกความยังคงพยาน การให้พยานอ่านข้อความสาบานตนตามลัทธิ

⁵ ฐาน้ำ 17-18 เรื่อง ลักษณะคำถามของทนายในการสืบพยาน

ศาสนา เป็นต้น อีกทั้งมีหน้าที่ถามพยานถึงข้อเท็จจริงซึ่งพยานรู้เห็นเกี่ยวกับคดีพิพาทภายในประเด็นที่ตนได้เตรียมไว้ ให้พยานเล่าเรื่องราวที่พยานทราบภายในประเด็นที่ตนได้เตรียมไว้ให้ผู้พิพากษาฟัง แก่ไขคำตอบของพยานซึ่งได้ตอบแก่นายฝ่ายตรงข้ามไว้ในการถามค้านให้ชัดเจนขึ้น ในกรณีที่พยานตอบคำถามนายฝ่ายตรงข้ามไว้ในการถามค้านดังกล่าวไม่ชัดเจน หรือตอบไปด้วยความสับสน

4.2.2.2 นายฝ่ายตรงข้าม มีหน้าที่ถามพยานถึงข้อเท็จจริงซึ่งพยานรู้เห็นเกี่ยวกับคดีพิพาทนอกเหนือจากประเด็นที่นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ถามไปแล้วในการซักถามเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตน และเพื่อทำลายน้ำหนักและความน่าเชื่อถือของพยาน

นายทั้ง 2 ฝ่ายดังกล่าว อาจเป็นนายโจทก์ หรือ อัยการ หรือ นายจำเลย ก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์สื่อสารนั้นๆ เป็นการสืบพยานโจทก์หรือการสืบพยานจำเลย หากเป็นสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานโจทก์ นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ คือ อัยการ หรือทนายโจทก์แล้วแต่กรณี⁶ และนายฝ่ายตรงข้ามในสถานการณ์สื่อสารดังกล่าว คือ นายจำเลย แต่หากเป็นสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานจำเลย นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความคือ นายจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลยในการต่อสู้คดี และ นายฝ่ายตรงข้าม คือ อัยการหรือทนายโจทก์แล้วแต่กรณีว่าผู้ใดจะเป็นผู้ยื่นฟ้องตั้งที่กล่าวในข้างต้น

การแต่งกายของผู้พิพากษาและนายความทั้ง 2 ฝ่าย คือ ชุดครุยวิทยฐานะ

4.2.3 พยาน จำนวน 1 คน แต่งกายด้วยชุดสุภาพ กล่าวคือ หากเป็นชายจะสวมกางเกงขายาว หากเป็นหญิงจะสวมกระโปรงหรือกางเกงขายาว และสวมรองเท้าหุ้มส้น พยานดังกล่าวมีหน้าที่ตอบคำถามของนายทั้ง 2 ฝ่ายตามความจริงที่ตนได้รู้เห็นเกี่ยวกับข้อพิพาทในคดี ซึ่งผู้เสียหายที่เป็นคู่ความฝ่ายโจทก์จะเป็นพยานคนแรกที่เข้าเบิกความในการสืบพยานโจทก์ และในการสืบพยานจำเลยจำเลยจะเป็นพยานคนแรกที่เข้าเบิกความ

4.2.4 จำเลย จำนวนของจำเลย อาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับคดีนั้นๆ ในส่วนของการแต่งกายของจำเลย หากจำเลยเป็นนักโทษชายจะสวมชุดสีน้ำตาลประกอบด้วย เสื้อคอกลมแขนสั้นและกางเกงขาสั้นส่วน หากเป็นนักโทษหญิงจะสวมเสื้อเช่นเดียวกับผู้ชาย แต่สวมกระโปรงยาวเท่าต่าตุ้ม ด้านหลังของเสื้อมีตัวหนังสือสีขาวพิมพ์อยู่บอกถึงแดนที่จำเลยอาศัยอยู่ในเรือนจำ เช่น แดนกลาง แดน 3 เป็นต้น ซึ่งแดนต่างๆในเรือนจำแบ่งตามระดับความร้ายแรงของข้อหาความผิดที่จำเลยได้กระทำ และใส่ตรวนที่ข้อเท้าทั้ง 2 ข้าง ไม่สวมรองเท้า หากจำเลยเป็นบุคคลธรรมดาจะแต่งกายสุภาพเช่นเดียวกับพยานดังกล่าวในข้อ 4.2.3. ตามปกติจำเลยมีหน้าที่เข้าร่วมฟังการสืบพยานในท

⁶ ในกรณีที่อัยการเป็นโจทก์ผู้ยื่นฟ้อง อัยการจะเป็นนายผู้นำพยานเข้าเบิกความ แต่หากบุคคลผู้เสียหายเป็นโจทก์ โดยมีทนายโจทก์เป็นตัวแทนในการยื่นฟ้อง ทนายโจทก์ จะเป็นนายผู้นำพยานเข้าเบิกความ

ครั้งของการสืบพยานในคดีที่ตนเป็นจำเลยเนื่องจากกฎหมายกำหนดให้การสืบพยานต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172)

4.2.5 **เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์** จำนวน 1 คน เป็นชาย สวมเครื่องแบบสีน้ำตาลเข้มคล้ายตำรวจ ซึ่งเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ดังกล่าวมีหน้าที่ควบคุมดูแลความประพฤติของนักโทษ ผู้เป็นจำเลยในคดี

4.2.6 **เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์** จำนวน 1 คน เป็นหญิง สวมเสื้อแขนยาวและกระโปรงคลุมเข้า โดยหน้าที่ควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยภายในห้องพิจารณาคดีเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบทางศาล (ดูระเบียบการปฏิบัติตนในศาล ในภาคผนวก ฎ) และจัดพิมพ์เอกสารคำเบิกความจากแถบบันทึกเสียงซึ่งผู้พิพากษาได้บันทึกใจความสำคัญของคำเบิกความของพยาน

4.2.7 **ผู้เข้าฟังการสืบพยาน** มีทั้งชายและหญิง แต่งกายด้วยชุดสุภาพ หากเป็นผู้ชายจะสวมกางเกงขายาว หากเป็นผู้หญิงจะสวมกางเกงขายาวหรือกระโปรงซึ่งมีความยาวระดับเข่าลงไป ผู้ร่วมฟังการสืบพยานดังกล่าวนี้ไม่มีหน้าที่ใดๆที่เกี่ยวข้องกับการสืบพยานอย่างชัดเจน มีเพียงหน้าที่ในการปฏิบัติตนในขณะที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีตามที่ศาลได้กำหนดไว้ กล่าวคือต้องนั่งฟังการสืบพยานด้วยความสงบ และสำรวม (ดูระเบียบการปฏิบัติตนในศาล จากภาคผนวก ฎ) จากการสอบถามผู้วิจัยพบว่าผู้เข้าฟังการสืบพยานส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องของจำเลย

ผู้ร่วมเหตุการณ์สื่อสารทั้งหมดในเหตุการณ์สื่อสารที่ผู้วิจัยศึกษามีเชื้อชาติไทย

เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" มี 8 เหตุการณ์ ได้แก่ การเปิดการสืบพยาน การสอบถาม การสอบถามข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม การถามถึง การถามค้าน การอ่านคำเบิกความ และ การปิดการสืบพยาน ซึ่งเรียงลำดับจากก่อนไปหลัง ซึ่งจะแสดงผลการวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปนี้ ทั้งนี้จะอธิบายองค์ประกอบทั้งหมดยกเว้นองค์ประกอบด้าน เวลา-สถานที่ และด้านผู้ร่วมเหตุการณ์ ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นใน 4.1 และ 4.2 ส่วนการวิเคราะห์ วิจารณ์จะกล่าวต่อไปในบทที่ 5

4.3 เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน

เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน มีองค์ประกอบดังนี้

4.3.1 **ชนิดของเหตุการณ์** เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานนี้จัดเป็นเหตุการณ์ประเภทการเปิด

4.3.2 **หัวข้อ** หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานนี้คือ การเริ่มต้นการสืบพยาน

4.3.3 **วัตถุประสงค์** เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีทุกคนทราบว่า การสืบพยานได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว

4.3.4 **รูปแบบการสื่อสาร** ในเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานนี้ปรากฏการใช้รูปแบบการสื่อสารทั้งวจนภาษา และอวจนภาษา โดยในรูปแบบของวจนภาษา ผู้ร่วมเหตุการณ์ใช้ภาษาไทยมาตรฐาน เนื่องจากเป็นการสื่อสารในสถานการณ์ที่เป็นทางการ

รูปแบบการสื่อสารแบบวจนภาษา "การสั่ง" ปรากฏขึ้นเมื่อผู้พิพากษาทั้ง 2 คนเดินเข้ามาในห้องพิจารณาเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์จะบอกให้ทุกคนยืนขึ้นโดยกล่าวข้อความดังตัวอย่าง (1) ต่อไปนี้

- (1) " ยืนขึ้นค่ะ "
- หรือ " ยืนค่ะ "

และ เมื่อผู้พิพากษานั่งลงที่เก้าอี้ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นเจ้าของคดีจะสั่งให้ทุกคนนั่งลงโดยกล่าวข้อความดังตัวอย่าง (2) ต่อไปนี้

- (2) " นั่งได้ "
- หรือ " เชิญนั่ง "

ส่วนรูปแบบการสื่อสารแบบวจนภาษาเป็นที่สังเกตได้ว่า การออกคำสั่งโดยผู้พิพากษาดังกล่าวไม่มีการใช้คำลงท้าย "ค่ะ" หรือ "ครับ" และผู้วิจัยพบว่ามีรูปแบบการสื่อสารแบบอวจนภาษาประเภทการแสดงท่าทาง (kinesics) 2 แบบ ซึ่งจัดเป็นอวจนภาษาแสดงความเคารพ คือ

- (1) การยืน
- (2) การคำนับ

4.3.5 **เนื้อหาการสื่อสาร** จากการวิเคราะห์พบว่าเนื้อหาของการสื่อสารการเปิดการสืบพยานนี้ประกอบด้วย การเข้ามายังห้องพิจารณาคดีของผู้พิพากษา การสั่งให้ผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดียืนขึ้นทำความเคารพผู้พิพากษาของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ การทำความเคารพผู้พิพากษาของผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน และการสั่งให้ผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดีนั่งลงของผู้พิพากษา

4.3.6 **ลำดับวัจนกรรม** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานพบว่า วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ วัจนกรรมสั่ง ตามด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพ ทุกรายละเอียดในบทที่ 5

4.3.7 **กฎการปฏิสัมพันธ์** ผู้วิจัยวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานโดยแบ่งเป็นกฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังต่อไปนี้

4.3.7.1 **กฎทางพิธีกรรม** ได้แก่

4.3.7.1.1. เมื่อผู้พิพากษาเข้ามายังห้องพิจารณาคดี ทุกคนลุกขึ้นยืนตามคำสั่งให้ยืนขึ้นของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์

4.3.7.1.2. เมื่อผู้พิพากษานั่งลง ทุกคนคำนับและนั่งลงตามคำสั่งให้นั่งลงของผู้พิพากษา

4.3.7.2 **กฎการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์** ได้แก่

4.3.7.2.1. เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์สั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ยืนขึ้นโดยใช้คำสั่งท้ายแสดงความสุภาพ

4.3.7.2.2. ผู้พิพากษาสั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์นั่งลงโดยไม่ใช้คำสั่งท้ายแสดงความสุภาพ

4.3.8. **บรรทัดฐานการตีความ** จากกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคนในสังคมไทยให้ความเคารพต่อผู้พิพากษาในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดีอย่างสูง ดังที่ธานีทร ภัยวิเชียร (2544: 15) ได้กล่าวว่าผู้พิพากษาเป็นตัวแทนของศาลซึ่งเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ในการปกป้องสิทธิของประชาชนและผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวทำให้คนในสังคมไทยมองว่าผู้พิพากษาซึ่งเป็นตัวแทนของศาลในการใช้กฎหมายเพื่อผดุงความยุติธรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงสุดในระหว่างที่อยู่ห้องพิจารณาคดี และต้องปฏิบัติต่อผู้พิพากษาในระหว่างเวลาดังกล่าวอย่างนอบน้อม และสำรวมดังที่ได้มีการกำหนดข้อปฏิบัติตนในศาลไว้ ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนจะยืนขึ้นเมื่อผู้พิพากษาเข้ามายังห้องพิจารณาคดี และคำนับผู้พิพากษาเมื่อผู้พิพากษาสั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์นั่งลง ทั้งนี้การยืนขึ้นและการคำนับผู้พิพากษาข้างต้นยังเป็นลักษณะการแสดงความเคารพดังที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้กล่าวไว้ และได้กำหนดให้บุคคลที่อยู่ในงานพิธีลุกขึ้นยืนตรงเพื่อแสดงความเคารพเมื่อประธานในพิธีเข้ามายังพิธี⁷ ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยืนขึ้น เมื่อผู้พิพากษาเข้ามายังห้องพิจารณาคดี เนื่องจากผู้พิพากษาเปรียบเหมือนประธานของการสืบพยานดังกล่าวเพราะผู้พิพากษาเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีสถานภาพสูงสุดดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับที่สำนักงานศาลยุติธรรม (2546 : 21) ได้กำหนดให้ผู้เข้าฟังการสืบพยานลุกขึ้นยืนทำความเคารพเมื่อผู้พิพากษาขึ้นและลงบัลลังก์อีกด้วย

⁷ จาก <http://www.kanchanapisek.or.th/kp8/mthai/stand1.html>

ส่วนการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ค่านับผู้พิพากษาเพื่อแสดงความเคารพ เมื่อผู้พิพากษาสั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์นั่งลงดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนทั้งผู้ชายและผู้หญิงแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษาโดยการค่านับ ซึ่งไม่ได้เป็นลักษณะการแสดงความเคารพตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้กำหนดไว้ให้การค่านับเป็นการแสดงความเคารพของผู้ชาย และผู้หญิงเฉพาะเมื่อผู้หญิงแต่งเครื่องแบบและไม่ได้สวมหมวก ส่วนผู้หญิงซึ่งแต่งกายทั่วไปให้แสดงความเคารพโดยการถอนสายบัว⁸ ซึ่งจากการปรากฏของการค่านับผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนทั้งผู้ชายและผู้หญิงในเหตุการณ์สื่อสารการเปิดสืบพยานแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันการค่านับกลายเป็นลักษณะการแสดงความเคารพของคนทุกคนในสังคมไทย และจากการปรากฏของการแสดงความเคารพดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยตีความบรรทัดฐานได้สอดคล้องกับที่เมตตา วิวัฒนานุกูล และรัตน จักกะพาก (2542:39)กล่าวว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือคุณวุฒิโดยผู้ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าต้องทำความเคารพผู้ที่มีคุณวุฒิสูงกว่าเสมอ

นอกจากนี้จากการปรากฏในกฎการปฏิสัมพันธ์ด้านกฎในการกล่าวข้อความซึ่งพบว่า ผู้พิพากษาไม่ใช้คำสั่งท้ายแสดงความสุภาพในประโยคคำสั่งซึ่งผู้พิพากษาสั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์นั่งลงดังกล่าวแสดงให้เห็น ดังที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:119) ได้กล่าวว่าการใช้คำสั่งท้ายแสดงความสุภาพมีการแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานดังกล่าวผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์แบบไม่เท่ากัน ผู้วิจัยตีความบรรทัดฐานจากกฎการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางสูงในสังคมไทยมีการไว้ตัวเพื่อรักษาลักษณะความเป็นผู้นำ และการเป็นผู้มีอำนาจทางสังคม ดังจะเห็นได้จากการไม่ใช้คำสั่งท้ายแสดงความสุภาพในประโยคคำสั่งของผู้พิพากษาดังกล่าวข้างต้น

4.4 เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน

4.4.1 ชนิดของเหตุการณ์ เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน เป็นเหตุการณ์สื่อสารประเภทการสาบาน

4.4.2 หัวข้อ หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน คือ การสาบานของพยานว่าจะกล่าวแต่ความจริง

4.4.3 วัตถุประสงค์ เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พยานสาบานตนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์

⁸ จาก <http://www.kanchanapisek.or.th/kp8/mtha/res.html>

4.4.4 รูปแบบการสื่อสาร การใช้รูปแบบการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนนี้ ปรากฏทั้งรูปแบบการสื่อสารซึ่งเป็นวจนภาษาและอวจนภาษา ดังนี้

4.4.4.1 รูปแบบการสื่อสารแบบวจนภาษา

ในเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนมีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:20) กล่าวว่าภาษาไทยมาตรฐานใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในสถานการณ์ที่เป็นทางการ เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนในสถานการณ์สื่อสารการสืบทอดคดีอาญาจัดเป็นสถานการณ์ที่เป็นทางการใช้ภาษาเขียนโดยการอ่านข้อความ และใช้วจนลีลาตายตัว (frozen style) ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548:46) กล่าวว่าว่าวจนลีลาตายตัวดังกล่าวเป็นรูปแบบภาษาที่ใช้ในกาลเทศะที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นพิธีการมากและมักเป็นรูปแบบที่ใช้สืบทอดมาในสังคมจนเป็นประเพณีสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ เนื่องจากเป็นเหตุการณ์สื่อสารด้านพิธีกรรมและมีการอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

4.4.4.2 รูปแบบการสื่อสารแบบอวจนภาษา

อวจนภาษาที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนคือ การไหว้ ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบอวจนภาษาประเภทการแสดงท่าทาง ที่ปรากฏขึ้นขณะที่พยานอ่านข้อความสาบานตน หรือกล่าวข้อความสาบานตนตามที่นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความอ่านนำ

4.4.5 เนื้อหาการสื่อสาร เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนนี้คือ การอ่านข้อความสาบานตนของพยานซึ่งมีเนื้อหาของข้อความสาบานตนดังกล่าวแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- (1) ตอนเฉพาะศาสนา
- (2) ตอนทั่วไป

ตอน "เฉพาะศาสนา" เป็นการอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งแปรไปตามศาสนาที่พยานนับถือ กล่าวคือ หากพยานนับถือศาสนาพุทธข้อความสาบานตนจะอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญประจำจังหวัด นครปฐม คือ พระร่วงโรจนฤทธิ์ และหลวงพ่อดำวัดไร่ขิง⁹ หากพยานนับถือศาสนาอิสลามข้อความในการสาบานตนจะอ้างถึง พระอัลเลาะห์ซึ่งเป็นศาสดาของศาสนาอิสลาม และหากพยานนับถือศาสนาคริสต์ ข้อความสาบานตนจะอ้างถึง พระเยซูซึ่งเป็นศาสดาของศาสนาคริสต์

⁹ จากการสอบถามข้อมูลจากผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ของศาลในจังหวัดอื่นๆพบว่า การอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในข้อความสาบานตนของพยานที่นับถือศาสนาพุทธนั้นจะมีการแปรไปตามความเชื่อ และความศรัทธาของท้องถิ่นต่างๆ เช่น ข้อความการสาบานตนของศาลจังหวัดจะเข้จะมี การอ้างถึง หลวงพ่อโสธร ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำจังหวัดจะเข้ และ ศาลจังหวัดนครพนมมีการอ้างถึงพระธาตุพนม ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำจังหวัด ในข้อความสาบานตน เป็นต้น

ตอน "ทั่วไป" เป็นการที่พยานสาบานว่า พยานจะพูดความจริง และให้เงื่อนไขว่าหากพยานพูดความเท็จขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษพยานและครอบครัว แต่หากพยานพูดความจริงขอให้พยานและครอบครัวประสบแต่ความสุขความเจริญ

4.4.6 ลำดับวัจนกรรม จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนพบว่า วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ วัจนกรรมสั่ง ตามด้วยวัจนกรรมแจ้งให้ทราบ วัจนกรรมสาบาน และวัจนกรรมแสดงความเคารพ ดูรายละเอียดในบทที่ 5

4.4.7 กฎการปฏิสัมพันธ์ กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน แบ่งเป็นกฎทางพิธีกรรม และกฎการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนี้

4.4.7.1 กฎทางพิธีกรรม ได้แก่

4.4.7.1.1 นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ สั่งให้พยานอ่านข้อความสาบานตน

4.4.7.1.2 พยานอ่านข้อความสาบานตนตามศาสนาที่พยานนับถือ ตามคำสั่งของนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ในกรณีที่พยานมีปัญหาทางสายตา หรืออ่านหนังสือไม่ออก พยานต้องพูดตามที่นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความอ่านนำ

4.4.7.1.3. ระหว่างการอ่านข้อความสาบานตน พยานต้องพนมมือไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อ้างถึง

4.4.7.1.4. ผู้พิพากษาสั่งให้พยานนั่งลง หลังจากที่พยานอ่านข้อความสาบานตนจบ

4.4.7.1.5. พยานนั่งลงตามคำสั่งของผู้พิพากษา

4.4.7.2. กฎการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่

4.4.7.2.1 นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความสั่งให้พยานอ่านข้อความสาบานตนโดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ

4.4.7.2.2 ผู้พิพากษาสั่งให้พยานนั่งลงโดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ

4.4.8 บรรทัดฐานการตีความ จากกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้นจะเห็นว่าคนในสังคมไทยมีความเชื่อในเรื่องการสาบาน และมีศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังจะเห็นได้จากการสาบานตนก่อนการเบิกความ และการพนมมือไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พยานอ้างถึงระหว่างที่อ่านข้อความสาบานตน เนื่องจากการสาบานเป็นพิธีที่มีขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัยและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะกระทำต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือมีการอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวเป็นประจักษ์พยานในการสาบาน ซึ่งการสาบานต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวทำให้การสาบานเป็นพิธีที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจ

ของคนในสังคมไทย ดังที่ส.พลายน้อย (2537 : 47) ได้กล่าวไว้ว่าคนไทยมีความเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถทำให้เกิดได้ทั้งความสุขและความหายนะต่อตนได้

การพนมมือไหว้ในระหว่างการอ่านข้อความสาบานตนของพยานดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของคนในสังคมไทย เนื่องจากการพนมมือไหว้เป็นลักษณะการแสดงความเคารพในสังคมไทยดังที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้กำหนดไว้¹⁰ : ซึ่งจากกฎการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยตีความได้ว่าคนไทยมีความเชื่อในพิธีการสาบาน เนื่องจากคนไทยมีความเคารพและความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีผลทำให้การสาบานจึงถูกนำมาใช้ในการสืบพยาน ซึ่ง เข็มชัย ชูติวงศ์ (2541:315) ได้กล่าวไว้ว่าเป้าหมายของการสาบานตนก่อนการสืบพยานมีขึ้นเพื่อให้พยานเกรงกลัวต่อหายนะที่อาจเกิดขึ้นกับตนหากกล่าวความเท็จและเบิกความด้วยความสัตย์จริง

4.5 เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

4.5.1 **ชนิดของเหตุการณ์** เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานเป็นเหตุการณ์ประเภทการถามตอบ

4.5.2 **หัวข้อ** หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานนี้คือ ข้อมูลส่วนตัวของพยาน

4.5.3. **วัตถุประสงค์** เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พิพากษาสอบถามข้อมูลส่วนตัวจากพยาน ซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าพยานมีชื่อ และภูมิลำเนาตรงตามที่โจทก์หรือจำเลยได้ระบุไว้ในบัญชีระบุพยาน

4.5.4 **รูปแบบการสื่อสาร** เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานนี้ มีรูปแบบการสื่อสารแบบวัจนภาษา โดยมีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ใช้วัจนลีลาหรือ (consultative style) ซึ่งอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532:92)กล่าวว่าหมายถึงรูปแบบของภาษาที่มีลักษณะกึ่งทางการ ไม่เคร่งครัดหรือขัดเกลาเท่าวัจนลีลาแบบเป็นทางการแต่ก็ไม่หลวมหรือตามสบายเท่าวัจนลีลาแบบเป็นกันเอง และปรากฏคำลงท้ายแสดงความสุภาพ "ค่ะ" และ "ครับ" ในทุกคำตอบของพยานซึ่งตอบคำถามแก่ผู้พิพากษา ซึ่งรูปแบบของการสื่อสารแบบวัจนภาษาดังกล่าวนี้จะปรากฏขึ้นเมื่อพยานตอบคำถามแก่ผู้พิพากษา ดังตัวอย่าง (3) ต่อไปนี้

¹⁰ <http://www.kanchanapisek.or.th/kp8/mthai/res.html>

- (3) ผู้พิพากษา : พยานชื่อ
 พยาน : นาง.....ค่ะ
 ผู้พิพากษา : อายุ
 พยาน : 47 ปีค่ะ
 ผู้พิพากษา : อาชีพ
 พยาน : ทำสวนค่ะ
 ผู้พิพากษา : อยู่บ้านเลขที่
 พยาน : 27/1 หมู่ 2 ตำบลท่าแพค่ะ
 ผู้พิพากษา : เป็นอะไรกับจำเลย
 พยาน : เป็นภรรยาค่ะ

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

4.5.5 เนื้อหาการสื่อสาร จากการวิเคราะห์ข้อมูลของเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน ผู้วิจัยสามารถแบ่งเนื้อหาการสื่อสารออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

4.5.5.1. การถามตอบระหว่างผู้พิพากษาผู้เป็นเจ้าของคดี และพยานถึง ชื่อ นามสกุล อายุ อาชีพ ที่อยู่ของพยาน และความเกี่ยวพันระหว่างพยานกับคู่ความฝ่ายที่เสนอชื่อพยานตามลำดับ ในกรณีพยานเป็นผู้ซึ่งคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกล่าวคือ ผู้เสียหายหรือจำเลยของคดีเสนอชื่อเป็นพยาน มีตัวอย่าง (4) ดังต่อไปนี้

- (4) ผู้พิพากษา : พยานชื่อ
 พยาน : นาย.....ครับ
 ผู้พิพากษา : อายุ
 พยาน : 33 ปีครับ
 ผู้พิพากษา : อาชีพ
 พยาน : รับจ้างครับ
 ผู้พิพากษา : อยู่บ้านเลขที่
 พยาน : 27/1 หมู่ 2 ตำบลท่าแพครับ
 ผู้พิพากษา : เป็นอะไรกับจำเลย
 พยาน : เพื่อนร่วมงานครับ

(คดีชิงทรัพย์)

4.5.5.2. การถามตอบระหว่างผู้พิพากษา และพยานถึง ชื่อ นามสกุล อายุ อาชีพ และที่อยู่ของ พยานเท่านั้น กรณีที่พยานเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้เป็นคู่ความของคดีพิพาท ดังตัวอย่าง (5) ต่อไปนี้

- (5) ผู้พิพากษา : ชื่อ
 พยาน : นาย ส. ครัว
 ผู้พิพากษา : อายุเท่าไร
 พยาน : 56 ปีครึ่ง
 ผู้พิพากษา : อาชีพ
 พยาน : ทำไร่ทำนาครับ
 ผู้พิพากษา : อยู่บ้านเลขที่
 พยาน : 149/2 หมู่ 6 ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน
 จังหวัดนครปฐม ครับ

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

4.5.5.3. การถามตอบระหว่างผู้พิพากษาและพยานถึง ชื่อ นามสกุล อายุ อาชีพ ตำแหน่ง และ สถานที่รับราชการของพยานตามลำดับ กรณีพยานเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งดำเนินคดีพิพาท เนื่องจาก พยานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีพิพาทเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ไม่ได้มีความเกี่ยวพันโดยส่วนตัวกับคู่ความ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง (6) ต่อไปนี้

- (6) ผู้พิพากษา : พยานชื่อ
 พยาน : พันตำรวจโท.....ครับ
 ผู้พิพากษา : อายุ
 พยาน : 40 ปีครึ่ง
 ผู้พิพากษา : รับราชการที่ไหน
 พยาน : สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง นครปฐมครับ
 ผู้พิพากษา : ตำแหน่ง
 พยาน : รองสารวัตรสืบสวนครับ แต่ปัจจุบันย้ายมาศูนย์สืบสวน
 สอบสวน สำนักงานตำรวจภูธรภาค7 ครับ

(คดีพยายามฆ่า)

4.5.6 ลำดับวัจนกรรม จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานพบว่า วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ วัจนกรรมถาม และวัจนกรรมตอบซึ่งเกิดสลับกันไปมา ตูรายละเอียดในบทที่ 5

4.5.7 กฎการปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน โดยแบ่งเป็นกฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนี้

4.5.7.1. กฎทางพิธีกรรม ได้แก่

4.5.7.4. ผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆนั่งฟังการถามดังกล่าวอย่างสงบ

4.5.7.5. หากผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการออกจากห้องพิจารณาคดีในระหว่างการถามดังกล่าว บุคคลนั้นต้องคำนับผู้พิพากษาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี

4.5.7.6. หากผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดเข้ามาในห้องพิจารณาคดีในระหว่างการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน บุคคลดังกล่าวต้องคำนับผู้พิพากษาเมื่อเข้ามายังห้องพิจารณาคดี

4.5.7.2. กฎการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่

4.5.7.2.1. ผู้พิพากษาดำเนินถามที่ละคำถาม โดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ

4.5.7.2.2. พยานตอบทุกคำถามของผู้พิพากษาด้วยความสุภาพ โดยใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ

4.5.7.2.3. ผู้พิพากษามุ่งสนใจความสำคัญของคำตอบของพยานลงแถบบันทึกเสียง

4.5.8 บรรทัดฐานการตีความ จากการวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานพบว่าการใช้คำลงท้ายมีการแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังดังที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:119) ได้กล่าวไว้ ซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานดังกล่าวผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์แบบไม่เท่ากัน กล่าวคือ ผู้พิพากษามีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าพยาน และพยานมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้พิพากษา ซึ่ง อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1972 : 75) ได้กล่าวไว้ว่า มีอำนาจและสถานภาพ (power and status) ความเคารพ (respect) ความเป็นทางการ (formality) และการไว้ตัว (condescension) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำสรรพนามระหว่างผู้พูดและผู้ฟังซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานดังกล่าวจะเห็นได้จากการใช้คำพิพากษาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจและสถานภาพสูงสุดในห้องพิจารณาคดีไม่ใช้คำลงท้าย (final particle) แสดงความสุภาพต่อพยาน และการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพในการตอบคำถามแก่ผู้พิพากษาของพยานซึ่งเป็นผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง การปรากฏของลักษณะการใช้ภาษาเหล่านี้

ทำให้ตีความบรรทัดฐานสอดคล้องกับที่สุพัตรา สุภาพ (2522:24) ได้กล่าวไว้ว่าคนในสังคมไทยจะแสดงความเคารพต่อผู้มีตำแหน่งทางราชการสูงโดยจะแสดงออกในรูปของการให้เกียรติ ให้ความเคารพ และมีความเกรงกลัว และปอรรชัม ยอดเนร (2544:65) ได้กล่าวว่าคำลงท้ายเพื่อแสดงความสุภาพเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการใช้ภาษาเพื่อแสดงความสุภาพในสังคมไทย ดังนั้นการแสดงความสุภาพต่อผู้มีฐานะทางสังคมสูงดังเช่นผู้พิพากษาจึงเป็นวิธีหนึ่งที่แสดงออกถึงการให้เกียรติต่อบุคคลดังกล่าวซึ่งจากเหตุการณ์สื่อสารนี้จะเห็นได้จากลักษณะการตอบคำถามของพยานที่มีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพต่อผู้พิพากษา และการคำนับแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษาของผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เข้ามาหรือออกจากห้องพิจารณาคดีระหว่างการถามดังกล่าวในกฎปฏิสัมพันธ์ข้างต้น

นอกจากนี้ยังสามารถตีความบรรทัดฐานได้ว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงในสังคมไทยมีการไว้ตัว เพื่อรักษาลักษณะการเป็นผู้นำและการเป็นผู้มีฐานะทางสังคม ซึ่งอาจแสดงออกโดยการไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพต่อผู้มีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่า ดังจะเห็นได้จากลักษณะประโยคคำถามของผู้พิพากษาซึ่งผู้พิพากษาได้ถามต่อพยานที่ไม่ปรากฏคำลงท้ายแสดงความสุภาพในประโยคเหล่านี้ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น

4.6 เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

4.6.1 ชนิดของเหตุการณ์ เหตุการณ์สื่อสารซักถามนี้เป็นเหตุการณ์สื่อสารประเภท การถามตอบ

4.6.2 หัวข้อ หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามคือ ข้อเท็จจริงที่พยานรับรู้เกี่ยวกับคดีพิพาท

4.6.3 วัตถุประสงค์ เหตุการณ์สื่อสารการซักถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้พยานเล่าเรื่องราวที่รู้เห็นเกี่ยวกับ หรืออยู่ในกรอบของเอกสารคำฟ้องให้ผู้พิพากษาฟัง

4.6.4 รูปแบบการสื่อสาร รูปแบบของการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามนี้พบทั้ง แบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา ดังนี้

4.6.4.1. รูปแบบการสื่อสารแบบวัจนภาษา

จากการวิเคราะห์พบว่ามีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และรูปของวัจนลีลาหรือ ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาที่ใช้ในการติดต่อสนทนาทางอาชีพการงานซึ่งมีการโต้ตอบกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เช่นเดียวกับเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

นอกจากนี้มีการใช้ศัพท์กฎหมาย ซึ่งเป็นวิธภาษาของภาษาไทยมาตรฐานโดยผู้พิพากษา และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ซึ่งมีการใช้ศัพท์ดังกล่าวเมื่อผู้พิพากษาบันทึกใจความสำคัญของการเบิกความลงแถบบันทึกเสียง และเมื่อทนายฝ่ายดังกล่าวอ้างอิงข้อความที่ระบุไว้ในเอกสารต่างๆที่ใช้ประกอบการซักถาม โดยมีตัวอย่างคำศัพท์เฉพาะของภาษา

กฎหมาย และความหมายตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดไว้ (ดูคำศัพท์เฉพาะและความหมายทั้งหมดที่พบ จากภาคผนวก ก) ดังนี้

ชิงทรัพย์	หมายถึง ชื่อความผิดอาญาฐานลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อ (1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์ หรือพาทรัพย์นั้นไป (2) ให้อยู่ในชิงทรัพย์นั้น (3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ (4) ปกปิดการกระทำผิดนั้น หรือ (5) ให้อภัยจากการจับกุม
เบิกความ	หมายถึง ให้อภัยคำต่อศาลในฐานะพยาน
สอบปากคำ	หมายถึง ชักถามเพื่อให้บุคคลให้การโดยพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ เช่น สอบปากคำพยาน สอบปากคำผู้ต้องหา
สอบสวน	หมายถึง รวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการอย่างอื่นซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ
ให้การ	หมายถึง ให้อภัยคำเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นมา เช่น จำเลยให้การต่อศาล

4.6.4.2. รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษา

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการซักถามพบ รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษาของผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยาน ประเภทต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์อวัจนภาษาดังกล่าวจากน้ำเสียง และกิริยาท่าทางของผู้พูดที่ใช้ประกอบการสื่อสารดังนี้

4.6.4.2.1. อวัจนภาษาของผู้พิพากษา

จากการวิเคราะห์พบอวัจนภาษาแบบปรลักษ์ณ์ภาษา (paralinguistic feature) ประเภทระดับเสียง และประเภทการแสดงท่าทาง เพื่อเสริมข้อความที่ได้กล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง (7) – (8) ต่อไปนี้

(7) “ ทนายฝ่ายโจทก์มีเวลาถึงเที่ยงตรงเท่านั้นนะ ศาลเตือนไว้ก่อน ” (เน้นเสียง)

(8) “ ฟันเป็นอย่างนี้ ” (ชี้ภาพถ่าย)

(คดีบุกรุก)

4.6.4.2.2. อวัจนภาษาของนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ

จากการวิเคราะห์พบว่า นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้อวัจนภาษา ประเภท การแสดงท่าทางต่างๆ เพื่อเสริมข้อความที่กล่าวให้ชัดเจน เช่น การชี้ การโบกมือ การนับนิ้ว เป็นต้น ซึ่งอวัจนภาษารูปแบบนี้จะปรากฏเมื่อนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความถามคำถามแก่พยาน เพื่อตอบรับข้อความที่ผู้พูดได้กล่าวกับผู้ฟัง ได้แก่ การพยักหน้า เมื่อพยานได้ตอบคำถามแก่นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเพื่อแสดงความเคารพ ได้แก่ การคำนับ รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษา ประเภทการแสดงท่าทางแบบต่างๆข้างต้น เช่นตัวอย่าง (9) – (13) ดังนี้

- (9) “ ก่อนจะเชิญผู้ปกครอง อาจารย์ได้คุยกับน้องมัย ได้สอบถามรายละเอียดมัยว่า ถูกข่มขืนเนี่ย ถูกข่มขืนเมื่อไหร่ ก็ครั้ง และเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหนบ้าง (ทำท่านับนิ้ว) ”
(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)
- (10) “ ...เค้าซ่อมหมวกมัยอะ คิดหูเบาๆ (ทำท่าคิดหูพยาน) ”
(คดีชิงทรัพย์)
- (11) “ ตรวจดูนะ แต่จำไม่ได้ (ทำท่าโบกมือ) ว่ามีร่องรอยรีเปล่า ”
(คดีพยายามฆ่า)
- (12) “ ตามเอกสารหมายเลข 2 ภาพแรกเนี่ยนะ (ชี้รูป) ”
(คดีบุกรุก)
- (13) “ จด (ทำท่าเขียน) ทะเบียนสมรสมัย ”
“ (ทำท่าพยักหน้า) แล้วยังไงต่อ ”
(คดียาเสพติด)

4.6.4.2.3. อวัจนภาษาของพยาน

จากการวิเคราะห์พบว่า พยานใช้อวัจนภาษาประเภทการแสดงท่าทาง และใช้อวัจนภาษาประเภทระดับเสียงเพื่อเสริมข้อความที่กล่าวให้ชัดเจน ซึ่งอวัจนภาษาดังกล่าวจะปรากฏขึ้น

เมื่อพยานตอบคำถามของผู้พิพากษาหรือทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ดังเช่นตัวอย่าง (14) – (17) ต่อไปนี้

- (14) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : อาจารย์ได้เบิกความว่า ถามน้องว่าคนที่มาส่งใช้พ้อมมี
แสดงว่าอาจารย์เคยเห็นเค้ามาส่ง
พยาน : ค่ะ (พยักหน้า) เคยเห็นมาส่ง
(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)
- (15) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เพื่อนเราที่มารอเรานั้นนะนะ ไม่เจอ เค้าไปไหน
พยาน : ไม่ทราบครับ (ส่ายหน้า)
(คดีชิงทรัพย์)
- (16) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เคยเห็นมาส่ง คนไหนครับที่เคยเห็นมาส่งอยู่ในห้องนี้
มีครับ ชี้ได้เลยครับ
พยาน : คนนี้ค่ะ (ชี้ไปที่จำเลย)
(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)
- (17) " โตะนี้จะหันหน้าไปทางซ้าย (โบกมือข้างซ้าย) ครับ "

(คดียาเสพติด)

4.6.5 **เนื้อหาการสื่อสาร** จากการศึกษาเหตุการณ์สื่อสารการซักถามของการสืบพยานคดีอาญา ทั้ง 6 คดี อันได้แก่ คดีข่มขืนกระทำชำเรา คดีชิงทรัพย์ คดีวางเพลิงเผาทรัพย์ คดีพยายามฆ่าผู้อื่น คดีชิงทรัพย์ และคดีบุกรุก พบว่าเนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามของคดีอาญาทั้ง 6 คดีดังกล่าวซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญที่แท้จริงของเหตุการณ์ที่พยานได้รับรู้เกี่ยวกับคดีพิพาท การถามตอบระหว่างทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ผู้พิพากษา และพยาน ซึ่งแต่ละคดีมีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

4.6.5.1. คดีข่มขืนกระทำชำเรา

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามของการสืบพยานคดีดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้เสียหายบอกกับพยานว่าตนถูกจำเลยที่เป็นพ่อเลี้ยงข่มขืนซึ่งพยานเคยพบจำเลยมาก่อน และสามารถชี้ตัวจำเลยซึ่งนั่งอยู่ในห้องพิจารณาคดีในขณะนั้นได้อย่างถูกต้อง หลังจากที่พยานทราบเรื่อง

ดังกล่าวแล้ว พยานได้นำเรื่องดังกล่าวไปปรึกษากับผู้อำนวยการโรงเรียนและอาจารย์ฝ่ายแนะแนว และเชิญผู้ปกครองซึ่งเป็นมารดาของผู้เสียหายมาพบเพื่อเล่าเรื่องดังกล่าวให้ฟังซึ่งผู้อำนวยการได้แนะนำให้มารดาของผู้เสียหายไปแจ้งความดำเนินคดีกับจำเลย และมารดาของผู้เสียหายก็ได้ทำตามคำแนะนำดังกล่าว หลังจากนั้นพยานก็ไม่ได้ติดตามความคืบหน้าของเรื่องราวดังกล่าวอีกเลย เนื่องจากผู้เสียหายได้ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนอื่น

4.6.5.2. คดีชิงทรัพย์

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการชักถามของการสืบพยานคดีดังกล่าวสรุปได้ว่า พยานได้ปฏิเสธว่าตนไม่ได้ร่วมเข้าชิงทรัพย์ตามที่โจทก์ได้กล่าวหา เนื่องจากในวันและเวลาดังกล่าวตนกำลังทำงาน และพยานได้รับรู้ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับคดีนี้เมื่อถูกตำรวจจับกุมตัว และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายและบังคับข่มขู่ให้พยานรับสารภาพตามข้อกล่าวหาทั้งหมด พยานจึงรับสารภาพโดยลงลายมือชื่อรับสารภาพทุกข้อกล่าวหา หลังจากนั้นพยานถูกส่งตัวไปที่เรือนจำ พยานได้ปฏิเสธคำให้การรับสารภาพที่ได้ให้ไว้ที่สถานีตำรวจต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจขูดสอบสวนเข้าสอบสวนพยานที่เรือนจำและได้ขอพบทนายความ

4.6.5.3. คดีวางเพลิงเผาทรัพย์

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการชักถามในการสืบพยานคดีวางเพลิงเผาทรัพย์สรุปได้ว่าพยานกับภรรยาเห็นไฟไหม้ใกล้กับที่ดินของพยานจึงเข้าไปดับไฟเพราะกลัวว่าไฟจะลุกลามมาถึงบ้านเรือนของตนโดยไม่มีผู้ใดช่วยเหลือ

4.6.5.4. คดีพยายามฆ่า

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการชักถามของการสืบพยานคดีนี้สรุปได้ว่า เมื่อวันเกิดเหตุพยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่เกิดเหตุได้รับแจ้งว่าเกิดเหตุยิงกันและมีผู้ได้รับบาดเจ็บเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล พยานและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมจึงได้ไปที่โรงพยาบาลดังกล่าวเพื่อสอบปากคำผู้เสียหายได้ความว่าผู้เสียหายทั้ง 2 คนได้เข้าไปที่บ้านของจำเลยเพื่อเจรจาดกลองปัญหาที่มีอยู่กับจำเลยและถูกจำเลยใช้อาวุธปืนยิงใส่ พยานจึงรับแจ้งความจากผู้เสียหายดังกล่าวและเดินทางไปยังที่เกิดเหตุซึ่งเป็นบ้านของจำเลย และสอบปากคำจำเลยได้ความว่าจำเลยสารภาพว่าใช้ปืนยิงผู้เสียหายทั้ง 2 คนจริงและจำเลยได้มอบปืนกระบอกดังกล่าวแก่พยาน จากการตรวจสอบที่เกิดเหตุพยานพบรอยกระสุนปืนที่บริเวณต่างๆ และพบหัวกระสุนปืนตกอยู่จึงเก็บไว้เป็นของกลาง พยานได้นำตัวจำเลยมาที่สถานีตำรวจและแจ้งข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นและมีอาวุธปืนและกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่จำเลยปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าวและอ้างว่ายิงปืนออกไปเพื่อป้องกันตัว

4.6.5.5. คดียาเสพติด

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการชกถามในการสืบพยานคดียาเสพติดดังกล่าวสรุปได้ว่า เมื่อวันเกิดเหตุพยานมาทำงาน ขณะที่พยานทำงานอยู่จำเลยที่ 2 ได้นำเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจค้นตัวพยานและสั่งให้พยานนำยาบ้าที่มีอยู่มามอบให้ พยานจึงนำยาบ้าจำนวน 20 เม็ดที่ตนเก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงานซึ่งมีจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นภรรยาของพยานนั่งอยู่มอบให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ไปตรวจค้นต่อที่บ้านพักของพยานพบยาบ้าอีก 28 เม็ด และได้นำพยานมาที่สถานีตำรวจ พยาน และจำเลยทั้ง 2 คนได้ลงลายมือชื่อในเอกสารการจับกุมและบันทึกคำให้การเบื้องต้นเพื่อรับสารภาพซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้อ่านให้ฟัง และพยานให้การปฏิเสธว่าจำเลยที่ 1 ไม่เคยรู้เรื่องที่ตนร่วมกับจำเลยที่ 2 จำหน่ายยาบ้ามาก่อน

4.6.5.6. คดีบุกรุก

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการชกถามในคดีบุกรุกดังกล่าวสรุปได้ว่า จำเลยทั้ง 3 คนได้บุกรุกที่ดินของพยาน และรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างต่างๆทำให้พยานได้รับความเสียหาย แต่เมื่อพยานไปแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีกับจำเลยทั้ง 3 คนดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจได้บอกให้พยานไปฟ้องร้องต่อศาลเพื่อดำเนินคดีเอง

4.6.6 **ลำดับวิจนกรรม** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการชกถามพบว่า วิจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ สั่ง แสดงความเคารพ อ้างอิง แจ้งให้ทราบ ตาม ตอบ ล่า ความ อธิบาย เน้นย้ำ เตือน และตัดบท โดยวิจนกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นสลับกันได้ ทุกรายละเอียดในบทที่ 5

4.6.7 **กฎการปฏิสัมพันธ์** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการชกถาม ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวโดยแบ่งเป็น กฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนี้

4.6.7.1. กฎทางพิธีกรรม ได้แก่

4.6.7.1.1. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความคำนับผู้พิพากษาก่อนเริ่มถามคำถามแก่พยาน

4.6.7.1.2. ระหว่างการชกถาม ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความยืนยัน หรือเดินไปมาหน้าคอกพยาน หรือยืนอยู่ที่โต๊ะของตน

4.6.7.1.3. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์คำนับผู้พิพากษาก่อนการรับส่งสิ่งใดๆกับผู้พิพากษา

4.6.7.1.4. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความค้านับผู้พิพากษาหลังจากกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษาจบลง

4.6.7.1.5. ระหว่างการซักถาม ผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆนอกเหนือจากผู้พิพากษา นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ พยาน และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ต้องนั่งฟังการสืบพยานด้วยความสงบและสำรวม

4.6.7.1.6. หากผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการออกจากห้องพิจารณาคดีในระหว่างการซักถาม บุคคลนั้นต้องค้านับผู้พิพากษาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี

4.6.7.1.7. หากผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดเข้ามาในห้องพิจารณาคดีในระหว่างการซักถาม บุคคลดังกล่าวต้องค้านับผู้พิพากษาเมื่อเข้ามายังห้องพิจารณาคดี

4.6.7.1.8. นายกลับไปนั่งยังโต๊ะประจำตำแหน่งของตน ในกรณีที่ระหว่างการซักถาม พยาน นายยืนอยู่หน้าคอกพยาน หรือนั่งลงในกรณีที่ยืนอยู่บริเวณโต๊ะดังกล่าวอยู่แล้ว เมื่อพยานดังกล่าวไม่มีคำถามที่จะซักถามพยานอีกต่อไป

4.6.7.1.9. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความค้านับผู้พิพากษาก่อนนั่งลง

4.6.7.2. กฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่

4.6.7.2.1. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มถามคำถามพยาน หลังจากผู้พิพากษาบันทึกข้อความลงเครื่องบันทึกเสียงจบประโยคว่า "ตอบคำถามนายโจทก์ซักถาม" หรือ "ตอบคำถามนายจำเลยซักถาม"¹¹

4.6.7.2.2. ในการถามคำถามพยาน นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ได้แก่ "พยาน" "คุณ" และ "เรา" แทนตัวพยาน และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ "ครับ" และ "ค่ะ"

4.6.7.2.3. ผู้พิพากษาสั่งให้นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหยุดถามคำถามพยานโดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ หรือเริ่มบันทึกเสียงลงแถบบันทึกเสียงโดยไม่ต้องสั่งให้นายฝ่ายดังกล่าวหยุดถามคำถาม เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้นายหยุดถามคำถามพยานเพื่อบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบของนาย และพยานดังกล่าวลงแถบบันทึกเสียง

4.6.7.2.4. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหยุดถามคำถามแก่พยาน เมื่อผู้พิพากษาสั่งให้หยุดถาม หรือเมื่อผู้พิพากษาเริ่มบันทึกใจความสำคัญลงแถบบันทึกเสียง

¹¹ ขึ้นอยู่กับว่า การสืบพยานนั้นเป็นการสืบพยานโจทก์หรือเป็นการสืบพยานจำเลย ซึ่งนายดังกล่าวจะค้านับผู้พิพากษาก่อนเริ่มถามคำถามแก่พยาน

4.6.7.2.5. ผู้พิพากษาสั่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความถามคำถามพยานต่อไป หลังจากหยุดชั่วคราวโดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ

4.6.7.2.6. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มถามคำถามพยานต่อไป เมื่อผู้พิพากษาสั่งให้ทนายฝ่ายดังกล่าวถามพยานต่อไป

4.6.7.2.7. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยานหยุดการถามตอบทันทีเมื่อผู้พิพากษากล่าวข้อความใดๆขึ้นระหว่างการถามตอบของทนายและพยานดังกล่าว เพื่อฟังสิ่งที่ผู้พิพากษาได้กล่าวขึ้น

4.6.7.2.8. ผู้พิพากษาใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ศาล” แทนตัวเอง ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “เรา” แทนตัวพยาน ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “ทนาย” แทนตัวทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ เมื่อกล่าวข้อความต่อบุคคลดังกล่าว

4.6.7.2.9. ผู้พิพากษาสั่งพยานให้หยุดกล่าวข้อความใดๆ เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นข้อมูลที่นอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาท

4.6.7.2.10. พยานหยุดกล่าวข้อความใดๆที่เป็นข้อมูลนอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาท เมื่อผู้พิพากษาหรือทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความสั่งให้หยุด

4.6.7.2.11. พยานตอบทุกคำถามของผู้พิพากษา และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความด้วยความสุภาพ โดยมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ดิฉัน” และ “ผม” แทนตัวเอง และมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” และ “ค่ะ”

4.6.7.2.12. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษา ด้วยความสุภาพโดยใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 “ผม” และ “ดิฉัน” แทนตัวเอง และใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “ท่าน” แทนตัวผู้พิพากษา และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” และ “ค่ะ”

4.6.7.2.13. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความแจ้งต่อผู้พิพากษา เมื่อทนายดังกล่าวไม่มีคำถามจะถามพยานอีกต่อไปในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

4.6.8 บรรทัดฐานการตีความ

จากการวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามพบว่า การใช้สรรพนามและคำลงท้ายแบบต่างๆของผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยานดังกล่าวข้างต้น มีการแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละคน ซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามดังกล่าวผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์แบบไม่เท่ากัน กล่าวคือ ผู้พิพากษามีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าพยาน ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆ และพยานมีสถานภาพทาง

สังคมต่ำกว่าผู้พิพากษา และนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และยังแสดงให้เห็นว่าอำนาจและสถานะภาพ ความเคารพ ความเป็นทางการ และการไว้ตัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำสรรพนามระหว่างผู้พูดและผู้ฟังดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ซึ่งการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงการแปรตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และตามปัจจัยต่างๆดังกล่าวข้างต้นของผู้ร่วมเหตุการณ์ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถามมีดังนี้

(1) การที่ผู้พิพากษาไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพต่อผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆที่แสดงให้เห็นถึงการไว้ตัวของผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจ และสถานะภาพสูงสุดในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา

(2) การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “เรา” ของนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และผู้พิพากษาแทนตัวพยาน แสดงให้เห็นถึงการไว้ตัวของนายและผู้พิพากษาดังกล่าวซึ่งมีอำนาจและสถานะภาพสูงกว่าพยาน

(3) การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 “ท่าน” ของนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความต่อผู้พิพากษา ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความเคารพต่อผู้พิพากษาซึ่งมีอำนาจและสถานะภาพสูงกว่าตน

(4) การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ดิฉัน” และ “ผม” ของพยานต่อผู้พิพากษาและนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ซึ่งอังกาบ ผลการกฤตได้กล่าวไว้ว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นทางการ และเป็นการใช้ภาษากับผู้ฟังที่มีสถานะภาพสูงกว่าผู้พูด

(5) การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพของพยานในการตอบคำถามแก่ผู้พิพากษา และนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความเคารพต่อผู้พิพากษา และนายดังกล่าวซึ่งมีสถานะภาพสูงกว่าตนของพยาน

นอกจากนี้ยังมีการใช้ชื่อวิงภาษา “การคำนับ” ของผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนต่อผู้พิพากษา เพื่อแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษา เนื่องจากการคำนับเป็นลักษณะการแสดงความเคารพอย่างหนึ่งตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้กำหนดไว้ และการสำรวมกิริยาระหว่างนั่งฟังการสืบพยานของผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆ ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการนอบน้อมเพื่อแสดงให้เห็นถึงการให้ความเคารพต่อผู้พิพากษา จากการปรากฏของการคำนับแสดงความเคารพของทั้งหญิงและชายในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันการคำนับกลายเป็นลักษณะการแสดงความเคารพของทั้งชายและหญิงในสังคมไทยดังที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้น.

การปรากฏของการแสดงออกของผู้ร่วมเหตุการณ์ลักษณะต่างๆ ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถามดังกล่าวไว้ในกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้นทำให้ผู้วิจัยตีความบรรทัดฐานได้ว่าคนในสังคมไทยให้ความสำคัญกับสถาบันศาลเป็นอย่างมากมองว่าสถาบันกฎหมายเป็นสถาบันสูงที่มีอำนาจและมี

ความเป็นธรรม ดังที่สัญญา ธรรมศักดิ์ (2497 :20) ได้กล่าวไว้ว่าศาลเป็นสถาบันกฎหมายที่ให้ความรู้สึกถึงความเข้มแข็งจริงจัง มีอำนาจและประกาศิต เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีหน้าที่บัญญัติกฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ และลงโทษผู้กระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ปฏิบัติตามระเบียบในการปฏิบัติตนในศาลซึ่งหน่วยงานศาลได้มีการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังตีความบรรทัดฐานได้ว่าสังคมไทยมองผู้พิพากษาในขณะปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดีว่าเป็นผู้มีอำนาจ และมีสถานภาพสูงเนื่องจากผู้พิพากษาเป็นบุคลากรของสถาบันศาลที่มีอำนาจดังกล่าวข้างต้นซึ่งจากกฎการปฏิสัมพันธ์ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามจะเห็นได้จากการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ การใช้ภาษาที่เป็นทางการตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ (3) – (5) ข้างต้น การคำนับแสดงความเคารพของต่อผู้พิพากษา และการสำรวมกิริยาระหว่างนั่งฟังการสืบพยานของผู้เข้าฟังการสืบพยานซึ่งการแสดงออกในลักษณะต่างๆเหล่านี้จัดเป็นการแสดงความสุภาพที่คนในสังคมไทยแสดงต่อผู้ที่ตนให้เกียรติ และให้ความเคารพนับถือซึ่งการตีความบรรทัดฐานดังกล่าวของผู้วิจัยสอดคล้องกับที่ปอรรักษ์ ยอดเนร (2544:66) กล่าวว่า การแสดงความสุภาพเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกถึงการให้เกียรติ ให้ความเคารพในสังคมไทย และเมตตา วิวัฒนานุกูล และรัตนว จักกะพาก ได้กล่าวว่าคนในสังคมไทยจะแสดงความนอบน้อม และความเคารพต่อผู้ที่มีคุณวุฒิสูงกว่าเสมอตามที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น

และเนื่องจากสังคมไทยมองว่าผู้พิพากษาเป็นผู้มีอำนาจ และสถานภาพสูงเนื่องจากเป็นตัวแทนของสถาบันกฎหมายที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในการใช้อำนาจดังกล่าวข้างต้นมีผลทำให้ผู้พิพากษาต้องรักษาลักษณะของการเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และการเป็นบุคลากรของดังกล่าวโดยการไว้ตัว ดังจะเห็นได้จากการไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “เรา” ต่อผู้มีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่า ดังได้กล่าวไว้ในข้อ (1) และ (2) ข้างต้น รวมถึงการสั่ง และการขัดจังหวะ ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้พิพากษาสั่งให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความกับพยานหยุดการถามตอบชั่วคราว การที่ผู้พิพากษาขัดจังหวะการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความกับพยานเพื่อที่ตนจะได้บันทึกใจความสำคัญของการถามตอบที่ผ่านมา หรือเพื่อที่ตนจะได้ถามคำถามเพิ่มเติมจากที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ถามพยาน ดังที่กล่าวไว้แล้วในกฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามข้างต้น

4.7 เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

4.7.1 ชนิดของเหตุการณ์ เหตุการณ์สื่อสารการถามค้านเป็นเหตุการณ์ประเภท การถามตอบ

4.7.2 **หัวข้อ** หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านคือ ข้อเท็จจริงที่พยานรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ ซึ่งเป็นคดีพิพาท นอกเหนือจากที่พยานได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

4.7.3 **วัตถุประสงค์** เหตุการณ์สื่อสารการถามค้านนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทนายฝ่ายตรงข้ามถามพยานถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ตามพยานในการซักถาม

4.7.4 **รูปแบบการสื่อสาร** รูปแบบของการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านนี้พบทั้งแบบวจนภาษาและอวจนภาษา ดังนี้

4.7.4.1 รูปแบบการสื่อสารแบบวจนภาษา

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พิพากษา ทนายฝ่ายตรงข้าม และพยานมีการใช้ภาษาไทยมาตรฐานซึ่งมักใช้สื่อสารในสถานการณ์ที่เป็นทางการดังเช่นเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา และมีการใช้วจนลีลาหรือซึ่งเป็นวิธภาษาที่ใช้ในการติดต่อสนทนาทางอาชีพ การงานเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานและการซักถามในข้างต้น

นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้ศัพท์กฎหมายซึ่งใช้โดยผู้พิพากษา และทนายฝ่ายตรงข้ามซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายเช่นเดียวกับทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม เมื่อผู้พิพากษามุ่งใจความสำคัญของการเบิกความลงแถบบันทึกเสียง และเมื่อทนายฝ่ายตรงข้ามอ้างอิงข้อความที่ระบุไว้ในเอกสารต่างๆที่ใช้ประกอบการถามค้าน โดยมีตัวอย่างคำศัพท์เฉพาะของภาษากฎหมายและความหมายจากพจนานุกรมศัพท์กฎหมายฉบับราชบัณฑิตยสถานทีนอกเหนือจากที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามมีดังนี้

กระทำซ้ำเรา	หมายถึง	ชื่นใจ กระทำการร่วมประเวณีกับผู้หญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตน โดยขู่เชือดด้วยประการใดๆ หรือใช้ กำลังประทุษร้ายหญิงซึ่งอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น
กรรมสิทธิ์	หมายถึง	สิทธิที่พึงพอใจของมืออยู่เหนือทรัพย์สิน อันได้แก่ สิทธิใช้สอย จำหน่าย ได้ดอกผล กับทั้งสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตน และสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

4.7.4.2. รูปแบบการสื่อสารแบบอวจนภาษา

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามคำถามรูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษาของผู้พิพากษา นายฝ่ายตรงข้ามและพยาน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์หรืออวัจนภาษาดังกล่าวจากน้ำเสียง และกิริยาท่าทางที่ผู้พูดใช้ในการสื่อสารดังนี้

4.7.4.2.1. อวัจนภาษาของผู้พิพากษา

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พิพากษาใช้รูปแบบการสื่อสารอวัจนภาษาประเภทระดับเสียง เพื่อเสริมข้อความที่ได้กล่าวให้มีความชัดเจน ดังตัวอย่าง (18) – (19) ต่อไปนี้

- (18) “สรุปแล้วโฉนดที่ดินที่มีการรังวัด **ของเราเนี่ย 60750 นะ (เน้นเสียง) ส่วน 60751 มัน** เป็นของนายเวศนะ ”

(คดีบุกรุก)

- (19) “ **ศาลว่าเรื่องของเนี่ย มันไกลเกินไประ (เน้นเสียง) ”**

(คดียาเสพติด)

4.7.4.2.2. อวัจนภาษาของนายฝ่ายตรงข้าม

จากการวิเคราะห์พบว่า นายฝ่ายตรงข้ามมีการใช้รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษาประเภทแสดงท่าทาง และประเภทระดับเสียง เพื่อเสริมข้อความที่ได้กล่าวให้ชัดเจน ดังตัวอย่าง (20) – (24) ต่อไปนี้

- (20) “ แล้วเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ที่พยานสอบถามว่าเป็นอะไร ที่เค้าบอกว่าปวดท้อง พยานได้สอบถามผู้เสียหายมัยคะว่า **ปวดท้องเนื่องจากอะไร ปวดท้องเนื่องจากโรคกระเพาะ หรือ** **ปวดท้องเนื่องจากมีประจำเดือน (ใช้นิ้วชี้บอกจากซ้ายไปขวา) ”**

(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

- (21) “ **ปรากฏตามนั้นนะ (ชี้ให้ดูข้อความในเอกสาร) ที่เคยให้ดูแล้วครั้งนึงเนี่ยนะ ”**

(คดีบุกรุก)

- (22) “ **ในเอกสารจ. 25 26 นี้ เป็นลายมือชื่อเราจริงนะ (เน้นเสียง) ”**

(คดีชิงทรัพย์)

(23) “ เค้ายืนยันคำให้การเดิมที่ พันตำรวจโท ค. ได้บันทึกไว้ละ และได้อ่านก่อนด้วยนะ (เน้นเสียง) ”

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

(24) “ ไม่มีเสมียนคนอื่นอยู่เลย (เน้นเสียง) ในช่วงเวลานั้นใช้มั้ย ”

(คดียาเสพติด)

นอกจากนี้ยังพบว่านายฝ่ายตรงข้ามมีการแสดงอวัจนภาษา “การค้ำับ” ซึ่งเป็นอวัจนภาษาประเภทการแสดงท่าทางแก่ผู้พิพากษาเพื่อแสดงความเคารพแก่ผู้พิพากษา

4.7.4.2.3. อวัจนภาษาของพยาน

จากการวิเคราะห์พบว่าพยานใช้อวัจนภาษาประเภทแสดงท่าทาง เพื่อเสริมข้อความที่ได้กล่าวให้ชัดเจน ดังตัวอย่าง (25) – (28) ต่อไปนี้

(25) “ ไม่ได้ตรวจคะ (ส่ายหน้า) ”

(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

(26) “ ก็เค้ามาไล่ตีम्म (โบกมือจากข้างนอกเข้ามาที่หน้าอกตัวเอง) ”

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

(27) “ จะ (พยักหน้า) ”

(คดีบุกรุก)

(28) “ ไม่ครับ (ส่ายหน้า) ”

(คดียาเสพติด)

4.7.5 เนื้อหาการสื่อสาร จากการศึกษาเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีอาญาทั้ง 6 คดี อันได้แก่ คดีข่มขืนกระทำชำเรา คดีชิงทรัพย์ คดีวางเพลิงเผาทรัพย์ คดีพยายามฆ่าผู้อื่น คดีชิงทรัพย์ และคดีบุกรุก พบว่าเนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของ

คดีอาญาทั้ง 6 คดีดังกล่าวประกอบด้วยการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้าม ผู้พิพากษา และ พยานเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆซึ่งมีเป้าหมายเป็นการทำลายน้ำหนักคำเบิกความของพยานที่ได้ให้ไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม เพื่อให้พยานมีความน่าเชื่อถือลดลงโดยทนายฝ่ายตรงข้ามตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ซึ่งเนื้อหาโดยสรุปของคดีอาญาทั้ง 6 คดีในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านมีดังนี้

4.7.5.1 .คดีข่มขืนกระทำชำเรา

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีดังกล่าวเป็นการถามตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่พยานได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามว่าผู้เสียหายเล่าให้พยานฟังว่าถูกจำเลยซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงข่มขืน ซึ่งสรุปได้ว่าพยานไม่ได้ขอตรวจดูร่างกายของผู้เสียหายหลังจากที่ผู้เสียหายได้เล่าเรื่องที่ตนถูกข่มขืนดังกล่าวให้พยานฟัง และพยานไม่ได้ทราบแน่ชัดว่าจำเลยข่มขืนผู้เสียหายจริงดังที่ผู้เสียหายบอกตนหรือไม่

4.7.5.2. คดีชิงทรัพย์

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีชิงทรัพย์เป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้าม และพยานซึ่งเป็นจำเลยของคดีดังกล่าวเพิ่มเติมจากที่พยานได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามในประเด็นที่ว่าพยานถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายและบังคับให้ลงลายมือชื่อรับสารภาพข้อกล่าวหาซึ่งสรุปได้ว่า หลังจากพยานถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้ายร่างกายพยานไม่เคยเล่าเรื่องดังกล่าวให้ผู้ใดฟัง และไม่มีหลักฐานในการตรวจร่างกายรับรองว่าพยานถูกทำร้ายร่างกายในช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนลายมือชื่อได้อยู่ในเอกสารเพื่อรับสารภาพนั้นเป็นลายมือชื่อของพยานจริง

4.7.5.3. คดีวางเพลิงเผาทรัพย์

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีเป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้าม และพยานซึ่งเป็นจำเลยของคดีดังกล่าวเพิ่มเติมจากที่พยานได้เบิกความในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามในประเด็นที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่ความ 2 ฝ่าย และแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของพยานสรุปได้ว่าก่อนเกิดเหตุพยานซึ่งเป็นจำเลยของคดีเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนสนิทของโจทก์และเป็นพยานฝ่ายโจทก์ในคดีนี้ และพยานถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีในข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่น และพยานมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับญาติพี่น้องจากปัญหาเรื่องมรดกที่ดิน

4.7.5.4. คดีพยายามฆ่า

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีนี้มีใจความเป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้ามกับพยานเพิ่มเติมจากที่พยานได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามในประเด็นร่องรอยกระสุนปืนและทิศทางการยิงที่พบในที่เกิดเหตุสรุปได้ว่า พยานได้ให้การไว้ในชั้น

สอบสวนว่าพบกระสุนปืนตกอยู่ที่หน้าบ้านของจำเลยเท่านั้น แต่ไม่ได้ระบุว่าพบที่บริเวณใดอย่างละเอียดดังเช่นที่ได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถาม และที่พยานได้เบิกความถึงรายละเอียดของรอยกระสุนที่พบ และทิศทางการยิงไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถามเป็นเพียงการสันนิษฐานของพยานเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการพิสูจน์ทิศทางการยิงดังกล่าวอย่างแน่ชัด อีกทั้งพยานยังกล่าวว่าจำเลยได้เล่าให้ตนฟังว่าผู้เสียหายได้บุกรุกเข้ามาในบ้านของจำเลยโดยพกพาอาวุธปืนเข้ามาด้วย จำเลยจึงยิงผู้เสียหายเพื่อป้องกันตัว

4.7.5.5. คดียาเสพติด

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามด้านของการสืบพยานคดียาเสพติดเป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้ามและพยานเพิ่มเติมในประเด็นความสมัครใจในการลงลายมือชื่อเพื่อรับสารภาพข้อกล่าวหาสรุปได้ว่า พยานยอมรับว่าลายมือชื่อในเอกสารในชั้นการจับกุม และชั้นการสอบสวนดังกล่าวเป็นลายมือชื่อของตนจริงตามที่ทนายฝ่ายตรงข้ามได้แสดงเอกสารที่พยานได้ลงลายมือชื่อเพื่อรับสารภาพประกอบการถามค้าน และพยานได้ลงชื่อด้วยความสมัครใจโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจคนใดบังคับข่มขู่แต่อย่างใด แม้ว่าก่อนการลงชื่อพยานจะไม่ได้อ่านข้อความในเอกสารเหล่านั้นด้วยตัวเองดังเช่นที่พยานได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถาม

4.7.5.6. คดีบุกรุก

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวในคดีบุกรุกเป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้ามและพยานซึ่งเป็นผู้เสียหายของคดีเพิ่มเติมในประเด็นพยานได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถามว่าจำเลยทั้ง 3 คนได้บุกรุกเข้ามาในที่ดินของตน โดยรื้อสิ่งปลูกสร้างต่างๆของตนที่อยู่บนที่ดินบริเวณดังกล่าว และนำดินมาถมเพื่อปรับแต่งหน้าดินทำให้ตนได้รับความเสียหาย และประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างพยานและจำเลยทั้ง 3 คนดังกล่าว และประเด็นการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินของพยานและจำเลยสรุปได้ว่า พยานเป็นมารดาของจำเลย ส่วนกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณดังกล่าวของพยานและจำเลยได้มาจากการรับมรดกจากพี่น้องกรรมของแม่สามีของพยาน และจากการแสดงเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์และที่ตั้งของที่ดินในส่วนต่างๆของพยานและจำเลยดังกล่าวให้พยานดูประกอบการถามค้านของทนายฝ่ายตรงข้ามทำให้พยานยอมรับว่าสิ่งปลูกสร้างของพยานที่จำเลยได้รื้อถอนออกไปนั้นตั้งอยู่บนที่ดินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 ไม่ใช่ที่ดินในส่วนที่พยานเป็นเจ้าของดังที่เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการชกถามแต่อย่างใด

4.7.6 ลำดับวัจนกรรม จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามด้านพบว่าวัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารการถามด้าน ได้แก่ วัจนกรรมสั่ง แสดงความเคารพ อ้างอิง ถาม แจ้งให้ทราบ ตอบ อธิบาย แย้ง ตัดบท และเตือน เกิดขึ้นสลับกันไปมา ดูรายละเอียดในบทที่ 5

4.7.7 กฎการปฏิสัมพันธ์ จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารโดยแบ่งเป็นกฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้ดังนี้

4.7.7.1. กฎทางพิธีกรรม ได้แก่

4.7.7.1.1. ทนายฝ่ายตรงข้ามค้ำบผู้พิพากษา ก่อนเริ่มถามคำถามพยาน

4.7.7.1.2. ระหว่างการถามด้าน ทนายฝ่ายตรงข้ามยืนหรือเดินไปมาหน้าคอกพยาน หรือยืนอยู่ที่โต๊ะของตน

4.7.7.1.3. ทนายฝ่ายตรงข้าม และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ค้ำบผู้พิพากษา ก่อนการรับส่งสิ่งใดๆกับผู้พิพากษา

4.7.7.1.4. ทนายฝ่ายตรงข้ามค้ำบผู้พิพากษาหลังจากกล่าวข้อความต่อผู้พิพากษาจบลง

4.7.7.1.5. ระหว่างการถามด้าน ผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆนอกเหนือจากผู้พิพากษา ทนายฝ่ายตรงข้าม พยาน และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ต้องนั่งฟังการสืบพยานด้วยความสงบ

4.7.7.1.6. หากผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการออกจากห้องพิจารณาคดีในระหว่างการถามด้าน บุคคลนั้นต้องค้ำบผู้พิพากษาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี

4.7.7.1.7. หากผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดเข้ามาในห้องพิจารณาคดีในระหว่างการถามด้าน บุคคลดังกล่าวต้องค้ำบผู้พิพากษาเมื่อเข้ามายังห้องพิจารณาคดี

4.7.7.1.8. ทนายฝ่ายตรงข้ามกลับไปนั่งยังโต๊ะประจำตำแหน่งของตน ในกรณีที่ยืนอยู่ที่หน้าคอกพยานระหว่างการถามด้าน หรือนั่งลงในกรณีที่ยืนอยู่บริเวณโต๊ะประจำตำแหน่งดังกล่าวอยู่แล้ว เมื่อตนไม่ต้องการถามพยานอีกต่อไปในเหตุการณ์สื่อสารการถามด้าน

4.7.7.1.9. ทนายฝ่ายตรงข้ามค้ำบผู้พิพากษา ก่อนนั่งลง

4.7.7.2. กฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่

4.7.7.2.1. ทนายฝ่ายตรงข้ามเริ่มถามคำถามพยาน หลังจากผู้พิพากษาบันทึกข้อความลงเครื่องบันทึกเสียงจบประโยคว่า "ตอบคำถามนายโจทก์ถามด้าน" หรือ "ตอบคำถามนายจำเลยถามด้าน"¹²

¹² ขึ้นอยู่กับว่า การสืบพยานนั้นเป็นการสืบพยานโจทก์หรือเป็นการสืบพยานจำเลย

4.7.7.2.2. ผู้พิพากษาใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ศาล” แทนตัวเอง ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “เรา” แทนตัวพยาน และใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “ทนาย” แทนตัวทนายฝ่ายตรงข้าม และไม่ใช่คำลงท้ายแสดงความสุภาพ เมื่อกล่าวข้อความใดๆ กับบุคคลดังกล่าวในการถามคำถาม

4.7.7.2.3. พยาน ทนายฝ่ายตรงข้ามใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ได้แก่ “คุณ” “เรา” แทนตัวพยาน และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” “ค่ะ”

4.7.7.2.4. ทนายฝ่ายตรงข้ามกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษาด้วยความสุภาพ โดยใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 “ผม”และ “ดิฉัน” แทนตัวเอง ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “ท่าน” แทนตัวผู้พิพากษา และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” และ “ค่ะ”

4.7.7.2.5. พยานตอบทุกคำถามของผู้พิพากษา และทนายฝ่ายตรงข้ามด้วยความสุภาพ โดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ดิฉัน” “ผม” แทนตัวเอง และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” และ “ค่ะ”

4.7.7.2.6. ผู้พิพากษาสั่งให้ทนายฝ่ายตรงข้ามหยุดถามคำถามพยาน หรือเริ่มบันทึกเสียงลงแถบบันทึกเสียงโดยไม่สั่งให้ทนายฝ่ายดังกล่าวหยุดถามคำถาม เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายดังกล่าวหยุดถามคำถามพยาน เพื่อบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบของทนายและพยาน ดังกล่าวลงแถบบันทึกเสียง

4.7.7.2.7. ทนายฝ่ายตรงข้ามหยุดถามคำถามพยาน เมื่อผู้พิพากษาสั่งให้หยุดถาม หรือเมื่อผู้พิพากษาเริ่มบันทึกใจความสำคัญลงแถบบันทึกเสียง

4.7.7.2.8. ผู้พิพากษาสั่งให้ทนายฝ่ายตรงข้ามถามคำถามพยานต่อไปหลังจากหยุดชั่วคราว

4.7.7.2.9. ทนายฝ่ายตรงข้ามเริ่มถามคำถามพยานต่อไปตามคำสั่งให้ถามต่อของผู้พิพากษา

4.7.7.2.10. ทนายฝ่ายตรงข้ามและพยานหยุดการถามตอบทันที เมื่อผู้พิพากษากล่าวข้อความใดๆขึ้นระหว่างการถามตอบของทนายฝ่ายดังกล่าวและพยานเพื่อฟังข้อความที่ผู้พิพากษาได้กล่าวขึ้น

4.7.7.2.11. ผู้พิพากษาสั่งพยานเพื่อให้พยานหยุดกล่าวข้อความใดๆ เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นข้อมูลที่นอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาท

4.7.7.2.12. พยานหยุดกล่าวข้อความใดๆที่เป็นข้อมูลนอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาทตามคำสั่งให้หยุดของผู้พิพากษา

4.7.7.2.13. ผู้พิพากษากล่าวเตือนทนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าคำถามของทนายฝ่ายดังกล่าวเป็นข้อมูลนอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาท

4.7.7.2.14. ทนายฝ่ายตรงข้ามหยุดถามคำถามที่นอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาทตามคำเตือนของผู้พิพากษา

4.7.7.2.15. ทนายฝ่ายตรงข้ามแจ้งต่อผู้พิพากษา เมื่อตนไม่ต้องการถามพยานอีกต่อไปในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

4.7.8 บรรทัดฐานการตีความ

จากการวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านพบว่าการใช้สรรพนามและคำลงท้ายแบบต่างๆของผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยานดังกล่าวข้างต้นมีการแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมเหตุการณ์แต่ละคน ซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านดังกล่าวผู้พูดและผู้ฟังมีความสัมพันธ์แบบไม่เท่ากันเช่นเดียวกับที่ได้ตีความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

จากกฎการปฏิสัมพันธ์ด้านกฎในการกล่าวข้อความ และกฎทางพิธีกรรมข้างต้นผู้วิจัยตีความบรรทัดฐานได้ว่าคนสังคมไทยมองว่าสถาบันกฎหมายเป็นสถาบันสูงที่มีอำนาจในการตัดสินความ ถูกผิด ให้บทลงโทษแก่ผู้กระทำผิด และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้บริสุทธิ์ สอดคล้องกับที่สำนักงานส่งเสริมงานยุติธรรม (2529. : 56) ได้กล่าวไว้ว่าศาลเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมอันพึงเคารพ ดังนั้นคนในสังคมไทยจึงให้ความสำคัญต่อสถาบันศาลเป็นอย่างสูงโดยการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติตนในศาลที่มีการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ดังจะเห็นได้จากการคำนับเพื่อความเคารพของต่อผู้พิพากษา และการสำรวมกิริยาระหว่างนั่งฟังการสืบพยานของผู้เข้าฟังการสืบพยานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบการปฏิบัติตนดังกล่าวด้วย (ดูข้อปฏิบัติตนในศาล ในภาคผนวก ก)

นอกจากนี้จากกฎการปฏิสัมพันธ์ด้านกฎในการกล่าวข้อความแสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์มีความนอบน้อมต่อผู้พิพากษาเป็นอย่างมากดังจะเห็นได้จากการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพในทุกครั้งของการกล่าวข้อความต่อผู้พิพากษา และทนายในระหว่างการสืบพยาน ทำให้ผู้วิจัยตีความบรรทัดฐานได้ว่าคนในสังคมไทยมองว่าผู้พิพากษา และทนายเป็นผู้มีอำนาจ มีความรู้ และมีสถานภาพทางสังคม เนื่องจากผู้พิพากษาเป็นผู้ที่มีอำนาจใช้กฎหมายของสถาบันศาลที่ถือเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ในการพิจารณาคดี และตัดสินความถูกผิด และทนายเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญทางกฎหมายซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาทางกฎหมายแก่ผู้ที่มีคดีความได้ สอดคล้องกับที่สุพัตรา สุภาพ (2522.: 23-24) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่มีความรู้ มีอำนาจ และมีตำแหน่งทางราชการสูงจัดเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงในสังคมไทย และคนในสังคมไทยให้ความเคารพต่อผู้มีอำนาจและมีสถานภาพทางสังคมสูงซึ่งจะแสดงออกในรูปของการให้เกียรติ ให้ความเกรงกลัว และให้ความนอบน้อม

อีกทั้งผู้วิจัยตีความบรรทัดฐานได้อีกว่าได้อีกว่าการที่สังคมไทยมองว่าผู้พิพากษาเป็นผู้มีสถานภาพสูงและมีอำนาจในการใช้กฎหมายมีผลทำให้ผู้พิพากษามีการไว้ตัวเพื่อรักษาลักษณะของการเป็นตัวแทนของสถาบันกฎหมายที่มีความศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้พิพากษาไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “เรา” ต่อพยาน รวมถึงการสั่ง และการขัดจังหวะ ดังจะเห็นได้จากการสั่งให้ทนายฝ่ายที่ตรงข้ามและพยานหยุดการถามตอบชั่วคราว และการขัดจังหวะการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายตรงข้ามกับพยานเพื่อที่จะบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบที่ผ่านมาลงแถบบันทึกเสียง ตามที่ได้กล่าวไว้ในกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้น

4.8 เหตุการณ์สื่อสารการถามถึง

เหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวเป็นเหตุการณ์สั้นๆ เนื่องจากทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ จะถามคำถามแก่พยานเพียงไม่กี่คำถามเท่านั้น และในบางคดีก็ไม่มีเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงเกิดขึ้น เนื่องจากทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความไม่ต้องการอธิบาย หรือขยายความข้อเท็จจริงที่พยานได้ตอบไว้แก่ทนายฝ่ายตรงข้ามในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านข้างต้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีเพียง 2 คดี คือ คดีพยายามฆ่า และคดีบุกรุกเท่านั้นที่มีเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงปรากฏอยู่ ดังนั้นรายละเอียดต่างๆ ขององค์ประกอบด้านรูปแบบการสื่อสาร และด้านเนื้อหาของเหตุการณ์จึงปรากฏเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในการนำเสนอ

4.8.1 **ชนิดของเหตุการณ์** เหตุการณ์สื่อสารการถามถึงเป็น เหตุการณ์ประเภทการถามตอบ

4.8.2 **หัวข้อของเหตุการณ์** หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงคือ การอธิบายและขยายความคำตอบของพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่พยานได้รับรู้เกี่ยวกับคดีพิพาท ซึ่งพยานได้ตอบคำถามแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

4.8.3 **วัตถุประสงค์** เหตุการณ์สื่อสารการถามถึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความถามพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่ทนายฝ่ายตรงข้ามได้ถามพยานไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้พยานอธิบายหรือขยายความรายละเอียดของเหตุการณ์ ซึ่งพยานได้ตอบแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามไว้ในการถามค้านให้ชัดเจนขึ้น และให้พยานแก้ไขข้อความที่พยานอาจตอบแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามดังกล่าวในการถามค้านด้วยความสับสน ซึ่งข้อความเหล่านั้นอาจมีผลทำให้ผู้พิพากษาเห็นว่าคำเบิกความของพยานไม่น่าเชื่อถือ

4.8.4 **รูปแบบการสื่อสาร** รูปแบบของการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการตามดิง พบทั้งแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา ดังนี้

4.8.4.1. รูปแบบการสื่อสารแบบวัจนภาษา

จากการวิเคราะห์พบว่ามีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และใช้วัจนลีลาหรือซึ่งเป็นรูปแบบภาษาที่ใช้ในการติดต่อทางอาชีพการงานในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับเหตุการณ์สื่อสารการตามข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม และการถามค้านดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น

นอกจากนี้พบการใช้ศัพท์กฎหมายซึ่งถูกใช้โดยผู้พิพากษา และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเช่นเดียวกับเหตุการณ์สื่อสารการซักถามใน 4.6.4.1. และเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านใน 4.7.4.1. ข้างต้น

4.8.4.2. รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษา

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการตามดิงพบ รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษาของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยาน ดังนี้

4.8.4.2.1. อวัจนภาษาของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ

จากการวิเคราะห์พบว่าทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความมีการใช้อวัจนภาษาประเภทการแสดงท่าทาง เพื่อเสริมข้อความที่ได้กล่าวให้ชัดเจน ดังตัวอย่าง (30) ต่อไปนี้

- (30) “ พยานครับ ที่ดินที่พิพาทกันนี้ที่เราได้ครอบครองไว้ตั้งแต่ปี 2501 ซึ่งมีที่ดินแปลงใหญ่ (ชี้เอกสาร) ที่ผมชี้ให้ดูเนี่ยละ กับที่ดินแปลงเล็ก 50 ตารางวา (ชี้เอกสาร) อยู่รวมกันหมด (ใช้นิ้วชี้ข้างขวาวนเป็นวงกลม) มาตั้งแต่เราครอบครองปี 2501 ใช่มั้ย ”

(คดีบุกรุก)

นอกจากนี้ยังพบว่าทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความจะแสดงอวัจนภาษา “การคำนับ” แก่ผู้พิพากษา เพื่อทำความเคารพแก่ผู้พิพากษา

4.8.4.2.2. อวัจนภาษาของพยาน

จากการวิเคราะห์พบว่าพยานใช้อวัจนภาษา ประเภทการแสดงท่าทาง เพื่อเสริมข้อความที่ได้กล่าวให้ชัดเจน ซึ่งอวัจนภาษาดังกล่าวจะปรากฏขึ้นเมื่อพยานตอบคำถามของผู้พิพากษาหรือทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ดังเช่นตัวอย่าง (31) – (32) ต่อไปนี้

- (31) “ ไม่มีครับ (ส่ายหน้า) เพราะว่าเจ้าของเค้าเป็นแม่ยายของผู้เสียหายนะอะ ”

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

(32) “ไม่ได้ขอคะ (สายหน้า)”

(คดีบุกรุก)

4.8.5 **เนื้อหาการสื่อสาร** จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีคดีอาญาเพียง 2 คดีคือ คดีพยายามฆ่า และคดีบุกรุกเท่านั้นที่มีเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงปรากฏอยู่ซึ่งเนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวประกอบด้วยการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยานถึงคำตอบที่พยานได้ตอบคำถามแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านเพื่ออธิบายและขยายความคำตอบของพยานที่ได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านซึ่งแต่ละคดีมีใจความดังต่อไปนี้

4.8.5.1. คดีพยายามฆ่า

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงของการสืบพยานคดีพยายามฆ่าเป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยานเพื่อขยายความคำตอบของพยานที่ได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านในประเด็นที่จำเลยได้บอกกับพยานว่าในวันเกิดเหตุผู้เสียหายทั้ง 3 คนได้พกพาอาวุธปืนมาด้วยสรุปได้ว่าจากการสอบถามจำเลยในการสอบปากคำเบื้องต้นของพยานจำเลยไม่ได้ระบุถึงลักษณะและประเภทของอาวุธปืนของผู้เสียหายอย่างชัดเจน อีกทั้งจำเลยไม่ได้ระบุว่าผู้เสียหายคนใดเป็นผู้พกพาอาวุธปืนดังกล่าว

4.8.5.2. คดีบุกรุก

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงของการสืบพยานคดีพยายามฆ่าเป็นการถามตอบระหว่างทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยานเพื่อขยายความคำตอบของพยานที่ได้เบิกความไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านในประเด็นการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินที่พยานได้เบิกความว่าได้มาจากพินัยกรรมของแม่สามีสรุปได้ว่า แม่สามีของพยานได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินจำนวนให้แก่พยานเนื่องจากก่อนหน้านั้นพยานได้ซื้อที่ดินจำนวนดังกล่าวจากแม่สามี แต่ยังไม่ได้ออกรวมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่ดินส่วนดังกล่าวให้กับพยานอย่างชัดเจนว่าที่ดินส่วนที่พยานซื้อเป็นที่ดินส่วนใดบ้าง เพียงแต่นำชื่อพยานใส่ไว้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวร่วมกับผู้อื่นเท่านั้น

4.8.6 **ลำดับวิจรรย์กรรม** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามถึงพบว่าวิจรรย์กรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวมีดังนี้ วิจรรย์กรรมสั่ง แสดงความเคารพ อ้างอิง ถาม ตอบ อธิบาย เน้นย้ำ และแจ้งให้ทราบ เกิดขึ้นสลับกันไปมาดูรายละเอียดในบทที่ 5

4.8.7 **กฎการปฏิสัมพันธ์** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามถึง ผู้วิจัยวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวโดยแบ่งออกเป็นกฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนี้

4.8.7.1. **กฎทางพิธีกรรม** ได้แก่

4.8.7.1.1. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความค้ำบัผู้พิพากษาก่อนเริ่มถามคำถามแก่พยาน

4.8.7.1.2. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความยืนหรือเดินไปมาหน้าคอกพยาน หรือยืนอยู่บริเวณโต๊ะของตนระหว่างการถามถึง

4.8.7.1.3. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ค้ำบัผู้พิพากษา ก่อนการรับส่งสิ่งใดๆกับผู้พิพากษา

4.8.7.1.4. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความค้ำบัผู้พิพากษา หลังกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษาจบลง

4.8.7.1.5. ระหว่างการถามถึง ผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆนอกเหนือจากผู้พิพากษา นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ พยาน และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ต้องนั่งฟังการสืบพยานด้วยความสงบ

4.8.7.1.6. หากผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการออกจากห้องพิจารณาคดีในระหว่างเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว บุคคลนั้นต้องค้ำบัผู้พิพากษาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี

4.8.7.1.7. หากผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดเข้ามาในห้องพิจารณาคดีในระหว่างการถามถึง บุคคลดังกล่าวต้องค้ำบัผู้พิพากษาเมื่อเข้ามายังห้องพิจารณาคดี

4.8.7.1.8. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความกลับไปนั่งยังโต๊ะประจำตำแหน่งของตน ในกรณีที่ยืนอยู่ที่หน้าคอกพยานระหว่างการถามค้าน หรือนั่งลงในกรณีที่ยืนอยู่บริเวณโต๊ะประจำตำแหน่งดังกล่าวอยู่แล้ว เมื่อตนไม่ต้องการถามพยานอีกต่อไปในเหตุการณ์สื่อสารการถามถึง

4.8.7.1.9. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความค้ำบัผู้พิพากษาก่อนนั่งลง

4.8.7.2. **กฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์** ได้แก่

4.8.7.2.1. นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มถามคำถามพยาน หลังจากผู้พิพากษามั่นทึกข้อความลงเครื่องบันทึกเสียงจะประโยคว่า "ตอบคำถามนายโจทก์ถามถึง" หรือ "ตอบคำถามนายจำเลยถามถึง"¹³

4.8.7.2.2. ในการถามคำถามพยาน นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ได้แก่ "พยาน" "คุณ" "เรา" แทนตัวพยาน และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ "ครับ" และ "ค่ะ"

¹³ ขึ้นอยู่กับว่า การสืบพยานนั้นเป็นการสืบพยานโจทก์หรือเป็นการสืบพยานจำเลย ซึ่งนายดังกล่าวจะค้ำบัผู้พิพากษา ก่อนเริ่มถามคำถามแก่พยาน

4.8.7.2.3. ผู้พิพากษาใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 "ศาล" แทนตัวเอง ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 "เรา" แทนพยาน และใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 "นาย" แทนทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ โดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ เมื่อกล่าวข้อความใดๆกับพยาน และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ

4.8.7.2.4. พยานตอบทุกคำถามของผู้พิพากษา และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความด้วยความสุภาพ โดยมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 "ดิฉัน" และ "ผม" แทนตัวเอง และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ "ครับ" และ "ค่ะ"

4.8.7.2.5. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษา ด้วยความสุภาพโดยใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 "ผม" แทนตัวเอง ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 "ท่าน" แทนตัวผู้พิพากษา และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ "ครับ"

4.8.7.5. เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายฝ่ายดังกล่าวหยุดถามคำถามพยาน เพื่อบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบของทนายและพยานดังกล่าวลงแถบบันทึกเสียง ผู้พิพากษาสั่งให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหยุดถามคำถามพยาน โดยไม่มีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ หรืออาจเริ่มบันทึกเสียงลงแถบบันทึกเสียงโดยไม่ต้องสั่งให้ทนายฝ่ายดังกล่าวหยุดถามคำถาม

4.8.7.2.6. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหยุดถามคำถามแก่พยาน ตามคำสั่งให้หยุดถามของผู้พิพากษา หรือเมื่อผู้พิพากษาเริ่มบันทึกใจความสำคัญลงแถบบันทึกเสียง

4.8.7.2.7. ผู้พิพากษาสั่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความโดยไม่มีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายฝ่ายดังกล่าวถามคำถามพยานต่อไป หลังจากทนายดังกล่าวหยุดถามชั่วคราว

4.8.7.2.8. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มถามคำถามพยานต่อไป เมื่อผู้พิพากษาสั่งให้ทนายฝ่ายดังกล่าวถามพยานต่อไป

4.8.7.2.9. เมื่อผู้พิพากษากล่าวข้อความใดๆขึ้น ระหว่างการถามตอบของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และพยาน ทนายฝ่ายดังกล่าวและพยานจะหยุดการถามตอบทันทีเพื่อฟังสิ่งที่ผู้พิพากษาได้กล่าวขึ้น

4.8.7.2.10. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความแจ้งต่อผู้พิพากษา เมื่อทนายดังกล่าวไม่ต้องการถามคำถามพยานอีกต่อไปในเหตุการณ์สื่อสารการถามถึง

4.8.7.2.11. ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความแจ้งต่อผู้พิพากษา เมื่อทนายดังกล่าวไม่มีพยานที่จะนำมาเบิกความในการสืบพยานคดีนี้อีก หลังจากได้แจ้งต่อผู้พิพากษาว่าตนไม่มีคำถามที่จะถามอีกต่อไปดังกล่าวข้างต้น

4.8.8. **บรรทัดฐานการตีความ** จากกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้นทำให้เห็นว่าเหตุการณ์สื่อสาร การถามติงมีลักษณะการใช้ภาษา และการปฏิบัติของผู้ร่วมเหตุการณ์เช่นเดียวกันกับที่ปรากฏใน เหตุการณ์สื่อสารต่างๆที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งทำให้เห็นว่าการสื่อสารที่มีขึ้นในห้องพิจารณาคดีนั้นมีความเป็นแบบแผน ผู้ร่วมเหตุการณ์ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการมาศาลอย่างเคร่งครัดไม่มีผู้ใดละเว้นการปฏิบัติต่อผู้พิพากษาอย่างนอบน้อม ซึ่งทำให้ตีความบรรทัดฐานได้ว่าคนในสังคมไทยมองศาลเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ควรเคารพ สอดคล้องกับที่ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2544:10) ได้กล่าวไว้ว่าสถาบันศาลเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งผู้วิจัยตีความได้ว่าการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ปฏิบัติตามต่อผู้พิพากษาอย่างนอบน้อมดังจะเห็นได้จากการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ และการคำนับผู้พิพากษาในกรณีต่างๆดังที่ได้กล่าวไว้ในกฎการปฏิสัมพันธ์ เนื่องจากคนในสังคมไทยเห็นผู้พิพากษาเป็นผู้มีอำนาจ และมีตำแหน่งสูงในขณะปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดี เนื่องจากผู้พิพากษาเป็นตัวแทนในการใช้อำนาจของสถาบันศาลดังกล่าวผ่านการพิจารณาพิพากษาคดี สอดคล้องกับที่ไพฑูริย์ เครือแก้ว (2515) ได้กล่าวว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือผู้มีอำนาจ มีตำแหน่งสูง และมีฐานะทางสังคม และศรีจันทร์ วิชาติตรงได้กล่าวไว้ในงานของปอรรักษ์ ยอดเนตร (2544: 65) ว่าคนในสังคมไทยจะให้ความเคารพต่อผู้มีสถานภาพสูงโดยแสดงออกในรูปแบบของการใช้ภาษา และการแสดงกิริยาอาการที่บ่งบอกถึงความสุภาพซึ่งการใช้คำลงท้ายเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการแสดงความสุภาพในสังคมไทย

4.9 เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความปรากฏเพียง 1 ครั้งเท่านั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลเหตุการณ์สื่อสารจำนวน 6 คดี ซึ่งสาเหตุของการปรากฏเพียงครั้งเดียวของเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความดังกล่าวเกิดขึ้น เนื่องจากเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความจะเกิดขึ้นในกรณีที่พยานขอให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความเท่านั้น หากไม่มีการขอจากพยาน ผู้พิพากษาก็จะไม่อ่านคำเบิกความให้พยานฟังแต่จะให้พยานเป็นผู้อ่านเอง ซึ่งการอ่านคำเบิกความเองโดยพยานนั้นมีส่วนช่วยในการย่นระยะเวลาของการพิจารณาคดีในคดีหนึ่งๆได้ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความจากเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวที่พบเพียง 1 ครั้งการปรากฏดังนี้

4.9.1 **ชนิดของเหตุการณ์** เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความเป็นเหตุการณ์ประเภท การอ่านสรุป

4.9.2 **หัวข้อ** หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความคือ ใจความสำคัญของการถามตอบระหว่างพยาน กับทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้ามในการซักถาม การถามค้าน และการถามติง

4.9.3 **วัตถุประสงค์** เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นเจ้าของคดีอ่านเอกสารซึ่งได้บันทึกใจความสำคัญที่ได้จากการถามทั้งหมดให้พยานฟัง

4.9.4 **รูปแบบการสื่อสาร** จากการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความดังกล่าว พบรูปแบบการสื่อสารทั้งแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษาดังนี้

4.9.4.1. รูปแบบการสื่อสารแบบวัจนภาษา

จากการวิเคราะห์พบว่ามีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และวัจนลีลาเป็นทางการ (formal style) ซึ่ง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:161) กล่าวว่า เป็นรูปแบบภาษาที่ใช้ในการเขียนเอกสารทางราชการ ซึ่งการอ่านคำเบิกความจัดเป็นการอ่านภาษาเขียนจากเอกสารทางราชการเช่นกัน โดยรูปแบบการสื่อสารแบบวัจนภาษาต่างๆ ปรากฏเมื่อพยานได้ขอให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้ตนฟัง เมื่อผู้พิพากษากล่าวให้พยานยืนยันขึ้น เมื่อผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้พยานฟัง เมื่อผู้พิพากษาคำถามแก่พยาน เมื่อพยานตอบคำถามแก่ผู้พิพากษา และเมื่อผู้พิพากษากล่าวให้พยานนั่งลง

4.9.4.2. รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษา

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ พบรูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษาของพยาน และผู้พิพากษา ดังนี้

4.9.4.2.1. อวัจนภาษาของพยาน

จากการวิเคราะห์พบว่า พยานใช้อวัจนภาษาประเภทการแสดงท่าทาง 3 แบบได้แก่ (1) การยกมือ เพื่อขออนุญาตกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษา (2) การยืน และ (3) การค้ำมือ เพื่อแสดงความเคารพแก่ผู้พิพากษา ดังตัวอย่าง (33) ต่อไปนี้

- (33) พยาน : ขออนุญาตครับ (ทำกริยายกมือ) ขอให้ศาลอ่านคำเบิกความของผมให้ฟัง ด้วยครับเมื่อมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (ยืนขึ้นระหว่างพูด)
ผู้พิพากษา : ทำกริยาพยักหน้า

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

4.9.4.2.2. วิจารณ์ภาษาของผู้พิพากษา

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้พิพากษาใช้วิจารณ์ภาษา ประเภทการแสดงท่าทาง ได้แก่ "การพยักหน้า" เพื่อแสดงการตอบรับ

4.9.5 **เนื้อหาการสื่อสาร** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความพบว่า เหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวมีเนื้อหาเป็นการอ่านคำเบิกความซึ่งเป็นเอกสารระบุใจความสำคัญของการตอบคำถามของพยานแก่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความและทนายฝ่ายตรงข้ามไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน และเหตุการณ์สื่อสารการถามดิ่งให้พยานฟังโดยผู้พิพากษาเจ้าของคดี (ดูเนื้อหาคำเบิกความในภาคผนวก ก) และการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของคำเบิกความดังกล่าวของพยาน

4.9.6 **ลำดับวัจนกรรม** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความพบว่า วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว เริ่มต้นด้วยวัจนกรรมขออนุญาต ตามด้วยแสดงความเคารพ ขอร้อง อธิบาย ตอบรับ สั่ง แจ้งให้ทราบ ถาม ตอบ ขอขอบคุณ และจบลงด้วยวัจนกรรมสั่ง ดูรายละเอียดในบทที่ 5

4.9.7 **กฎการปฏิสัมพันธ์** กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความแบ่งเป็น และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนี้

4.9.7.1. กฎทางพิธีกรรม ได้แก่

- 4.9.7.1.1. พยานยกมือขออนุญาตต่อผู้พิพากษา ก่อนแจ้งข้อความใดๆต่อผู้พิพากษา
- 4.9.7.1.2. พยานยืนขึ้น ระหว่างการกล่าวข้อความกับผู้พิพากษา
- 4.9.7.1.3. ระหว่างการรอเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์นำคำเบิกความมาให้แก่ผู้พิพากษา ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนต้องนั่งรอด้วยอาการสงบและสำรวม
- 4.9.7.1.4. เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์คำนับผู้พิพากษา ก่อนการส่งเอกสารให้แก่ผู้พิพากษา
- 4.9.7.1.5. พยานยืนระหว่างฟังผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความ
- 4.9.7.1.1. ระหว่างผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความ ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน ยกเว้นพยานต้องนั่งฟังคำเบิกความนั้นอย่างสงบ
- 4.9.7.1.6. พยาน และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ปฏิบัติตามทุกคำสั่งที่ผู้พิพากษาได้สั่งตน

4.9.7.1.7. หากผู้ร่วมเหตุการณ์ต้องการออกจากห้องพิจารณาคดีในระหว่างเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว บุคคลนั้นต้องคำนับผู้พิพากษาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี

4.9.7.1.8. หากผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดเข้ามาในห้องพิจารณาคดี บุคคลดังกล่าวต้องคำนับผู้พิพากษาเมื่อเข้ามายังห้องพิจารณาคดีแล้ว

4.9.7.2. กฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่

4.9.7.2.1. พยานต้องแจ้งต่อผู้พิพากษา หากพยานต้องการให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้ตนฟัง

4.9.7.2.2. พยานกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษาด้วยความสุภาพ โดยมีกรใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ผม” แทนตัวเอง และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”

4.9.7.2.3. ผู้พิพากษากล่าวข้อความใดๆกับผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน โดยไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ

4.9.7.2.4. ผู้พิพากษาสั่งให้เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์นำเอกสารคำเบิกความของพยานมาให้ตน

4.9.7.2.5. เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์นำเอกสารคำเบิกความมาให้แก่ผู้พิพากษา ตามคำสั่งดังกล่าวข้างต้น

4.9.7.2.6. ผู้พิพากษาเรียกชื่อพยาน และสั่งให้พยานยืนขึ้นเพื่อฟังคำเบิกความ

4.9.7.2.7. หลังจากอ่านคำเบิกความของพยานจบลงผู้พิพากษาดำเนินการถึงความถูกต้องของเนื้อหาของคำเบิกความดังกล่าว

4.9.7.2.8. พยานกล่าวขอบคุณพร้อมกับไหว้ผู้พิพากษา หลังตอบคำถามแก่ผู้พิพากษาเรื่องความถูกต้องของเนื้อหาคำเบิกความจบลง

4.9.7.2.9. ผู้พิพากษาสั่งให้พยานนั่งลง หลังจากพยานตอบคำถามแก่ผู้พิพากษาเรื่องความถูกต้องของเนื้อหาคำเบิกความจบลง

4.9.8 บรรทัดฐานการตีความ จากกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้นจะเห็นว่าเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ ผู้วิจัยนำการปรากฏในลักษณะต่างๆนำมาตีความบรรทัดฐานได้ว่า คนในสังคมไทยให้ความเคารพต่อสถาบันศาลเนื่องจากเป็นสถาบันที่มีอำนาจในการกำหนดกฎหมายเพื่อใช้ดูแลความสงบเรียบร้อยของคนในสังคม อีกทั้งยังออกกฎหมายกำหนดโทษแก่ผู้ทำความผิดไว้ด้วย ซึ่งการแสดงออกซึ่งความเคารพของผู้ร่วมเหตุการณ์จะเห็นได้จากการปฏิบัติตนตามระเบียบปฏิบัติของศาลอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ผู้ร่วมเหตุการณ์ยกมือขออนุญาตก่อนกล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษาและยืนขึ้นในระหว่างกล่าวข้อความดังกล่าวต่อผู้พิพากษา (ดูข้อปฏิบัติตนในศาล ในภาคผนวก ก) อีกทั้งคนในสังคมไทยนับถือให้เกียรติ ให้ความเคารพ ความนอบน้อมต่อผู้มีตำแหน่งและฐานะทางสังคม

สูงโดยจะแสดงออกในลักษณะต่างๆที่เป็นการแสดงออกความเคารพ และการให้เกียรติที่คนในสังคมไทยมักจะแสดงต่อผู้ที่มีคุณวุฒิสูงกว่าเสมอ เนื่องจากคนในสังคมไทยมองว่าผู้พิพากษาเป็นผู้มีเชี่ยวชาญในทางกฎหมาย และเป็นตัวแทนของสถาบันศาลในการนำกฎหมายมาใช้ประกอบการพิจารณาคดีและตัดสินความถูกต้อง ดังนั้นคนในสังคมไทยจึงมองว่าผู้พิพากษาเป็นผู้มีสถานภาพสูงในสังคม และเป็นผู้มีอำนาจสูงในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดี สอดคล้องกับที่สุพัตรา สุภาพ กล่าวว่ามีอำนาจ มีความรู้ และมีตำแหน่งทางราชการ คือผู้มีสถานภาพสูงในสังคมไทยดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในองค์ประกอบด้านบรรทัดฐานการตีความของเหตุการณ์สื่อสารการถามคำถาม ซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารนี้จะเห็นได้จากการที่พยานใช้รูปประโยคขอร้องในการแจ้งให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้ตนฟัง การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพในการกล่าวข้อความต่อผู้พิพากษา การยื่น การคำนับแสดงความเคารพผู้พิพากษา และการไหว้เพื่อขอบคุณผู้พิพากษาดังที่ได้แสดงไว้ในกฎการปฏิสัมพันธ์ข้างต้น อีกทั้งยังตีความได้อีกว่าผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงในสังคมไทยมีการไว้ตัว เพื่อรักษาลักษณะของการเป็นตัวแทนของสถาบันศาลซึ่งเป็นสถาบันที่สังคมไทยให้ความเคารพ และเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ในการใช้อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี สอดคล้องกับที่อังกฤษ ผลการกุลได้กล่าวว่า ผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคม และมีสถานภาพสูงมักจะมีการไว้ตัวเพื่อรักษาลักษณะการเป็นผู้นำและผู้มีฐานะทางสังคมไว้ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ จะเห็นได้จากการสั่งให้พยานยืนขึ้นเพื่อฟังคำเบิกความของผู้พิพากษา

4.10 เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

4.10.1 **ชนิดของเหตุการณ์** เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานเป็นเหตุการณ์สื่อสารประเภทการปิด

4.10.2 **หัวข้อ** หัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานคือ การสิ้นสุดการสืบพยาน

4.10.3 **วัตถุประสงค์** เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีทุกคนทราบว่า การสืบพยานได้จบลงแล้ว

4.10.4 **รูปแบบการสื่อสาร** ในเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานนี้ปรากฏการใช้รูปแบบการสื่อสารทั้งแบบวัจนภาษา และอวัจนภาษา ดังนี้

4.10.4.1. รูปแบบวัจนภาษา

ผู้วิจัยพบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ใช้ภาษาไทยมาตรฐานซึ่งในเหตุการณ์สื่อสารนี้วัจนภาษาปรากฏขึ้นเมื่อผู้พิพากษาทั้ง 2 คนลุกขึ้นยืน และกำลังจะเดินไปยังประตูส่วนตัวซึ่งอยู่ด้านหลังบัลลังก์

เพื่อออกจากห้องพิจารณาคดี ซึ่งเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์เป็นผู้บอกให้ทุกคนยืนขึ้นโดยกล่าวข้อความดังตัวอย่าง (34) ต่อไปนี้

(34) “ ยืนขึ้นค่ะ ”
หรือ “ ทุกคนยืนขึ้น ”

4.10.4.2. รูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษา

ผู้วิจัยพบว่ามีรูปแบบการสื่อสารแบบอวัจนภาษาดังกล่าวประเภทการแสดงท่าทาง กล่าวคือ การยืนขึ้น เพื่อแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษา

4.10.5 **เนื้อหาการสื่อสาร** จากการวิเคราะห์พบว่าเนื้อหาของการสื่อสารการปิดการสืบพยานนี้ ประกอบด้วย การเดินออกจากห้องพิจารณาคดีของผู้พิพากษาทั้ง 2 คน การกล่าวให้ผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดียืนขึ้นเพื่อทำความเคารพผู้พิพากษาของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และการยืนทำความเคารพผู้พิพากษาของผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน

4.10.6 **ลำดับวัจนกรรม** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานพบว่าวัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ วัจนกรรมสั่ง ตามด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพ

4.10.7 **กฎการปฏิสัมพันธ์** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานพบว่ากฎการปฏิสัมพันธ์แบ่งออกได้เป็นกฎทางพิธีกรรม และกฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ดังนี้

4.10.7.1. กฎทางพิธีกรรม ได้แก่

4.10.7.1.1. เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์สั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยืนขึ้น เมื่อผู้พิพากษายืนขึ้น

4.10.7.1.2. ผู้ร่วมเหตุการณ์ยืนขึ้นตามคำสั่งให้ยืนของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์

4.10.7.1.3. เมื่อผู้พิพากษาออกจากห้องพิจารณาคดีแล้ว ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนต้องออกจากห้องพิจารณาคดีเช่นกัน

4.10.7.2. กฎในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ ได้แก่

4.10.7.2.1. เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ออกคำสั่งแก่ผู้ร่วมเหตุการณ์ โดยมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ค่ะ”

4.10.8 **บรรทัดฐานการตีความ** จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน ผู้วิจัยวิเคราะห์บรรทัดฐานการตีความได้ว่าสังคมไทยให้ความเคารพต่อสถาบันศาลเป็นอย่างมากดังที่ อานนท์ อากาศิรม (2544: 37) กล่าวว่าศาลเป็นสถาบันที่มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมายเพื่อรักษาความยุติธรรม และเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากการที่ไม่มีผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดละเว้นการยื่นขึ้นทำความเคารพผู้พิพากษาตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ในเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานดังกล่าวซึ่งการปฏิบัติตนดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเคารพในกฎระเบียบที่สถาบันศาลได้มีการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

4.11 **สรุปองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย**

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา ตามองค์ประกอบ 9 อย่างอันได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ หัวข้อของเหตุการณ์ วัตถุประสงค์ เวลา-สถานที่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร กฎการปฏิสัมพันธ์ และบรรทัดฐานการตีความ ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบโดยรวมของทุกเหตุการณ์สื่อสารแล้ว สรุปได้ดังนี้

4.11.1 **ชนิดของเหตุการณ์** จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ที่พบจากการวิเคราะห์สามารถจำแนกได้ 5 ชนิด ได้แก่

- 4.11.1.1. การเปิด
- 4.11.1.2. การสอบถาม
- 4.11.1.3. การถามตอบ
- 4.11.1.4. การอ่านสรุป
- 4.11.1.5. การปิด

4.11.2 **หัวข้อของเหตุการณ์** จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา มีหัวข้อต่างๆได้แก่

- 4.11.2.1. การเริ่มต้นการสืบพยาน เป็นหัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารชนิดการเปิด
- 4.11.2.2. การสอบถามต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะกล่าวแต่ความจริงของพยาน เป็นหัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารชนิดการสอบถาม
- 4.11.2.3. การให้ข้อมูลส่วนตัวของพยาน เป็นหัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารชนิดการถามตอบ
- 4.11.2.4. การให้ข้อเท็จจริงซึ่งพยานรับรู้เกี่ยวกับคดีพิพาท เป็นหัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารชนิดการถามตอบ เช่นเดียวกับเหตุการณ์สื่อสารชนิดการให้ข้อมูลส่วนตัวของพยานดังกล่าวข้างต้น

4.11.2.5. การสรุปใจความสำคัญของการถามตอบระหว่างพยานกับทนาย ซึ่งเป็นหัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารชนิดการอ่านสรุป

4.11.2.6. การสิ้นสุดการสืบพยาน ซึ่งเป็นหัวข้อของเหตุการณ์สื่อสารชนิดการปิด

4.11.3 **วัตถุประสงค์** วัตถุประสงค์ของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญานี้คือ การได้มาซึ่งรายละเอียดของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีพิพาทจากฝ่ายโจทก์และจำเลยเพื่อที่ผู้พิพากษาจะได้นำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปพิจารณาเพื่อตัดสินคดีพิพาทเหล่านั้นต่อไปว่าจำเลยมีความผิดจริงตามที่โจทก์ได้กล่าวอ้างไว้ในคำฟ้องหรือไม่ และหากมีความผิดจริงตามที่โจทก์กล่าวอ้างจำเลยจะได้รับโทษในอัตราโทษเท่าใดตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

4.11.4 **เวลา-สถานที่** เหตุการณ์ต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานนี้ มีขึ้นที่ห้องพิจารณาคดีของศาลจังหวัดนครปฐมในเวลาราชการ กล่าวคือ เวลา 9.00 ถึง 12.00 น. และเวลา 13.30 ถึง 16.30 น.

4.11.5 **ผู้ร่วมเหตุการณ์** แบ่งออกได้เป็น 2 ฝ่าย คือ (1) ฝ่ายถามตอบ และ (2) ฝ่ายผู้ฟัง ดังนี้

(1) **ฝ่ายถามตอบ** ได้แก่ ผู้พิพากษาเจ้าของคดี ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม พยาน

(2) **ฝ่ายผู้ฟัง** ได้แก่ ผู้พิพากษาที่ปรึกษา จำเลย ผู้ร่วมฟังการสืบพยาน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์

4.11.6 **รูปแบบการสื่อสาร** จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญามีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ศัพท์กฎหมาย และอวัจนภาษาแบบต่างๆ

4.11.7 **เนื้อหาการสื่อสาร** เนื้อหาการสื่อสารของการสืบพยานคดีอาญาของศาลไทยได้มาจากเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ซึ่งให้เนื้อหาทางพิธีกรรม ทางวัฒนธรรม และเนื้อหาแก่นของการสืบพยานคดีอาญาดังกล่าว เหตุการณ์สื่อสารที่ให้เนื้อหาทางพิธีกรรมและวัฒนธรรมมี 3 เหตุการณ์ ได้แก่

(1) เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน

(2) เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน

และ (3) เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

ส่วนเหตุการณ์สื่อสารที่ให้เนื้อหาแก่นของการสืบพยานคดีอาญามี 5 เหตุการณ์ ได้แก่

(1) เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

(2) เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

- (3) เหตุการณ์สื่อสารการถามคำถาม
- (4) เหตุการณ์สื่อสารการถามติง
- และ (5) เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ

โดยเนื้อหาของการสื่อสารเริ่มขึ้นตั้งแต่การเดินเข้ามายังห้องพิจารณาคดีของผู้พิพากษาทั้ง 2 คน การที่เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์กล่าวให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยืนขึ้นเพื่อทำความเคารพผู้พิพากษาดังกล่าว การกล่าวให้ทุกคนนั่งลงของผู้พิพากษาเมื่อผู้พิพากษาได้นั่งลงแล้ว ต่อด้วยการที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความนำพยานมายังคอกพยาน และให้พยานอ่านข้อความสาบานตนซึ่งมีใจความสำคัญว่าพยานจะกล่าวแต่ความจริงในการสืบพยาน ตามด้วยการถามข้อมูลส่วนตัวของพยานเพื่อตรวจสอบว่าพยานมีชื่อและภูมิลำเนาตรงตามที่ระบุไว้ในบัญชีระบุพยานโดยผู้พิพากษา และการซักถามพยานของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ตามด้วยการถามคำถามของทนายฝ่ายตรงข้าม และการถามติงของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ในกรณีที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความต้องการแก้ไข หรือขยายความคำตอบของพยานที่ได้ตอบแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามในการถามคำถาม หลังจากด้วยการที่พยานแจ้งความต้องการให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้ฟังเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของคำเบิกความซึ่งตนได้เบิกความไว้ต่อผู้พิพากษา การอ่านคำเบิกความให้พยานฟังของผู้พิพากษา และการตรวจสอบคำเบิกความของพยานตามลำดับ ต่อด้วยการที่ผู้พิพากษาลุกขึ้นเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี การที่เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์สั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนลุกขึ้นยืนทำความเคารพผู้พิพากษาในระหว่างที่ผู้พิพากษาลุกขึ้นยืน และจบสถานการณ์การสื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา"ด้วยการยืนทำความเคารพผู้พิพากษาของผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน

4.11.8 ลำดับวัจนกรรม จากการวิเคราะห์พบวัจนกรรมทั้งหมดจำนวน 17 วัจนกรรมได้แก่สั่ง แสดงความเคารพ สาบาน ถาม ตอบ เล่าความ อธิบาย อ้างอิง แย้ง เน้นย้ำ เตือน ตัดบท แจ้งให้ทราบ ขออนุญาต ขอร้อง ตอบรับ และขอบคุณ และพบว่าวัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์ คือ วัจนกรรมแสดงความเคารพ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5

4.11.9 กฎการปฏิสัมพันธ์ จากการวิเคราะห์พบว่า กฎการปฏิสัมพันธ์ของเหตุการณ์สื่อสารทั้ง 8 เหตุการณ์ แบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ กฎทางพิธีกรรม และกฎที่ใช้ในการกล่าวข้อความในระหว่างการสืบพยาน ดังนี้

4.11.9.1. กฎทางพิธีกรรม คือ กฎการปฏิสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นแบบแผน และธรรมเนียมปฏิบัติที่พบสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย ซึ่งมีดังนี้

4.11.9.1.1. เมื่อผู้พิพากษาเข้าและออกจากห้องพิจารณาคดี ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนต้องลุกขึ้นยืนตามคำสั่งให้ยืนขึ้นของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์

4.11.9.1.2. เมื่อผู้พิพากษาออกคำสั่ง ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้พิพากษา

4.11.9.1.3. ในการสาบานตน พยานอ่านข้อความสาบานตนตามศาสนาที่พยานนับถือ และพนมมือไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพยานได้อ้างถึง

4.11.9.1.4. พยานปฏิบัติตามคำสั่งที่ทนายทั้ง 2 ฝ่ายออกคำสั่งแก่ตน

4.11.9.1.5. ทนายค้ำบัผู้พิพากษาก่อนเริ่มถามคำถามแก่พยาน

4.11.9.1.6. ทนายยื่นหรือเดินไปมาบริเวณหน้าคอกพยาน หน้ายื่นอยู่โต๊ะประจำตำแหน่งของตน ระหว่างการถามคำถามแก่พยาน

4.7.7.1.9. ทนายกลับไปนั่งยังโต๊ะประจำตำแหน่งของตน ในกรณีที่ยื่นอยู่บริเวณหน้าคอกพยานระหว่างการถามคำถามพยาน หรือนั่งลงในกรณีที่ยื่นอยู่บริเวณโต๊ะประจำตำแหน่งดังกล่าวอยู่แล้ว เมื่อไม่ต้องการถามคำถามพยานอีกต่อไป

4.11.9.1.7. ทนายค้ำบัผู้พิพากษาก่อนนั่งลงที่โต๊ะประจำตำแหน่ง

4.11.9.1.8. ทนาย และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ค้ำบัผู้พิพากษา หลังจากกล่าวข้อความใดๆกับผู้พิพากษาจบลง

4.11.9.1.9. หากพยานต้องการแจ้งข้อความใดๆต่อผู้พิพากษา พยานต้องยกมือขออนุญาตต่อผู้พิพากษาก่อนการแจ้งข้อความดังกล่าว

4.11.9.1.10. หากผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดต้องการออกจากห้องพิจารณาคดีในระหว่างการสืบ - พยาน บุคคลดังกล่าวต้องค้ำบัผู้พิพากษาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี

4.11.9.1.11. เมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์คนใดเข้ามาในห้องพิจารณาคดีระหว่างการสืบพยาน บุคคลนั้นต้องค้ำบัผู้พิพากษาเมื่อเข้ามายังห้องพิจารณาคดี

4.11.9.1.12. ทนาย และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ค้ำบัผู้พิพากษา ก่อนการรับส่งสิ่งใดๆกับผู้พิพากษา

4.11.9.1.13. ผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆนั่งฟังการสืบพยานด้วยความสงบ และความสำรวม

4.11.9.2. กฎที่ใช้ในการกล่าวข้อความของผู้ร่วมเหตุการณ์ มีดังนี้

4.11.9.2.1. ผู้พิพากษาใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ศาล” แทนตัวเอง ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 “เรา” แทนตัวพยาน และใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แทนตัวทนาย และไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพเมื่อกกล่าวข้อความใดๆกับผู้ร่วมเหตุการณ์ดังกล่าว

4.11.9.2.2. ในการถามคำถามพยาน ทนายใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ได้แก่ “พยาน” “คุณ” และ “เรา” แทนตัวพยาน และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” และ “ค่ะ”

4.11.9.2.3. พยานตอบทุกคำถามของผู้พิพากษา และทนายด้วยความสุภาพ โดยมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ดิฉัน”และ “ผม” แทนตัวเอง และมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ”และ “ค่ะ”

4.11.9.2.4. ในการถามคำถามพยาน ทนายใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ได้แก่ “พยาน” “คุณ” และ “เรา” แทนตัวพยาน และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “ครับ” และ “ค่ะ”

4.11.9.2.5. ทนายและพยานหยุดการถามตอบทันทีเพื่อฟังสิ่งที่ผู้พิพากษาได้กล่าวขึ้น เมื่อผู้พิพากษากล่าวข้อความใดๆขึ้นระหว่างการถามตอบของทนาย และพยานดังกล่าว

4.11.9.2.6. ทนายแจ้งต่อผู้พิพากษา เมื่อทนายไม่ต้องการถามคำถามพยานอีกต่อไป ก่อนกลับไปนั่งยังโต๊ะประจำตำแหน่งของตน

4.11.10 บรรทัดฐานการตีความ จากกรณีวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์ที่พบในเหตุการณ์ สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาทำให้ผู้วิจัยสามารถตีความบรรทัดฐานของสังคมไทยได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือผู้มีตำแหน่งทางราชการสูงและมีฐานะทางสังคมโดยแสดงความเคารพ ให้เกียรติ ยกย่องผู้มีตำแหน่งสูงและมีฐานะทางสังคมสูงดังกล่าวในรูปของการแสดงความสุภาพในลักษณะต่างๆ เช่น การใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ การใช้ภาษาที่เป็นทางการ การสำรวม กิริยาระหว่างตอบคำถามและระหว่างนั่งฟังการสืบพยาน เป็นต้น อีกทั้งคนในสังคมไทยยังให้ความเคารพนอบน้อมต่อผู้พิพากษาในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดีอย่างสูง เนื่องจากผู้พิพากษาเป็นบุคลากรของสถาบันศาลที่เป็นสถาบันสูงที่มีอำนาจและประกาศิตในการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนให้ได้รับความยุติธรรม และลงโทษผู้กระทำความผิด

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงในสังคมไทยมีการไว้ตัวเพื่อรักษา ลักษณะการเป็นผู้นำ เห็นได้จากการแสดงออกของผู้พิพากษาในรูปแบบต่างๆ อันได้แก่ การสั่ง การขัดจังหวะการพูดของผู้อื่น การเลือกใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่แสดงว่าผู้พูดต่ำกว่า และการไม่ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ อีกทั้งการใช้สรรพนามและคำลงท้ายแบบต่างๆแสดงให้เห็นว่าการเลือกใช้หมวดคำต่างๆดังกล่าวมีการแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเนื่องจากหมวดคำต่างๆดังกล่าวเป็นหมวดคำที่แสดงปฏิภพิยาได้ตอบทางสังคมในสังคมไทย ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังของเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญานี้เป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล ซึ่งผู้พิพากษามีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าพยาน และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เนื่องจากผู้พิพากษาเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางกฎหมายอีกทั้งเป็นตัวแทนของสถาบันศาลซึ่งสังคมไทยมองว่าเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์อันควรเคารพในการใช้กฎหมายเพื่อให้ความ

บริสุทธิ์ยุติธรรมคนในสังคมไทย ดังเช่นที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ดังนั้นผู้พิพากษาจึงเป็นผู้มีสถานภาพสูงตามมุมมองของคนในสังคมไทย

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ลำดับวัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารทั้ง 8 เหตุการณ์ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์การสืบพยานคดีอาญา

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ห้องคำประกอบ 10 อย่างของเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 10 อย่างของเหตุการณ์สื่อสารต่างๆดังกล่าว ได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ หัวข้อ วัตถุประสงค์ เวลา-สถานที่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ลำดับวัจนกรรม กฎการปฏิสัมพันธ์ และบรรทัดฐานการตีความ

บทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ห้องคำประกอบเรื่องวัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาอย่างละเอียดโดยพิจารณาว่ามีวัจนกรรมใดบ้าง และมีการเรียงลำดับอย่างไร ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969) ร่วมกับแนวคิดของนักวิจัยตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วัจนกรรมที่พบในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆดังกล่าว ซึ่งก่อนอื่นผู้วิจัยจะขอทบทวนแนวคิดวัจนกรรมต่างๆดังกล่าวที่จะใช้ในบทนี้ ซึ่งบางส่วนได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 ดังต่อไปนี้

5.1 แนวคิดวัจนกรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์วัจนกรรม

เซอร์ล (Searle, 1969) เป็นผู้เสนอแนวคิดวัจนกรรมซึ่งเน้นการแสดงเจตนาของผู้พูด โดยมีแนวคิดว่าการกล่าวด้วยคำไม่ใช่เป็นเพียงการเปล่งวาจา แต่ผู้พูดมีการแสดงเจตนาที่ชัดเจนออกมาพร้อมกับกรกล่าวด้วยคำทุกครั้ง ดังนั้นการที่เรารับรู้ถึงเจตนา และความตั้งใจของผู้พูดสามารถทำให้เราเข้าใจถึงข้อความที่ผู้พูดกล่าวออกมาได้ดีขึ้น เซอร์ลได้แบ่งประเภทของวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งมีชื่อเรียกในภาษาไทยตามที่พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546.) ได้กำหนดไว้ดังนี้

(1) การกล่าวยืนยัน (assertives) คือ การกล่าวด้วยคำที่มีเจตนาบอกข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆแก่ผู้ฟัง เช่น การรายงาน การอธิบาย การบรรยาย เป็นต้น

(2) การกล่าวชี้แนะ (directives) คือ การกล่าวด้วยคำซึ่งมีเจตนาให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง การขออนุญาต การเตือน เป็นต้น

(3) การกล่าวผูกพัน (commissives) คือ การกล่าวด้วยคำที่ผู้พูดต้องทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การสาบาน การเสนอตัว เป็นต้น

(4) การกล่าวแสดงออก (expressives) คือ การกล่าวด้วยคำที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด เช่น การชม การขอบคุณ การแสดงความเคารพ การแสดงความยินดี เป็นต้น

(5) การกล่าวประกาศ (declarations) คือ การกล่าวด้วยคำที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เช่น การตัดสินใจ การลาออก การแต่งตั้ง เป็นต้น

นอกจากนี้เซอร์ล (Searle, 1969:24) ยังมีแนวคิดที่เราสามารถกล่าวด้วยคำออกมาโดยไม่ต้องเอ่ยข้อความใดๆเลยก็ได้ กล่าวคือ วัจนกรรมอาจแสดงออกได้โดยการใช่วัจนภาษา เช่น การรอหลังรับประทานอาหาร ในชุมชนภาษาแห่งหนึ่งการกระทำดังกล่าวอาจตีความได้ว่าเป็นการแสดงวัจนกรรมขอบคุณ ในขณะที่ในชุมชนภาษาอื่น การรอไม่ได้เป็นการแสดงวัจนกรรมใดออกมาเลยก็ได้ ดังนั้นจะเห็นว่าการตีความวัจนกรรมนั้นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจร่วมกันของผู้ใช้ภาษาในชุมชนภาษานั้นด้วย

โฮมส์ (Hymes, 1974) กล่าวว่ารูปแบบประโยค 1 แบบอาจสื่อให้เห็นถึงวัจนกรรมหลายอย่างได้ ซึ่งการตีความความหมายของประโยคดังกล่าวว่าเป็นวัจนกรรมใดนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ร่วมกันที่มีอยู่ในชุมชนภาษานั้นๆ เช่น ประโยคคำถามอาจเป็นการแสดงวัจนกรรมขอร้องของผู้ใช้ภาษาในชุมชนภาษาหนึ่ง แต่ในอีกชุมชนภาษาหนึ่งผู้ใช้ภาษาอาจใช้ประโยคดังกล่าวในการแสดงวัจนกรรมสั่งก็ได้

ซาวิลล์ ทรอยก์ (Saville-Troike, 1982) กล่าวว่า วัจนกรรมสื่อสาร (communicative act) จัดอยู่ในขอบเขตเดียวกันกับหน้าที่การปฏิสัมพันธ์ ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นวัจนภาษา หรือวัจนภาษาก็ได้ ซึ่งการตีความวัจนกรรมต่างๆนั้น ขึ้นอยู่กับธรรมเนียมปฏิบัติของผู้ใช้ภาษาในชุมชนภาษานั้นๆ ตัวอย่างเช่น ประโยคบอกเล่า "I'd like a cigarette." อาจเป็นวัจนภาษาแสดงการขอร้องในชุมชนภาษาหนึ่ง แต่อาจเป็นวัจนกรรมการสั่งในอีกชุมชนภาษาหนึ่งก็ได้ เป็นต้น หรือการแสดงอวัจนภาษา เช่น การเลิกคิ้ว การใช้สายตามอง อาจตีความได้ว่าการแสดงออกเหล่านั้น เป็นการแสดงวัจนกรรมถาม เป็นต้น นอกจากนี้ซาวิลล์ ทรอยก์ยังกล่าวว่า ความเงียบอาจเป็นการแสดงวัจนกรรมหนึ่งๆได้ เช่นอาจหมายถึงการถาม การสัญญา ในชุมชนภาษาหนึ่ง แต่อาจเป็นวัจนกรรมแสดงการปฏิเสธ ในอีกชุมชนภาษาหนึ่ง เป็นต้น

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532:90-91) ให้คำจำกัดความของคำว่า "วัจนกรรม" ว่า วัจนกรรมหมายถึง การกระทำโดยเจตนาของผู้พูดซึ่งแสดงออกในรูปของคำพูด เช่น ขอร้อง ออกคำสั่ง ขอโทษ เป็นต้น โดยประโยคที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันทุกประการอาจแสดงวัจนกรรมที่แตกต่างกัน เช่นแสดงการขอร้อง หรือแสดงการถาม เช่นประโยคภาษาอังกฤษ "Can you tell me where the book is ?" และ ในทางกลับกันประโยคที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันอาจเป็นวัจนกรรม

เดียวกันได้ เช่น ผู้พูดอาจแสดงวัจนกรรมสั่ง โดยพูดประโยคว่า “ไปหยิบน้ำมาน้อย” หรือ “โอย หิวน้ำจัง” ก็ได้

พิกุลกานต์ รุจิราภา (2537:28-29) ได้สร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์วัจนกรรมสื่อสารที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ โดยแบ่งออกเป็นเกณฑ์ทางรูปภาษา และเกณฑ์ทางความหมาย ซึ่งการใช้เกณฑ์ทางรูปภาษาในการวิเคราะห์วัจนกรรม พิกุลกานต์ได้พิจารณาจากรูปภาษาที่ผู้พูดกล่าวออกมาเพื่อแสดงวัจนกรรมหนึ่งๆว่าปรากฏคำสำคัญของวัจนกรรมนั้นหรือไม่ ซึ่งหากวัจนกรรมใดไม่มีการปรากฏคำสำคัญของวัจนกรรมพิกุลกานต์จะใช้เกณฑ์ทางความหมายซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากบริบททางภาษา และเจตนาของผู้พูดว่าในขณะที่ผู้พูดต้องการสื่อวัจนกรรมใด

สุดาตวง เกิดโมพี (2537 :36) ได้วิเคราะห์วัจนกรรมสื่อสารที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งโดยใช้เจตนาของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังซึ่งแสดงออกโดยรูปภาษาที่บ่งบอก และบริบทที่ปรากฏในข้อมูลซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดต้องการแสดงวัจนกรรมใดเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วัจนกรรมสื่อสารดังกล่าว

ทั้งหมดนี้คือแนวคิดซึ่งผู้วิจัยจะนำมาประกอบเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสาร“การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย” โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์ดังกล่าวโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- (1) แบ่งประเภทของวัจนกรรมตามแนวคิดของเซอร์ลด์ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น
- (2) พิจารณาวัจนกรรมจากรูปภาษาที่มีคำสำคัญซึ่งบ่งถึงการแสดงวัจนกรรมของผู้พูด
- (3) พิจารณาจากบริบททางภาษาและเจตนาของผู้พูดว่าในขณะที่ผู้พูดต้องการสื่อวัจนกรรม

ใด

ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอรายชื่อความหมายและความสำคัญของวัจนกรรมที่พบในข้อมูลทั้งหมด

5.2 ความหมายและความสำคัญของวัจนกรรมที่พบในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสาร “การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย”

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสารคดีอาญาพบว่า มีวัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆรวม 17 วัจนกรรม ได้แก่ **สั่ง แสดงความเคารพ สาบาน ถามตอบ เล่าความ อธิบาย อ้างอิง แย้ง เน้นย้ำ เตือน ตัดบท แจ้งให้ทราบ ขออนุญาต ขอร้อง ตอบรับ และขอบคุณ** ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เพื่อจัดประเภทตามแนวคิดของเซอร์ลด์พบว่าวัจนกรรม

ที่พบในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสาร “การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย” สามารถจัดเป็นประเภทย่อยของวัจนกรรมได้เพียง 4 ประเภทซึ่งได้แก่ (1) การกล่าวยืนยัน (2) การกล่าวชี้แจง (3) การกล่าวผูกพัน และ (4) การกล่าวแสดงออก ผู้วิจัยไม่พบวัจนกรรมที่สามารถจัดอยู่ในวัจนกรรมประเภทการกล่าวประกาศ การจัดประเภทวัจนกรรมที่พบในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆ มีดังนี้

(1) การกล่าวยืนยัน ได้แก่

- วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ
- วัจนกรรมเล่าความ
- วัจนกรรมอธิบาย
- วัจนกรรมตอบ
- วัจนกรรมตอบรับ
- วัจนกรรมอ้างอิง
- และ วัจนกรรมเน้นย้ำ

(2) การกล่าวชี้แจง ได้แก่

- วัจนกรรมตัดบท
- วัจนกรรมขออนุญาต
- วัจนกรรมขอร้อง
- วัจนกรรมถาม
- และ วัจนกรรมสั่ง

(3) การกล่าวผูกพัน ได้แก่

- วัจนกรรมสาบาน

(4) การกล่าวแสดงออก ได้แก่

- วัจนกรรมขอบคุณ
- วัจนกรรมแสดงความเคารพ
- วัจนกรรมแย้ง
- วัจนกรรมเตือน

ต่อไปจะเป็นการแสดงความหมายและความสำคัญของวัจนกรรม 17 วัจนกรรมดังกล่าวข้างต้นที่พบในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาดังต่อไปนี้

5.2.1 การกล่าวยืนยัน ได้แก่

5.2.1.1 วจนกรรมแจ้งให้ทราบ

วจนกรรมแจ้งให้ทราบเป็นวจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาบอกให้ผู้ฟังทราบถึงข้อมูลต่างๆ มักใช้เมื่อผู้พูดอ้างถึงข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่างๆที่ผู้ฟังมีอยู่ หรือเมื่อผู้พูดส่งมอบสิ่งใดให้แก่ผู้ฟัง ใช้โดยทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม การถามค้าน การถามตึง และการอ่านคำเบิกความ โดยวจนกรรมแจ้งให้ทราบมีตัวบ่งชี้คือคำว่า “นี่คือ” “นี่เป็น” และรูปประโยคบอกเล่าเช่น “หมดคำถามครับ” เป็นต้น

ความสำคัญของวจนกรรมแจ้งให้ทราบคือ เพื่อให้ผู้พิพากษาทราบถึงที่มาของข้อมูลที่มีการอ้างถึงประกอบการถามคำถามพยาน และเพื่อให้ผู้พิพากษาทราบว่าเอกสารที่ผู้พูดได้ส่งมอบให้คืออะไร

5.2.1.2 วจนกรรมเล่าความ

วจนกรรมเล่าความเป็นวจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาเล่าเรื่องให้ผู้ฟังฟังเพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้รายละเอียดของเรื่องราว วจนกรรมดังกล่าวมีการใช้โดยพยาน วจนกรรมนี้ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม มีตัวบ่งชี้คือคำว่า “ตั้งแต่” “ต่อมา” “ตอนนั้น”

วจนกรรมเล่าความมีความสำคัญคือ เพื่อให้ผู้พิพากษาได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดเป็นคดีพิพาท และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพิจารณาเพื่อตัดสินคดีต่อไป

5.2.1.3 วจนกรรมอธิบาย

วจนกรรมอธิบายเป็นวจนกรรมที่ผู้พูดต้องการชี้แจงเหตุผลหรือให้รายละเอียดของข้อมูลต่างๆประกอบการกล่าวข้อความ ตอบคำถามหรือการเล่าเรื่องราว โดยผู้พูดมักใช้วจนกรรมดังกล่าวเสริมความจากวจนกรรมเล่าความ ตอบ แย้ง และขอร้อง มีตัวบ่งชี้คือคำว่า “เพราะว่า” “เป็น” “แต่” ตามด้วยข้อความสนับสนุนต่างๆในการแสดงวจนกรรม ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม การถามค้าน การถามตึง และการอ่านคำเบิกความ วจนกรรมนี้ใช้โดยพยาน และทนายฝ่ายตรงข้าม

วจนกรรมอธิบายมีความสำคัญดังนี้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลต่างๆที่ผู้พูดได้กล่าวไว้ในการตอบคำถาม การเล่าเรื่องราว หรือในการกล่าวข้อความใดๆ

5.2.1.4 วจนกรรมตอบ

วจนกรรมตอบเป็นวจนกรรมซึ่งผู้พูดมีเจตนาบอกรายละเอียด ตอบรับ หรือตอบปฏิเสธคำถาม ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม การถามค้าน การถามตึง และการอ่านคำเบิกความ โดยมีพยานเป็นผู้ใช้วจนกรรมดังกล่าว วจนกรรมตอบมักจะตามด้วยวจนกรรมอธิบายเพื่ออธิบายรายละเอียดและเหตุผลของคำตอบดังกล่าว

ความสำคัญของวัจนกรรมตอบดังกล่าวคือ เพื่อให้ผู้พิพากษาได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคดีพิพาทเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวต่อไป

5.2.1.5 วัจนกรรมตอบรับ

วัจนกรรมตอบรับเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาสนองตอบต่อการขอร้อง ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และผู้ใช้คือผู้พิพากษาซึ่งในที่นี้มีการแสดงวัจนกรรมดังกล่าวโดยอวัจนภาษาการพยักหน้า

วัจนกรรมตอบรับดังกล่าวมีความสำคัญดังนี้ เพื่อให้พยานได้รู้ถึงผลของการขอร้องที่ตนได้ขอต่อผู้พิพากษา

5.2.1.6 วัจนกรรมอ้างอิง

วัจนกรรมอ้างอิงเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาอ้างอิงข้อความต่างๆที่มีการกล่าวหรือระบุไว้ในเอกสารซึ่งหมายถึงเป็นหลักฐานประกอบการฟ้องและการสู้คดี เพื่อนำเข้าสู่การถามคำถาม วัจนกรรมดังกล่าวปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม ถามค้าน และถามตึง โดยมีนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และนายฝ่ายตรงข้ามเป็นผู้ใช้วัจนกรรม มีการใช้คำว่า "ที่ได้กล่าวหาว่า" "ที่บอก" "ตามเอกสาร..." ตามด้วยประโยคที่ผู้พูดต้องการใช้อ้างอิงเป็นตัวบ่งชี้วัจนกรรมนี้มักตามด้วยวัจนกรรมถาม

วัจนกรรมอ้างอิงมีความสำคัญคือ เพื่อให้ทำการถามคำถามที่จะตามมาหลังข้อความที่นำมาอ้างอิงมีความชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่คำตอบของพยานในกรณีที่ใช้วัจนกรรมดังกล่าวในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม และจะเป็นการลดความน่าเชื่อถือของพยานได้ในกรณีที่นำวัจนกรรมอ้างอิงดังกล่าวไปใช้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

5.2.1.7 วัจนกรรมเน้นย้ำ

วัจนกรรมเน้นย้ำเป็นวัจนกรรมซึ่งผู้พูดต้องการให้น้ำหนักแก่ข้อความที่บุคคลหนึ่งได้กล่าวไว้ในตอนแรกเพื่อให้บุคคลอื่นๆซึ่งร่วมฟังในขณะนั้นได้รับทราบข้อความดังกล่าวอย่างชัดเจนซึ่งข้อความดังกล่าวนั้นเป็นข้อมูลที่ให้ประโยชน์แก่ผู้พูด ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม การถามค้าน และการถามตึง โดยมีนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และนายฝ่ายตรงข้ามเป็นผู้ใช้วัจนกรรมดังกล่าวซึ่งวัจนกรรมดังกล่าวมีการกล่าวประโยคที่พยานได้ตอบไว้ในผลัดก่อนหน้าเป็นตัวบ่งชี้

ความสำคัญของวัจนกรรมเน้นย้ำ คือ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับคำตอบของพยานกรณีที่นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามและเหตุการณ์สื่อสารการถามตึง และเป็นการลดความน่าเชื่อถือของคำตอบของพยานในกรณีที่นายฝ่ายตรงข้ามใช้วัจนกรรมดังกล่าวในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน

5.2.2 การกล่าวชี้แจง ได้แก่

5.2.2.1 วจนกรรมตัดบท

วจนกรรมตัดบทเป็นวจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังซึ่งกำลังกล่าวข้อความอยู่หยุดการกล่าวข้อความต่อไป ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม การถามค้าน และการถามติง ใช้โดยทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้าม ตัวอย่างก็คือประโยคบอกเล่า เช่น “เฮอะ” และประโยคปฏิเสธ เช่น “ไม่เป็นไร”

วจนกรรมตัดบทดังกล่าวมีความสำคัญดังนี้ เพื่อยับยั้งไม่ให้พยานกล่าวข้อความที่นอกประเด็นพิพาทที่อาจทำให้เสียเวลาในการซักถาม และเพื่อไม่ให้พยานได้กล่าวข้อความใดๆที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อรูปคดีของคู่ความฝ่ายตรงข้ามในกรณีที่วจนกรรมดังกล่าวถูกใช้ในการถามค้าน

5.2.2.2 วจนกรรมขออนุญาต

วจนกรรมขออนุญาตเป็นวจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาขอให้ผู้ฟังยอมให้ตนทำสิ่งใด โดยผู้พูดมีอำนาจและสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และมีการใช้โดยพยาน โดยตัวอย่างก็คือคำว่า “ขออนุญาต” พร้อมกับ วจนภาษาการยกมือ

ความสำคัญของวจนกรรมขออนุญาตคือ เพื่อให้พยานได้กล่าวข้อความใดๆต่อผู้พิพากษาอย่างถูกต้องตามกฎระเบียบของศาลที่ได้กำหนดไว้ (ดูกฎการปฏิบัติตนในศาลข้อ (4) ในภาคผนวก ก)

5.2.2.3. วจนกรรมขอร้อง

วจนกรรมขอร้องเป็นวจนกรรมซึ่งผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังทำสิ่งใดตามที่ตนต้องการ โดยผู้พูดมีอำนาจและสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง วจนกรรมขอร้องต่างจากวจนกรรมสั่งตรงที่มีการใช้คำว่า “ขอ” วจนกรรมนี้ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และใช้โดยพยาน

วจนกรรมขอร้องดังกล่าวมีความสำคัญคือ เพื่อให้ผู้พิพากษารับทราบถึงสิ่งที่พยานต้องการให้ผู้พิพากษาทำให้แก่ตน

5.2.2.4. วจนกรรมถาม

วจนกรรมถามเป็นวจนกรรมที่ผู้พูดต้องการได้ข้อมูลใดๆที่ผู้พูดเข้าใจว่าผู้ฟังทราบข้อมูลเหล่านั้นจากผู้ฟัง ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นอาจเป็นข้อมูลที่ผู้พูดไม่มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเหล่านั้น หรือผู้พูดอาจมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเหล่านั้นแต่ผู้พูดต้องการความแน่ชัดของข้อมูลจากผู้ฟัง ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม การถามค้าน การถามติง และการอ่านคำเบิกความ ใช้โดยผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้าม วจนกรรมนี้มีตัวอย่างดังนี้

(1) การใช้คำแสดงคำถาม “ใคร” “ที่ไหน” “ทำไม” “ยังไง” ที่ต้นประโยค เพื่อให้ผู้ฟังบอกถึงรายละเอียดข้อมูลที่ผู้พูดต้องการทราบ

(2) การใช้คำว่า “นะ” “หรือ” “มัย” ที่ท้ายประโยค เพื่อให้ผู้ฟังตอบรับหรือตอบปฏิเสธข้อความที่ผู้พูดได้กล่าว

(3) การใช้คำว่า “หรือ” ในประโยค เพื่อให้ผู้ฟังเลือกข้อความซึ่งผู้พูดได้กล่าว นอกจากนี้ผู้พูดมีการใช้รูปประโยคบอกเล่าที่ยังไม่สมบูรณ์เพื่อให้ผู้ฟังเติมข้อมูลที่ขาดหายไป เช่น “พยานชื่อ” “ทำงานอยู่ที่” เป็นต้น

วจนกรรณถามมีความสำคัญคือ เพื่อให้ผู้พิพากษาได้รับรู้รายละเอียดของคดีพิพาทตามประเด็นที่เป็นประโยชน์แก่รูปคดีของฝ่ายผู้ถามในกรณีเป็นการถามของทนายทั้ง 2 ฝ่าย และเพื่อให้ผู้ถามได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในประเด็นที่ต้องการรับรู้กรณีและผู้พิพากษาเป็นผู้ถาม

5.2.2.5 วจนกรรณสั่ง

วจนกรรณสั่งเป็นวจนกรรณซึ่งผู้พูดที่มีอำนาจและมีสถานภาพสูงกว่าหรือเท่าเทียมกับผู้ฟังมีเจตนาให้ผู้ฟังกระทำการใดตามที่ตนต้องการ ใช้โดยผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ซึ่งปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน การสาบานตน การซักถาม การถามค้าน การถามตึง การอ่านคำเบิกความ และการปิดการสืบพยาน ตัวอย่างที่คือประโยคบอกเล่า

ความสำคัญของวจนกรรณสั่งคือ เพื่อให้พยานและผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่นๆ ปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบและธรรมเนียมปฏิบัติของศาล และการสืบพยาน

5.2.3 การกล่าวผูกพัน ได้แก่

5.2.3.1 วจนกรรณสาบาน

วจนกรรณสาบานเป็นวจนกรรณซึ่งผู้พูดเจตนาที่จะปฏิญาณตนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อถือในคำพูดของตน ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน ใช้โดยพยาน มีตัวอย่างที่คือคำว่า “สาบาน”

วจนกรรณสาบานมีความสำคัญคือ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสืบพยานสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีโดยผู้พิพากษาต่อไปได้ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 112 ได้กำหนดไว้ดังที่กล่าวในบทที่ 2 (ดูเนื้อหากฎหมายมาตรา 112 ในภาคผนวก ญ)

5.2.4 การกล่าวแสดงออก ได้แก่

5.2.4.1 วจนกรรณขอบคุณ

วจนกรรณขอบคุณเป็นวจนกรรณที่ผู้พูดมีเจตนากล่าวขอบคุณผู้ฟังสำหรับสิ่งที่ได้กระทำในอดีต ซึ่งทำให้ผู้พูดได้รับประโยชน์จากผู้ฟัง ปรากฏเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และใช้โดยพยาน วจนกรรณนี้มีตัวอย่างที่คือคำว่า “ขอบคุณ” และมักใช้พร้อมกับวจนกรรณแสดงความเคารพ

ความสำคัญของวัจนกรรมขอขอบคุณคือ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความนอบน้อมและมารยาทที่ตรงตามธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมไทยของผู้พูด

5.2.4.2. วัจนกรรมแสดงความเคารพ

วัจนกรรมแสดงความเคารพเป็นวัจนกรรมที่มีเจตนาแสดงความเคารพต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบในทุกเหตุการณ์สื่อสารที่ศึกษา โดยผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยกเว้นผู้พิพากษาเป็นผู้ใช้วัจนกรรมดังกล่าว ซึ่งมีตัวบ่งชี้เป็นอวัจนภาษาที่ใช้แสดงความเคารพคือ การยืน การคำนับ และ การไหว้

วัจนกรรมแสดงความเคารพมีความสำคัญดังนี้ เพื่อการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎระเบียบในการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องพิจารณาคดีตามที่หน่วยงานของศาลยุติธรรมได้กำหนดไว้ (ดูกฎการปฏิบัติตนในศาลชั้น (2) ในภาคผนวก ก)

5.2.4.3 วัจนกรรมแย้ง

วัจนกรรมแย้งเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการปฏิเสธข้อความที่ไม่เห็นด้วย หรือเห็นว่าสิ่งที่ผู้ฟังกำลังกล่าวอยู่ในขณะนั้นไม่เป็นความจริง ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน ใช้โดยทนายฝ่ายตรงข้าม มีตัวบ่งชี้คือคำว่า “ไม่ใช่”

ความสำคัญของวัจนกรรมแย้งคือ เพื่อทำลายน้ำหนักคำเบิกความของพยานซึ่งจะทำให้ความน่าเชื่อถือของพยานลดลง

5.2.4.4 วัจนกรรมเตือน

วัจนกรรมเตือนเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาบอกผู้ฟังให้ระวังเกี่ยวกับการกระทำ หรือการกล่าวข้อความใดๆที่ผู้ฟังได้กระทำหรือกล่าวในขณะนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้พูดเห็นว่าผู้ฟังไม่ควรกระทำ ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม และการถามค้าน และใช้โดยผู้พิพากษาเมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าคำถามของทนายเป็นคำถามนอกประเด็นของคดีพิพาท มีตัวบ่งชี้คือ ประโยคบอกเล่าซึ่งอาจมีรูปภาพแสดงความเห็น “ว่า” เช่น “ศาลว่าไกลไปนะเรื่องนี้” และประโยคคำถาม เช่น “ไกลไปมั๊ย”

วัจนกรรมเตือนดังกล่าวมีความสำคัญคือ เพื่อให้ทนายปฏิบัติตนถูกต้องตามกฎระเบียบของศาลในการกล่าวข้อความระหว่างการสืบพยาน กล่าวคือ เพื่อให้ทนายถามคำถามพยานภายในประเด็นของคดีพิพาทนั่นเอง

ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์วัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆ ในสถานการณ์สื่อสาร “การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย”

5.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา ผู้วิจัยพบว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์มีการแสดงกิจกรรมจำนวน 17 กิจกรรมดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กิจกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานดังต่อไปนี้

5.3.1 เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานพบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ **กิจกรรมสั่ง** และ**กิจกรรมแสดงความเคารพ** ซึ่งมีโครงสร้างลำดับกิจกรรมดังนี้

แผนภูมิ 5.1 โครงสร้างลำดับกิจกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน

แผนภูมิลำดับกิจกรรม 5.1 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมสั่ง และแสดงความเคารพเกิดขึ้นสลับกันไปมาดังจะเห็นได้จากลูกศร 2 ทาง ซึ่งลำดับกิจกรรมดังกล่าวจะเริ่มขึ้นด้วยกิจกรรมสั่งของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ตามด้วยกิจกรรมแสดงความเคารพของผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน ยกเว้นผู้พิพากษา และจบลงด้วยกิจกรรมสั่งของผู้พิพากษา

รายละเอียดการปรากฏของกิจกรรมมีดังนี้

5.3.1.1. **กิจกรรมสั่ง** ใช้โดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และผู้พิพากษา ปรากฏเมื่อเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ต้องการให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยืนขึ้นทำความเคารพผู้พิพากษา ซึ่งกำลังเข้ามายังห้องพิจารณาคดี และเมื่อผู้พิพากษาสั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนนั่งลงหลังจากที่ตนได้นั่งลงแล้ว

5.3.1.2. **กิจกรรมแสดงความเคารพ** ใช้โดยผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน ปรากฏเมื่อเจ้าหน้าที่บัลลังก์สั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ดังกล่าวยืนขึ้น ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 กิจกรรมดังกล่าว ดูได้จากตัวอย่าง (1) - (2) ต่อไปนี้

- (1) เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : ยืนขึ้นค่ะ (วัจนกรรมสั่ง)
 ผู้ร่วมเหตุการณ์ : กริยาลุกขึ้นยืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ-อวัจนภาษา)
 ผู้พิพากษา : นั่งลงได้ (วัจนกรรมสั่ง)

(คดีชิงทรัพย์)

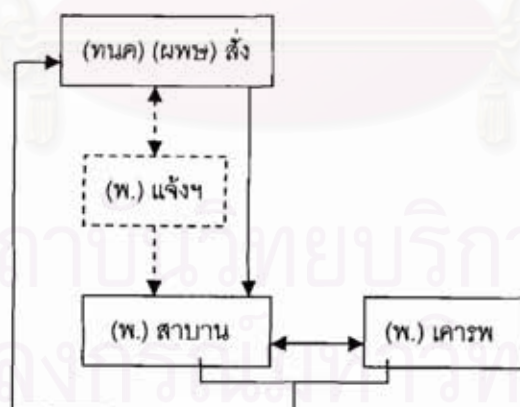
- (2) เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : ทุกคนยืนขึ้นค่ะ (วัจนกรรมสั่ง)
 ผู้ร่วมเหตุการณ์ : กริยาลุกขึ้นยืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ-อวัจนภาษา)
 ผู้พิพากษา : นั่งได้ (วัจนกรรมสั่ง)

(คดีพยายามฆ่า)

5.3.2 เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนพบว่า วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ สั่ง สาบาน แจ้งให้ทราบ และแสดงความเคารพ โดยมีโครงสร้างลำดับวัจนกรรมดังนี้

แผนภูมิ 5.2 โครงสร้างลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน

แผนภูมิลำดับวัจนกรรม 5.2 แสดงให้เห็นว่าลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการสาบานตนเริ่มต้นขึ้นด้วย วัจนกรรมสั่ง ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ตามด้วยวัจนกรรมแจ้งให้ทราบโดยพยานเป็นวัจนกรรมลำดับที่ 2 ในกรณีที่พยานไม่สามารถอ่านข้อความได้ด้วยตัวเอง ซึ่งใน

กรณีนี้จะตามด้วยวัจนกรรมสั่ง ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเป็นวัจนกรรมลำดับต่อไปดัง จะเห็นจากลูกศรประ2 ทาง ตามด้วยวัจนกรรมสาบานใช้โดยพยานซึ่งแสดงด้วยลูกศรประทางเดียว แต่ในกรณีที่พยานสามารถอ่านข้อความสาบานตนได้ด้วยตัวเอง วัจนกรรมสาบานจะเป็นวัจนกรรม ลำดับที่ 2 ดังจะเห็นจากลูกศรทึบทางเดียว และใช้วัจนกรรมแสดงความเคารพควบคู่ไปกับวัจนกรรม สาบานตลอดเวลาดังแสดงด้วยลูกศรทึบแนวนอน 2 ทาง และจบลงด้วยการใช้วัจนกรรมสั่งโดยผู้ พิพากษา

รายละเอียดการปรากฏของวัจนกรรมต่างๆข้างต้นมีดังนี้

5.3.2.1. **วัจนกรรมสั่ง** ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อทนายดังกล่าว ต้องการให้พยานอ่านข้อความสาบานตนที่ติดอยู่ที่คอกพยานเพื่อให้พยานสาบานตน เมื่อทนายฝ่ายที่ นำพยานเข้าเบิกความต้องการให้พยานอ่านข้อความสาบานตนตามที่ทนายดังกล่าวอ่านนำ ในกรณีที่ พยานไม่สามารถอ่านข้อความสาบานตนได้ด้วยตัวเอง และวัจนกรรมดังกล่าวจะถูกใช้อีกครั้งเมื่อผู้ พิพากษาต้องการให้พยานนั่งลง หลังจากสาบานตนเสร็จแล้ว ดังตัวอย่าง (3) – (7) ต่อไปนี้

(3) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : อ่านข้อความสาบานตนตามนี้ครับ (วัจนกรรมสั่ง)
พยาน : (ทำกริยาอ่านข้อความสาบานตน)
ผู้พิพากษา : นั่งลง (วัจนกรรมสั่ง)
 (คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

(4) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : เราเป็นอิสลามก็อ่านตามนี้ละ (วัจนกรรมสั่ง)
พยาน : (ทำกริยาอ่านข้อความสาบานตน)
ผู้พิพากษา : นั่งลง (วัจนกรรมสั่ง)
 (คดียาเสพติด)

(5) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : สาบานตามนี้ (วัจนกรรมสั่ง)
พยาน : (ทำกริยาอ่านข้อความสาบานตน)
ผู้พิพากษา : นั่งลง (วัจนกรรมสั่ง)
 (คดีชิงทรัพย์)

- (6) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : พยานอ่านข้อความสาบานตนตามนี้ (**วจนกรรมสัง**
พยาน : ฉันอ่านไม่ออกค่ะทนาย
ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : จั้้นอ่านตามนะ (**วจนกรรมสัง**)
พยาน : (ทำกริยาอ่านข้อความสาบานตนตามที่ทนายอ่านนำ)
ผู้พิพากษา : นั่งลง (**วจนกรรมสัง**)

(คดีบุกรุก)

- (7) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : พยานอ่านข้อความสาบานตนตามนี้ (**วจนกรรมสัง**)
พยาน : (ทำกริยาอ่านข้อความสาบานตน)
ผู้พิพากษา : นั่งลง (**วจนกรรมสัง**)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.2.2. **วจนกรรมแจ้งให้ทราบ** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการแจ้งให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความทราบว่าตนไม่สามารถอ่านข้อความสาบานตนได้ด้วยตัวเองดังตัวอย่าง (8) ต่อไปนี้

- (8) " ฉันอ่านไม่ออกค่ะทนาย " (**วจนกรรมแจ้งให้ทราบ**)

(คดีบุกรุก)

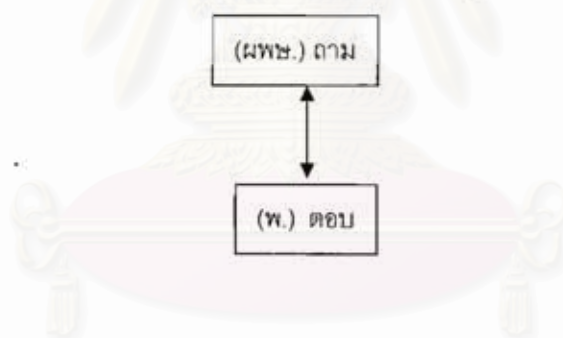
5.3.2.3. **วจนกรรมสาบาน** และ **วจนกรรมแสดงความเคารพ** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานอ่านข้อความสาบานตนตามที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความบอกให้พยานปฏิบัติ ซึ่งระหว่างที่พยานแสดงวจนกรรมสาบานตน พยานจะใช้วจนกรรมแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พยานอ้างถึงในการสาบานตน กล่าวคือ *การไหว้* ควบคู่ไปด้วยดังตัวอย่าง (9) ต่อไปนี้

- (9) ข้าพเจ้าขอสาบานตนต่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ หลวงพ่อวัดไร่ขิง และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายว่า ข้าพเจ้าจะเบิกความต่อศาล ด้วยความสัตย์จริงทั้งสิ้น หากข้าพเจ้าเอาความเท็จ มากกล่าวแม้แต่น้อย ขอภัยอันตรายและความวิบัติทั้งปวง จงบังเกิดแก่ข้าพเจ้าและครอบครัวโดยพลัน หากข้าพเจ้า กล่าวความจริงต่อศาล ขอให้ข้าพเจ้าและครอบครัว จงประสบแต่ความสุขความเจริญ
- (วจนกรรมสาบาน)
+
ทำกริยาไหว
(วจนกรรมแสดงความ
เคารพ- วจนภาษา)

5.3.3 เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานพบว่า วจนกรรมที่เกิดขึ้นใน เหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ วจนกรรมถาม และวจนกรรมตอบ ซึ่งมีโครงสร้างลำดับวจนกรรม ดังต่อไปนี้

แผนภูมิ 5.3 โครงสร้างลำดับวจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน

แผนภูมิลำดับวจนกรรม 5.3 แสดงให้เห็นว่าลำดับวจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการถาม ข้อมูลส่วนตัวพยานเริ่มต้นด้วยวจนกรรมถามใช้โดยผู้พิพากษา ตามด้วยวจนกรรมตอบใช้โดยพยาน ซึ่งวจนกรรมทั้ง 2 วจนกรรมจะเกิดสลับกันไปมาดังที่แผนภูมิแสดงด้วยลูกศร 2 ทาง

การปรากฏของวจนกรรมข้างต้นมีรายละเอียดดังนี้

5.3.3.1. วจนกรรมถาม ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อต้องการทราบข้อมูลส่วนตัวของ พยาน

5.3.3.2. วจนกรรมตอบ ใช้โดยพยาน เมื่อตอบข้อมูลซึ่งผู้พิพากษาได้ถามตนไว้ใน ตอนต้น ดังตัวอย่าง (10) - (12) ต่อไปนี้

- (10) ผู้พิพากษา : พยานชื่อ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : นาง.....ค่ะ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อายุ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : 47 ปีค่ะ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อาชีพ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : ทำสวนค่ะ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อยู่บ้านเลขที่ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : 27/1 หมู่ 2 ตำบลท่าแพค่ะ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : เป็นอะไรกับจำเลย (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : เป็นภรรยาค่ะ (วินิจฉัยกรรมตอบ)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

- (11) ผู้พิพากษา : พยานชื่อ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : พันตำรวจโท.....ครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อายุ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : 40 ปีครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : รับราชการที่ไหน (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง นครปฐมครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : ตำแหน่ง (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : รองสารวัตรสืบสวนครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)

(คดีพยายามฆ่า)

- (12) ผู้พิพากษา : พยานชื่อ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : นาย.....ครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อายุ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : 33 ปีค่ะ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อาชีพ (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : รับจ้างครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : อยู่บ้านเลขที่ (วินิจฉัยกรรมถาม)

พยาน : 31/84 หมู่4 ตำบลท่าตำหนักศรี (วจนกรรมตอบ)

ผู้พิพากษา : เป็นอะไรกับจำเลย (วจนกรรมถาม)

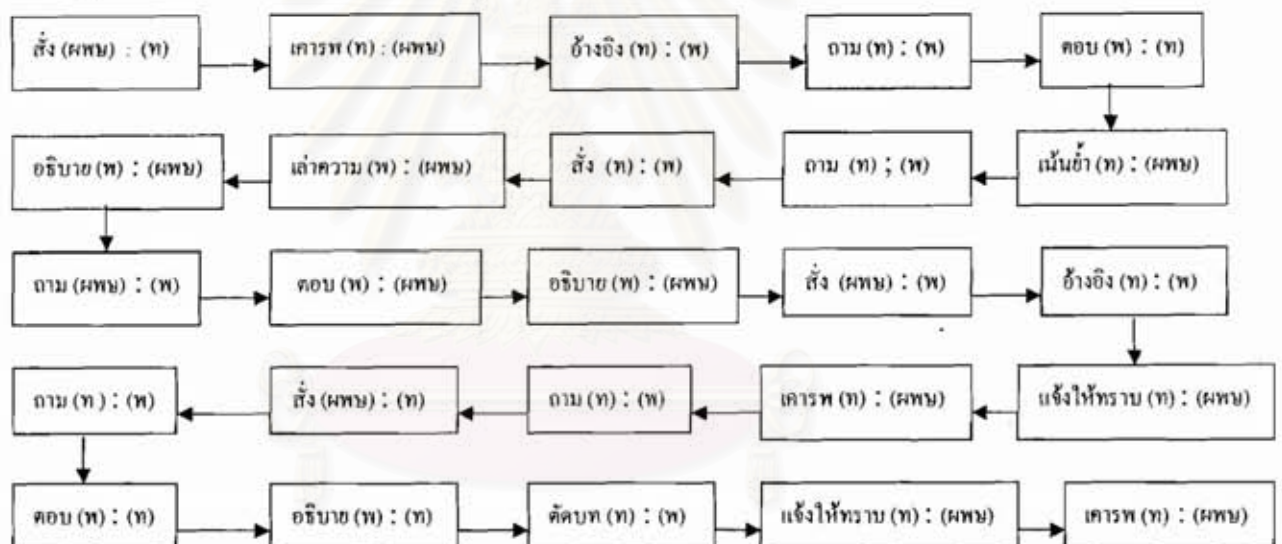
พยาน : เพื่อนร่วมงานครับ (วจนกรรมตอบ)

(คดีชิงทรัพย์)

5.3.4 เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการซักถามพบว่า วจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ **สั่ง แสดงความเคารพ อ้างอิง แจ้งให้ทราบ ถาม ตอบ เล่าความ อธิบาย เน้นย้ำ เตือน และตัดบท** ซึ่งมีโครงสร้างลำดับวจนกรรมดังนี้

แผนภูมิ 5.4. โครงสร้างลำดับวจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

แผนภูมิลำดับวจนกรรม 5.4 แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์สื่อสารการซักถามเริ่มต้นขึ้นด้วย วจนกรรมสั่งใช้โดยผู้พิพากษาต่อทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อต้องการให้ทนายเริ่มการซักถามพยาน ตามด้วยวจนกรรมแสดงความเคารพซึ่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้กับผู้พิพากษาก่อนเริ่มถามคำถามพยาน มีการใช้วจนกรรมอ้างอิงเพื่อนำเข้าสู่การถาม และมีการใช้ วจนกรรมถามของทนายดังกล่าวกับพยานตามลำดับดังแสดงให้เห็นด้วยลูกศรทางเดียวในแผนภูมิข้างต้น ตามด้วยวจนกรรมตอบของพยานซึ่งใช้กับทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ การใช้วจนกรรมเน้นย้ำของทนายต่อผู้พิพากษาเพื่อให้ผู้พิพากษาได้รับฟังข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่คู่ความฝ่ายตนอย่าง

ชัดเจน ต่อด้วยวจนกรรมถาม และสิ่งของทนายดังกล่าวใช้กับพยานตามลำดับเมื่อทนายต้องการให้พยานเล่าเรื่องราวที่รับรู้เกี่ยวกับคดีพิพาทให้ผู้พิพากษาฟัง ตามด้วยวจนกรรมเล่าความ และอธิบายของพยานเพื่อเล่าเรื่องราวที่ตนรับรู้และให้เหตุผลประกอบการเล่าดังกล่าวแก่ผู้พิพากษา ตามด้วยวจนกรรมถามของผู้พิพากษาต่อพยานเมื่อผู้พิพากษาต้องการข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้วจนกรรมตอบ และอธิบายของพยานเพื่อขยายความคำตอบของตนแก่ผู้พิพากษา ตามด้วยวจนกรรมสั่งของผู้พิพากษาแก่พยานซึ่งผู้พิพากษาจะใช้วจนกรรมดังกล่าวเมื่อข้อความที่พยานกล่าวในการใช้วจนกรรมตอบและอธิบายดังกล่าวเป็นเรื่องนอกประเด็นพิพาท อาจตามด้วยวจนกรรมอ้างอิงของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความซึ่งใช้กับพยาน ต่อด้วยวจนกรรมแจ้งให้ทราบ และแสดงความเคารพซึ่งทนายดังกล่าวใช้กับผู้พิพากษาเพื่อแจ้งข้อมูลที่ทนายได้กล่าวในการใช้วจนกรรมอ้างอิงกับพยานข้างต้น ต่อด้วยวจนกรรมถามของทนายซึ่งใช้กับพยาน ตามด้วยวจนกรรมสั่งที่ผู้พิพากษาใช้กับทนายในกรณีที่ผู้พิพากษาต้องการให้ทนายหยุดการถามชั่วคราวเพื่อบันทึกคำเบิกความลงแถบบันทึกเสียงและเมื่อต้องการให้ทนายถามพยานต่อไปหลังจากที่ตนบันทึกคำเบิกความดังกล่าวจบลง ตามด้วยวจนกรรมถามของทนายซึ่งใช้กับพยาน ต่อด้วยวจนกรรมตอบและวจนกรรมอธิบายของพยานซึ่งใช้ต่อทนายดังกล่าว ตามด้วยวจนกรรมตัดบทซึ่งทนายใช้กรณีที่ข้อความซึ่งพยานกล่าวในวจนกรรมอธิบายข้างต้นเป็นเรื่องนอกประเด็น ตามด้วยวจนกรรมแจ้งให้ทราบของทนายแก่ผู้พิพากษา เมื่อทนายไม่มีคำถามที่จะถามพยานอีกต่อไปในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม และจบลงด้วยการใช้วจนกรรมแสดงความเคารพของทนายดังกล่าวต่อผู้พิพากษา ลำดับวจนกรรมต่างๆดังกล่าวข้างต้นอาจเกิดขึ้นสลับกันได้โดยการเกิดขึ้นก่อนหรือหลังของวจนกรรมดังกล่าวเหล่านั้นขึ้นอยู่กับการแสดงเจตนาของผู้พูดว่าผู้พูดต้องการแสดงเจตนาใดในขณะนั้น

การปรากฏของวจนกรรมต่างๆดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

5.3.4.1. วจนกรรมสั่ง ใช้โดยผู้พิพากษา และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มการถามคำถามในการซักถาม หยุดการถามคำถามแก่พยานชั่วคราว เพื่อบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบลงแถบบันทึกเสียง และถามคำถามแก่พยานต่อไป หลังจากที่คุณพิพากษาได้สั่งให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหยุดการถามชั่วคราว ซึ่งการใช้วจนกรรมสั่งเมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มการซักถามนั้น จะมีการแสดงออกโดยการที่ผู้พิพากษบันทึกเสียงประโยคที่ว่า“ทนายโจทก์/จำเลยซักถาม”ลงแถบบันทึกเสียง และปรากฏขึ้นเมื่อทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความต้องการให้พยานเล่าเหตุการณ์ ที่พยานรับรู้ให้ผู้พิพากษาฟัง และเมื่อทนายดังกล่าวต้องการให้พยานชี้ตัวจำเลย ดังตัวอย่าง (13) - (18) ต่อไปนี้

- (13) ผู้พิพากษา : นายโจทก์ชุกถาม (วินิจฉัยกรรมสัง)
 นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ทำท่าค้ำับ (วินิจฉัยกรรมแสดงความเคารพ
 - อวิชาษา)
 (คดีบุกรุก)
- (14) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : อาจารย์ครับเกี่ยวกับคดีนี้อาจารย์รู้เมื่อวันไหน
 (วินิจฉัยกรรมถาม) และทราบเรื่องได้อย่างไรครับ
 (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : รู้เมื่อวันที่ 22 มิถุนา 2546 ค่ะ ตอน 8 โมงครึ่ง 9 โมง
 เห็นนักเรียนค้ำับร้องให้อุอยู่ในห้องนะค่ะ (วินิจฉัยกรรม
 ตอบ)
 นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : แล้วยังไงต่อ (วินิจฉัยกรรมถาม) เล่าให้ศาลฟังสิครับ
 (วินิจฉัยกรรมสัง)
 (คดีข่มขืนกระทำชำเรา)
- (15) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เมื่อค้ำามาดูตัวเราแล้ว ค้ำาซื้อตัวเรามั้ย (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : ไม่ได้ซื้อครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ไม่ได้ซื้อตัวเรา (วินิจฉัยกรรมเน้นย้ำ) เหตุผลเพราะอะไร
 (วินิจฉัยกรรมถาม)
 พยาน : ไม่ทราบครับ (วินิจฉัยกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : พอก่อน (วินิจฉัยกรรมสัง)
 วรรค เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจพาผู้เสียหาย
 ทั้ง 2 คนมาซื้อตัวข้าพเจ้าเพื่อยืนยันว่า } บันทึก
 ข้าพเจ้าเป็นผู้ก่อเหตุดังกล่าว ผู้เสียหาย } ใจความ
 ทั้ง 2 คนก็ไม่ได้ซื้อตัวข้าพเจ้า วรรคซึ่ง } สำคัญ
 ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าเพราะเหตุใด
 ผู้พิพากษา : ต่อเลย (วินิจฉัยกรรมสัง)
 (คดีชิงทรัพย์)

- (16) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ :** คนที่พยานจับกุมเค้ามานี้ในคดีนี้อยู่ในห้องนี้มัย
(วัจนกรรมถาม) **ซีให้ดูเลย (วัจนกรรมสั่ง)**
(คดีพยายามฆ่า)
- (17) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ :** เกี่ยวกับคดีนี้พยานเล่าให้ศาลฟังซิว่า คดีเกิดขึ้น
เมื่อวันที่เท่าไร เวลาอะไร ผู้เสียหายคือใครแล้ว
เค้ามาร้องทุกข์แจ้งความเรื่องอะไร (วัจนกรรมสั่ง)
(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.4.2. **วัจนกรรมแสดงความเคารพ** ใช้โดยทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และ
เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ หลังจากที่ผู้พิพากษาแสดงวัจนกรรมสั่งโดยบันทึกเสียงลงแถบบันทึกเสียงจบ
ประโยคที่ว่า "ทนายโจทก์/จำเลยซักถาม" และเมื่อทนายดังกล่าวหรือเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์รับส่ง
เอกสารกับผู้พิพากษา นอกจากนี้ยังพบว่าวัจนกรรมแสดงความเคารพมักจะตามหลังวัจนกรรมแจ้งให้
ทราบ ดังตัวอย่าง (18) -(20) ต่อไปนี้

- (18) **ผู้พิพากษา :** ทนายจำเลยซักถาม (วัจนกรรมสั่ง)
ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ: ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ
- อวัจนภาษา)
(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)
- (19) **เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ :** ทำกริยาส่งเอกสาร + ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ
- อวัจนภาษา)
(คดียาเสพติด)
- (20) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ:** เอกสารหมายจ.3 ครบถ้วน (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ)
+ ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ
- อวัจนภาษา)
(คดีชิงทรัพย์)

5.3.4.3. **วจนกรรมอ้างอิง** ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ก่อนที่ทนายดังกล่าว ต้องการถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ตนได้อ้างถึงแก่พยาน ดังตัวอย่าง (21) – (23) ต่อไปนี้

- (21) "ที่ตำรวจเค้ามามีเบิกความว่า จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพโดยลงชื่อไว้ในเอกสาร (วจนกรรมอ้างอิง) ในวันที่จับกุมเจ้าหน้าที่ตำรวจเค้ามามีให้เราอ่านเอกสารหมายเลข 6 นี้มีัย ก่อนเซ็นเนี้ย (วจนกรรมถาม) "
- (คดียาเสพติด)
- (22) "เกี่ยวกับคดีนี้ นะ ตามที่เค้ามามีกล่าวหาเนี้ยว่า เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2547 เวลา ประมาณตี 1 เศษเนี้ยนะ จำเลยเนี้ยะได้ไปร่วมกับพวกชิงทรัพย์โดยมีอาวุธปืน เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทั้งกายและจิตใจนะครั้บ ทั้งหลบหนีการจับกุม ร่วมมีอาวุธปืน พกพาอาวุธปืนเนี้ย (วจนกรรมอ้างอิง) ตามที่เราได้เห็นตามวัน เวลาดังกล่าวเนี้ย เค้ามามีได้ไปกระทำความผิดจริงมีัยครั้บ (วจนกรรมถาม) "
- (คดีชิงทรัพย์)
- (23) " ที่อาจารย์ได้เบิกความว่าได้ถามน้องเค้ามามีว่า คนที่มาส่งไซ้พ้อมมีัย (วจนกรรมอ้างอิง) แสดงว่าอาจารย์เคยเห็นเค้ามามีส่งไซ้มีัยครั้บ (วจนกรรมถาม) "
- (คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

5.3.4.4. **วจนกรรมแจ้งให้ทราบ** ใช้โดยนายฝ่ายที่พยานเข้าเบิกความ เมื่อทนายดังกล่าว ต้องการแจ้งข้อมูลแก่ผู้พิพากษาซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่ การแจ้งต่อผู้พิพากษาว่าข้อมูลที่ทนายได้ อ้างอิงนั้นอยู่ในเอกสารฉบับใด การแจ้งต่อผู้พิพากษาว่าเอกสารที่ทนายได้ส่งให้แก่ผู้พิพากษานั้นมี รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องใด และการแจ้งต่อผู้พิพากษาเมื่อทนายดังกล่าวไม่มีคำถามที่จะถามพยาน ต่อไปนี้ในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ซึ่งวจนกรรมการแจ้งให้ทราบมักจะตามด้วยวจนกรรมแสดงความ เคารพ ดังตัวอย่าง (24) - (25) ต่อไปนี้

- (24) " ตามภาพถ่ายนี้ (วจนกรรมอ้างอิง) กระสุนปืน ฤฎุแจรต รองหานี้ เราเคยเห็นมีัย (วจนกรรมถาม) เอกสารหมายเลข 10 ครับทำน (วจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำทำค่านับ (วจนกรรมแสดงความเคารพ - อัจฉินภาษา) "

(คดีชิงทรัพย์)

- (25) " **หมดคำถามครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ) + ทำทำค่านับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ - อัจฉฉฉฉฉ)** "

(คดียาเสพติด)

5.3.4.5. **ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ** ใช้โดยนายฝ้ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาและนายดังกล่าวต้องการทราบข้อมูล ซึ่งเป็นรายละเอียดของคดีพิพาทที่พยานรับรู้จากพยาน และปรากฏเมื่อผู้พิพากษาต้องการทราบข้อมูลใดๆจากนายฝ้ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ดังตัวอย่าง (26) – (29) ดังนี้

- (26) **นายฝ้ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พยานครับวันเกิดเหตุพยานทำอะไรอยู่ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)**

พยาน : ตอนนั้นผมทำงานอยู่ครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

- (27) **นายฝ้ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พยานได้ตรวจสอบบนบ้านมั้ครับว่ามีร่องรอยการยิงรีเปล่า(ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)**

พยาน : มีครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

นายฝ้ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : โดนตรงไหนครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

พยาน : ที่บริเวณประตูเหล็กมีวนหน้าบ้านครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

ผู้พิพากษา : ความสูงเท่าไร (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

พยาน : ประมาณ 2 เมตรครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

ผู้พิพากษา : ตอนที่พยานไปถึงบานประตูตรงนี้มันอยู่ในลักษณะยังไง (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

พยาน : เปิดอยู่แล้วครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

ผู้พิพากษา : เปิดอยู่ขนาดไหน (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

พยาน : จำไม่ได้ครับ (ัจฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ)

(คดีพยายามฆ่า)

- (28) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : ก่อนเกิดเหตุคดีนี้เนี่ยนะ พยานกับจำเลยที่ 2
ทำงานอยู่ที่ไหนครับ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ที่บริษัท ย. ครับ (วจนกรรมตอบ)
ผู้พิพากษา : ตำแหน่งอะไร(วจนกรรมถาม)
พยาน : หัวหน้าคนงานครับ

(คดียาเสพติด)

- (29) **ผู้พิพากษา** : ผู้เสียหายแจ้งความกับพันตำรวจโท ค. ว่ายังไง
(วจนกรรมถาม)
พยาน : แจ้งความว่าเมื่อวันที่ 7 เมษายนปี 47 เวลาประมาณ
สี่โมงเย็น นาย ส. ได้จุดไฟเผาหญ้าในที่ดินของผู้เสียหาย
ครับ (วจนกรรมตอบ)
ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ผู้เสียหาย ได้บอกมัยว่า มีใครเห็นเหตุการณ์อีกบ้าง
(วจนกรรมถาม)
พยาน : ก็มีนาย ว. แล้วยังนาย น.ครับที่เห็นเหตุการณ์
(วจนกรรมตอบ)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.4.6. วจนกรรมตอบ ใช้โดยพยาน และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อพยานตอบ
คำถามที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ หรือผู้พิพากษาได้ถามตนแก่ทนายและผู้พิพากษาดังกล่าว
และปรากฏเมื่อทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความตอบคำถามซึ่งผู้พิพากษาได้ถามตนแก่ผู้พิพากษา
ดังตัวอย่าง (30) – (32) ต่อไปนี้

- (30) **ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : พยานครับวันเกิดเหตุพยานทำอะไรอยู่ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ตอนนั้นผมทำงานอยู่ครับ (วจนกรรมตอบ)
ผู้พิพากษา : ทำงานลักษณะยังไง (วจนกรรมถาม)
พยาน : ผมทำสร้อยทองเหลืองรูปพรรณครับ (วจนกรรม
ตอบ)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

- (31) **นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : เราเข้าไปซื้อของในเซเว่น (วจนกรรมเน้นย้ำ) ที่
(วจนกรรมถาม)
พยาน : ที่ถนนมาลัยแมนครับ (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ที่ถนนมาลัยแมน (วจนกรรมเน้นย้ำ) ใครขับไปจอด
ครับ (วจนกรรมถาม)
พยาน : เพื่อนครับ (วจนกรรมตอบ)
(คดีชิงทรัพย์)
- (32) **นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : ผู้เสียหายได้บอกมั๊ยครับว่า ถูกกระทำครั้งสุดท้าย
เมื่อไหร่(วจนกรรมถาม)
พยาน : เค้านอกว่าประมาณเดือนพฤษภา (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ผู้เสียหายบอกมั๊ยครับว่าเหตุเกิดที่ไหน (วจนกรรมถาม)
พยาน : ที่บ้านพักคะ(วจนกรรมตอบ)
(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

5.3.4.7. **วจนกรรมเล่าความ** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานเล่าถึงเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เป็นคดีพิพาทซึ่งตนได้รับรู้จากผู้พิพากษา และนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความตามที่นายดังกล่าวได้สั่งให้พยานเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่พยานได้รับรู้ดังกล่าว เช่นตัวอย่าง (33) - (35) ดังต่อไปนี้

- (33) **นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ** : พยานครับวันเกิดเหตุพยานทำอะไรอยู่ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ตอนนั้นผมทำงานอยู่ครับ (วจนกรรมตอบ)
ผู้พิพากษา : ทำงานลักษณะยังไง (วจนกรรมถาม)
พยาน : ผมทำสร้อยทองเหลือรูปพรรณครับ (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : แล้วเกิดอะไรขึ้นบ้าง (วจนกรรมถาม) เล่าให้ศาลฟังสิ
(วจนกรรมสั่ง)
พยาน : วันเกิดเหตุตอน 5 โมงเช้า ผมก็ไปทำงานสร้อยรูปพรรณที่ผมรับจ้างทำไว้กับภรรยาผม จนถึงเวลาประมาณบ่าย 3 โมง หลังจากนั้นผมก็กลับมาทานข้าวที่บ้านจนประมาณบ่าย 4 โมงเศษ ก็

กลับออกมาทำงานที่เดิม พอกลับมาถึงเห็นไฟ
 มันทันใหม่ตรงกองจากใกล้ๆที่ผม ผมก็เลยเข้าไป
 ดับไฟ (วัจนกรรมเล่าความ) เพราะผมเห็นว่าไฟ
 มันทันใหม่มาถึงบ้านผมแล้ว (วัจนกรรมอธิบาย)
 (คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

(34) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : อาจารย์ครับเกี่ยวกับคดีนี้อาจารย์รู้เมื่อวันไหน
 (วัจนกรรมถาม) และทราบเรื่องได้อย่างไรครับ
 (วัจนกรรมถาม)

พยาน : รู้เมื่อวันที่ 22 มิถุนา 2546 ค่ะ ตอน 8 โมงครึ่ง
 9 โมงนะค่ะ (วัจนกรรมตอบ)

นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ: แล้วยังไงต่อ (วัจนกรรมถาม) เล่าให้ฟังสิครับ
 (วัจนกรรมสั่ง)

พยาน : เห็นนักเรียนค้านั่งร้องไห้อยู่ในห้อง ก็เลยเรียก
 คำไปที่โต๊ะครู แล้วก็ถามคำว่าเป็นอะไรร้องไห้
 ทำไม คำก็บอกว่าปวดท้องก็ถามคำต่อว่าแล้ว
 หนูเป็นอะไรละ มีปัญหาอะไรมั๊ย (วัจนกรรมเล่า
 ความ) คือปกติลักษณะคำดูซึมเศร้าอยู่แล้วใจจะเลย
 ถามว่ามีปัญหาอะไรมั๊ย (วัจนกรรมอธิบาย)
 (คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

(35) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ลองเล่าซิว่าเกิดอะไรขึ้นกับเรามั่ง (วัจนกรรมสั่ง)

พยาน : วันนั้นพอดีผมหยุดงาน ผมก็ไปเที่ยวผับกับเพื่อน
 จนเวลาประมาณตี 1 ก็ออกมาขึ้นรถเที่ยว (วัจนกรรม
 เล่าความ) เพราะผับเค้าปิดตี 1 (วัจนกรรมอธิบาย) แล้ว
 ก็เลยขับรถไปจอดหน้าเซเว่น แล้วก็เข้าไปซื้อของใน
 เซเว่น (วัจนกรรมเล่าความ)

(คดีชิงทรัพย์)

5.3.4.8. **วจนกรรมอธิบาย** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการอธิบาย หรือขยายความเหตุผลของคำตอบที่พยานได้ตอบแก่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และขยายความสาเหตุของเรื่องราวที่พยานได้เล่าให้ผู้พิพากษาฟัง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลที่พยานได้กล่าว ดังตัวอย่าง (36) – (38) ต่อไปนี้

- (36) ผู้พิพากษา : ไฟไหม้ไม่มีชาวบ้านมาดูเลยหรือ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ไม่มีเลยครับ (วจนกรรมตอบ) มีแต่มาดูช่วงที่ผมดับไฟ เป็นพวกชาวบ้านที่เค้าอยู่ในซอยนะครับ (วจนกรรมอธิบาย)
- ผู้พิพากษา : เค้าไม่มาช่วยดับไฟเลยหรือ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ไม่ช่วยครับ (วจนกรรมตอบ) เค้าก็ผ่านไปผ่านมาทำธุระ ของเค้าล่ะครับ (วจนกรรมอธิบาย)
(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)
- (37) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : แล้วยังไงต่อ (วจนกรรมถาม) เล่าให้ฟังสิครับ (วจนกรรมสั่ง)
พยาน : ก็เรียกเค้าไปที่โต๊ะครู แล้วก็ถามเค้าว่าเป็นอะไรร้องให้ทำไมเค้าก็บอกว่าปวดท้อง ก็ถามเค้าต่อว่าแล้วหนูเป็นอะไรล่ะ มีปัญหาอะไรมั๊ย (วจนกรรมเล่าความ) คือปกติลักษณะเค้าดูซึมเศร้าอยู่แล้วไงคะเลยถามว่ามีปัญหาอะไรมั๊ย (วจนกรรมอธิบาย)
(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)
- (38) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ลองเล่าซิว่าเกิดอะไรขึ้นกับเรามั่ง (วจนกรรมสั่ง)
พยาน : วันนั้นพอดีผมหยุดงาน ผมก็ไปเที่ยวผับกับเพื่อน จนเวลาประมาณตี 1 ก็ออกมาขึ้นรถแท็กซี่ (วจนกรรมเล่าความ) เพราะผับเค้าปิดตี 1 (วจนกรรมอธิบาย) แล้วก็เลยขับรถไปจอดหน้าเซเว่น แล้วก็เข้าไปซื้อของในเซเว่น (วจนกรรมเล่าความ)

(คติเชิงทรัพย์สิน)

5.3.4.9. **วจนกรรมเน้นย้ำ** ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ทวนคำตอบของพยานซึ่งได้ตอบคำถามแก่ตนไว้ตอนต้น เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ผู้พิพากษาได้รับทราบข้อมูลที่พยานได้กล่าวซึ่งเป็นประโยชน์แก่รูปคดีอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง (39) – (42) ต่อไปนี้

- (39) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : โดยปกติแล้วเนี่ยช่วงที่น้องเค้าได้มาเรียนกับอาจารย์
พฤติกรรมน้องเค้าเป็นยังไงมั่งครับ (วจนกรรมถาม)
พยาน : เค้าจะเซื่องซึม (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เค้าจะเซื่องซึม (วจนกรรมเน้นย้ำ) แล้วเหม่อลอย
บ้างมั๊ยครับ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ค่ะ (วจนกรรมตอบ)

(คติเข้มขึ้นกระทำซ้ำเรา)

- (40) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เมื่อเราไปถึงโรงพักเป็นยังไงครับ ตำรวจเค้าแสดง
อะไรให้เราดูล่ะ (วจนกรรมถาม)
พยาน : เค้าแสดงหมายจับให้ผมดูครับ (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เค้าแสดงหมายจับให้เราดู (วจนกรรมเน้นย้ำ)
แล้วเราบอกว่าเรารู้เรื่องมั๊ย (วจนกรรมถาม)
พยาน : ไม่รู้ครับ (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : เราก็บอกเราไม่รู้ (วจนกรรมเน้นย้ำ) แล้วเค้าถาม
อะไรเราอีก (วจนกรรมถาม)

(คติเชิงทรัพย์สิน)

- (41) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พันตำรวจโท ค. เค้าได้ตรวจสถานที่เกิดเหตุมั๊ย
(วจนกรรมถาม)
พยาน : ครับ ทำแผนที่ไว้ครับ (วจนกรรมตอบ)
นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ทำแผนที่ไว้ (วจนกรรมเน้นย้ำ) แล้วได้จดบันทึก

ไ้วด้วยมัย (วจนกรรมถาม)
 พยาน : จดครบ (วจนกรรมตอบ)
 (คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

- (42) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พยานได้ขอให้ใครไปยื่นขออายัดที่ดินไ้วต่อ
 สำนักงานที่ดิน(วจนกรรมถาม)
 พยาน : มอบให้ทนายไปขออายัดไ้วจะ(วจนกรรมตอบ)
 ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : มอบให้ทนายไปขออายัดไ้ว (วจนกรรมเน้นย้ำ)
 แล้วพยานไปอายัดเพราะอะไรละ (วจนกรรมถาม)
 (คดีบุกรุก)

5.3.4.10. วจนกรรมเดือน ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าการซักถามของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเย็นเยื่อ ไม่รวบรัดซึ่งอาจทำให้การสืบพยานไม่เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนด หรือเมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าข้อความที่พยานได้กล่าวในขณะนั้นเป็นข้อมูลที่นอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาท เพื่อให้ทนายดังกล่าวและพยานหยุดกล่าวข้อความใดๆที่นอกประเด็นต่อไป ดังตัวอย่าง (43) ต่อไปนี้

- (43) “ศาลเดือนไวก่อนนะว่าทนายโจทก์มีเวลาถึงแค่เที่ยงตรงเท่านั้นละ ” (วจนกรรมเดือน)
 (คดีบุกรุก)

5.3.4.11. วจนกรรมตัดบท ใช้โดยทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อทนายดังกล่าวเห็นว่าสิ่งที่พยานกำลังกล่าวเป็นเรื่องที่นอกประเด็นของคดีพิพาท ซึ่งวจนกรรมตัดบทปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามดังตัวอย่าง (44) – (45) ดังนี้

- (44) พยาน : ก่อนหน้านั้นผมได้ไปสมัครเป็น อปกร.(วจนกรรมเล่าความ)
 ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ไม่เป็นไรแล้วค่อยบอกทีหลัง (วจนกรรมตัดบท)
 พยาน : ก่อนหน้านั้นนายวันชัยเค้าเคยหาว่าผมไปรุกล้ำสร้างเสาเข็มในท้องเค้า (วจนกรรมเล่าความ) แต่จริงๆ

แล้วเป็นที่ของผมนเองเค้ามหาว่าผมอะไรในที่เค้า
(วิจารณ์กรมอธิบาย)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

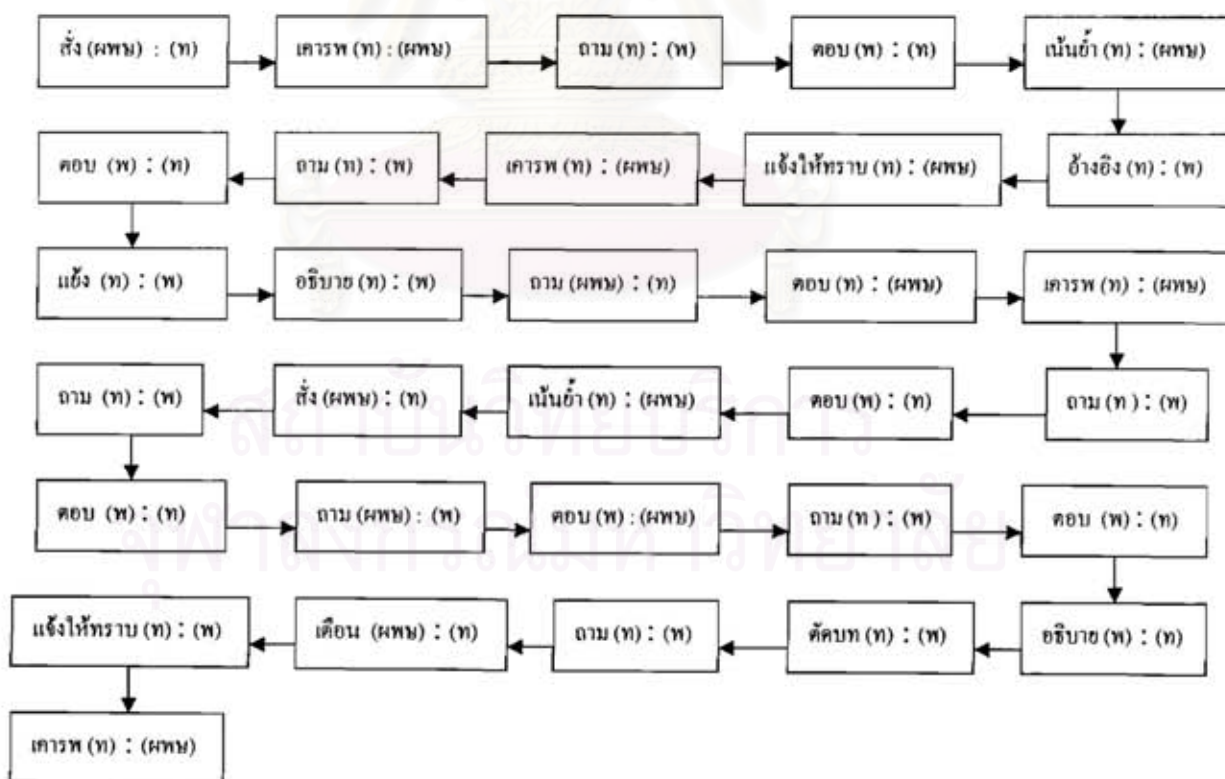
(45) นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ไม่เป็นไร เอาไว้ค่อยว่ากัน (วิจารณ์ตดับท)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.5. เหตุการณ์สื่อสารการถามค้ำน

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามค้ำนพบว่า วิจารณ์ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ **สั่ง แสดงความเคารพ อ้างอิง ถาม แจ้งให้ทราบ ตอบ อธิบาย แยัง ตดับท และเตือน** ซึ่งมีโครงสร้างลำดับวิจารณ์ดังนี้

แผนภูมิ 5.5. โครงสร้างลำดับวิจารณ์ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้ำน

แผนภูมิลำดับวัจนกรรม 5.5 แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์สื่อสารการถามคำถามเริ่มขึ้นด้วยวัจนกรรมสั่งใช้โดยผู้พิพากษาต่อทนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อต้องการให้ทนายเริ่มการถามคำถาม ตามด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพซึ่งทนายฝ่ายดังกล่าวใช้กับผู้พิพากษา และวัจนกรรมถามที่ทนายดังกล่าวใช้กับพยานตามลำดับดังแสดงให้เห็นด้วยลูกศรทางเดียวในแผนภูมิข้างต้น ตามด้วยวัจนกรรมตอบของพยานซึ่งใช้กับทนายฝ่ายตรงข้ามดังกล่าว การใช้วัจนกรรมเน้นย้ำของทนายฝ่ายตรงข้ามต่อผู้พิพากษาเพื่อให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นประโยชน์แก่รูปคดีฝ่ายตนชัดเจนยิ่งขึ้น ต่อด้วยวัจนกรรมอ้างอิงซึ่งทนายฝ่ายตรงข้ามใช้กับพยานโดยอ้างอิงเอกสารหลักฐานต่างๆที่ตนมีอยู่เพื่อนำเข้าสู่การถามคำถามแก่พยานตามลำดับ ต่อด้วยวัจนกรรมแจ้งให้ทราบซึ่งทนายดังกล่าวใช้กับผู้พิพากษาเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลที่ทนายได้กล่าวในการใช้วัจนกรรมอ้างอิงกับพยานข้างต้น ตามด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพที่ทนายใช้กับผู้พิพากษา วัจนกรรมถามของทนายต่อพยาน และวัจนกรรมตอบที่ใช้โดยพยานต่อด้วยวัจนกรรมแย้งและวัจนกรรมอธิบายที่ทนายฝ่ายตรงข้ามใช้กับพยาน และวัจนกรรมถามของผู้พิพากษาที่ใช้กับทนาย กรณีที่ผู้พิพากษาต้องการข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นจากการใช้วัจนกรรมอธิบายข้างต้นของทนาย ต่อด้วยวัจนกรรมตอบซึ่งทนายฝ่ายตรงข้ามใช้กับผู้พิพากษา และวัจนกรรมแสดงความเคารพที่ทนายใช้กับผู้พิพากษา อาจตามด้วยวัจนกรรมถามของทนายซึ่งใช้กับพยาน ต่อด้วยวัจนกรรมตอบของพยานที่ใช้กับทนายดังกล่าว ตามด้วยการใช้วัจนกรรมเน้นย้ำของทนายเพื่อย้ำคำตอบของพยานต่อผู้พิพากษา และอาจตามด้วยวัจนกรรมสั่งให้ผู้พิพากษาใช้กับทนายในกรณีที่ผู้พิพากษาต้องการให้ทนายหยุดการถามชั่วคราว ซึ่งจะตามด้วยการใช้วัจนกรรมสั่งอีกครั้งเมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายถามพยานต่อไป ต่อด้วยวัจนกรรมถามโดยทนายฝ่ายตรงข้ามกับพยาน และวัจนกรรมตอบของพยาน และอาจตามด้วยวัจนกรรมถามของผู้พิพากษาต่อพยานในกรณีที่ผู้พิพากษาต้องการทราบข้อมูลซึ่งพยานได้ตอบคำถามแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและตามด้วยวัจนกรรมตอบของพยานซึ่งทำต่อผู้พิพากษา ตามด้วยวัจนกรรมถามของทนายต่อพยาน ต่อด้วยวัจนกรรมตอบ และวัจนกรรมอธิบายที่ถูกใช้โดยพยานตามลำดับ ต่อด้วยวัจนกรรมตัดบทซึ่งใช้โดยทนายฝ่ายตรงข้ามต่อพยานเพื่อหยุดการอธิบายคำตอบของพยานที่ได้ใช้วัจนกรรมอธิบายดังกล่าวข้างต้น ต่อด้วยวัจนกรรมถามของทนายต่อพยาน ซึ่งหากผู้พิพากษาเห็นว่าคำถามของทนายนั้นอยู่นอกเหนือประเด็นพิพาท ผู้พิพากษาจะใช้วัจนกรรมเตือนกับทนายดังกล่าว และอาจต่อด้วยวัจนกรรมแจ้งให้ทราบของทนายดังกล่าวแก่ผู้พิพากษาเมื่อทนายไม่ต้องการถามพยานอีกต่อไป และจบลงด้วยการใช้วัจนกรรมแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษาโดยทนายฝ่ายตรงข้ามดังกล่าวเป็นวัจนกรรมสุดท้ายในเหตุการณ์สื่อสารการถามคำถาม ซึ่งวัจนกรรมต่างๆอาจเกิดขึ้นสลับกันได้โดยการเกิดขึ้นก่อนหรือหลังของวัจนกรรมต่างๆดังกล่าวขึ้นอยู่กับ การแสดงเจตนาของผู้พูดว่า ผู้พูดต้องการ

แสดงเจตนาใดในขณะนั้นเช่นเดียวกับการปรากฏของลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม
ข้อ 5.3.4 ข้างต้น

รายละเอียดของวัจนกรรมต่างๆข้างต้นมีดังนี้

5.3.5.1. **วัจนกรรมสั่ง** ใช้โดยนายฝ่ายตรงข้ามและผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้
นายฝ่ายตรงข้ามเริ่มการถามคำถามค้าน หยุดการถามคำถามแก่พยานชั่วคราวเพื่อบันทึกใจความ
สำคัญของการถามตอบลงแถบบันทึกเสียง และต้องการให้นายดังกล่าวถามคำถามแก่พยานต่อไป
หลังจากที่ผู้พิพากษาได้สั่งให้นายฝ่ายตรงข้ามหยุดการถามคำถามชั่วคราว ซึ่งการใช้วัจนกรรมสั่งเมื่อผู้
พิพากษาต้องการให้นายฝ่ายตรงข้ามเริ่มการถามคำถามค้านนั้นมีการแสดงออกโดยการบันทึกเสียง
ประโยคว่า "นายโจทก์/จำเลยถามค้าน" ลงแถบบันทึกเสียงของผู้พิพากษาดังตัวอย่าง (46) – (47)
ต่อไปนี้

(46) ผู้พิพากษา : นายจำเลยถามค้าน (วัจนกรรมสั่ง)

นายฝ่ายตรงข้าม : ทำท่าค้ำบ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)

(คดีพยายามฆ่า)

(47) นายฝ่ายตรงข้าม : พยานเป็นพนักงานสอบสวนอยู่ที่โรงพักนี้มาหลายปี จำเลย
เค้ามืดคืออยู่ที่โรงพักเนียบอ้อมมัย เยอะมัย (วัจนกรรมถาม)

พยาน : กีบอ้อมครับ (วัจนกรรมตอบ) เท่าที่ผมจำได้เค้ามืดคือเป็นผู้
เสียหายมาแจ้งความ นาย ว. กับพวก ชื้อหาร่วมกันทำให้
เสียหายแล้วก็เป็นผู้ต้องหาคดีร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่น
(วัจนกรรมอธิบาย)

นายฝ่ายตรงข้าม : ทำร้าย

ผู้พิพากษา : พอก่อน (วัจนกรรมสั่ง)

(ย่อหน้า จำเลยในคดีนี้เคยเป็นผู้เสียหายแจ้งความ
นาย ว. พยานโจทก์และพวก ในข้อหาร่วมกันทำให้
เสียหาย วรรคและเป็นผู้ต้องหาในคดีร่วมกันทำร้าย
ผู้อื่น)

บันทึกใจความ
สำคัญลงแถบ
บันทึกเสียง

ถามต่อเลย (วัจนกรรมสั่ง)

นายฝ่ายตรงข้าม : ทำร้ายร่างกายใคร (วัจนกรรมถาม)

พยาน : นาย ว. ครับ (วัจนกรรมตอบ)

(คติวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.5.2. **วัจนกรรมแสดงความเคารพ** ใช้โดยนายฝ่ายตรงข้าม และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ หลังจากที่ผู้พิพากษาได้บันทึกเสียงลงแถบบันทึกเสียงจบประโยคที่ว่า “นายโจทก์/จำเลยถามค้าน” เมื่อนายดังกล่าวหรือเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์รับส่งเอกสารกับผู้พิพากษา และเมื่อนายดังกล่าวไม่มีคำถามที่จะถามพยานอีกต่อไป ดังตัวอย่าง (48) – (49) ต่อไปนี้

- (48) ผู้พิพากษา : นายโจทก์ถามค้าน (วัจนกรรมสั่ง)
 นายฝ่ายตรงข้าม : ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)
 (คติยาเสพติด)
- (49) “หมดคำถามค่ะ” (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)
 (คติข่มขืนกระทำชำเรา)

5.3.5.3. **วัจนกรรมอ้างอิง** ใช้โดยนายฝ่ายตรงข้าม ก่อนที่นายดังกล่าวจะถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ตนได้อ้างอิงแก่พยาน ดังตัวอย่าง (50) – (52) ต่อไปนี้

- (50) “คุณป้าครับที่คุณป้าเบิกความว่าโรงรถก็ดี ต้นไม้ก็ดีที่ว่าเค้าขนย้ายนั้น (วัจนกรรมอ้างอิง) มันอยู่บนที่ดินโฉนดของนาง ว. ไซมัย (วัจนกรรมถาม)
 (คติบุกรุก)
- (51) “พยานครับที่พยานบอกว่าเห็นจำเลยเค้ามีคคิมมาที่โรงพักบ่อยๆเนี่ย (วัจนกรรมอ้างอิง) เค้าก่อเหตุคดีแห่งบ้างวีเปล่า (วัจนกรรมถาม)
 (คติวางเพลิงเผาทรัพย์)
- (52) “เมื่อกี้ตอนซักถามที่พยานบอกว่าพยานถูกซ้อมเนี่ย (วัจนกรรมอ้างอิง) พยานไม่เคยเล่าให้ใครฟังเลยไซมัย (วัจนกรรมถาม)
 (คติชิงทรัพย์)

5.3.5.4. **วจนกรรมถาม** ใช้โดยนายฝ่ายตรงข้าม และผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาและทนายดังกล่าวต้องการทราบข้อมูลซึ่งเป็นรายละเอียดของคดีพิพาทที่พยานรับรู้จากพยาน และเมื่อผู้พิพากษาต้องการทราบข้อมูลใดๆจากนายฝ่ายตรงข้าม ดังตัวอย่าง (53) – (55) ต่อไปนี้

(53) **ทนายฝ่ายตรงข้าม** : พยานครับเอกสารหมายเลข 12 ที่พยาน ให้การกับพนักงานสอบสวนไว้
 เนียนะครับว่า พบกระสุนไม่ทราบขนาดจำนวน 1 ชิ้นจากที่เกิดเหตุแต่
 ไม่ได้ระบุว่าพบจากหน้าบ้านอย่างที่พยานตอบทนายไว้เมื่อก็
 (วจนกรรมข้างอิง) **ถูกต้องไหมครับ (วจนกรรมถาม)**
 (คดีพยายามา)

(54) **ทนายฝ่ายตรงข้าม** : พยานครับที่พยานลงชื่อในเอกสารคำให้การชั้นสอบสวนเมื่อวันที่
 1 ธันวาคม ในเอกสารจ. 25 และ 26 แล้วก็ จ.19 เนี่ย
 (วจนกรรมข้างอิง) เป็นลายมือชื่อเราจริงไหมครับ (วจนกรรมถาม)
 (คดีชิงทรัพย์)

(55) **ทนายฝ่ายตรงข้าม** : ปลายปี 2546 เนี่ยป่าได้ไปฟ่องขับไล่นาง ว. ให้รื้อบ้านออกจาก
 ที่ดินของป่าไหมครับ (วจนกรรมถาม)
พยาน : ใช่จ๊ะ (วจนกรรมตอบ)
ผู้พิพากษา : โฉนดอันไหน (วจนกรรมถาม)
ทนายฝ่ายตรงข้าม : 60750 ครับ (วจนกรรมตอบ)
 (คดีบุกรุก)

5.3.5.5. **วจนกรรมแจ้งให้ทราบ** ใช้โดยนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อทนายดังกล่าวต้องการแจ้งข้อมูลใดๆแก่ผู้พิพากษาได้แก่ การแจ้งต่อผู้พิพากษาว่าข้อมูลที่ทนายได้ข้างอิงนั้นอยู่ในเอกสารใด การแจ้งต่อผู้พิพากษาถึงข้อมูลของเอกสารที่ทนายได้มอบให้ว่ามีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องใด และการแจ้งต่อผู้พิพากษาเมื่อทนายดังกล่าวไม่มีคำถามที่จะถามพยานต่อไป ดังตัวอย่าง (56) – (57) ต่อไปนี้

(56) “ **เอกสาร จ.25 กับ 26 ครับท่าน** ” (วจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + **ทำท่าคำนับ** (วจนกรรม

แสดงความเคารพ- อัจฉินภาษา)"

(คติขิงทรัพย์)

- (57) " หมดคำถามครับ (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อัจฉินภาษา) "

(คติยาเสพติด)

5.3.5.6. วัจนกรรมตอบ ใช้โดยพยาน และทนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อพยานตอบคำถามที่ทนายฝ่ายตรงข้าม หรือผู้พิพากษาได้ถามตน และเมื่อทนายฝ่ายตรงข้ามตอบคำถามซึ่งผู้พิพากษาได้ถามตน ดังตัวอย่าง (58) – (59) ต่อไปนี้

- (58) ทนายฝ่ายตรงข้าม : พยานครับที่เราบอกว่าเราถูกข่มขืนนะ (วัจนกรรมอ้างอิง)
เราไม่ได้ร้องเรียนใครเลยนะ (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ครับ (วัจนกรรมตอบ)

ผู้พิพากษา : ตอนอยู่ที่เรือนจำพบทนายก็ไม่ได้บอกทนายใช่ไหม (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ไม่ได้บอกครับ (วัจนกรรมตอบ)

(คติขิงทรัพย์)

- (59) ทนายฝ่ายตรงข้าม : หลังจากไฟไหม้ไปแล้ว เราก็มีเรื่องกับนาย ว. อีกใช่ไหม (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ครับ (วัจนกรรมตอบ)

ทนายฝ่ายตรงข้าม : แล้วนาย ว. เค้าก็มาแจ้งความดำเนินคดีกับคุณใช่ไหม (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ใช่ครับ (วัจนกรรมตอบ)

ผู้พิพากษา : เค้าไปแจ้งความสาเหตุเพราะอะไร (วัจนกรรมถาม)

พยาน : เค้ามาไล่ตีผมครับ (วัจนกรรมตอบ)

ผู้พิพากษา : ตกลงนาย ว. แจ้งความหรือเราแจ้งความ(วัจนกรรมถาม)

พยาน : เค้าไปแจ้งครับ (วัจนกรรมตอบ)

(คติวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.5.7. วัจนกรรมอธิบาย ใช้โดยพยานและทนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อพยานต้องการอธิบายหรือขยายความเหตุผลของคำตอบที่พยานได้ตอบแก่ทนายฝ่ายตรงข้ามเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับ

ข้อมูลที่พยานได้กล่าว และเมื่อทนายฝ่ายตรงข้ามได้กล่าวแย้งข้อมูลที่พยานได้กล่าวไว้ซึ่งทนายฝ่ายตรงข้ามเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกต้อง เพื่อขยายความถึงเหตุผลของการกล่าวแย้งของตน ดังตัวอย่าง (60) – (61) ต่อไปนี้

- (60) ทนายฝ่ายตรงข้าม : คุณป้าครับที่คุณป้าเบิกความว่าเค้าได้ขนย้าย
โรงรถก็ดี ต้นไม้ก็ดี (วัจนกรรมอ้างอิง) เหล่านั้นมันอยู่บนที่ดินโฉนด
ของนาง ว. ไข่ม้อย (วัจนกรรมถาม)
พยาน : ไม่ใช่จ๊ะ (วัจนกรรมตอบ) มันอยู่บนโฉนดเลขที่ 60751 อันเดียวกับ
ที่บ้านฉันปลูกอยู่ (วัจนกรรมอธิบาย)
ทนายฝ่ายตรงข้าม : ไม่ใช่ปะป้า (วัจนกรรมกล่าวแย้ง) มันมันโฉนดของนาง ว. ของบ้านะ
มันเลขที่ 60750 (วัจนกรรมอธิบาย)
(คดีบุกรุก)

- (61) ทนายฝ่ายตรงข้าม : ในชั้นจับกุมเราได้รับสารภาพนะ (วัจนกรรมถาม)
พยาน : ครับ (วัจนกรรมตอบ) คือเค้าให้ผมเซ็นชื่อ (วัจนกรรมอธิบาย)
(คดียาเสพติด)

5.3.5.9. วัจนกรรมเน้นย้ำ ใช้โดยทนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อทนายฝ่ายตรงข้ามทวนคำตอบของพยานซึ่งได้ตอบคำถามแก่ตนไว้ตอนต้นเพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ผู้พิพากษาได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวซึ่งเป็นประโยชน์แก่รูปคดีของฝ่ายตนอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง (62) – (63) ต่อไปนี้

- (62) ทนายฝ่ายตรงข้าม : พยานครับที่พยานลงชื่อในเอกสารคำให้การชั้นสอบสวนเมื่อวันที่
1 ธันวาคม ในเอกสารจ. 25 และ 26 แล้วก็ จ.19 เนี่ย
(วัจนกรรมอ้างอิง) เป็นลายมือชื่อเราจริงใช่ไหม (วัจนกรรมถาม)
พยาน : ครับ (วัจนกรรมตอบ)
ทนายฝ่ายตรงข้าม : ในเอกสารพวกนั้นเป็นลายมือชื่อเราจริง (วัจนกรรมเน้นย้ำ) แล้ว
เมื่อกี้ที่บอกว่าพยานถูกข่มขืนเนี่ย (วัจนกรรมอ้างอิง) พยานมีหลักฐาน
ของการตรวจร่างกายไหม (วัจนกรรมถาม)
พยาน : ไม่มีครับ (วัจนกรรมตอบ)

(คติเชิงทรัพย์)

(63) **นายฝ่ายตรงข้าม** : ในชั้นจับกุมเนี่ย ตำรวจเค้าให้เราเซ็นชื่อด้วยความสมัครใจใช่ไหม
(วิจารณ์กรม)

พยาน : ครับ (วิจารณ์กรมตอบ)

นายฝ่ายตรงข้าม : เซ็นด้วยความสมัครใจนะ (วิจารณ์กรมเน้นย้ำ) ตำรวจเค้าไม่ได้บังคับ
เราเลยใช่ไหม (วิจารณ์กรมถาม)

พยาน : ครับ (วิจารณ์กรมตอบ)

(คดียาเสพติด)

5.3.5.9. **วิจารณ์กรมแย้ง** ใช้โดยนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อนายฝ่ายตรงข้ามเห็นว่าข้อมูลซึ่งพยานได้กล่าวไว้เป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้พิพากษาและผู้ร่วมเหตุการณ์คนอื่น ๆ ได้รับความรู้ที่ถูกต้องว่าข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกต้องอย่างชัดเจน ซึ่งวิจารณ์กรมดังกล่าวมักจะตามด้วยวิจารณ์กรมอธิบายเพื่อขยายความข้อมูลของพยานที่ตนได้กล่าวแย้ง ดังตัวอย่าง (64) ต่อไปนี้

(64) **นายฝ่ายตรงข้าม** : คุณป้าครับที่คุณป้าเบิกความว่าเค้าได้ขนย้ายโรงรถที่ดี ต้นไม้ก็ดี
(วิจารณ์กรมอ้างอิง) เหล่านั้นมันอยู่บนที่ดินโฉนดของนาง ว. ใช่ไหม
(วิจารณ์กรมถาม)

พยาน : ไม่ใช่จ๊ะ (วิจารณ์กรมตอบ) มันอยู่บนโฉนดเลขที่ 60751 อันเดียวกับ
ที่บ้านฉันปลูกอยู่ (วิจารณ์กรมอธิบาย)

นายฝ่ายตรงข้าม : ไม่ใช่ปะป้า (วิจารณ์กรมแย้ง) มันมันโฉนดของนาง ว. ของบ้านะ
มันเลขที่ 60750 (วิจารณ์กรมอธิบาย)

สภาหอการค้า
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คดีบุกรุก)

5.3.5.10. **วิจารณ์กรมเตือน** ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าข้อความที่นายฝ่ายตรงข้ามได้ถามแก่พยานในขณะนั้นเป็นข้อมูลที่นอกเหนือจากประเด็นของคดีพิพาทเพื่อให้หนายดังกล่าวหยุดถามคำถามที่นอกประเด็นต่อไป ดังตัวอย่าง (65) – (66) ต่อไปนี้

- (65) **ทนายฝ่ายตรงข้าม :** วิธีการพกโทรศัพท์มือถือของพยานเป็นยังไง (ว้จันกรรรมถาถม)
พยาน : พกใส่ซองคร้บ (ว้จันกรรรมถอบ)
ทนายฝ่ายตรงข้าม : ซองนั้นมันเป็นแบบของผู้หญิงไม่ใช่หรือ (ว้จันกรรรมถาถม)
ผู้พิพากษา : ศาลว่าเรื่องซองโทรศัพท์เนี่ยมันไกลเกินไประ (ว้จันกรรรมถอบ)
 (คตียาเสพตติ)
- (66) **ทนายฝ่ายตรงข้าม :** พยานคือบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีหมายเลขดำที่135 ไซ้มี๊
 (ว้จันกรรรมถาถม)
ผู้พิพากษา : ไกลไปรีเปล่าทนาย (ว้จันกรรรมถอบ)
 (คตียิงทรรพ์)

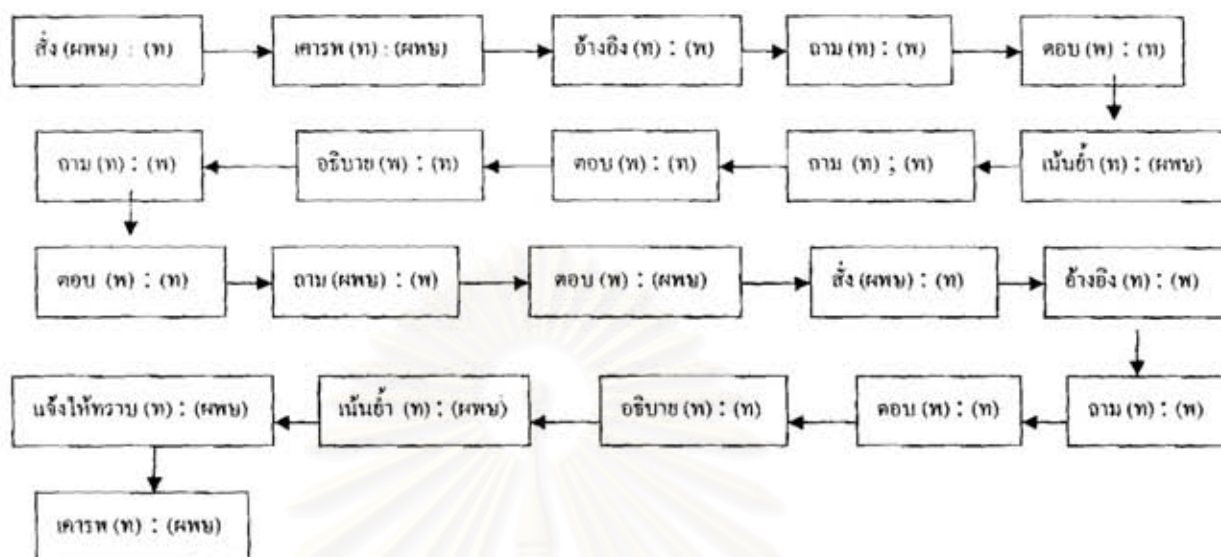
5.3.5.11. **ว้จันกรรรมคตบท** ใช้โดยทนายฝ่ายตรงข้าม เมื่อทนายดังกล่าวเห็นว่าสิ่งที่พยานกำลังกล่าวเป็นเรื่องที่นอกประเด็นของคดีพิพาท ดังตัวอย่าง (67) ต่อไปนี้

- (67) **ทนายฝ่ายตรงข้าม :** พยานมีเรื่องพิพาทเป็นเรื่องที่ติดกับพี่น้องหลายคนไซ้มี๊ (ว้จันกรรรมถาถม)
พยาน : กีนาย ว. นี้แหละคร้บ (ว้จันกรรรมถอบ) จนผมเดือดร้อน ผมถึงได้เขียนจดหมายถึงท่านนายกณะ เล่ารายละเอียดให้ท่านฟัง(ว้จันกรรรมอธิบาย)
ทนายฝ่ายตรงข้าม : เอาละ ๆ (ว้จันกรรรมคตบท) หมดคำถามคร้บท่าน (ว้จันกรรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำท่าคำนับ (ว้จันกรรรมแสดงควาถการพ - อว้จันภาษา)
 (คตียางเพลิ่งเภาทรรพ์)

5.3.6. เหตุการณ์สื่อสารการถามติง

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการถามติงพบว่า ว้จันกรรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว มีดังนี้ **สั่ง แสดงควาถการพ อ้างอิง ถาถม ถอบ อธิบาย เน้นย้ำ และแจ้งให้ทราบ** ซึ่งมีโครงสร้างลำดับว้จันกรรรมดังแผนภูมิ 5.6 ต่อไปนี้

แผนภูมิ 5.6. โครงสร้างลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการถามตง

แผนภูมิลำดับวัจนกรรม 5.6 แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์สื่อสารการถามตงเริ่มต้นขึ้นด้วย วัจนกรรมสั่งใช้โดยผู้พิพากษาต่อทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ตามด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพซึ่งทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้กับผู้พิพากษา วัจนกรรมอ้างอิงเพื่ออ้างข้อมูลที่พยานได้กล่าวไว้ในการถามค้าน หรือข้อมูลซึ่งเป็นเอกสารต่างๆที่ทนายมีอยู่เพื่อนำเข้าสู่การถาม โดยการให้ วัจนกรรมถามของทนายกับพยานตามลำดับดังแสดงให้เห็นด้วยลูกศรทางเดียวในแผนภูมิข้างต้น ตามด้วยวัจนกรรมตอบของพยานซึ่งใช้กับทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ วัจนกรรมเน้นย้ำของทนาย ดังกล่าวเพื่อย้ำคำตอบของพยานเพื่อให้ข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้นต่อผู้พิพากษา และวัจนกรรมถามของทนาย ดังกล่าวใช้กับพยานตามลำดับ ต่อด้วยวัจนกรรมตอบ และอธิบายของพยานซึ่งใช้ในการตอบคำถาม และอธิบายหรือขยายความเหตุผลของคำตอบแก่ทนายดังกล่าว และอาจต่อด้วยวัจนกรรมถามที่ใช้ โดยผู้พิพากษาต่อพยานในกรณีที่ผู้พิพากษาต้องการข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และวัจนกรรมตอบของ พยานที่ใช้กับผู้พิพากษตามลำดับ ตามด้วยวัจนกรรมสั่งของผู้พิพากษาต่อทนายดังกล่าวเพื่อหยุด การถามคำถามพยานชั่วคราวเมื่อผู้พิพากษาต้องการบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบข้างต้นลง แลบบันทึกเสียงและเมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายถามคำถามแก่พยานต่อไปตามลำดับ ต่อด้วย วัจนกรรมอ้างอิงของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความซึ่งใช้กับพยาน ต่อด้วยวัจนกรรมถามของ ทนายซึ่งใช้กับพยาน ตามด้วยวัจนกรรมตอบ และวัจนกรรมอธิบายของพยานซึ่งใช้เพื่อตอบคำถาม และขยายความคำตอบแก่ทนายดังกล่าว ต่อด้วยวัจนกรรมเน้นย้ำของทนายซึ่งใช้ต่อผู้พิพากษา ตาม ด้วยการให้วัจนกรรมแจ้งให้ทราบของทนายแก่ผู้พิพากษา และจบลงด้วยการใช้วัจนกรรมแสดงความ

เคารพของนายดังกล่าวต่อผู้พิพากษา ซึ่งวัจนกรรมต่างๆดังกล่าวอาจเกิดขึ้นสลับกันได้โดยการเกิดขึ้นก่อนหรือหลังขึ้นอยู่กับการแสดงเจตนาของผู้พูดว่า ผู้พูดต้องการแสดงเจตนาใดในขณะนั้น เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารซักถาม และเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านข้างต้น

การปรากฏของวัจนกรรมข้างต้นมีรายละเอียดดังนี้

5.3.6.1. **วัจนกรรมสั่ง** ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มการถามคำถามในการตั้ง หยุดการถามคำถามแก่พยานชั่วคราวเพื่อบันทึกใจความสำคัญของการถามตอบลงแถบบันทึกเสียง และถามคำถามแก่พยานต่อไปหลังจากที่ผู้พิพากษาได้สั่งให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหยุดการถามชั่วคราว ซึ่งการใช้วัจนกรรมสั่งเมื่อผู้พิพากษาต้องการให้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเริ่มการถามคำถามตังนั้น จะมีการแสดงออกโดยการที่ผู้พิพากษานำบันทึกเสียงประโยคว่า “นายโจทก์/จำเลยถามตั้ง” ลงแถบบันทึกเสียง ดังตัวอย่าง (68) – (69) ต่อไปนี้

- (68) ผู้พิพากษา : นายโจทก์ถามตั้ง (วัจนกรรมสั่ง)
 ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ทำท่าคำนับ(วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)
 (คดีพยายามฆ่า)
- (69) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : แล้วพยานเอาชื่อจำเลยที่ 1 มาใส่ไว้เมื่อวันที่
 เท่าไหร่ล่ะ (วัจนกรรมถาม)
 พยาน : เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม ปี 2520 ค่ะ (วัจนกรรมตอบ)
 ผู้พิพากษา : พอก่อน (วัจนกรรมสั่ง)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้พิพากษา

: (ย่อหน้า สาเหตุที่นางสาว อ. ได้ออนที่ดิน
จำนวน 50 ส่วนให้ข้าพเจ้าเนื่องจากนาง น.
แม่สามีของข้าพเจ้าได้ขายที่ดินจำนวนดัง
กล่าวให้กับข้าพเจ้าพรรคและได้ทำพินัย
กรรมมอบอำนาจให้นางสาว อ. เป็นผู้ดำเนินการ
ในการโอนที่ดินจำนวนดังกล่าวให้
ข้าพเจ้าแทน)

บันทึก
เสียง
แบบบันทึก

ต่อเลย (วินิจฉัยสั่ง)

(คดีบุกรุก)

5.3.6.2. **วินิจฉัยแสดงความเคารพ** ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และ
เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ หลังจากผู้พิพากษาใช้วินิจฉัยสั่งโดยบันทึกเสียงลงแบบบันทึกเสียงจบ
ประโยคที่ว่า “นายโจทก์/จำเลยถามถึง” เมื่อนายดังกล่าวหรือเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์รับส่งเอกสาร
กับผู้พิพากษา นอกจากนี้ยังพบว่าวินิจฉัยเคารพมักจะตามหลังวินิจฉัยแจ้งให้ทราบ ดังตัวอย่าง
(70) – (71) ต่อไปนี้

(70) ผู้พิพากษา

: นายโจทก์ถามถึง (วินิจฉัยสั่ง)

นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ทำท่าคำนับ (วินิจฉัยแสดงความเคารพ
- อวินิจฉัยภาษา)

(คดีพยายามฆ่า)

(71) ผู้พิพากษา

: นายโจทก์ถามถึง (วินิจฉัยสั่ง)

นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ไม่มีคำถามครับ (วินิจฉัยแจ้งให้ทราบ)+ ทำท่า
คำนับ (วินิจฉัยแสดงความเคารพ - อวินิจฉัยภาษา)

(คดีข่มขืนกระทำชำเรา)

5.3.6.3. **วินิจฉัยอ้างอิง** ใช้โดยนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ก่อนที่นายดังกล่าว
ต้องการถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ตนได้อ้างอิงดังกล่าวแก่พยาน ดังตัวอย่าง (72)-(73) ต่อไปนี้

- (72) " พยานครับที่พยานบอกว่านางสาวอานวยได้โอนที่ดิน 50 ส่วนให้กับพยานนะนะ (วจนกรรมอ้างอิง) ทำไมเค้าถึงได้โอนให้กับพยานล่ะ(วจนกรรมถาม)"

(คดีบุกรุก)

- (73) " พยานครับที่พยานได้ไปสอบถามจำเลยในคดีนี้ ที่จำเลยบอกว่าสาเหตุที่ยังผู้เสียหายเนื่องจากผู้เสียหายมีอาวุธปืน (วจนกรรมอ้างอิง) แล้วจำเลยได้บอกพยานรีเปลว่าอาวุธปืนที่ผู้เสียหายใช้มีลักษณะอย่างไร (วจนกรรมถาม)"

(คดีพยายามฆ่า)

5.3.6.4. วจนกรรมถาม ใช้โดยทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาและทนายดังกล่าวต้องการทราบข้อมูลซึ่งเป็นรายละเอียดของคดีพิพาทจากพยาน และเมื่อผู้พิพากษาต้องการทราบข้อมูลจากทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ดังตัวอย่าง (74) – (75) ต่อไปนี้

- (74) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : แล้วพยานเอาชื่อจำเลยที่ 1 มาใส่ไว้เมื่อวันที่เท่าไรล่ะ (วจนกรรมถาม)

พยาน : เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม ปี 2520 ค่ะ (วจนกรรมตอบ)

(คดีบุกรุก)

- (75) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พยานครับที่พยานได้ไปสอบถามจำเลยในคดีนี้ ที่จำเลยบอกว่าสาเหตุที่ยังผู้เสียหายเนื่องจากผู้เสียหายมีอาวุธปืน (วจนกรรมอ้างอิง) แล้วจำเลยได้บอกพยานรีเปลว่าอาวุธปืนที่ผู้เสียหายใช้มีลักษณะอย่างไร (วจนกรรมถาม)

พยาน : ไม่ได้บอกครับ (วจนกรรมตอบ)

ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ผู้เสียหายไม่ได้บอก (วจนกรรมเน้นย้ำ)

(คดีพยายามฆ่า)

5.3.6.5. **วจนกรรมตอบ** ใช้โดยพยาน และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อพยานตอบคำถามของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความหรือผู้พิพากษา และเมื่อทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความตอบคำถามผู้พิพากษา ดังตัวอย่าง (76) – (77) ต่อไปนี้

- (76) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ทำไมที่ดินเลขที่ 60751 ที่พยานครอบครองถึงมีชื่อ
พยาน : ตอนนั้นฉันกลัวลูกฉันไม่มีที่อยู่ ก็เลยเอาชื่อ
ลูกชายมาใส่ไว้จะ(วจนกรรมตอบ) เพราะฉัน
กับสามีไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน แล้วสามีฉันมี
เมียหลายคนแล้วก็มีลูกกัน ฉันก็เลยกลัวลูกเลี้ยง
มาแย่งลูกฉันจะ (วจนกรรมอธิบาย)
(คดีบุกรุก)
- (77) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พยานครับที่พยานได้ไปสอบถามจำเลยในคดีนี้
ที่จำเลยบอกว่าสาเหตุที่ยังผู้เสียหายเนื่องจาก
ผู้เสียหายมีอาวุธปืน(วจนกรรมอ้างอิง)แล้วจำเลย
ได้บอกพยานรีเปล่าว่าอาวุธปืนที่ผู้เสียหายใช้
มีลักษณะอย่างไร (วจนกรรมถาม)
พยาน : ไม่ได้บอกครับ (วจนกรรมตอบ)
ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ผู้เสียหายไม่ได้บอก (วจนกรรมเน้นย้ำ)
(คดีพยายามฆ่า)

5.3.6.6. **วจนกรรมอธิบาย** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการอธิบาย หรือขยายความเหตุผลของคำตอบที่ได้ตอบแก่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และขยายความสาเหตุของเรื่องราวที่ตนได้เล่าให้ผู้พิพากษาฟัง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลที่ได้กล่าว ดังตัวอย่าง (78) – (79) ต่อไปนี้

- (78) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : พยานได้สอบถามผู้เสียหายมัยว่าทำไมไม่มาแจ้งความในวันเกิดเหตุ (วจนกรรมถาม)

พยาน : ตามครับ (วจนกรรมตอบ) เค้าบอกว่าเห็นเป็นญาติกันเลยคุยกันก่อน แต่ตกลงกันไม่ได้เค้าก็เลยมาแจ้งความ (วจนกรรมอธิบาย)

(คดีพยายามฆ่า)

(79) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ที่พยานบอกว่านางสาวอำนาจได้ออนที่ดิน 50 ส่วนให้กับพยานนะนะ (วจนกรรมอ้างอิง) ทำไมเค้าถึงได้ออนให้กับพยานล่ะ (วจนกรรมถาม)

พยาน : ตอนนั้นนาง น. แม่ของสามีฉันนะเขาขายให้ฉัน (วจนกรรมตอบ) คือฉันขายหมูแล้วเอาเงินไปให้เขา แต่ชื่อมันยังอยู่ในโฉนดใบใหญ่เขาก็เลยทำพินัยกรรมให้นางสาว อ. จัดการแทน (วจนกรรมอธิบาย)

(คดีบุกรุก)

5.3.6.7. วจนกรรมเน้นย้ำ ใช้โดยทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ เมื่อทนายดังกล่าวได้ทวนคำตอบของพยานซึ่งได้ตอบคำถามแก่ตนไว้ตอนต้น เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ผู้พิพากษาได้รับทราบข้อมูลที่พยานได้กล่าวซึ่งเป็นประโยชน์แก่รูปคดีอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง (80) – (81) ต่อไปนี้

(80) ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ทำไมที่ดินเลขที่ 60751 ที่พยานครอบครองถึงมีชื่อจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของ(วจนกรรมถาม)

พยาน : ตอนนั้นฉันกลัวลูกฉันไม่มีที่อยู่ ก็เลยเอาชื่อลูกชายมาใส่ไว้จะ(วจนกรรมตอบ)เพราะฉันกับสามีไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน แล้วสามีฉันมีเมียหลายคนแล้วก็มีลูกกัน ฉันก็เลยกลัวลูกเลี้ยงมาแย่งลูกฉันจะ (วจนกรรมอธิบาย)

ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : กลัวลูกเลี้ยงมาแย่ง (วจนกรรมเน้นย้ำ) แล้วพยานเอาชื่อจำเลยที่ 1 มาใส่ไว้เมื่อวันที่เท่าไรล่ะ (วจนกรรมถาม)

พยาน : เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม ปี 2520 ค่ะ (วจนกรรมตอบ)

(คดีบุกรุก)

- (81) **นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ :** พยานครับที่พยานได้ไปสอบถามจำเลยในคดีนี้
ที่จำเลยบอกว่าสาเหตุที่ยังผู้เสียหายเนื่องจาก
ผู้เสียหายมีอาวุธปืน(วัจนกรรมอ้างอิง)แล้วจำเลย
ได้บอกพยานรีเปลว่าอาวุธปืนที่ผู้เสียหายใช้
มีลักษณะอย่างไร (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ไม่ได้บอกครับ (วัจนกรรมตอบ)

นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ผู้เสียหายไม่ได้บอก (วัจนกรรมเน้นย้ำ)

(คดีพยายามฆ่า)

5.3.6.8. **วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ** ใช้โดยนายฝ่ายที่พยานเข้าเบิกความ เมื่อพยานดังกล่าว
ต้องการแจ้งข้อมูลแก่ผู้พิพากษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่การแจ้งต่อผู้พิพากษาเมื่อไม่มีคำถามที่จะถาม
พยานต่อไป หรือไม่มีพยานที่จะนำมาเบิกความอีกต่อไป ซึ่งวัจนกรรมการแจ้งให้ทราบมักจะตาม
ด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพ ดังตัวอย่าง (82) – (83) ต่อไปนี้

- (82) **นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ :** พยานครับที่พยานได้ไปสอบถามจำเลยในคดีนี้
ที่จำเลยบอกว่าสาเหตุที่ยังผู้เสียหาย เนื่องจาก
ผู้เสียหายมีอาวุธปืน(วัจนกรรมอ้างอิง) แล้ว
จำเลยได้บอกพยานรีเปลว่าอาวุธปืนที่ผู้เสียหาย
ใช้มีลักษณะอย่างไร (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ไม่ได้บอกครับ (วัจนกรรมตอบ)

นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : หหมดคำถามครับ (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ)

+ ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ

- อวัจนภาษา)

(คดีพยายามฆ่า)

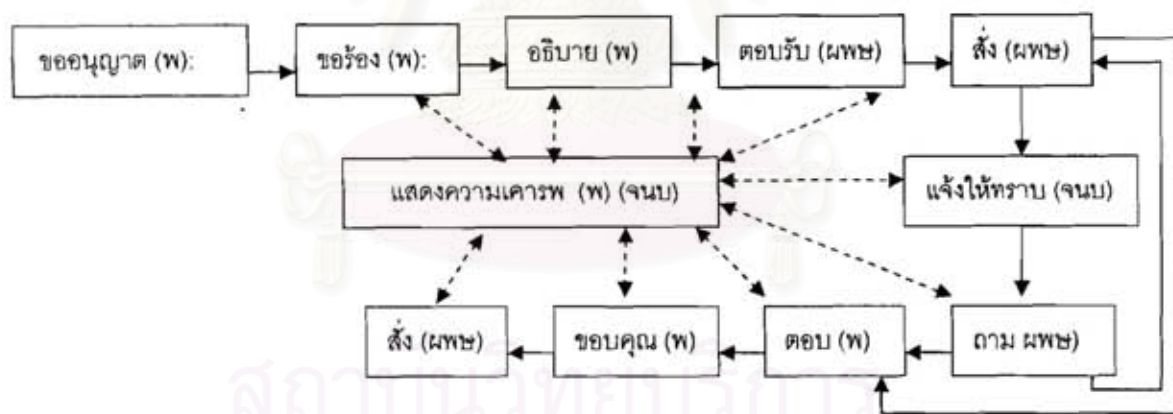
- (83) ผู้พิพากษา : นายจำเลยถามถึง (วินิจฉัยเรื่องสั่ง)
 นายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ : ไม่มีคำถามครับ (วินิจฉัยเรื่องแจ้งให้ทราบ)
 + ทำท่าคำนับ (วินิจฉัยเรื่องแสดงความเคารพ
 - อัจฉริยะ)
 หมดพยานครับ (วินิจฉัยเรื่องแจ้งให้ทราบ)
 + ทำท่าคำนับ (วินิจฉัยเรื่องแสดงความเคารพ
 - อัจฉริยะ)

(คดีชิงทรัพย์)

5.3.7. เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความพบว่าวัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ ขออนุญาต แสดงความเคารพ ขอร้อง อธิบาย ตอบรับ สั่ง แจ้งให้ทราบ ถาม ตอบ และขอบคุณ ซึ่งมีโครงสร้างลำดับวัจนกรรมดังนี้

แผนภูมิ 5.7. โครงสร้างลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ

แผนภูมิ 5.5 แสดงให้เห็นว่าลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ เริ่มต้นด้วยวัจนกรรมขออนุญาต ตามด้วยวัจนกรรมขอร้องและอธิบายของพยานเพื่อให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้ตนฟัง ตามด้วยการใช้วัจนกรรมตอบรับโดยผู้พิพากษาเพื่อตอบรับการขอร้อง และการใช้วัจนกรรมสั่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์นำเอกสารคำเบิกความมาให้ตนของผู้พิพากษา ตามด้วยวัจนกรรมแจ้งให้ทราบ และแสดงความเคารพโดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์เมื่อได้มอบเอกสาร

ดังกล่าวแก่ผู้พิพากษา ตามด้วยวัจนกรรมสั่งเพื่อให้พยานฟังคำเบิกความ และวัจนกรรมถามโดยผู้พิพากษาหลังจากอ่านคำเบิกความจบลงตามลำดับดังที่แสดงด้วยลูกศรทางเดียวในแผนภูมิข้างต้น หลังจากนั้นพยานทำวัจนกรรมตอบ และวัจนกรรมขอบคุณแก่ผู้พิพากษา และจบลงด้วยการใช้วัจนกรรมสั่งของผู้พิพากษาเพื่อให้พยานนั่งลงเป็นวัจนกรรมลำดับสุดท้าย ในระหว่างการทำวัจนกรรมต่างๆดังกล่าวในข้างต้นตามลำดับนั้น พยานได้ทำวัจนกรรมแสดงความเคารพควบคู่ไปกับการใช้วัจนกรรมเหล่านั้นตลอดเวลา ซึ่งได้แสดงลำดับวัจนกรรมดังกล่าวด้วยลูกศรเส้นประ 2 ทางในแผนภูมิข้างต้น

การปรากฏของวัจนกรรมดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียดดังนี้

5.3.7.1. **วัจนกรรมขออนุญาต** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการขออนุญาตผู้พิพากษาเพื่อกล่าวข้อความใดๆกับผู้พิพากษา มีการใช้คำว่า "ขออนุญาต" พร้อมกับยกมือขึ้นเพื่อแสดงวัจนกรรมดังกล่าว และทำกริยายืนซึ่งเป็นวัจนกรรมแสดงความเคารพ เนื่องจากมีการกำหนดไว้เป็นข้อปฏิบัติตนในศาลของผู้เข้าฟังการสืบพยานว่า หากผู้ใดต้องการกล่าวข้อความกับผู้พิพากษาคงยืนขึ้น ห้ามนั่งพูด ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 2 มีตัวอย่างดังข้อ (84) ต่อไปนี้

(84) พยาน : **ขออนุญาตครับ (วัจนกรรมขออนุญาต)** ขอให้ศาลอ่านคำเบิกความของผมให้ฟังด้วยครับ (วัจนกรรมขอร้อง) เมื่อมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (วัจนกรรมอธิบาย)

(คดีวางเพลิงเผาทรัพย์)

5.3.7.2. **วัจนกรรมแสดงความเคารพ** ใช้โดยพยาน และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เมื่อพยานกล่าวข้อความกับผู้พิพากษา ขณะที่พยานฟังการอ่านคำเบิกความจากผู้พิพากษา เมื่อพยานขอบคุณผู้พิพากษา และเมื่อเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ส่งเอกสารให้แก่ผู้พิพากษา ดังตัวอย่าง (85) ต่อไปนี้

(85) พยาน : **ขออนุญาตครับ (วัจนกรรมขออนุญาต)** ขอให้ศาลอ่านคำ
 เบิกความของผมให้ฟังด้วยครับ (วัจนกรรมขอร้อง) เมื่อมี
 ข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (วัจนกรรมอธิบาย) } **ทำกริยายืน**
(วัจนกรรม
แสดงความเคารพ
- อวัจนภาษา)

ผู้พิพากษา : **ทำกริยาพยักหน้า (วัจนกรรมตอบรับ- อวัจนภาษา)** เอาคำเบิกความของพยานมาซิ (วัจนกรรมสั่ง)

เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : นี้คะท่าน (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำท่าคำนับ (วัจนกรรม
แสดงความเคารพ- อวัจนภาษา)

ผู้พิพากษา : นาย ส. พึงคำเบิกความของเรานะ (วัจนกรรมสั่ง)

พยาน : ทำกริยายืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)

ผู้พิพากษา : ทำกริยาอ่านคำเบิกความ (ดูคำเบิกความในภาคผนวก 13)

ถูกต้องมั๊ย (วัจนกรรมถาม)

พยาน : ถูกต้องครับ (วัจนกรรมตอบ) ขอขอบคุณครับท่าน
(วัจนกรรมขอบคุณ)+ ทำกริยาไหว้ (วัจนกรรมแสดง
ความเคารพ- อวัจนภาษา) } ทำกริยายืน
(วัจนกรรมแสดงความ
เคารพ - อวัจนภาษา)

ผู้พิพากษา : นั่งลง (วัจนกรรมสั่ง)

5.3.7.3. วัจนกรรมขอร้อง ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้
ตนฟังเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำเบิกความดังกล่าว ดังตัวอย่าง (86) ต่อไปนี้

(86) พยาน : ขออนุญาตครับ (วัจนกรรมขออนุญาต) ขอให้ศาลอ่าน
คำเบิกความของผมให้ฟังด้วยครับ (วัจนกรรมขอร้อง)
เมื่อมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (วัจนกรรมอธิบาย) } ทำกริยายืน
(วัจนกรรมเคารพ
- อวัจนภาษา)

5.3.7.4. วัจนกรรมอธิบาย ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการอธิบายเหตุผลของการที่พยานได้
ขอร้องให้ผู้พิพากษาอ่านคำเบิกความให้ตนฟัง เพื่อเป็นการสนับสนุนการขอร้องดังกล่าว ดังตัวอย่าง
(87) ต่อไปนี้

(87) พยาน : ขออนุญาตครับ (วัจนกรรมขออนุญาต) ขอให้ศาลอ่าน
คำเบิกความของผมให้ฟังด้วยครับ (วัจนกรรมขอร้อง)
เมื่อมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (วัจนกรรมอธิบาย) } ทำกริยายืน
(วัจนกรรมเคารพ
- อวัจนภาษา)

5.3.7.5. วัจนกรรมตอบรับ ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาต้องการตอบรับการขอร้องให้
อ่านคำเบิกความจากพยาน เพื่อตอบรับการขอร้องดังกล่าวของพยาน ดังตัวอย่าง (88) ต่อไปนี้

- (88) พยาน : ขออนุญาตครับ (วัจนกรรมขออนุญาต) ขอให้ศาลอ่านคำ } ทำกริยายืน
 เบิกความของผมให้ฟังด้วยครับ (วัจนกรรมขอร้อง) เมื่อมี } (วัจนกรรมเคารพ
 ข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (วัจนกรรมอธิบาย) } - อวัจนภาษา)
- ผู้พิพากษา : ทำกริยาพยักหน้า (วัจนกรรมตอบรับ- อวัจนภาษา) เอาคำเบิกความของ
 พยานมาสิ(วัจนกรรมสั่ง)

5.3.7.6. วัจนกรรมสั่ง ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์นำ เอกสารที่ได้พิมพ์คำเบิกความของพยานตามที่ได้บันทึกลงแถบบันทึกเสียงไว้มาให้แก่ตน เพื่อที่ตนจะได้อ่านคำเบิกความดังกล่าวให้พยานฟัง เมื่อผู้พิพากษาต้องการให้พยานตั้งใจฟังคำเบิก ความที่ตนกำลังจะอ่านให้พยานฟัง และเมื่อต้องการให้พยานนั่งลง ดังตัวอย่าง (89) ต่อไปนี้

- (89) พยาน : ขออนุญาตครับ (วัจนกรรมขออนุญาต) ขอให้ศาลอ่านคำ } ทำกริยายืน
 เบิกความของผมให้ฟังด้วยครับ (วัจนกรรมขอร้อง) เมื่อมี } (วัจนกรรมแสดง
 ข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขได้ (วัจนกรรมอธิบาย) } ความเคารพ-
 อวัจนภาษา)
- ผู้พิพากษา : ทำกริยาพยักหน้า (วัจนกรรมตอบรับ- อวัจนภาษา) เอาคำเบิกความของ
 พยานมาสิ(วัจนกรรมสั่ง)

เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : นี๋คะท่าน (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดง-
 ความเคารพ- อวัจนภาษา)

ผู้พิพากษา : นาย ส. ฟังคำเบิกความของเรานะ (วัจนกรรมสั่ง)

5.3.7.7. วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ ใช้โดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เมื่อต้องการแจ้งให้ผู้พิพากษา ทราบว่าเอกสารที่ตนมอบให้กับผู้พิพากษาคืออะไร ดังตัวอย่าง (90) ต่อไปนี้

- (90) " นี๋คะท่าน (วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ) + ทำท่าคำนับ (วัจนกรรมแสดงความเคารพ-
 อวัจนภาษา)

5.3.7.8. **วจนกรรมถาม** ใช้โดยผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาต้องการรับทราบข้อมูลจากพยาน ว่าคำเบิกความที่ตนได้อ่านให้พยานฟังนั้นถูกต้องหรือไม่ ดังตัวอย่าง (91) ต่อไปนี้

(91) “ ถูกต้องมั๊ย (วจนกรรมถาม)”

5.3.7.9. **วจนกรรมตอบ** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการตอบคำถามแก่ผู้พิพากษา เกิดขึ้นพร้อมกับกริยายืน ซึ่งเป็นวจนกรรมแสดงความเคารพ ดังตัวอย่าง (92) ต่อไปนี้

(92)	“ ถูกต้องครับ (วจนกรรมตอบ) ขอขอบคุณครับท่าน (วจนกรรมขอบคุณ)+ ทำกริยาไหว้ (วจนกรรมเคารพ) - อัจฉนภาษา)”	}	ทำกริยายืน (วจนกรรมแสดงความเคารพ) - อัจฉนภาษา)
------	---	---	--

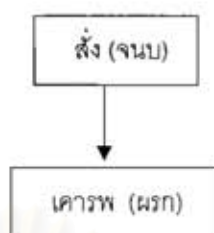
5.3.7.10. **วจนกรรมขอบคุณ** ใช้โดยพยาน เมื่อพยานต้องการขอบคุณผู้พิพากษาที่ได้อ่านคำเบิกความให้ตนฟังตามที่ตนได้ขอร้อง ปรากฏขึ้นพร้อมกับการไหว้ และกริยายืนซึ่งเป็นวจนกรรมเคารพ ดังตัวอย่าง (93) ต่อไปนี้

(93)	“ ถูกต้องครับ (วจนกรรมตอบ) ขอขอบคุณครับท่าน (วจนกรรมขอบคุณ)+ ทำกริยาไหว้ (วจนกรรมเคารพ) - อัจฉนภาษา)”	}	ทำกริยายืน (วจนกรรมแสดงความเคารพ) - อัจฉนภาษา)
------	---	---	--

5.3.8. เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานพบว่า วจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าว ได้แก่ **วจนกรรมสั่ง** และ**วจนกรรมแสดงความเคารพ** ซึ่งมีโครงสร้างลำดับวจนกรรมดังนี้

แผนภูมิ 5.8. โครงสร้างลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

แผนภูมิลำดับวัจนกรรม 5.6 แสดงให้เห็นว่าลำดับวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานเริ่มขึ้นด้วยวัจนกรรมสั่งโดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และจบลงด้วยวัจนกรรมแสดงความเคารพใช้โดยผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนซึ่งแผนภูมิดังกล่าวแสดงลำดับวัจนกรรมที่เกิดขึ้นด้วยลูกศรทางเดียว

5.3.8.1. **วัจนกรรมสั่ง** ใช้โดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เมื่อต้องการสั่งให้ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยืนขึ้นเพื่อทำความเคารพผู้พิพากษา ซึ่งลุกขึ้นเพื่อเดินออกจากห้องพิจารณาคดี ดังตัวอย่าง(94) – (95) ต่อไปนี้

(94) **เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : ยืนขึ้นค่ะ (วัจนกรรมสั่ง)**

ผู้ร่วมเหตุการณ์ : ทำกริยายืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)

(คดีชิงทรัพย์)

(95) **เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : ทุกคนยืนค่ะ (วัจนกรรมสั่ง)**

ผู้ร่วมเหตุการณ์ : ทำกริยายืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)

(คดีพยายามฆ่า)

5.3.8.2. **วัจนกรรมแสดงความเคารพ** ใช้โดยผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคน เมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยืนขึ้นเพื่อทำความเคารพต่อผู้พิพากษา ดังตัวอย่าง (96) – (97) ต่อไปนี้

(96) **เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : ยืนค่ะ (วัจนกรรมสั่ง)**

ผู้ร่วมเหตุการณ์ : ทำกริยายืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)

(คดีบุกรุก)

(97) เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ : ทุกคนยืนขึ้นค่ะ (วัจนกรรมสั่ง)

ผู้ร่วมเหตุการณ์ : ทำกริยายืน (วัจนกรรมแสดงความเคารพ - อวัจนภาษา)

(คติวางเพลิงเมทรรพ์)

5.4. สรุป

จากการนำเสนอผลการวิเคราะห์วัจนกรรมจำนวน 17 วัจนกรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปการปรากฏของการใช้วัจนกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์ในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา โดยแสดงดังตาราง 5.1 และ 5.2 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 5.1 แสดงการใช้วัจนกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์ของสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย"

ผู้ร่วม เหตุการณ์ วัจนกรรม	ฝ่ายถามตอบ				ฝ่ายผู้ฟัง				
	พยาน	ผู้ พิพากษา เจ้าของ คดี	ทนาย ฝ่ายที่นำ พยาน เข้าเบิก ความ	ทนาย ฝ่าย ตรงข้าม	ผู้ พิพากษา ที่ปรึกษา	เจ้าหน้าที่ หน้าบัลลังก์	เจ้าหน้าที่ ราชทัณฑ์	จำเลย	ผู้เข้าฟัง การ สืบพยาน
1. แจ้งให้ทราบ	X		X	X		X			
2. เล่าความ	X								
3. อธิบาย	X								
4. ตอบ	X		X	X					
5. ตอบรับ		X							
6. อ้างอิง			X	X					
7. เน้นย้ำ			X	X					
8. ตัดบท			X	X					
9. ขออนุญาต	X								
10. ขอร้อง	X								
11. ถาม		X	X	X					
12. สั่ง		X	X			X			
13. สอบถาม	X								
14. ขอบคุณ	X								
15. แสดงความ เคารพ	X		X	X		X	X	X	X
16. แย้ง				X					
17. เตือน		X							

จากตาราง 5.1 ข้างต้นซึ่งแสดงการใช้วัจนกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์ในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาโดยใช้เครื่องหมายกากบาทเป็นสัญลักษณ์แสดงการใช้วัจนกรรม แสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ 8 บุคคลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายถามตอบ และฝ่ายผู้ฟังมีการใช้วัจนกรรมต่างๆ ทั้ง 17 วัจนกรรมดังต่อไปนี้

ฝ่ายตามตอบได้แก่ พยาน ผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้ามมีการใช้วัจนกรรมต่างๆดังนี้ พยานมีการใช้วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ อธิบาย เล่าความ ตอบ ขออนุญาต ขอร้อง สาบาน ขอคุณ และแสดงความเคารพ ผู้พิพากษาใช้วัจนกรรมตอบรับ ถาม สั่ง และเตือน ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความใช้วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ ตอบ อ้างอิง เน้นย้ำ ตัดบท ถาม สั่ง และแสดงความเคารพ และทนายฝ่ายตรงข้ามมีการใช้วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ ตอบ อ้างอิง เน้นย้ำ ตัดบท ถาม แสดงความเคารพ และแย้ง

ส่วนฝ่ายผู้ฟังซึ่งได้แก่ ผู้พิพากษาที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จำเลย และผู้เข้าฟังการสืบพยาน จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีเพียงเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ที่ใช้วัจนกรรมแจ้งให้ทราบ สั่ง และแสดงความเคารพ ส่วนผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เหลือยกเว้นผู้พิพากษาที่ปรึกษามีการใช้วัจนกรรมแสดงความเคารพเพียงวัจนกรรมเดียวเท่านั้น ส่วนผู้พิพากษาที่ปรึกษาไม่ใช้วัจนกรรมใดๆ เนื่องจากจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้พิพากษาดังกล่าวจะนั่งฟังการสืบพยานอย่างสงบเท่านั้น และไม่กล่าวข้อความใดๆระหว่างการสืบพยาน

จากการแสดงการใช้วัจนกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นได้ว่าวัจนกรรมทั้ง 17 วัจนกรรมนั้นถูกใช้โดยผู้ร่วมเหตุการณ์ซึ่งมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป (ดูหน้าที่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ ใน 4.2) ดังจะเห็นได้จากวัจนกรรมแสดงความเคารพซึ่งถูกใช้โดยผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนยกเว้น ผู้พิพากษาเจ้าของคดี และผู้พิพากษาที่ปรึกษา เนื่องจากผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดีมีหน้าที่ปฏิบัติตามตามธรรมเนียมปฏิบัติและกฎระเบียบในการปฏิบัติตนในศาล กล่าวคือให้ผู้อยู่ในห้องพิจารณาต้องทำความเคารพผู้พิพากษาดังที่เคยกกล่าวไว้แล้วในบทที่ 4 ส่วนวัจนกรรมสั่งนั้นถูกใช้โดย ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ และผู้พิพากษาเจ้าของคดีเท่านั้น เนื่องจาก เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยภายในห้องพิจารณาคดีเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบของศาล เช่น สั่งให้ผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดียืนทำความเคารพเมื่อผู้พิพากษาเข้าและออกจากห้องพิจารณาคดี ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความมีหน้าที่ควบคุมดูแลความประพฤติของพยานที่ตนนำมาเบิกความในระหว่างที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีให้เป็นไปตามกฎระเบียบในการสืบพยาน เช่น สั่งให้พยานเล่าเรื่องราวที่รับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นคดีพิพาทให้ผู้พิพากษาฟัง เป็นต้น และผู้พิพากษามีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตนของผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดีในระหว่างการสืบพยาน เช่น สั่งให้พยานหยุดกล่าวข้อความซึ่งนอกเหนือจากประเด็นของคดี เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นว่ามีเพียงผู้พิพากษาเจ้าของคดีเท่านั้นที่ใช้วัจนกรรมเตือน เนื่องจากจากหน้าที่ของผู้พิพากษาในการควบคุมการถามตอบของทนายและพยาน ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นทำให้ผู้พิพากษาใช้วัจนกรรมเตือนดังกล่าวเพื่อเตือนทนายให้หยุดถามคำถามที่นอกเหนือจากประเด็นของคดี เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่าคำถามของทนายดังกล่าวอยู่นอกเหนือประเด็น

ของคดี และจากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าวัจนกรรมแย้งถูกใช้โดยนายฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น เนื่องจากนายดังกล่าวมีหน้าที่ตามคำพยานเพื่อประโยชน์แก่รูปคดีฝ่ายตน ดังนั้นนายดังกล่าวจึงใช้วัจนกรรมแย้งต่อพยานในการลดความน่าเชื่อถือของพยานตามหน้าที่ของนายดังที่กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากนี้จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จำเลย และผู้เข้าฟังการสืบพยานไม่ใช่วัจนกรรมอื่นที่นอกเหนือจากวัจนกรรมแสดงความเคารพ เนื่องจากผู้ร่วมเหตุการณ์บุคคลต่างๆดังกล่าวมีหน้าที่ต้องนั่งฟังการสืบพยานด้วยความสงบตามที่กฎการปฏิบัติตนในศาลดังกล่าวข้างต้น

ต่อไปผู้วิจัยจะสรุปการปรากฏของวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา โดยจะแสดงดังตาราง 5.2 ต่อไปนี้

ตาราง 5.2 แสดงการปรากฏของวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา

เหตุการณ์สื่อสาร วัจนกรรม	1. การเปิดการสืบพยาน	2. การสอบถามตน	3. การถามข้อมูลส่วนตัวพยาน	4. การซักถาม	5. การถามค้าน	6. การถามตึง	7. การอ่านคำเบิกความ	8. การปิดการสืบพยาน
1. แจ้งให้ทราบ				X	X		X	
2. เล่าความ				X				
3. อธิบาย				X	X	X	X	
4. ตอบ			X	X	X	X	X	
5. ตอบรับ							X	
6. อ้างอิง				X	X	X		
7. เน้นย้ำ				X	X	X		
8. ตัดบท				X	X			
9. ขออนุญาต							X	
10. ขอร้อง							X	
11. ถาม			X	X	X	X	X	
12. ตั้ง	X	X		X	X	X	X	X
13. สอบถาม		X						
14. ขอบคุณ							X	
15. แสดงความเคารพ	X	X	X	X	X	X	X	X
16. แย้ง					X			
17. เคือน				X	X			

จากตาราง 5.2 ข้างต้นแสดงการปรากฏของวจนกรรม 17 วจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ของสถานการณ์การสืบพยานคดีอาญาโดยใช้เครื่องหมายกากบาทเป็นสัญลักษณ์แสดงการปรากฏดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า วจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยานได้แก่ *สั่ง* และ *แสดงความเคารพ* เหตุการณ์สื่อสารการสอบถามตนมีการใช้ *วจนกรรมสั่ง* *สอบถาม* และ *แสดงความเคารพ* ส่วนเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยานวจนกรรมที่ปรากฏได้แก่ *ตอบ* *ถาม* และ *แสดงความเคารพ* ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามปรากฏการใช้ *วจนกรรมแจ้งให้ทราบ* *เล่าความอธิบาย* *ตอบ* *อ้างอิง* *เน้นย้ำ* *ตัดบท* *ถาม* *สั่ง* *แสดงความเคารพ* และ *เตือน* วจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านได้แก่ *แจ้งให้ทราบ* *อธิบาย* *ตอบ* *อ้างอิง* *เน้นย้ำ* *ตัดบท* *ถาม* *สั่ง* *แสดงความเคารพ* *แย้ง* และ *เตือน* ส่วนเหตุการณ์สื่อสารการถามตั้งปรากฏ *วจนกรรมอธิบาย* *ตอบ* *อ้างอิง* *เน้นย้ำ* *ถาม* *สั่ง* และ *แสดงความเคารพ* เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความปรากฏการใช้ *วจนกรรมแจ้งให้ทราบ* *อธิบาย* *ตอบ* *ตอบรับ* *ขออนุญาต* *ขอร้อง* *ถาม* *สั่ง* *ขอบคุณ* และ *แสดงความเคารพ* และ วจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยานได้แก่ *สั่ง* และ *แสดงความเคารพ*

จากตารางแสดงการปรากฏของวจนกรรมข้างต้นจะเห็นว่า มีวจนกรรมบางวจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารเพียง 1 เหตุการณ์ ได้แก่ *วจนกรรมเล่าความ* ปรากฏเพียงในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม *วจนกรรมสอบถาม* ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการสอบถามตน *วจนกรรมตอบรับ* *ขออนุญาต* *ขอร้อง* และ *ขอบคุณ* มีการปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความเท่านั้น ซึ่งการปรากฏของวจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารเพียงเหตุการณ์เดียวดังกล่าวข้างต้นเป็นการย้ำแนวทางในการวิเคราะห์วจนกรรมของผู้วิจัยที่ได้ใช้เจตนาของผู้กล่าวด้วยเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วจนกรรม เนื่องจากเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์มีเจตนาจะทำสิ่งใดในเหตุการณ์สื่อสาร ผู้ร่วมเหตุการณ์ก็จะแสดงเจตนา นั้นออกมาด้วยการใช้วจนกรรมเหล่านั้น

นอกจากนี้ จะเห็นว่า *วจนกรรมแสดงความเคารพ* ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์ ซึ่งการปรากฏดังกล่าวเป็นการย้ำเตือนการตีความบรรทัดฐานของผู้วิจัยในบทที่ 4 ที่ว่าคนในสังคมไทยให้ ความเคารพต่อสถาบันศาลซึ่งเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ที่มีผู้พิพากษาเป็นตัวแทนในการทำหน้าที่พิจารณา พิพากษาคดีเป็นอย่างสูงด้วยการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบแบบในการมาศาลอย่างเคร่งครัดได้เป็น อย่างดี เนื่องจากการทำความเคารพจัดเป็นสิ่งที่ควรกระทำข้อหนึ่งของกฎในการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ใน ศาลเช่นกัน

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการสืบพยานคดีอาญาในศาลไทยตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา" ว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารใดบ้าง และเพื่อพรรณานองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารเหล่านั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการสืบพยานจากศาลจังหวัดนครปฐมจำนวน 6 คดี แบ่งเป็นการสืบพยานโจทก์ 3 คดี และการสืบพยานจำเลย 3 คดี แต่ละคดีมีข้อหาที่แตกต่างกันได้แก่ (1) คดีข่มขืนกระทำชำเรา (2) คดีชิงทรัพย์ (3) คดีวางเพลิงเผาทรัพย์ (4) คดีพยายามฆ่า (5) คดีบุกรุก และ (6) คดียาเสพติด ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 สถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา"

ผู้วิจัยวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาคดี และเป็นขั้นตอนหลังจากการอธิบายคำฟ้องของโจทก์ที่ได้กล่าวหาจำเลยและมาก่อนขั้นตอนการอ่านคำพิพากษา ผู้วิจัยวิเคราะห์สถานการณ์สื่อสารดังกล่าวเพื่อสรุปว่าประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสารอะไรบ้าง ผู้วิจัยใช้วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ในการแยกเหตุการณ์สื่อสารออกจากกัน และผลการวิเคราะห์พบว่าสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา" ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ ตามลำดับดังนี้

- (1) เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน
- (2) เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน
- (3) เหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน
- (4) เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม
- (5) เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน
- (6) เหตุการณ์สื่อสารการถามติง
- (7) เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ
- และ (8) เหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ บทนำของการสืบพยาน เนื้อหาของการสืบพยาน และบทสรุปของการสืบพยาน ซึ่งแสดงดังแผนภูมิ 6.1 ต่อไปนี้

แผนภูมิ 6.1 เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา"

แผนภูมิ 6.1 แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1 บทนำของการสืบพยาน** ประกอบด้วย เหตุการณ์สื่อสารการเปิดการสืบพยาน เหตุการณ์สื่อสารการสาบานตน และเหตุการณ์สื่อสารการถามข้อมูลส่วนตัวพยาน **ส่วนที่ 2 เนื้อหาของการสืบพยาน** ประกอบด้วย เหตุการณ์สื่อสารการซักถาม เหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน และเหตุการณ์สื่อสารการถามติง และ**ส่วนที่ 3 บทสรุปของการสืบพยาน** ประกอบด้วย เหตุการณ์สื่อสารการอ่านคำเบิกความ และเหตุการณ์สื่อสารการปิดการสืบพยาน

6.1.2 เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร"การสืบพยานคดีอาญา"

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์สื่อสารในสถานการณ์สื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญาในศาลไทย" พบว่าเหตุการณ์สื่อสาร 8 เหตุการณ์ อันได้แก่ การเปิดการสืบพยาน การสาบานตน การสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัวพยาน การซักถาม การถามติง การถามค้าน การอ่านคำเบิกความ และ การปิดการสืบพยาน มีลำดับการปรากฏตามการแบ่งเป็น 3 ส่วนของสถานการณ์สื่อสาร กล่าวคือ แบ่งเป็นส่วนบทนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนบทสรุปดังกล่าวไว้ใน 6.1.1.

อีกทั้งพบว่าเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ประการคือ 1) ชนิดของเหตุการณ์ 2) หัวข้อ 3) วัตถุประสงค์ 4) เวลา-สถานที่ 5) ผู้ร่วมเหตุการณ์ 6) รูปแบบการสื่อสาร 7) เนื้อหาการสื่อสาร 8) ลำดับวัจนกรรม 9) กฎการปฏิสัมพันธ์ และ 10) บรรทัดฐานการตีความ และผู้วิจัยพบว่าองค์ประกอบแต่ละด้านมีรายละเอียดแตกต่างกัน ยกเว้นองค์ประกอบด้าน "เวลา-สถานที่" และองค์ประกอบด้าน "ผู้ร่วมเหตุการณ์" เนื่องจากแต่ละเหตุการณ์สื่อสารในการสืบพยานคดีอาญานั้นเกิดขึ้นในสถานที่เดียวกัน คือห้องพิจารณาคดีของศาลจังหวัดนครปฐม ในวันและเวลาราชการ และมีกลุ่มบุคคลกลุ่มเดียวกันในทุกเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ ผู้พิพากษาเจ้าของคดี ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ ทนายฝ่ายตรงข้าม และพยานเป็นฝ่ายถามตอบ ส่วนผู้พิพากษาที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จำเลย และผู้ร่วมฟังการสืบพยานคนอื่นๆ เป็นฝ่ายผู้ฟังซึ่งไม่มีบทบาทในการพูด นอกจากนั้นยังพบว่าองค์ประกอบ 10 อย่างดังกล่าวที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญาดังกล่าว มีทั้งที่มีลักษณะตายตัว และลักษณะเฉพาะตัว ดังนี้

- องค์ประกอบที่มีลักษณะตายตัว ได้แก่ องค์ประกอบด้านรูปแบบการสื่อสาร กฎการปฏิสัมพันธ์ และบรรทัดฐานการตีความ ซึ่งในแต่ละเหตุการณ์สื่อสารมีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ องค์ประกอบด้านรูปแบบการสื่อสาร พบว่าในเหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์ใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ใช้ศัพท์กฎหมาย และใช้ท่าทางประกอบการพูด ด้านกฎการปฏิสัมพันธ์ พบว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนปฏิบัติตนต่อผู้พิพากษาอย่างนอบน้อม มีการสำรวมกริยามารยาท และแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษาในรูปแบบต่างๆ และด้านบรรทัดฐานการตีความ ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้จากการนำข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบด้านกฎการปฏิสัมพันธ์มาตีความว่า เหตุใดผู้ร่วมเหตุการณ์จึงปฏิบัติเช่นนั้น โดยใช้ประเพณีและวัฒนธรรมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยถือปฏิบัติเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตีความบรรทัดฐานได้ว่าคนในสังคมไทยให้ความเคารพต่อสถาบันกฎหมายโดยมองว่าสถาบันกฎหมายเป็นสถาบันที่มีอำนาจ และมีความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากเป็นสถาบันที่เป็นผู้ใช้กฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดและรักษาความยุติธรรมให้กับประชาชน ดังนั้นสังคมไทยจึงให้ความเคารพต่อผู้พิพากษาในเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดีอย่างสูง เนื่องจากผู้พิพากษาเป็นบุคลากรของสถาบันกฎหมายที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง และสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมไทยนับถือให้ความเคารพ และให้เกียรติ ผู้มีตำแหน่งทางราชการสูงและผู้มีฐานะทาง

สังคมสูง ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงในสังคมไทยมีการไว้ตัว เพื่อรักษาลักษณะการเป็นผู้นำด้วยเช่นกัน

- องค์ประกอบที่มีลักษณะเฉพาะตัว ได้แก่ องค์ประกอบด้านชนิดของเหตุการณ์ หัวข้อ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการสื่อสาร และลำดับวัจนกรรม ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวแตกต่างกันออกไปตามแต่ละเหตุการณ์สื่อสารที่ประกอบอยู่ใน 3 ส่วนของสถานการณ์สื่อสาร ตามที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น

6.1.3 วัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา

จากการศึกษาวัจนกรรมในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานคดีอาญา เพื่อวิเคราะห์ว่ามีวัจนกรรมใดบ้างในแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร และวัจนกรรมเหล่านั้นมีการเรียงลำดับอย่างไร โดยผู้วิจัยตีความจากเจตนาที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟังซึ่งแสดงออกโดยรูปภาษา และปริบทที่ปรากฏในข้อมูลนั้นพบว่า มีวัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารต่างๆรวม 17 วัจนกรรม ได้แก่ **สั่ง แสดง ความเคารพ สาบาน อ้างอิง ถาม ตอบ เล่าความ อธิบาย แย้ง เน้นย้ำ เตือน ตักเตือน แจ้งให้ทราบ ขออนุญาต ขอร้อง ตอบรับ และขอบคุณ** โดยวัจนกรรมดังกล่าวมีการเกิดขึ้นสลับกันไปมาขึ้นอยู่กับการแสดงเจตนาของผู้พูดว่าผู้พูดต้องการแสดงเจตนาใดในขณะนั้น และวัจนกรรมที่ปรากฏในเหตุการณ์สื่อสารทุกเหตุการณ์ได้แก่ วัจนกรรมแสดงความเคารพซึ่งผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนใช้วัจนกรรมดังกล่าวเพื่อแสดงความเคารพต่อผู้พิพากษาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งการแสดงวัจนกรรมแสดงความเคารพดังกล่าวของผู้ร่วมเหตุการณ์ต่อผู้พิพากษานั้นเป็นการย้ำเตือนการตีความบรรทัดฐานที่ว่าคนในสังคมไทยมีความเคารพต่อผู้พิพากษาซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันศาลซึ่งเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมายและกำหนดบทลงโทษในการพิจารณาคดีและตัดสินความถูกผิดที่เกิดขึ้นกับคนในสังคมไทยเป็นอย่างสูงได้เป็นอย่างดี

6.2 อภิปรายผล

6.2.1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านรูปแบบการสื่อสารพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้วัจนลีลาหรือ ซึ่งเป็นวิธภาษาที่เป็นกลางที่สุด กล่าวคือไม่เป็นทางการและไม่เป็นกันเองจนเกินไป ในสถานการณ์สื่อสารการสืบพยานซึ่งเป็นสถานการณ์สื่อสารที่มีความเป็นทางการสูง ซึ่งจุดมุ่งหมายของทนายทั้ง 2 ฝ่ายเลือกใช้รูปแบบภาษาเช่นนี้อาจเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องพิจารณาคดี เพื่อให้พยานไม่เครียดไปกับบรรยากาศของห้องพิจารณาคดีที่มีการตกแต่งให้ดูศักดิ์สิทธิ์ และน่าเกรงขาม

6.2.2. การใช้ชื่อวัจนภาษาประเภทระดับเสียงของทนายทั้ง 2 ฝ่าย ที่แสดงออกโดยการเน้นเสียงเมื่อย้ำคำตอบซึ่งพยานได้ตอบแก่ตนนั้น นอกจากจะเพื่อเสริมข้อความของผู้พูดให้ชัดเจนแล้ว อาจมี

จุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มหรือลดความน่าเชื่อถือของพยานได้ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการแสดงออกของทนายฝ่ายใด หากเป็นการแสดงออกของทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ การใช้อวัจนภาษาประเภทระดับเสียงดังกล่าวดังกล่าวอาจเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่คำตอบของพยาน ในขณะที่หากการใช้อวัจนภาษาดังกล่าวเป็นของทนายฝ่ายตรงข้าม จุดมุ่งหมายของการเน้นเสียงดังกล่าวดังกล่าวเพื่อลดความน่าเชื่อถือให้แก่คำตอบของพยานก็ได้

6.2.3. จากการวิเคราะห์การใช้อวัจนกรรมสั่งซึ่งใช้โดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ผู้พิพากษา และทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความพบว่าการใช้วัจนกรรมสั่งของบุคคลดังกล่าวนั้นมีการใช้รูปภาษาและรูปประโยคที่ทำหน้าที่ลดน้ำหนักของการสั่งดังกล่าว โดยวัจนกรรมสั่งที่ใช้โดยเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์นั้นมีการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ “คะ” หลังประโยคคำสั่ง เช่น “ยื่นขึ้นคะ” ในการทำหน้าที่ลดน้ำหนักของการสั่งลงให้มีการสั่งดังกล่าวความอ่อนโยนขึ้น ในขณะที่ผู้พิพากษาใช้ประโยคที่มีรูปภาษาเป็นการอนุญาตเพื่อลดน้ำหนักของการสั่งดังกล่าว เช่น “นั่งลงได้” เช่นเดียวกับทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความที่มีการใช้รูปภาษาแสดงการชักชวนเพื่อลดน้ำหนักของวัจนกรรมสั่งลง เช่นประโยค “ไหนลองเล่าให้ศาลฟังซิ” ซึ่งจากการวิเคราะห์วัจนกรรมดังกล่าวต้องอาศัยเจตนาและบริบทของผู้พูดในขณะนั้นเป็นเกณฑ์สำคัญในการวิเคราะห์

6.2.4. จากข้อปฏิบัติตนในศาลซึ่งได้กำหนดให้ผู้ที่ไม่ใส่รองเท้าแตะถอดรองเท้าดังกล่าวออกและเดินเข้าห้องพิจารณาคดีด้วยเท้าเปล่า นั้น สะท้อนบรรทัดฐานของสังคมไทยให้เห็นว่าการเดินด้วยเท้าเปล่ามีความสุภาพมากกว่าการสวมรองเท้าแตะ ดังจะเห็นได้จากการเข้าไปยังวิหาร หรือพระอุโบสถของวัด ตามธรรมเนียมปฏิบัติเราต้องถอดรองเท้าและเดินเท้าเปล่าเข้าไปยังสถานที่ดังกล่าวซึ่งอานนท์ อภาภิรม (2546: 25) กล่าวว่า เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย ซึ่งจากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยได้มองว่าห้องพิจารณาคดีเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับที่ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2544: 9) ได้กล่าวว่าศาลเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสถานที่สำหรับค้นหาความจริงและชี้ความผิดถูกเพื่อความเป็นธรรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสถานที่ทั้ง 2 แห่งดังกล่าวมีความแตกต่างกันเพียงวิหารหรือพระอุโบสถเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา แต่ศาลและห้องพิจารณาคดีเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางสังคม

6.2.5. เมื่อวิเคราะห์จากรูปภาษาของวัจนกรรมเตือนในประโยค “ศาลว่าเรื่องของเนี่ยมันไกลไปนะ” ซึ่งคำว่า “ว่า” โดยปกติเป็นรูปภาษาที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็นนั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ประโยคดังกล่าวจากเจตนาของผู้พูดและบริบทในขณะนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าประโยคดังกล่าวควรเป็นการแสดงวัจนกรรมเตือนไม่ใช่การแสดงวัจนกรรมแสดงความคิดเห็น เนื่องจากหน้าที่ของผู้พิพากษาคือการควบคุมดูแลการถามตอบของทนายและพยานให้อยู่ในประเด็นของคดีพิพาท และในหน้าที่ใช้

วจนกรรมดังกล่าวผู้พิพากษามีเจตนาต้องการให้ทนายทราบคำถามที่ทนายกำลังถามอยู่ในขณะนั้นอยู่นอกเหนือประเด็นของคดีพิพาท และมีเป้าหมายเพื่อให้ทนายหยุดถามคำถามซึ่งผู้พิพากษาเห็นว่านอกประเด็นของคดีเช่นนั้นต่อไป ดังนั้นผู้พิพากษาจึงใช้ประโยคดังกล่าวแสดงการเตือนให้ทนายรับรู้ว่าคุณสมบัติที่ทนายได้ถามพยานนั้นเป็นสิ่งที่นอกประเด็นของคดี และควรหยุดถามพยานในเรื่องเหล่านั้นต่อไป

6.2.6. จากการวิเคราะห์กฎการปฏิสัมพันธ์จะเห็นว่าการสื่อสารและการปฏิบัติตนของผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นการสื่อสารที่มีรูปแบบค่อนข้างตายตัวซึ่งอาจเกิดจากการที่มีข้อควรปฏิบัติตนในศาลที่ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติตนให้แก่ผู้ร่วมเหตุการณ์ทุกคนและมีความเคารพในสถาบันศาลประกอบกับความเกรงกลัวว่าจะได้รับโทษหากไม่ปฏิบัติตามระเบียบของศาลดังกล่าว

6.2.7. จากการวิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาพบว่าผู้พิพากษา ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความ และทนายฝ่ายตรงข้ามซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายมีการใช้คำศัพท์เฉพาะที่มีเพียงผู้ที่มีความรู้ในทางกฎหมายเท่านั้นที่ทราบ เช่น คำว่า "สอบสวน" และคำว่า "สอบปากคำ" ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน (ดูความหมายในภาคผนวก ญ) ซึ่งหากศัพท์กฎหมายดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการถามคำถามพยานซึ่งไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ดังกล่าว พยานอาจตอบคำถามแก่ทนายด้วยความสับสน ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเสียประโยชน์ในทางรูปคดีแก่ฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความเป็นพยานได้

6.2.8 ผู้วิจัยมีความเห็นเช่นเดียวกับสุดาดวง เกิดโมฬี (2537) ว่าในการวิเคราะห์องค์ประกอบ 10 ประการในเหตุการณ์สื่อสารน่าจะมีการเพิ่มวจนลีลาเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่ง เนื่องจากการวิเคราะห์วจนลีลาอย่างละเอียดอาจช่วยให้การวิเคราะห์หากฎการพูด (rule of speaking) ของการสื่อสารได้ภาพรายละเอียดที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาทางภาษาศาสตร์เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1. ผู้วิจัยคิดว่าควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์สื่อสารอื่นๆ เช่น การสืบพยานคดีแพ่ง การสืบพยานเด็กในศาลเยาวชนและครอบครัว พิธีหมั้น พิธีแต่งงาน เป็นต้น เพื่อเป็นการขยายงานวิจัยตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารต่อไป

6.3.2. การวิเคราะห์การปรากฏของวจนกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในการสืบพยานทั้งคดีอาญา และคดีแพ่งเพื่อหาสัดส่วนที่ชัดเจนว่าวจนกรรมใดปรากฏมากที่สุด และน้อยที่สุดในการสืบพยานดังกล่าว

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์. 2546. **เอกสารประกอบการบรรยายวิชาวิจัยปฏิบัติการประวัติศาสตร์ภาค
ปลาย ปีการศึกษา 2546. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.**

เข็มชัย ชูติวงศ์. 2541. **กฎหมายลักษณะพยาน.** กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

คณิน บุญสุวรรณ. 2542. **คู่มืออ่านรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ : โครงสร้างและหลักการของ
รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์
วิชาการ.

ธานินทร์ ภัยวิเชียร. 2521. **ภาษากฎหมาย .** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธานินทร์ ภัยวิเชียร. 2544. **การปฏิรูปร่างศาลยุติธรรม. จุลสารสำนักอบรมศึกษากฎหมาย
แห่งเนติบัณฑิตยสภา.** กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

นิตยา เข้มขำ. 2540. **ลักษณะคำถามในศาลไทย: การศึกษาตามแนววิจัยปฏิบัติการ
ศาสตร์แห่งภาษา 9. (สิงหาคม) หน้า 175 -190.** กรุงเทพฯ:คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปอรัรัมย์ ยอดเนร. 2544. **การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรและวิทยากรรายการสุขภาพ
ทางโทรทัศน์ในเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหา-
บัณฑิต.ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.**

พิกุลกานต์ รุจิราภา. 2537. **การแสดงพระธรรมเทศนาทางวิทยุ : การศึกษาแนวชาติพันธุ์
วรรณนาแห่งการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

พิชัย นิลทองคำ. 2542. **ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา
ฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพฯ : อชตยา.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว. 2515. **ลักษณะสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : เลียงเชียงจงเจริญ.

มานิช จрмаศ. 2525. **คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1 และ 2.**
กรุงเทพฯ : อักษรสาส์น.

เมตตา วิวัฒน์านุกูล ,รัตนา จักกะพาก. 2542. **รายงานการวิจัย "วิธีคิดของเยาวชนไทยเกี่ยวกับ**

การเคารพผู้อาวุโส". วารสารนิเทศศาสตร์ 17 (ก.ค.-ก.ย.) 2547. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน.2543. พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน.2546. ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อรุณการ-
พิมพ์.

ส.พลายน้อย. 2537. เกร็ดโบราณคดีประเพณีไทย. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

สุดาดวง เกิดโมฬี .2537. การปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค
พลังธรรมในเขตกรุงเทพมหานคร: การศึกษาแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.

สรียา ทับพัน. 2543. กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำ ถามติง ในการพิจารณาคดี.
ปริญญาวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย.

สัญญา ธรรมศักดิ์. 2497. ลักษณะของห้องพิจารณาคดีของศาลตามหลักวิชาการ . ดุลพาท 4.
ปีที่ 1 (กรกฎาคม)2497 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานศาลยุติธรรม. 2546. ความรู้และแนวปฏิบัติในการติดต่อราชการศาลยุติธรรม.
กรุงเทพฯ : ขวนพิมพ์.

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ. 2529. ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ. กรุงเทพฯ.

สุพัตรา สุภาพ. 2522. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. คำจำกัดความในภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ : คณะอักษร-
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ภาษาศาสตร์สังคม. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2548. ภาษาในสังคมไทย ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงและการ
พัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อานนท์ อากาภิรม. 2546. สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Brennan, Mark. 1995. The discourse of denial: Cross-examinng child victim witnesses.

- Journal of Pragmatics* 23, 71-91. Amsterdam: Elsevier.
- Hymes, Dell. 1974. **Foundation of Sociolinguistics: An Ethnographic Approach.**
Philadelphia : University of Pennsylvania Press.
- Luchjenbroers, June. 1997. 'In your own words...': Questions and answers in a Supreme Court trial. *Journal of Pragmatics* 27, 477-503. Amsterdam: Elsevier.
- Palakornkul, Angkab. 1972. **A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai.** Ph.D. Dissertation, University of Texas at Austin.
- Saville-Troike, Muriel. 1982. **Ethnography of Communication: An Introduction.**
Baltimore : University Park Press.
- Searle, J.R. 1969. **Speech Acts : An Essay in the Philosophy of Language.** Cambridge :
Cambridge University Press.
- Trosborg, Anna. 1995. Statues and contracts: An analysis of legal speech acts in the English language of the law. *Journal of Pragmatics* 23, 31-53. Amsterdam: Elsevier.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ภาพประตู่ห้องพิจารณาคดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ภาพผนังห้องพิจารณาคดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ภาพประตูของผู้พิพากษา

ภาคผนวก ง

ภาพห้องพิจารณาคดีจากมุมมองของผู้เข้าฟังการสืบพยาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ๑

ภาพห้องพิจารณาคดีจากมุมมองบนบัลลังก์ศาล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ภาพตำแหน่งที่นั่งของทนาย 2 ฝ่าย พยาน และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ช

ภาพออกพยาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

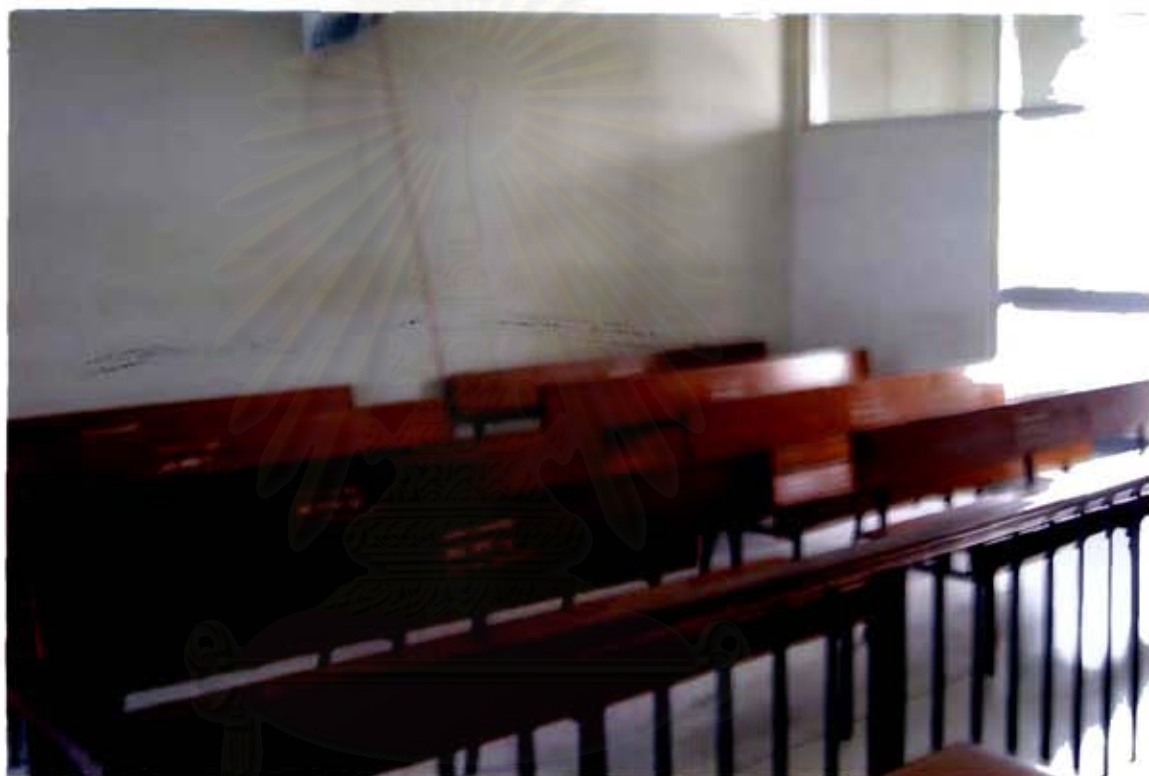
ภาคผนวก ข

ภาพข้อความสวนานตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฅ

ภาพมานั่งสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ นักโทษ จำเลย และผู้เข้าฟังการสืบพยาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ญ

มาตรากฎหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับขั้นตอนการสืบพยาน

มาตรา 112 ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามสัตย์จริงเสียก่อน ยกเว้นแต่บุคคลต่อไปนี้

- (๑) บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่า 14 ปี หรือหย่อนความรู้สึกผิดชอบ
- (๒) พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา
- (๓) บุคคลซึ่งคู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าไม่ต้องสาบาน

มาตรา 113 พยานทุกคนต้องเบิกความด้วยวาจาและห้ามไม่ให้พยานอ่านข้อความที่เขียนมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล และพยานผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา 114 ห้ามไม่ให้พยานเบิกความต่อหน้าพยานอื่นที่จะเบิกความภายหลัง และศาลมีอำนาจที่จะสั่งพยานอื่นที่อยู่ในห้องพิจารณาให้ออกไปเสียก็ได้

แต่ถ้าพยานคนใดเบิกความโดยได้ฟังคำพยานคนก่อนเบิกความต่อหน้าตนมาแล้ว และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างว่าศาลไม่ควรฟังคำเบิกความเช่นนั้น เพราะเป็นการผิดระเบียบ ถ้าศาลเห็นว่าคำเบิกความเช่นนั้นเป็นที่เชื่อฟังได้ หรือมิได้เปลี่ยนแปลงไปโดยฟังคำเบิกความของพยานคนก่อนหรือไม่สามารถทำให้คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลเปลี่ยนแปลงไปได้ ศาลจะไม่ฟังว่าคำเบิกความเช่นนั้นเป็นผิดระเบียบก็ได้

มาตรา 116 ในเบื้องต้นให้พยานตอบคำถามเรื่องนาม อายุ ตำแหน่ง หรืออาชีพ ภูมิลำเนาและความเกี่ยวข้องกับคู่ความ

แล้วศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- (๑) ศาลเป็นผู้ถามพยานเอง กล่าวคือ แจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริง ซึ่งต้องการสืบแล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นๆโดยวิธีเล่าเรื่องตามลำพังหรือโดยวิธีตอบคำถามศาล หรือ
- (๒) ให้คู่ความซักถาม และถามค้านพยานไปทีละียว ดังที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้

มาตรา 117 คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานชอบที่จะตั้งข้อซักถามพยานได้ในทันทีที่พยานได้สาบานตนตามมาตรา 112 และ 116 แล้ว หรือถ้าศาลเป็นผู้ซักถามก่อนก็ให้คู่ความซักถามได้ต่อเมื่อศาลได้ซักถามเสร็จแล้ว หรือถ้าศาลเป็นผู้ซักถามพยานก่อนก็ให้คู่ความซักถามได้ต่อเมื่อศาลซักถามเสร็จแล้ว

เมื่อคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานได้ซักถามเสร็จแล้ว คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งชอบที่จะถามค้านพยานนั้นได้

เมื่อถามค้านพยานเสร็จแล้ว คู่ความฝ่ายที่ถามพยานชอบที่จะถามตั้งได้

เมื่อได้ถามตั้งพยานเสร็จแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดซักถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล ถ้าคู่ความฝ่ายใดได้รับอนุญาตให้ถามพยานได้ดังกล่าวนี้ คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งย่อมถามค้านพยานได้อีกในข้อที่เกี่ยวกับคำถามนั้น

คู่ความที่ระบุพยานคนใดไว้ จะไม่ติดใจสืบพยานคนนั้นก็ได้ในเมื่อพยานคนนั้นยังมีได้เบิกความตามข้อถามของศาล หรือของคู่ความฝ่ายที่อ้าง แต่ถ้าพยานได้เริ่มเบิกความแล้ว พยานอาจถูกถามค้านหรือถามตั้งได้

ถ้าพยานเบิกความเป็นประจักษ์แก่คู่ความฝ่ายที่อ้างตนมาคู่ความฝ่ายนั้นอาจขออนุญาตต่อศาลเพื่อซักถามพยานนั้นเสมือนหนึ่งพยานนั้นเป็นพยานซึ่งคู่ความอีกฝ่ายอ้างมา

การซักถามพยานก็ดี การซักค้านพยานก็ดี การถามตั้งพยานก็ดีถ้าคู่ความคนใดได้ตั้งทนายความไว้หลายคน ให้ทนายความคนเดียวเป็นผู้ถาม เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น มาตรา 118 ในการที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานจะซักถามพยานก็ดี หรือถามตั้งพยานก็ดี ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายนั้นใช้คำถามนำ เว้นแต่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะยินยอมหรือได้รับอนุญาตจากศาล

ในการที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานจะถามตั้งพยาน ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายนั้นใช้คำถามอื่นใด นอกจากคำถามที่เกี่ยวกับคำพยานเบิกความตอบคำถามค้าน

ไม่ว่ากรณีใดๆห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถามพยานด้วย

(1) คำถามอันไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี

(2) คำถามที่อาจทำให้พยาน หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือคำถามที่เป็นหมิ่นประมาทพยาน เว้นแต่คำถามเช่นว่านั้นเป็นข้อสาระสำคัญในอันที่จะชี้ขาดข้อพิพาท

ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถามพยานฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งร้องคัดค้าน ศาลมีอำนาจที่จะชี้ขาดว่าควรให้ใช้คำถามนั้นหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องคัดค้านคำชี้ขาดของศาลก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดไว้ในรายงานซึ่งคำถามและข้อคัดค้าน ส่วนเหตุที่คู่ความคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงในรายงาน หรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงเป็นหนังสือเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา 121 ในการนั่งพิจารณาทุกครั้ง เมื่อพยานคนใดเบิกความแล้ว ให้ศาลอ่านคำเบิกความนั้นให้พยานฟัง และให้พยานลงลายมือชื่อไว้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๙ และ ๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 236

มาตรา 236 การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ และผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนก่อนเข้าและขณะอยู่ในห้องพิจารณาคดี

- (1) คู่ความหรือพยานต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำห้องพิจารณาคดีรับทราบเมื่อมาถึงห้องพิจารณาคดีแล้ว
- (2) ผู้ที่จะเข้าห้องพิจารณาคดีต้องปิดโทรศัพท์มือถือ และเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด
- (3) ควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย
- (4) หากสวมรองเท้าแตะมาให้ถอดไว้หน้าห้อง
- (5) ขณะอยู่ในห้องพิจารณาคดีห้ามนั่งไขว่ห้าง หรือ คุยกันเสียงดัง หรือ เคี้ยวหมากฝรั่งระหว่างที่ผู้พิพากษานั่งพิจารณาคดี

2. ข้อปฏิบัติการมาศาลและการปฏิบัติตนในศาลยุติธรรม (สำนักงานศาลยุติธรรม.2546 :20 -21)

2.1 การปฏิบัติตนในศาล

(1) ขณะที่ศาลออกนั่งพิจารณาคดีในห้องพิจารณาคดี (นั่งบัลลังก์) บุคคลผู้อยู่ในห้องพิจารณาคดีต้องแต่งกายสุภาพ ผู้ชายควรเอาเสื้อเข้าในกางเกง ไม่พับแขนเสื้อ ไม่ปลดกระดุมคอเสื้อ ส่วนผู้หญิงควรแต่งกายสุภาพหากสวมรองเท้าแตะให้ถอดไว้นอกห้องพิจารณาคดี

(2) เมื่ออยู่ในห้องพิจารณาคดีต้องสำรวม เมื่อศาลขึ้น-ลงบัลลังก์ต้องลุกขึ้นยืนทำความเคารพ

(3) ขณะนั่งฟังการพิจารณาคดีต้องสำรวม สุภาพ ไม่พูดคุยกัน ไม่นั่งหลับ ไม่นั่งไขว่ห้าง ไม่สูบบุหรี่ ไม่อ่านหนังสือพิมพ์ ไม่สวมแว่นตา

(4) เมื่อศาลอ่านกระบวนการพิจารณาคดีใด ผู้เกี่ยวข้องคดีนั้นต้องลุกขึ้นยืนฟัง หากบุคคลใดมีข้อความจะแถลงศาลต้องยกมือขออนุญาตก่อน และลุกขึ้นยืนพูด ห้ามนั่งพูด

2.2 ข้อห้ามปฏิบัติตนในศาล

(1) ห้ามนำอาวุธ ยาเสพติด และสิ่งผิดกฎหมายทุกชนิดเข้าไปในเขตศาล

(2) ห้ามส่งเสียงดัง ทะเลาะวิวาทกันในศาล ไม่เปิดประตูเข้าๆออกๆ ขณะที่ศาลนั่งบัลลังก์ให้เป็นที่รำคาญแก่ผู้อื่น

(3) ห้ามบันทึกภาพ เสียง หรือบันทึกวีดีโอโดยไม่ได้รับอนุญาต

(4) ห้ามสูบบุหรี่

(5) ห้ามพูดคุยกัน ห้ามนั่งหลับในห้องพิจารณาคดี

มิฉะนั้นจะมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล และอาจถูกดำเนินคดีอาญาด้วย

ภาคผนวก ก

คำศัพท์เฉพาะทางและความหมายที่พบในเหตุการณ์สื่อสารของสถานการณีสื่อสาร "การสืบพยานคดีอาญา"

ครอบครอง	หมายถึง ยึดถือทรัพย์สินไว้โดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน อันทำให้บุคคลได้มาซึ่งสิทธิครอบครอง ทั้งนี้จะยึดถือไว้เองหรือบุคคลอื่นยึดถือไว้ให้ก็ได้
ค่าเสียหาย	หมายถึง เงินที่ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายเพื่อความเสียหายอันได้เกิดขึ้น
จับกุม	หมายถึง เกาะกุมตัวไว้โดยเจ้าพนักงานผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมาย
เจ้าพนักงาน	หมายถึง บุคคลผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการไม่ว่าเป็นประจำหรือชั่วคราว และหมายความรวมถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่ช่วยราชการซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นเจ้าพนักงานเฉพาะกิจด้วย
จำเลย	หมายถึง บุคคลผู้ถูกฟ้องต่อศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด
โจทก์	หมายถึง พนักงานอัยการ หรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีต่อศาล หรือทั้งคู่เมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน
ชิงทรัพย์	หมายถึง ชื้อความผิดอาญาฐานลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่า ในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อ (1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์ หรือพาทรัพย์นั้นไป (2) ให้อยู่ในซึ่งทรัพย์นั้น (3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ (4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ (5) ให้พ้นจากการจับกุม
ดำเนินคดี	หมายถึง ร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความ
เบิกความ	หมายถึง ให้ถ้อยคำต่อศาลในฐานะพยาน
บุกรุก	หมายถึง การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข
ใบจอง	หมายถึง หนังสือแสดงการยอมให้เข้าครอบครองที่ดินชั่วคราว ในเขตท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเขตสำรวจที่ดิน หรือในกรณีที่สภาพของที่ดินเป็นแปลงเล็กแปลงน้อยซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ออกให้
ผู้เสียหาย	หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้

พนักงานสอบสวน	หมายถึง	เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน
พยาน	หมายถึง	บุคคลซึ่งให้การในเรื่องหรือสิ่งที่ตนได้เห็น ได้ยิน หรือได้รับรู้มาโดยวิธีอื่น
ฟ้องร้อง	หมายถึง	กล่าวโทษ กล่าวหา
มรดก	หมายถึง	ทรัพย์สินทุกชนิดตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆของผู้ตาย เว้นแต่ตามกฎหมายหรือโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตาย เรียกรวมๆว่า กองมรดก
เงื่อนไข	หมายถึง	ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขังกับทั้งสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และหมายความรวมตลอดถึงที่อื่นใดซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้กำหนด และประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่างอาณาเขตไว้โดยชัดเจน
สอบปากคำ	หมายถึง	ซักถามเพื่อให้บุคคลให้การโดยพนักงานสอบสวน หรือพนักงาน อัยการ เช่น สอบปากคำพยาน สอบปากคำผู้ต้องหา
สอบสวน	หมายถึง	รวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการอย่างอื่นซึ่งพนักงานสอบสวนได้ ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ
หมายจับ	หมายถึง	หมายอาญาที่สั่งให้เจ้าหน้าที่จับกุมผู้ต้องหา หรือจำเลย
ให้การ	หมายถึง	ให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นมา เช่น จำเลยให้การต่อศาล
อาัยัด	หมายถึง	ห้ามจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้อง
โอน	หมายถึง	ทำให้สิทธิตกไปเป็นของบุคคลอื่น เช่น โอนกรรมสิทธิ์
กระทำซ้ำเรา	หมายถึง	ชื่นใจ กระทำการร่วมประเวณีกับผู้หญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตน โดยอยู่ เที่ยวดูด้วยประการใดๆ หรือใช้ กำลังประทุษร้ายหญิงซึ่งอยู่ในภาวะที่ไม่ สามารถขัดขืนได้ หรือทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น
กรรมสิทธิ์	หมายถึง	สิทธิทั้งปวงที่เจ้าของมีอยู่เหนือทรัพย์สิน อันได้แก่ สิทธิใช้สอย จำหน่าย ได้ดอกรผล กับทั้งสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนและสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
คดีหมายเลขคำ	หมายถึง	คดีที่ฟ้องร้องต่อศาล และศาลได้ลงทะเบียนคดีในสารบบความของ ศาล โดยเริ่มตั้งแต่เลข 1 ทัับเลขปีพ.ศ.เรียงลำดับไปจนถึงสิ้นปี ก่อนศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี หรือมีคำสั่ง จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ หรือมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว

		เรียกอ้อๆว่า "คดียี่ด้า"
คำพิพากษา	หมายถึง	คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในประเด็นแห่งคดีที่ฟ้องต่อศาล
มรดก	หมายถึง	ทรัพย์สินทุกชนิดตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ ของผู้ตาย เว้นแต่ตามกฎหมายหรือโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตาย เรียกรวมๆ ว่า กองมรดก
ยกฟ้อง	หมายถึง	พิพากษาให้คดีตกไปโดยไม่บังคับให้เป็นไปตามคำฟ้องของโจทก์
รังวัด	หมายถึง	วัดปักเขตและทำเขต จด หรือคำนวณเนื้อที่ เพื่อให้ทราบตั้งแนวเขตหรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก รุ

เนื้อหาของคดีอาญา 6 คดีในเหตุการณ์สื่อสารการชักถาม การถามค้ำ และ การถามตึง

1. คดีข่มขืนกระทำชำเรา

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการชักถามของการสืบพยานคดีดังกล่าวมีใจความว่า เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2547 พยานซึ่งเป็นครูประจำชั้นของผู้เสียหายซึ่งศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เห็นผู้เสียหายนั่งร้องไห้อยู่ในห้องเรียน พยานจึงได้สอบถามผู้เสียหายถึงสาเหตุที่ผู้เสียหายร้องไห้ ผู้เสียหายจึงบอกกับพยานว่าตนปวดท้อง และพยานได้ถามผู้เสียหายต่อไปว่ามีปัญหาอื่นอีกหรือไม่ ผู้เสียหายจึงบอกพยานว่าตนถูกจำเลยซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงข่มขืนตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อยมา โดยการข่มขืนเกิดขึ้นที่บ้านพักของผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายไม่เคยบอกเรื่องนี้กับผู้ใด พยานกล่าวว่าตนเคยเห็นจำเลยซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงของผู้เสียหาย มาส่งผู้เสียหายที่โรงเรียนในตอนเช้าบ่อยครั้ง และเมื่อทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ให้พยานชี้ตัวจำเลย พยานสามารถชี้ตัวจำเลยได้อย่างถูกต้อง พยานเล่าต่อไปว่า เมื่อตนรับทราบเรื่องราวดังกล่าวแล้ว พยานจึงนำเรื่องดังกล่าวไปปรึกษากับผู้อำนวยการโรงเรียนและอาจารย์ฝ่ายแนะแนว และเชิญผู้ปกครองซึ่งเป็นมารดาของผู้เสียหายมาพบเพื่อเล่าเรื่องดังกล่าวให้ฟัง ซึ่งผู้อำนวยการได้แนะนำให้มารดาของผู้เสียหายไปแจ้งความดำเนินคดีกับจำเลย และมารดาของผู้เสียหายก็ได้ทำตามคำแนะนำดังกล่าว หลังจากนั้นพยานก็ไม่ได้ติดตามความคืบหน้าของเรื่องราวดังกล่าว เนื่องจากผู้เสียหายได้ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนอื่น นอกจากนี้ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ถามพยานถึงพฤติกรรมของผู้เสียหาย ซึ่งพยานเล่าว่า ผู้เสียหายเป็นคนเชื่องซึม มักจะนั่งอยู่คนเดียวไม่เล่นกับเพื่อนๆเหมือนเด็กทั่วไป แต่มีความสนใจในการเรียนและมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี อีกทั้งพยานยังได้ทราบจากเพื่อนร่วมชั้นของผู้เสียหายว่า จำเลยมักจะดูดำ และไล่เพื่อนๆของผู้เสียหายโดยเฉพาะเพื่อนผู้ชาย เมื่อเพื่อนๆดังกล่าวได้เข้าไปพูดคุยกับผู้เสียหายที่ร้านอาหารซึ่งเป็นบ้านพักของจำเลยและผู้เสียหาย

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้ำของการสืบพยานคดีดังกล่าวมีใจความว่า หลังจากผู้เสียหายได้เล่าเรื่องที่ตนถูกจำเลยข่มขืนให้พยานฟัง พยานไม่ได้ขอตรวจดูร่างกายของผู้เสียหาย และพยานไม่ได้ทราบอย่างแน่ชัดว่าจำเลยข่มขืนผู้เสียหายจริงหรือไม่ และไม่ได้ติดตามผลการตรวจร่างกายของผู้เสียหาย

2. คดีชิงทรัพย์

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการชักถามของการสืบพยานคดีดังกล่าวมีใจความว่า พยานได้ปฏิเสธว่า เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เวลาประมาณ 1.00 น. ตนไม่ได้ร่วมกับเพื่อนเข้าชิงทรัพย์ที่ร้านสะดวกซื้อซึ่งตั้งอยู่ในปั้มน้ำมันเอสโซ่ ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ตามที่โจทก์ได้กล่าวหา เนื่องจากในวันและเวลาดังกล่าวตนได้เข้าและหมอบอยู่ที่ตลาดปฐมมงคล จังหวัดนครปฐมร่วมกับนาย ม. และได้รับรู้ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับคดีนี้ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เนื่องจากในวันดังกล่าวในเวลาประมาณ 1.00 น. พยานได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวที่หน้าร้านเซเว่นอีเลฟเว่น สาขานนมาลัยแมน และถูกนำตัวไปยังสถานีตำรวจ พยานเล่าว่าเมื่อไปถึงสถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แสดงหมายจับคดีต่างๆรวม 3 คดี ซึ่งเป็นคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ทั้งสิ้นให้พยานดู แต่ตนได้ปฏิเสธทุกข้อกล่าวหาตามหมายจับดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้นำตัวพยานไปทำร้ายร่างกาย และบังคับข่มขู่ให้พยานรับสารภาพตามข้อกล่าวหาทั้งหมด พยานกล่าวว่าตนเกิดความกลัวจึงรับสารภาพ และได้ลงลายมือชื่อในเอกสารบันทึกการจับกุมและเอกสารบันทึกคำให้การเพื่อรับรองข้อความที่มีใจความสำคัญว่า พยานรับสารภาพตามข้อกล่าวหาต่างๆที่ได้บันทึกในเอกสารเหล่านั้น โดยไม่ได้อ่านข้อความใดๆในเอกสารเหล่านั้น อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่ได้แจ้งสิทธิในการขอพบทนายก่อนการให้การให้ตนได้ทราบ ตนจึงไม่ได้ขอพบทนายในวันนั้น หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำผู้เสียหาย 2 คนมาดูตัวพยานเพื่อชี้ตัวว่า พยานคือผู้ที่ชิงทรัพย์ของผู้เสียหายซึ่งเป็นพนักงานขายของร้านสะดวกซื้อดังกล่าวใช่หรือไม่ แต่ผู้เสียหายทั้ง 2 คนไม่ได้ชี้ตัวพยาน ซึ่งพยานได้กล่าวกับทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความว่า ตนเคยไปซื้อของที่ร้านสะดวกซื้อในปั้มน้ำมันดังกล่าวหลายครั้ง แต่ไม่เคยพบผู้เสียหายทั้ง 2 คนนี้ และพยานได้เล่าต่อว่า ในวันต่อมาหลังจากที่จำเลยรับสารภาพทุกข้อกล่าวหาแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำตัวพยานไปตรวจค้นหาของกลางที่บ้านของพยาน แต่ไม่พบสิ่งใด และได้ส่งตัวพยานเข้าสู่เรือนจำในเวลาต่อมา เมื่อพยานเข้าไปอยู่ในเรือนจำแล้วพยานได้ปฏิเสธคำให้การรับสารภาพ ที่ได้ให้ไว้ในให้การเบื้องต้นที่สถานีตำรวจต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสอบสวน และขอพบทนายความ นอกจากนี้พยานยังกล่าวว่า ตนไม่เคยหลบหนีหมายจับทั้ง 3 คดีดังกล่าวข้างต้น และยังคงทำงานอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมตลอดมา และไม่เคยต้องโทษคดีอาญาใดๆ อีกทั้งยังปฏิเสธว่าไม่เคยพบเห็นบุคคล และสิ่งของต่างๆตามรูปถ่ายที่ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้นำมาแสดงแก่พยานด้วย

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีชิงทรัพย์มีใจความว่า พยานจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพยานยอมรับว่าตนสามารถอ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ และทนายฝ่ายตรงข้ามได้นำเอกสารฉบับต่างๆ ซึ่งมีลายมือชื่อของพยาน ที่พยานได้อ้างถึง

ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถามว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจบังคับบังคับให้ตนลงลายมือชื่อในเอกสารเหล่านั้นเพื่อรับรองข้อความที่มีใจความว่าพยานรับสารภาพตามข้อกล่าวหาต่างๆ ที่ได้บันทึกในเอกสารเหล่านั้นมาแสดงแก่พยานและถามพยานว่า ลายมือชื่อเหล่านั้นเป็นลายมือชื่อของพยานจริงหรือไม่ ซึ่งพยานได้ยอมรับว่า ลายมือชื่อดังกล่าวเป็นลายมือชื่อของตนจริง และพยานได้กล่าวว่าตนไม่เคยเล่าเรื่องที่ตนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมทำร้ายร่างกายให้ผู้ใดฟัง ไม่เคยร้องเรียนหน่วยงานใด และไม่มีหลักฐานจากการตรวจร่างกายรับรองว่าตนถูกทำร้ายร่างกายในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนี้พยานได้ปฏิเสธว่าตนไม่เคยรู้จักและไม่เคยมีเหตุใดๆ เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายจำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน 3 คนซึ่งได้เบิกความไปแล้วในการสืบพยานโจทก์คดีนี้

3. คดีวางเพลิงเผาทรัพย์

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามในการสืบพยานคดีวางเพลิงเผาทรัพย์นี้มีใจความว่า เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2547 เวลาประมาณ 11.00 น. พยานได้ออกมาทำงานกับภรรยาจนถึงเวลาประมาณ 15.00 น. หลังจากนั้นได้กลับมารับประทานอาหารกลางวันที่บ้านพักซึ่งอยู่ห่างจากที่ทำงานประมาณ 300 เมตรจนถึงเวลาประมาณ 16.00 น. พยานก็ได้กลับมาทำงานที่เดิม หลังจากนั้นพยานและภรรยาได้เห็นไฟไหม้กองจาก ซึ่งอยู่ใกล้กับที่ดินของตนประมาณ 100 เมตร ซึ่งตนกลัวว่า ไฟจะลุกลามมาถึงบ้านเรือนของตน เนื่องจากไฟไหม้เป็นบริเวณกว้าง พยานและภรรยาจึงได้เข้าไปดับไฟโดยไม่มีผู้ใดมาช่วยเหลือ นอกจากนี้พยานได้ปฏิเสธว่า ตนไม่เคยรู้จักกับนาย อ. ซึ่งเป็นผู้เสียหายมาก่อน แต่ทราบจากผู้เสียหายเคยหลอกหลวงเอาเงินจากญาติของพยานไป และกล่าวว่า เป็นไปไม่ได้ที่นาย น. และนาย ว. ซึ่งเป็นพยานฝ่ายโจทก์อ้างว่า เขาทั้งสองมองเห็นควันไฟจากที่ดินของเขา เนื่องจากที่ดินซึ่งอยู่ระหว่างกองจากที่ไหม้ไฟดังกล่าวและที่ดินของนาย น. และนาย ว. นั้น มีหญ้าขึ้นสูงท่วมศีรษะจึงเป็นไปไม่ได้ที่นาย ว. และนาย น. จะสามารถมองเห็นควันไฟจากกองจากดังกล่าวได้ อีกทั้งในช่วงเวลาที่เกิดเหตุนั้นโดยปกติแล้วเป็นช่วงเวลาที่นาย น. ไม่อยู่ในที่ดินของตนเอง เนื่องจากนาย น. จะต้องไปทำงานที่โรงเรียนทุกวัน นอกจากนี้พยานยังได้กล่าวว่า นาย ว. เคยกล่าวหาว่าพยานได้ปักเสาในที่ดินของผู้อื่นซึ่งความจริงแล้ว พยานได้ปักเสาดังกล่าวในที่ดินของตนเองด้วย

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีนี้มีใจความว่า พยานถูกจับกุมตัวเพื่อดำเนินคดีในคดีนี้เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลาประมาณ 15.00 น. ที่ร้านค้าใกล้บ้านของพยาน และพยานกล่าวว่าเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ตนกับนาย ว. พยานฝ่ายโจทก์มีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ซึ่งนาย ว. ได้แจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีกับพยานว่าตนกับลูกชายได้

ทำร้ายร่างกายนาย ว. ซึ่งพยานได้รับสารภาพและจ่ายค่าปรับเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้พยานยังมีเรื่องทะเลาะวิวาทโดยมีสาเหตุมาจากปัญหาเรื่องมรดกที่ดินกับญาติพี่น้องอีกหลายคน

4. คดีพยายามฆ่า

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามของการสืบพยานคดีนี้มีใจความว่า เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2547 เวลาประมาณ 22.00 น. พยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จันทบุรี ได้รับแจ้งจากศูนย์วิทยุว่า เกิดเหตุมีผู้ใช้อาวุธปืนยิงกัน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม พยานและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมจึงได้ไปที่โรงพยาบาลดังกล่าวเพื่อสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งผู้ได้รับบาดเจ็บ คือ นาย พ. และนาย ก. ซึ่งได้รับบาดเจ็บบริเวณข้อเท้า และบริเวณเข้าตามลำตัว โดยพยานได้สอบปากคำผู้เสียหายทั้ง 2 คนดังกล่าวได้ความว่า ผู้เสียหายทั้ง 2 คนได้เข้าไปที่บ้านของจำเลยเพื่อเจรจาตกลงปัญหาที่มีอยู่กับจำเลย และถูกจำเลยใช้อาวุธปืนยิงใส่ หลังจากสอบปากคำได้ความดังกล่าวข้างต้น และรับแจ้งความจากผู้เสียหายทั้ง 2 คนแล้ว พยานได้เดินทางไปยังบ้านของจำเลยที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสอบสวน เมื่อไปถึงบ้านหลังดังกล่าวพยานได้พบกับจำเลยคือ นาย อ. ซึ่งเป็นเจ้าของบ้าน โดยจำเลยเล่าให้พยานฟังว่า ตนได้ใช้ปืนยิงผู้เสียหายทั้ง 2 คน แต่ไม่ทราบว่ายิงถูกที่บริเวณใด และจำเลยได้มอบปืนกระบอกดังกล่าวแก่พยาน หลังจากนั้นพยานได้ตรวจสอบร่องรอยในบ้านหลังดังกล่าวพบรอยกระสุนปืนที่บ้านประตูเหล็กม้วนหน้าบ้าน บริเวณมุมด้านขวามือเมื่อมองจากตัวบ้านออกไปภายนอก และพยานได้ตรวจดูผนังห้องชั้นล่างและที่พื้นบ้าน พบเครื่องจักรซึ่งทราบในภายหลังจากจำเลยว่าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตทองรูปพรรณวางอยู่ที่ชั้นล่าง แต่จำเลยไม่ได้ว่าพบร่องรอยกระสุนหรือไม่ นอกจากนี้พยานได้ตรวจทิศทางกระสุนซึ่งตนเชื่อว่า เป็นการยิงในลักษณะเป็นการยิงจากภายในบ้านออกมาภายนอก จากพื้นที่ระดับสูงลงมาสู่พื้นที่ระดับต่ำกว่า และพบหัวกระสุนปืนตกอยู่ภายนอกบ้านบนถนนฝั่งเดียวกับตัวบ้านซึ่งพยานได้รวบรวมเก็บไว้เป็นของกลางแล้ว พยานเล่าว่าหลังจากตรวจสอบบ้านดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว พยานได้นำตัวจำเลยมาที่สถานีตำรวจ และแจ้งข้อหาพยายามฆ่าผู้อื่นและมีอาวุธปืนและกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งจำเลยปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าวและอ้างว่า นาย พ. และนาย ก. บุกรุกเข้าบ้านตน ตนจึงยิงปืนออกไปเพื่อป้องกันตัว จากนั้นนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ให้พยานชี้ตัวจำเลย ซึ่งพยานได้ชี้ตัวจำเลยซึ่งนั่งฟังการสืบพยานอยู่ได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีนี้มีใจความว่า ก่อนเกิดเหตุการณ์เป็นคดีพิพาทนี้ ผู้เสียหายทั้ง 3 คน ได้เคยทะเลาะวิวาทกับจำเลยมาก่อน และจุดประสงค์ที่

ผู้เสียหายทั้ง 3 คนไปที่บ้านของจำเลยก็เพื่อเจรจาระงับข้อขัดแย้งที่มีระหว่างกันกับจำเลย และจำเลยยังได้บอกกับพยานว่า ผู้เสียหายได้บุกรุกเข้าบ้านของตน โดยนำอาวุธปืนมาด้วย และที่พยานได้กล่าวไว้ในการซักถามว่า พยานพบกระสุนปืนตกอยู่บนถนนฝั่งเดียวกับบ้านของจำเลยนั้น พยานกล่าวว่า ตนไม่ได้บอกกับพนักงานสอบสวนอย่างละเอียดว่า พบกระสุนปืนที่บริเวณดังกล่าว บอกเพียงแต่ว่าพบกระสุนปืนที่หน้าบ้านของจำเลยเท่านั้น และพยานได้กล่าวว่า ตนไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าร่องรอยกระสุนปืนที่ประตูเหล็กม้วนที่บ้านของจำเลยนั้น เป็นรอยกระสุนที่ยิงจากภายนอกบ้าน หรือยิงจากภายในบ้าน

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามถึงของการสืบพยานคดีนี้มีใจความว่า จากการสอบถามจำเลยจากการสอบปากคำเบื้องต้นที่จำเลยบอกกับพยานว่า นาย พ. และนาย ก. ซึ่งเป็นผู้เสียหายของคดีนี้ได้พกอาวุธปืนเข้ามาบุกรุกบ้านของจำเลยนั้น จำเลยไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนถึงลักษณะ และประเภทของอาวุธปืนของผู้เสียหาย อีกทั้งจำเลยก็ไม่ได้ระบุว่าผู้เสียหายคนใดเป็นผู้พกพาอาวุธปืนดังกล่าวมา

5. คดียาเสพติด

เนื้อหาการสื่อสารของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามในการสืบพยานคดีนี้มีใจความว่า เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 เวลาประมาณ 13.00 น. พยานได้ออกจากบ้านมาทำงานที่บริษัทขนส่งสินค้า ย. จำกัด ขณะที่พยานกำลังเดินเข้าไปในสำนักงาน จำเลยที่2 ได้เดินมาขอยืมยาบ้าจำนวน 20 เม็ด จากพยานเพื่อนำไปจำหน่ายให้แก่ลูกค้า ซึ่งในวันนั้นพยานมียาบ้าติดตัวมาด้วยจำนวน 40 เม็ด พยานจึงให้ยาบ้าจำนวน 20 เม็ดดังกล่าวแก่จำเลยที่2 และได้บอกกับจำเลยที่2ว่า หากลูกค้าต้องการซื้อยาบ้าเพิ่ม จำเลยที่2สามารถหยิบยาบ้าจำนวน 20 เม็ดที่เหลือได้จากลิ้นชักของโต๊ะทำงานเสมือนเนื่องจากพยานจะนำยาบ้าไปเก็บไว้ในบริเวณดังกล่าว พยานเล่าว่าหลังจากนั้นประมาณ 15 นาที จำเลยที่2ได้มาพบพยานพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนหนึ่ง และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ขอตรวจค้นตัวพยานแต่ไม่พบสิ่งผิดกฎหมายใดๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สั่งให้พยานนำยาบ้าจำนวนที่พยานมีอยู่มามอบให้ พยานจึงพาเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวไปที่โต๊ะทำงานของเสมือนซึ่งมีจำเลยที่1 ซึ่งเป็นภรรยาของพยานนั่งอยู่ที่โต๊ะดังกล่าว และพยานได้นำยาบ้าจำนวน 20 เม็ดที่ตนได้เก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะดังกล่าวมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้พาพยานไปตรวจค้นต่อที่บ้านพักของพยานพบยาบ้าอีก 28 เม็ด และหลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำพยานมาที่สถานีตำรวจ ซึ่งพยานเล่าว่าพบจำเลยที่1 และจำเลยที่2 ถูกจับกุมมาที่สถานีตำรวจเช่นกัน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้กล่าวกับพยานถึงสาเหตุที่จับกุมจำเลยที่1มาด้วยว่าเนื่องจากจำเลยที่1ได้นั่งอยู่ในบริเวณที่ยาบ้าเก็บอยู่ และต่อจากนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้อ่านเอกสารบันทึกการจับกุมและบันทึกคำให้การเบื้องต้นให้พยาน และจำเลยทั้ง 2 คนทั้ง และตนทั้ง 3 คนได้ลงลายมือชื่อในเอกสารดังกล่าวเพื่อรับสารภาพ แต่ไม่มีโอกาสได้อ่านเอกสารดังกล่าวด้วยตัวเอง นอกจากนี้พยานได้กล่าวว่า จำเลยที่ 1 ไม่เคยรู้เรื่องที่ตนร่วมกับจำเลยที่ 2 จำหน่ายยาบ้า และไม่เคยถูกจับกุมในคดียาเสพติดมาก่อน

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามค้านของการสืบพยานคดีนี้มีใจความว่า พยานไม่ได้อ่านเอกสารต่างๆทั้งในชั้นการจับกุม และในชั้นการสอบสวนด้วยตัวเองก่อนลงลายมือชื่อเพื่อรับรองข้อความที่ใจความสำคัญว่าพยานและจำเลยทั้ง 2 คนรับสารภาพตามข้อกล่าวหา ในเอกสารต่างๆดังกล่าว แต่พยานยอมรับว่าตนเองและจำเลยทั้ง 2 คน ลงลายมือชื่อด้วยความสมัครใจ และไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจคนใดทำร้ายร่างกาย หรือบังคับให้พยานและจำเลยทั้ง 2 คนกระทำการดังกล่าว นอกจากนี้นายฝ่ายตรงข้ามได้ถามพยานถึงลักษณะของของใส่โทรศัพท์มือถือ ซึ่งพยานได้ใช้เป็นอุปกรณ์ในการบรรจุนยาบ้า แต่ผู้พิพากษามีความเห็นว่าเป็นคำถามนอกประเด็น นายฝ่ายตรงข้ามจึงหยุดถามคำถามใดๆแก่พยานต่อไป

6. คดีบุกรุก

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการซักถามในคดีบุกรุกดังกล่าว มีใจความว่า พยานได้กล่าวหาว่า จำเลยทั้ง 3 คนได้แก่ นาย ว. นาง ว. และนาย ส. ได้บุกรุกที่ดิน และทำให้ทรัพย์สินของตนเสียหาย เนื่องจากเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2546 นาง ว. ได้ว่าจ้างให้นาย ส. พาคนงานมาซื้อโรงรถ กระจก ศาลพระภูมิ และโค่นต้นไม้ต่างๆของตน และได้นำดินมาถม เพื่อปรับแต่งหน้าดินจนทำให้บริเวณดังกล่าวเป็นที่โล่ง และก่อสร้างรั้วขึ้นล้อมรอบที่ดินบริเวณดังกล่าว ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่พยาน พยานจึงได้ไปแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีกับจำเลยทั้ง 3 คนดังกล่าว แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้มาตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าว และได้สอบถามข้อมูลจากจำเลยทั้ง 3 คนแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้บอกกับพยานว่าให้พยานฟ้องร้องต่อศาลเพื่อดำเนินคดีเอง

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารดังกล่าวในคดีบุกรุกมีใจความว่า นาย ว. นาง ว. และนาย ส. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้เป็นลูกชาย ลูกสาว และลูกเขยของพยานซึ่งเป็นผู้เสียหายตามลำดับ และโฉนดที่ดินเลขที่ 60750 ซึ่งเป็นของพยาน และ โฉนดเลขที่ 60751 ซึ่งเป็นของจำเลยที่ 1 และ 2 นั้น เดิมคือที่ดินในโฉนดเลขที่ 9605 ซึ่งเป็นของนาง น. แม่สามีของพยาน โดยพยานได้อาศัยอยู่ในที่ดินผืนนี้กับสามี และลูกจำนวน 5 คนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 นาง น. ได้เสียชีวิตลงโดยทำพินัยกรรมยกที่ดินจำนวน 50 ส่วนของจำนวนที่ดินทั้งหมดให้กับพยาน และยกที่ดินจำนวนที่เหลือให้กับญาติคนอื่นๆซึ่งมี นาย ว. จำเลยที่ 1 รวมอยู่ด้วย แต่ทั้งพยานและผู้รับมรดกคนอื่นๆก็ไม่ได้ไป

ดำเนินการกับสำนักงานที่ดิน เพื่อขอออกโฉนดเลขที่ใหม่ให้กับพยานและผู้รับมรดกคนอื่นๆดังกล่าว เพื่อแบ่งแยกที่ดินจำนวนดังกล่าวอย่างเป็นทางการเป็นสัดส่วนชัดเจนว่า ที่ดินซึ่งพยานและผู้รับมรดกคนอื่นๆเป็นเจ้าของนั้นมีพื้นที่อยู่ในบริเวณใดของที่ดินทั้งหมดบ้าง ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 นาย ว. จำเลยที่ 1 ได้อนุญาตให้นาง ว. จำเลยที่ 2 ปลูกบ้านในที่ดินดังกล่าว และย้ายออกจากบ้านของพยาน โดยนาง น. ได้ปลูกบ้านดังกล่าวในบริเวณข้างบ้านของพยาน ทางด้านทิศตะวันออก ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 นาย ว. ได้ย้ายออกจากบ้านของพยาน และได้ปลูกบ้านหลังใหม่ตั้งอยู่ทางด้านหลังของบ้านพยาน และในปี พ.ศ. 2544 ผู้รับมรดกที่ดินของนาง น. ทุกคนได้ตกลงขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้เป็นสัดส่วน โดยในวันที่มีการรังวัดที่ดิน ผู้รับมรดกทุกคนได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินซึ่งมาทำการรังวัดที่ดินดังกล่าวว่า ที่ดินในสวนที่ทุกคนต่างเป็นเจ้าของนั้นคือ ที่ดินบริเวณที่ดินได้ปลูกบ้านและอาศัยอยู่ มีเพียงพยานเท่านั้นที่ได้แจ้งต่อพนักงานรังวัดที่ดินว่าที่ดินในสวนที่ตนเป็นเจ้าของนั้น รวมถึงที่ดินบริเวณที่มีบ้านของ นาง ว. จำเลยที่ 2 ตั้งอยู่ด้วย ซึ่งเมื่อได้รังวัดที่ดินเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ 60750 ให้แก่พยาน และออกโฉนดที่ดินเลขที่ 60751 ให้แก่นาย ว. และหลังจากนั้นพยานได้ฟ้องต่อศาลเพื่อขอขับไล่ นาง ว. ออกจากที่ดินของพยาน ซึ่งศาลได้ตัดสินให้นาง ว. ออกจากที่ดินบริเวณดังกล่าว และต่อมานาย ว. จำเลยที่ 1 ได้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนหนึ่งของตนให้แก่นาง ว. จำเลยที่ 2 เพื่อปลูกบ้าน โดยที่ดินส่วนดังกล่าวอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของบ้านของพยาน ซึ่งมีโรงรถ กระจก ศาลพระภูมิ และต้นไม้ต่างๆของพยานตั้งอยู่ในส่วนหนึ่งของที่ดินซึ่งนาง ว. เป็นเจ้าของดังกล่าว นาง ว. จึงได้รื้อโรงรถ กระจก ศาลพระภูมิ และโค่นต้นไม้ต่างๆดังกล่าวของพยาน และได้ถมที่ดินและล้อมรั้วที่ดินบริเวณดังกล่าวดังที่พยานได้กล่าวไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการซักถาม

เนื้อหาของเหตุการณ์สื่อสารการถามดังมีใจความว่า ทนายฝ่ายที่นำพยานเข้าเบิกความได้ถามพยานเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุที่นาง น. แม่สามีของพยานได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินจำนวน 50 ส่วนของที่ดินทั้งหมดให้แก่พยานซึ่งพยานได้กล่าวไว้ในเหตุการณ์สื่อสารการถามค้าน พยานอธิบายสาเหตุดังกล่าวว่าเนื่องจากนาง น. ได้ขายที่ดินจำนวนดังกล่าวให้แก่พยาน ก่อนที่นาง น. จะเสียชีวิต แต่ยังไม่ได้อินกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่ดินส่วนดังกล่าวให้กับพยานอย่างชัดเจนว่าที่ดินจำนวน 50 ส่วนของที่ดินทั้งหมดดังกล่าวนั้นเป็นที่ดินส่วนใดบ้าง เพียงแต่นำชื่อพยานใส่ไว้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวร่วมกับผู้อื่นเท่านั้น

ภาคผนวก ท

เนื้อหาคำเบิกความจากคดีวางเพลิงเผาทรัพย์

ในวันเกิดเหตุเวลาประมาณ 10 ถึง 11 นาฬิกา ข้าพเจ้าทำเครื่องประดับทองเหลืองเพื่อขายส่ง อยู่ที่บ้านของข้าพเจ้าตามภาพถ่ายเอกสาร 94 ล 5 ซึ่งทำงานร่วมกับนาง ด.ภรรยาของข้าพเจ้า จนถึงเวลาประมาณ 15 นาฬิกาเศษ หลังจากนั้นได้รับประทวนข้าวที่บ้านที่อยู่ห่างประมาณ 300 เมตร ถึงเวลาประมาณ 16 นาฬิกา ข้าพเจ้าก็กลับไปทำงานที่เดิม หลังจากนั้นข้าพเจ้าเห็นไฟไหม้จากที่ดิน ของข้าพเจ้าห่างไปประมาณ 100 เมตรจุดที่เห็น ไฟไหม้หญ้าในที่ดินของข้าพเจ้าไฟไหม้ที่กองจาก ไฟไหม้เป็นบริเวณกว้างข้าพเจ้าเห็นว่าปล่อยไว้จะลุกลามไปที่บ้านเรือนของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงเข้าไปดับ ไฟ ข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักกับผู้เสียหายมาก่อน ข้าพเจ้าถูกจับกุมเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2547 หลังจาก ถูกจับกุมพยานโจทก์คือนาย น.และนาย ว.ไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ ที่นาย ว. กล่าวอ้างว่าเห็นควันไฟห่าง จากที่เดียวกันไปประมาณ 3 ถึง 400 เมตร เป็นไปไม่ได้เพราะมีหญ้าอ้อยขึ้นท่วมศีรษะ สำหรับนาย น .เวลาเกิดเหตุเป็นช่วงที่นาย น. จะไม่อยู่ในที่ดินของตนเอง เพราะนาย น.ต้องไปทำงานที่โรงเรียนทุกวัน สำหรับตัวผู้เสียหายเคยหลอกหลวงเอาเงินจากญาติของข้าพเจ้าไปประมาณแสนกว่าบาท สำหรับนาย ว.ที่มาเป็นพยานโจทก์เคยกล่าวหาข้าพเจ้าว่าบักเสาในที่ดินคนอื่นความจริงข้าพเจ้าบักเสาในที่ดินของ ข้าพเจ้า

ตอบนายโจทก์ตามคำถาม ในวันที่ข้าพเจ้าไปดับไฟในที่ดินของข้าพเจ้า ภรรยาของข้าพเจ้าได้ ตามไปด้วย ข้าพเจ้าไปดับไฟเพื่อป้องกันไม่ให้ลุกลามมาไหม้บ้านเรือนของข้าพเจ้าด้วย ก่อนเกิดเหตุ ไม่นานนาย ว. เข้ามาไล่ตีข้าพเจ้าและได้ไปแจ้งความดำเนินคดีข้าพเจ้ากล่าวหาว่าข้าพเจ้าก่อเหตุพา คนมารุมทำร้าย คดีสิ้นสุดเพราะข้าพเจ้ารับสารภาพและจ่ายค่าปรับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณิศนัชชา เหล่าตระกูล เกิดวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญานิติศาสตร์บัณฑิตจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. 2543 และจบการศึกษาหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี พ.ศ. 2549

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย